PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, NEDELJA, 19. MAJA 1963 ● LETO V., ŠTEVILKA 137 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 8. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE

ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

Prva izdaja

Peto plenarno zasedanje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije

Politika naše Zveze komunistov je tesno povezana z vsemi naprednimi silami v svetu

Referat tovariša Tita o stališčih Zveze komunistov Jugoslavije do aktualnih mednarodnih vprašanj in nalog mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem sprejet kot smernice za nadaljnje delo ZKJ – V razpravi so sodelovali Milentije Popović, Svetozar Vukmanović, Dušan Kveder, Mijalko Todorović, Aleksandar Ranković, Lazar Mojsov, Dobrivoje Vidić in Veljko Vlahović

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). V svečani dvorani skupščine SR Srbije je bila v Beogradu danes peta plenarna seja CK ZKJ. Sejo je začel sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj.

Potem ko so z enominutnim molkom počastili spomin umrlega člana CK ZKJ, uglednega revolucionarja Božidarja Maslarića, je bil sprejet dnevni red: 1. stališče Zveze komunistov Jugoslavije do aktualnih mednarodnih vprašanj in nalog mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem; 2. razno. Po odobritvi dnevnega reda je generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito prebral referat.

GENERALNI SEKRETAR ZKJ Josip Broz Tito bere referat na včerajšnjem plenumu CK ZKJ. Foto: Tanjug

V razpravi so sodelovali Milentije Popović, Svetozar Vukmanović, Dušan Kveder, Mijalko Todorović, Aleksandar Ranković, Lazar Mojsov, Dobrivoje Vidić in Veljko Vlahović.

Po razpravi so na predlog predsedujočega tovariša Edvarda Kardelja sprejeli naslednje sklepe:

»Peti plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije po vsestranski razpravi sprejema referat tovariša Josipa Broza Tita »Stališče Zveze komunistov Jugoslavije do aktualnih mednarodnih vprašanj in nalog mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem«. Plenum je sklenil sprejeti gledišča v referatu kot linijo in smernice za nadaljnje delo Zveze komunistov.

Plenum postavlja nalogo: da vsa vodstva in organizacije Zveze komunistov v celoti seznanijo članstvo z gledišči in problemi, navedenimi v referatu in razpravi, da po vsestranskem proučevanju povzamejo sklepe za bodočo dejavnost Zveze komunistov in zagotove njihovo uresničenje v duhu stališč, navedenih v referatu tovariša Tita.«

Referat tovariša Tita objavljamo na tej ter na drugi in tretji strani; prispevke iz diskusije pa bomo objavili v prihodnjih dveh številkah »Dela«, jutri in pojutrišnjem.

Referat tovariša Tita

Na dnevni red današnjega plenarnega sestanka CK ZKJ smo uvrstili aktualna mednarodna vprašanja in naloge mednarodnega delavskega gibanja tako, kakor jih vidimo, in v sklopu boja, ki ga narodi sveta bijejo za mir in razvijanje prijateljskega mednarodnega sodelovanja, kot tudi pereče probleme socialističnega razvoja, zlasti tiste probleme, ki so povezani s sedanjimi razmerami in razpravami v komunističnem in delavskem gibanju.

Menimo, da bo v sedanjem položaju izražanje stališča ZKJ do teh vprašanj prispevalo k temu, da bodo člani Zveze komunistov in delovni ljudje Jugoslavije bolje razumeli pomembna gibanja v mednarodnih odnosih, še zlasti v mednarodnem delavskem gibanju. Prav tako menimo, da bo izražanje našega stališča do teh vprašanj pripomoglo, da bodo v mednarodnem delavskem gibanju bolje razumeli stališča, ki jih zastopa ZKJ.

I

Dinamika dogajanj, podoba sodobnega sveta in razmere, v katerih deluje mednarodno delavsko gibanje, so zelo zapletene. Ne nameravam tukaj opraviti temeljitejšo analizo, ker smo ob mnogih priložnostih, na partijskih kongresih, zasedanjih vodilnih teles Zveze komunistov, v raznih govorih, na številnih mednarodnih konferencah in srečanjih povedali že mnogo tega, kar je po našem mnenju bistveno za oceno sedanjih mednarodnih razmer in pogojev, v katerih deluje mednarodno delavsko gibanje. Vendarle pa prav ta zapletenost v mednarodnih odnosih, ki nenehno prinaša v svojem procesu nove elemente in spremembe, zahteva, da posvetimo temu čim več pozornosti in razumevanja.

Zelo buren razvoj materialnih proizvajalnih sil je značilen za čas, v katerem živimo. Dogajajo se korenite družbene spremembe največjega pomena za posamezne narode in za svet nasploh. Do nedavna vladajoči kapitalistični družbeni sistem, s svojimi znanimi karakteristikami notranjih razrednih odnosov, z njemu svojsko eksploatacijo delovnih ljudi in z dominacijo največjih kapitalističnih metropol nad velikanskimi področji sveta, se je pomembno zožil, kar zadeva področje njegovega vpliva.

Ta proces zoževanja vpliva se še nadaljuje. Zadnja desetletja se je še izraziteje pokazala težnja pri mnogih narodih, da bi bistveno spremenili svoje življenjske razmere, da bi odpravili družbeno neenakopravnost in izkoriščanje, da bi ustvarili svobodne nacionalne skupnosti in boljše ter pravičnejše družbene odnose, da bi na raznih področjih sodobnega življenja dosegli demokratično mednarodno sodelovanje in da bi zagotovili nepretrgani socialni napredek. Kolikor bolj se je krepila materialna osnova družbe in kolikor jasneje je prihajalo v zavest, da je delitev družbenega bogastva mogoče praktično in pravično uresničiti samo na osnovah, ki izključujejo izkoriščanje človeka po človeku, toliko bolj je socialna revolucija, težnja po naprednem družbenem transformaciji, postajala vodilno gibalo v vsakdanjem življenju izkoriščanih razredov in podjarmljenih narodov.

Zmaga velike Oktobrske socialistične revolucije je dala novo moč tem novim družbenim procesom. Velikanski uspehi, ki jih je delovno ljudstvo Sovjetske zveze doseglo, s tem da je zaostalo carsko Rusijo spremenilo v moderno industrijsko socialistično državo, so bili odločilnega pomena za ves sodobni razvoj.

Človeštvo je stopilo v novo epoho

Dve svetovni vojni — prva, ki so jo izzvali najreakcionarnejši kapitalistični vladajoči krogi, in druga, ki so jo povzročile reakcionarne in mračne fašistične sile z uničenjem, kakršnega svet še ni videl, in velikanskimi žrtvami, hoteč vsiliti svojo dominacijo svetu in preprečiti družbene spremembe — nista uspeli zaustaviti burnih tokov preobrazbe. Nasprotno, izkazalo se je, da je človeštvo zares začelo novo epoho svojega razvoja, da je socialistični družbeni sistem poglavitna nova značilnost tega razvoja in da se gibljemo v prehodni epohi od kapitalizma k socializmu v svetovnih merilih.

V tem pogledu smo tudi mi kot partija borbenega jugoslovanskega proletariata v nekaj zadnjih desetletjih prehodili izredno težavno in slavno pot. V sorazmerno kratkem zgodovinskem času se nam je posrečilo, razvijajoč revolucionarno pobudo najširših ljudskih množic, doseči korenite družbene spremembe v naši državi in kreniti po poti vsestranske socialistične izgradnje. Veličastna narodnoosvobodilna borba zoper fašizem in socialistična revolucija jugoslovanskih narodov sta zmagali v smeri prav tistih zgodovinskih stremljenj, ki so pripeljala do velike Oktobrske socialistične revolucije.

Uspešno uresničena antifevdalna in socialistična revolucija kitajskega ljudstva prav tako najgloblje korenini v značilnostih naše epohe. Tudi številne druge dežele so se napotile po poti socialistične izgradnje. Tako je bila ustvarjena nova močna sila, katere vloga bo čedalje odločilnejša v mednarodnih odnosih in družbenem življenju.

Nastajanje številnih socialističnih držav in čedalje intenzivnejše organiziranje in krepitev socialističnih ter drugih naprednih sil na vseh celinah je poglobilo splošno krizo kapitalizma kot družbenega sistema. Ta sistem, v katerem so njegove najrazvitejše države, zlasti v nedavni preteklosti, dolgovale svoj vzpon predvsem vladanju nad številnimi drugimi narodi in temu, da so imele na voljo vire bogastva v številnih delih sveta — je čedalje bolj pod pritiskom demokratičnih množic, ki poučene z izkušnjo mednarodnega delavskega gibanja in z uspehi socialističnih držav, nezadržno težijo k sodobnejšim družbenim oblikam. Nadaljnji razvoj proizvodnih sil in potreba po hitrejšem naraščanju materialne osnove družbe samo krepijo to težnjo, ker postaja čedalje bolj jasno, da so okviri kapitalistične družbe preozki, da bi omogočili in zadostili nastalim potrebam. Pod čedalje bolj organiziranimi močnejšimi pritiski boja delavskega razreda v kapitalističnem svetu, v njegovi materialni bazi vse bolj dozorevajo v sedanjem zgodovinskem procesu predpostavke negacije kapitalizma.

Razpad kolonializma okrepil socializem

Razpadanje kolonialnega sistema, ki se je stoletja držal na dominaciji imperialističnih metropol, je vsekakor ogromno prispevalo k temu, da se je v tem povojnem procesu spremenil odnos med silami v prid naprednega in socialističnega sveta. Osvobajanje narodov izpod kolonialnega jarma, ki je eno izmed gigantskih storitev našega časa, in nastajanje številnih novih svobodnih nacionalnih držav, se čedalje bolj bliža koncu.

Sedanje povečanje proizvajalnih sil doslej še nima primere v zgodovini. Nastajajo fantastične revolucije v tehniki, tehnologiji in znanosti nasploh, ki omogočajo človeški družbi, da bo z zavestno akcijo končno ustvarila skupnost splošnega bogastva in visoke kulture. Iznajdba atomske energije in možnost za njeno uporabo v proizvodne namene ter atomska doba, v katero smo že globoko zakoračili, je ena teh znanstvenih revolucij, ki že zdaj silno vpliva na stanje mednarodnih odnosov in na prihodnost človeške družbe.

Zato se je še bolj povečalo zavestno in organizirano prizadevanje narodov, da bi dosežki materialnega in tehničnega napredka služili delovnim ljudem. To se izraža

Nadaljevanje na 2 strani

PETO PLENARNO ZASEDANJE CENTRALNEGA KOMITEJA ZKJ — Pogled na dvorano med govorom generalnega sekretarja CK ZKJ Tita. Foto: Tanjug

Ugodni rezultati v izvozu ob manj ugodni strukturi izvoženega blaga

Izvršni svet SRS razpravljal predvčerajšnjim o gibanju gospodarstva

LJUBLJANA, 18. maja. — Na včerajšnji seji je Izvršni svet pod predsedstvom Viktorja Avblja razpravljal o gibanju gospodarstva v prvem četrtletju letošnjega leta v naši republiki. Doseženi rezultati na področju proizvodnje v prvem tromesečju oziroma v prvih štirih mesecih letošnjega leta kažejo, da se je v navedenem obdobju industrijska proizvodnja gibala nad običajno dinamiko v minulih letih, zato obstajajo realne možnosti za izvršitev osnovnih postavk republiškega družbenega plana in tudi za njihovo prekoračenje.

Kljub razmeroma ugodnemu razvoju industrijske proizvodnje v navedenih mesecih kot celote, s čimer je bila dosežena v gospodarstvu večja stabilnost, pa bodo potrebni še nadaljnji napori v gospodarstvu, zlasti glede kvalitetnejše ter ekonomičnejše proizvodnje. Doseženi rezultati v gospodarstvu ustvarjajo možnosti tudi za nadaljnje razvijanje ter izpopolnjevanje našega gospodarskega sistema. V prvem četrtletju so bili doseženi tudi ugodni rezultati v izvozu, vendar pa predstavlja problem struktura izvoženega blaga. V kmetijstvu bodo zaradi ostre in dolge zime, ki je vplivala neugodno na razvoj ozimnih posevkov in na pomladno setev, potrebni resni napori, da bi dosegli planirano proizvodnjo.

Izvršni svet je nadalje razpravljal o vlogi Sklada Borisa Kidriča in sprejel predloženo poročilo o delu, rezultatih in problematiki omenjenega sklada. Poročilo zajema prikaz dosedanjega dela sklada s posebnim ozirom na razporeditev in uporabo razpoložljivih sredstev, analizo o rezultatih raziskovalnih nalog, katere je finansiral sklad v letih 1958 do 1960, analizo dela in poslovanja raziskovalnih zavodov in probleme, ki so povezani z delom in nalogami Sklada.

V skladu z izvršenimi spremembami v republiški državni upravi je Izvršni svet sprejel odločbo o spremembi sestave odborov Izvršnega sveta, s katero je razrešil dolžnosti dosedanje člane odbora za splošna gospodarska vprašanja, odbora za družbeni plan, odbora za splošna in upravna vprašanja ter odbora za notranjo politiko, hkrati pa imenoval nove člane omenjenih odborov.

Na seji je Izvršni svet sprejel predlog odloka o višini amortizacije, ki se lahko izloči v občinski zdravstveni investicijski sklad. Predlog tega odloka bo predložen v obravnavo skupščini SR Slovenije.

Na podlagi ustreznega odloka Zveznega izvršnega sveta, ki predvideva organe, v katerih naj bi izvedli preizkus v zagotovitvi sredstev za delo po načelih dohodka in ugotovili, ali je na teh načelih možna notranja delitev, je Izvršni svet sprejel odločbo, s katero je določil organe, pri katerih bo napravljen ta preizkus. V odločbi so navedeni posamezni državni organi oziroma republiški sekretariati, sodišča in ljudski odbori, ki bodo preizkus izvajali.

Izvršni svet je sprejel tudi pravila Sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov.

Ker je prenehala z delom republiška zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo oziroma tudi ne posluje več kot sekcija Gospodarske zbornice, je Izvršni svet izdal odlok o določitvi novega upravnega odbora za Sklad SR Slovenije za pospeševanje kmetijstva. Hkrati je imenoval predsednika in člane upravnega odbora tega sklada.

Ker dosedanji predsednik Gospodarske zbornice SR Slovenije inž. Karmelo Budihna prevzame drugo dolžnost, ga je Izvršni svet razrešil dolžnosti predsednika omenjene zbornice, na njegovo mesto pa je imenoval člana Izvršnega sveta Rika Jermana. Izvršni svet je razrešil dolžnosti pomočnika republiškega sekretarja za promet Daniela Lepina ter ga imenoval za glavnega inšpektorja za promet v Republiškem sekretariatu za promet. Imenoval je tudi pet članov sveta Republiškega zavoda za napredek šolstva, kolikor jih imenuje Izvršni svet.

Jugoslovansko-indijski sporazum

NEW DELHI, 18. maja. (Tanjug). V indijskem obrambnem ministrstvu je bila podpisana pogodba o jugoslovanskih dobavah streliva Indiji. Pogodbo sta podpisala načelnik v indijskem obrambnem ministrstvu Sate in Fišer Bernat, predstavnik jugoslovanskega zunanjega trgovinskega podjetja »Jugoimport«, ki bo dobavilo v pogodbi določene količine streliva.

V sporočilu, ki ga je objavilo obrambno ministrstvo o tem sporazumu, je rečeno, da bo Jugoslavija dobavila Indiji določene količine streliva v skupni vrednosti 30 milijonov rupij. Dobave bodo odplačane v rupijah v šestih obrokih na tri leta z obrestno mero 3%.

Štafeta mladosti na poti proti Sisku

KARLOVAC, 18. maja. (Tanjug). Štafeta mladosti je prispela danes dopoldne iz Zagreba v Karlovac, kjer jo je sprejelo nad 10 tisoč prebivalcev z najvišjimi predstavniki družbenega in političnega življenja občine in okraja Karlovac. Na mitingu sta govorila poslanski kandidat za Sabor Hrvatske in član CK ZK Hrvatske Veljko Drakulić in predsednik občinskega komiteja Zveze mladine Nikola Mrkić.

Iz Karlovca je štafeta mladosti nadaljevala pot prek Korduna proti Sisku. V Vojniću ter drugih mestih in vaseh, skozi katera je šla, sta jo mladina in ljudstvo svečano sprejela ter poslala predsedniku Titu najlepše želje za njegov rojstni dan.

Pričakovanja ob začetku konference v Adis Abebi

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

ADIS ABEBA, 18. maja (Kablogram) — Adis Abeba je te dni v dvojnem stanju priprav. 15. maja popoldne so se v elegantni in moderni stavbi »Africa halla« sešli zunanji ministri enaintridesetih afriških držav, da bi v enotedenskem zasedanju pripravili pot konferenci šefov držav od 22. do 25. maja. Ta čas so se v prestolnici Etiopije nadaljevala pripravljalna dela, ki so se začela že pred dobrima dvema mesecema, in ki se bodo končala čez nekaj dni, ko bo Adis Abeba sprejela šefe afriških držav.

Včeraj je novi »Ethiopia hotel«, namenjen šefom delegacij, že sprejel prvega

Nadaljevanje na zadnji strani

GATT: problemi držav v razvoju

ŽENEVA 18. maja. (Tanjug). Po prvih treh dneh konference GATT v Ženevi bi že lahko ugotovili, da se je v široki debati o trgovinskih in ekonomskih problemih manj razvitih držav izkristalizirala jasna podpora »akcijskemu programu« 21 držav. Nezadostno razvite države in vrsta drugih držav je v celoti podprla ta program, medtem ko so bile s strani industrijsko razvitih držav in predstavnikov Evropske gospodarske skupnosti postavljene razne nebistvene pripombe.

Praktično to pomeni, da se najvišji mednarodni forum za probleme trgovinske izmenjave strinja z ocenami težkega gospodarskega položaja držav v razvoju in s predlogi za izboljšanje tega položaja v mejah možnosti.

Pričakujejo, da bo zasedanje ministrov v začetku prihodnega tedna načelno odobrilo predloženi akcijski program s tem, da bi v nadaljnjih pogajanjih iskali najboljše rešitve za

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Turizem ni samo gostinstvo

Intervju s podpredsednikom zvezne gospodarske zbornice R. Bajalskim

BEOGRAD, 18. maja — Bliža se glavna turistična sezona in bodoči turisti se v mislih že odpravljajo na pot v najlepše turistične kraje. Toda tam, v najlepših turističnih krajih, kjer si (in jim) obetajo dobro sezono, je še veliko problemov; mnogi se trudijo, da bi jih rešili, še preden bodo hoteli in počitniški domovi polni.

Ena izmed poglavitnih ovir za razvoj našega domačega in tujskega turizma je neusklajenost materialne osnove turizma, kar občuti turist na primer v tem, da ne more kupiti v turističnih krajih, kar potrebuje na počitnicah, da se nima kje zabavati, da nima kje popraviti čevlja ali avtomobila itd. Odpravljanje takih pomanjkljivosti je predvsem v rokah krajevnih činiteljev, vendar so tudi v okviru federacije ustanovili Koordinacijski odbor za turizem, katerega člani zastopajo materialno bazo turizma (oč. obrti in prometa do gostinstva). Odbor, ki naj bi vsklajeval delo vseh činiteljev v razvoju turizma, vodi podpredsednik Zvezne gospodarske zbornice **Risto Bajalski**. Ljubeznivo se je odzval prošnji naše redakcije in je v kratkem razgovoru odgovoril na nekatera vprašanja, ki so našim turističnim delavcem tema dneva.

— Tovariš Bajalski, ker se še posebej temeljito ukvarjate s problematiko naše trgovine, gotovo lahko bolj ali manj zanesljivo poveste, ali bomo letos videli v naših turističnih krajih s slabo trgovino kaj modernih potujočih prodajaln, o katerih je bilo že toliko razprav?

»Skoraj gotovo. Kaže, da se bo še v letošnji turistični sezoni pojavilo v primorskih turističnih krajih okoli trideset trgovin na kolesih, ki jih bosta izdelala v kooperaciji TAM in Avtomontaža. Te trgovine lahko nudijo turistom veliko večjo izbiro blaga kot majhne krajevne trgovine s skromnimi sredstvi in slabo organizacijo. Važno pa je seveda, da so te trgovine v rokah velikih trgovskih podjetij, na primer ljubljanske »Prehrane«, reškega »OTP« ali »Razvitka« iz Metkovića. Ta podjetja se tudi zanimajo za trgovine na kolesih.«

— Ko smo že pri trgovini kot pomembnem činitelju v razvoju turizma: v nekaterih turističnih krajih so zgradili nove trgovske lokale, toda z majhno izbiro in nestrokovno prodajo. V čem vidite možnost, da se zboljša prodaja v teh krajih?

»V načrtih nekaterih velikih trgovinskih organizacij, na primer ljubljanske »Prehrane«. Ta podjetja nameravajo odpreti več sodobnih samopostrežnih prodajaln v turističnih krajih ob morju. V sezonskih koncih bodo preskrbovale tuje in domače turiste z veliko izbiro prehrambenih izdelkov in industrijskih izdelkov široke potrošnje, poleg tega pa bodo imele te trgovine bifeje, kakršen je na primer v ljubljanski samopostrežbi Prehrana.«

— Veliko se je že razpravljalo o sredstvih za te trgovine, toda doslej še ni bilo slišati za kako odločitev, sezona pa se že bliža . . .

●●●● Nadaljevanje na zadnji strani

RISTO BAJALSKI, podpredsednik zvezne gospodarske zbornice. Foto: Tanjug

Dunaj:

ZADEVA HABSBURG

Avstrijski socialisti pravijo, da bodo zahtevali plebiscit, če bo upravno sodišče odobrilo Otti Habsburgu, bivšemu pretendentu na prestol, vrnitev v Avstrijo. Socialisti poudarjajo, da bi Habsburgova vrnitev »ogrozila notranji mir republike«. »Arbeiter Zeitung« piše, da bodo socialisti odločno nastopili proti temu, da se »pustolovcu Habsburgu« odobri vrnitev.

Džakarta:

PREPLAH NA BALIJU

Ognjenik Agung na otoku Bali je včeraj terjal eno človeško žrtev, medtem ko je bilo več ljudi ranjenih. V četrtek je ognjenik celih šest ur bruhal razžarjeno lavo in oblake pepela, ki ga je neslo tudi do oddaljenih krajev. Sedanjo erupcijo primerjajo z nedavno katastrofo, ki je terjala 1500 človeških žrtev. Prebivalstvo je na begu. Lava je uničila neko vas.

Beograd:

MEHIŠKO DARILO

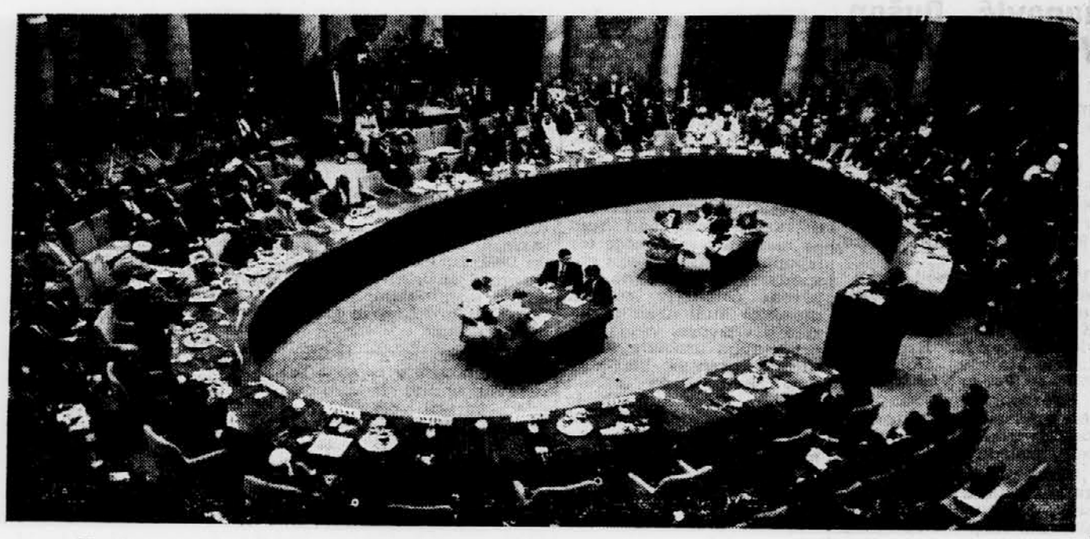
Pomočnik zveznega sekretarja za prosveto in kulturo Rodoljub Jemuović je sprejel mehiškega veleposlanika v Beogradu Elfina Sancheza Juareza, ki ga je obvestil, da so iz Mehike poslali v Jugoslavijo montažne dele in opremo za osnovno šolo, ki jo je podaril naši državi predsednik Združenih držav Mehike Lopez Mateos, ko se je nedavno mudil v SFRJ.

Referat tovariša Tita na V. plenumu Centralnega komiteja ZKJ

Stališče ZK Jugoslavije do aktualnih mednarodnih vprašanj

tudi v vidnih prizadevanjih novih neodvisnih držav in narodov, zaostalih v svojem gospodarskem razvoju, da bi v kratkem zgodovinskem času dosegli sodobno raven gospodarstva in kulture. Razumljivo je, da v takšnih razmerah narodi v bivših kolonialnih in odvisnih področjih v svojem nacionalnem organiziranju in družbenih transformacijah nezadržno težijo k socialističnim oblikam, ker je to nedvomno najkrajša pot, da premagajo podedovano zaostalost.

Ne smemo pozabiti, da je uresničevanje teh teženj narodov v osvobojenih kolonialnih državah otežkočeno zaradi velike zaostalosti in materialnih možnosti, ki pogojujejo hitrost in stopnjo gi-

»... Konferenca šefov držav in vlad 28 držav v Beogradu je začrtala v tem pogledu jasno smer, po kateri naj se giblje sodobno človeštvo, da bi se ognili katastrofi v svetu in da bi se ohranil mir ...« Na sliki: Med zasedanjem beograjske konference.

banja k socialističnim družbenim odnosom. Zategadelj potrebujejo bivše kolonialne države ne samo materialno pomoč, temveč tudi globoko razumevanje njihovih težav in ravnanj v zvezi z njimi ter v zvezi z njihovimi notranjimi specifičnimi pogoji. Razume se, da morata to razumevanje in nesebična pomoč priti in lahko prideta samo od socialističnih in naprednih držav, zakaj neokolonializem je nenehno na preži, da bi izkoristil materialne težave teh narodov in tako zavrl napredno gibanje družbenega razvoja v teh državah.

V današnjih razmerah so vsi narodi ne glede na družbene sisteme, v katerih živijo, najgloblje zainteresirani, da se ohrani mir na svetu, ker bi v času atomskega in vodikovega orožja svetovna vojna neogibno katastrofalno razrušila proizvajalne sile človeške skupnosti in ker bi to ogrozilo samo obstoj človeštva.

Zategadelj je lahko sedanja vojna samo vseuničujoča, ne pa sredstvo za zmago te ali one strani, sredstvo za merjenje sil med sedanjimi družbenimi sistemi, s katerimi bi bilo mogoče ta ali oni sistem vsiliti posameznim narodom. S stališča socialističnih sil so interesi socializma in miru neločljivo povezani v sedanjem obdobju človeške zgodovine. Socialističnim državam, ki morajo zgraditi družbo bogastva in človeške enakosti, je potreben mir, da bi to lahko uresničile. Psevdorevolucionarni frazerji pozabljajo ali pa nočejo razumeti, da je do nedavna odvisnim narodom mir prav tako postal neogibna potreba, da bi lahko uresničili svoje nacionalne in družbene težnje. Bojujoč se za svojo svobodo, si bodo narodi, ki so še pod jarmom kolonializma, to svobodo neogibno priborili. V razmerah splošnega miru na svetu se lahko samo poveča vsestranska podpora naprednih demokratičnih sil osvobodilnemu boju kolonialnih narodov.

Tako se v prehodnem obdobju od kapitalizma k socializmu rešujejo najpomembnejša vprašanja človeške skupnosti. Najrazličnejše oblike boja med starim in novim, pretresi in spremembe, bistveni za posamezne narode in za mednarodne razmere, prevladujoče težnje in prisotne nevarnosti v prehodnem obdobju, zahtevajo globoko razumevanje svetovnega razvoja. Medtem ko po eni plati reševanje teh plemenitih nalog človeštva vzbuja navdušenje in doslej neviden polet delovnih množic, sta po drugi plati zapletenost problemov, ki se rešujejo in ki jih je treba rešiti, kot tudi neenakomeren razvoj materialnih in subjektivnih sil, ugodna tla tudi za največja nerazumevanja velikih družbenih procesov in sodobnih odnosov. To se izraža v velikih sporih in spopadih, ki nastajajo v našem času pri premagovanju nasprotij prehodnega obdobja.

Za nas, za Zvezo komunistov Jugoslavije, je že davno docela jasno, da sta napreden razvoj družbenih odnosov in materialna krepitev socialističnih držav zgodovinska dolžnost socialističnih sil v sedanjem času. Toda jasno nam je tudi to, da je materialna in druga krepitev vseh naprednih sil, ki teže k socializmu, prav tako naša internacionalistična dolžnost. Uspešno izgrajevanje socializma in komunizma v socialističnih državah in razvijanje najnaprednejših enakopravnih in tovariških odnosov med njimi, bo kar se da vplivalo tako kot vzgled in kot materialna sila na zavest in borbeno voljo ljudi povsod na svetu. To je internacionalistična obveznost socialističnih držav.

Koeksistenca med državami z različnimi družbenimi sistemi je neogibna potreba vseh narodov. Postala je ena izmed najaktualnejših zahtev človeštva in potreba socializma. Že leta trdimo in praksa to najbolj kaže, da je aktivna koeksistenca v sedanji etapi eno najmočnejših političnih sredstev boja mednarodnega delavskega gibanja za družbeni napredek in za krepitev socialističnih sil in činiteljev na svetu.

Aktivno sodelovanje držav v razvoju in njihovo čedalje tesnejše povezovanje v akciji za zagotovitev miru in enakopravno politično in ekonomsko sodelovanje med narodi je ne le eno izmed bistvenih sredstev za njihov lasten napredek, temveč tudi eden izmed najpomembnejših činiteljev pri preseganju nasprotij in nevarnosti, pred katerimi je sodobni svet. Zategadelj menimo, da sta sklicanje konference o trgovini in razvoju in aktivnost neangažiranih držav zelo pomembni. Sestanek najvišjih državnikov Afrike v Adis Abebi bo imel tudi v tem pogledu velik pomen.

Tukaj sem samo v najkrajših potezah podal glavne značilnosti prehodnega obdobja in njegov pomen za sedanje življenje in prihodnost sodobnih generacij. Sedaj pa bi hotel povedati nekaj besed o aktualnih vprašanjih mednarodnih odnosov.

II

Jaz in drugi odgovorni tovariši iz nasega politicnega vodstva smo dostikrat pojasnjevali naše poglede zlasti na najvažnejša, aktualna mednarodna vprašanja. Zato zdaj ni potrebno, da vsako izmed njih posebej analiziramo.

Po drugi svetovni vojni je ena izmed glavnih značilnosti stanja v mednarodnih odnosih tako imenovana hladna vojna, ki se kaže na najrazličnejše načine v političnih, vojaških, ekonomskih, pa tudi kulturnih in drugih odnosih med narodi. Razpihovanje hladne vojne je napravilo že ogromno škodo. Žal so na svetu zelo vplivne sile, ki jo spodbujajo, obstajajo njeni kričavi zagovorniki, so tudi »realisti«, ki menijo, da je stanje hladne vojne naravno stanje v mednarodnih odnosih, ker obstajajo največja protislovja med socialističnimi in kapitalističnimi deželami, med razvitimi in nerazvitimi deželami, med kolonialnimi metropolami in bivšimi kolonialnimi ali še vedno zatiranimi narodi, ker vlada veliko nezaupanje in podobno. Dejstvo je, da v mednarodnih odnosih še vedno vlada izrazito nezaupanje, da se reakcionarni krogi na svetu dostikrat zatekajo k politiki »s pozicij sile«, da iz mednarodnih odnosov še niso odstranjeni ukrepi in težnje po gospostvu nad drugimi, kar povzroča ogromno trošenje človeških, materialnih in drugih sredstev. Narodom sveta so zdaj potrebna ta sredstva za nadaljnji razvoj. Zavest o nenaspolh. Pripomnil bi, da menimo, da so celo kapitalistični razredi po logiki dogodkov čedalje bolj primorani upoštevati takšno politiko. Zdaj zares ni videti, kako bi ta ali oni vladajoči družbeni razred lahko vsilil od zunaj svojo obliko vladanja drugim, ne da bi se pri tem zatekel k vojskovanju z očitnimi posledicami za vse. To najbolje dokazujejo občasni poskusi, ki so se dogajali v povojnem obdobju na raznih področjih sveta, da bi zaustavili napredne družbene spremembe v posameznih deželah. Takšni poskusi so zmerom privedli do največjih nevarnosti za ohranitev mednarodnega miru, ustvarjali so nove probleme in ostrili obstoječe neurejene. Zato tako vztrajno že več let spodbujamo h konstruktivnemu mednarodnemu dogajanju kot edini metodi, ki v sedanjih razmerah omogoča, da se važni mednarodni problemi urejajo v interesu narodov. Ni dvoma, da je že napočila doba vzpostavljanja enakopravnih odnosov med narodi. Da bi vojno izključili iz mednarodnih odnosov, je treba storiti vse, da bomo odstranili tudi hladno vojno kot eno največjih ovir za ostvaritev miru in za blaginjo sveta. Ta bistvena naloga more in mora biti izpolnjena s kolektivno akcijo naprednih sil in državnikov, ki imajo največjo odgovornost pred svojimi narodi.

Zavest o nevarnostih, v katerih živimo, ker se nadaljuje tekmovanje v oboroževanju, je ne glede na to, s čim skušajo to razlagati, v ljudskih množicah in v vseh krajih sveta tako narasla, da se okrog zavestne protivojne in konstruktivne politike socialističnih in drugih naprednih sil čedalje bolj širi organizirano gibanje za razorožitev. Nekateri politiki in vojaški funkcionarji na Zahodu, žal pa tudi kitajski voditelji, menijo, da bi začetek sporazumnega procesa razoroževanja ogrožal interese ustreznih držav ali »višje cilje« obstoječih družbeno-političnih sistemov, da so tisti, ki se zdaj zavzemajo za mednarodno sporazumevanje ter splošno in popolno razorožitev, naivni pacifisti ali celo sovražniki interesov socializma, ki mu žele, da bi se znašel razorožen pred nasprotnikom. Tudi reakcionarji na Zahodu se upirajo uveljavljanju politike koeksistence med narodi z različnimi družbenimi sistemi, ker ne žele, da bi jim takšna politika, ki so jo narodi sprejeli, postavila nepremostljive ovire za uresničitev njihove težnje po gospostvu nad drugimi. Vendar pa so realnosti sedanje dobe močnejše in zavest o njih naraščа tem bolj, čim očitnejši postajajo razlogi za odpore proti konstruktivnemu mednarodnemu sodelovanju.

Ne bom pa rekel, da bi smeli vpliv reakcionarnih faktorjev kakorkoli podcenjevati. Samo tako lahko pojasnimo, da spričo doseženega načelnega sporazuma med atomskimi silami o potrebi

Obstoj različnih družbenih sistemov je politična realnost

Obstoj socialističnih in kapitalističnih dežel ter dežel z različnimi družbenimi sistemi nasploh je politična realnost, ki je z zemljevida sveta ni moč izbrisati z ogromnim tekmovanjem v oboroževanju ali z oboroženim spopadom vodilnih družbeno-političnih sistemov. Govoril sem že o tem, zakaj je uveljavljanje politike aktivne koeksistence med državami z različnimi družbenimi sistemi nujna potreba socializma in sveta

Načelna nesoglasja v mednarodnem delavskem gibanju

O posameznih perečih mednarodnih vprašanjih smo se že dostikrat izrekli in ni potrebe, da bi zdaj tu spet govoril o tem. Bolj sem želel poudariti splošno smer našega delovanja v okviru socialističnih in naprednih sil sveta za njihovo uresničitev. Želel sem tudi poudariti odpor proti takšnemu delovanju, ki obstaja in ki je v sedanjem momentu povzročil zaskrbljenost vzbujajočo stagnacijo v urejanju perečih mednarodnih vprašanj. Ta stagnacija krije v sebi mnoge nevarnosti. Povzročili

po izpolnjevanju programa splošne in popolne razorožitve in kljub razpravam, ki se že dolgo odvijajo v za to organiziranem forumu, še ni praktičnih rezultatov. To, da jih ni, opravičujejo z najrazličnejšimi razlogi, zlasti pa z zamotanostjo praktičnega uveljavljanja mednarodnega sporazuma o splošni in popolni razorožitvi, s potrebo po ohranitvi ravnotežja sil, s težnjo, da v procesu razoroževanja nobena država ne bi bila v premoči nad drugo in da ne bi izkoristila te premoči za svoje cilje. Ne moremo zanikati zamotanosti tega problema v svetu s tako zamotano strukturo in različnimi interesi, še manj pa lahko zanikamo korist, ki bi nastala za vse narode s praktičnim sprejemanjem postopnih in delnih ukrepov za razorožitev, za spokojnost ljudi na svetu, za krepitev zaupanja med narodi, za gospodarsko blaginjo, za odstranitev strahu pred izbruhom nove svetovne vojne. Dostikrat smo že poudarjali, da bi bil začetek razoroževanja lahko ogromnega in večstranskega pomena.

Začetek razoroževanja bi bil važen ne samo za postopno obnavljanje zaupanja med sedanjimi antagonističnimi silami — ker bi razorožitev hkrati pomenila opustiti uporabo sile pri urejanju spornih problemov, marveč bi lahko s tem hkrati začeli odpravljati ogromno razliko, ki obstaja zdaj med razvitimi in nerazvitimi deželami, če bi samo majhen odstotek sredstev, ki se trošijo za oboroževanje, dali na razpolago nerazvitim deželam.

Mi nikoli nismo smatrali, da bi bilo treba najprej urediti najvažnejše probleme, ki nam jih je zapustila kot dediščino druga svetovna vojna, in s tem zagotoviti realno uveljavljanje politike koeksistence med državami z različnimi družbenimi sistemi. Prav tako nesmiselno bi bilo poudarjati nekakšno abstraktno politiko koeksistence brez istočasnega reševanja perečih mednarodnih vprašanj. To so očitno procesi političnega življenja našega časa, ki se morajo razvijati istočasno, vzporedno. Politika koeksistence hkrati pomeni tudi nujnost, da konstruktivno urejamo pereče probleme.

Mi ne menimo, kakor bi radi to nekateri prikazali, da bi politika koeksistence, odstranitev perečih mednarodnih problemov, kakor so prenehanje atomskih poskusov, razorožitev, sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo, ureditev problema Berlina, nevtralizacija Laosa, spoštovanje suverenosti Kube in drugih važnih aktualnih mednarodnih vprašanj kar čez noč ustvarili svet brez problemov. Pač pa zares menimo, da bi takšna politika, s katero bi v relativno kratkem času rešili sedanje pereče probleme mednarodnih odnosov, vsem narodom omogočila, da posvetijo svoje talente in energije izgrajevanju novega sistema mednarodnih odnosov in institucij za nesluteno pospešitev splošnega človeškega in družbenega razvoja.

III

Velik razmah notranjega socialističnega razvoja in velika odgovornost Zveze komunistov za pravilen razvoj in za premagovanje številnih problemov, ki ju prinaša ta razvoj, sta do neke mere vplivala, da je pri nekaterih članih ZKJ popustilo zanimanje za razna dogajanja na mednarodnem torišču, zlasti v naprednem delavskem gibanju. To se je v veliki meri zgodilo tudi zato, ker so člani ZKJ najbolj zaposleni z našimi problemi socialistične graditve, kar je dobro. Nekateri pri tem zapostavljajo tisto, kar se dogaja v mednarodnem delavskem gibanju. Do nerazumevanja in manjšega zanimanja nekaterih članov ZKJ za dogodke v mednarodnem delavskem gibanju je prišlo delno tudi zato, ker menijo, da je zunanja politika stvar vlade in najožjega vodstva CK ZKJ in ker je v osnovi pravilna. Na zunanjepolitičnem torišču namreč žanjemo uspehe, ugled Jugoslavije se je povečal itd. Drži, da Jugoslavija uživa v svetu ugled zaradi svoje miroljubne in načelne politike in da aktivno sodeluje v vseh važnejših akcijah skupaj z vsemi miroljubnimi deželami, zlasti v tistih, ki se nanašajo na ohranitev miru, dekolonizacijo, prepoved atomskih poskusov, razorožitev, miroljubno aktivno koeksistenco itd.

Toda zadnje čase nastajajo v mednarodnem revolucionarnem delavskem gibanju čedalje bolj razna, pa tudi velika načelna nesoglasja, tako v zvezi s sedanjim položajem na svetu, kakor tudi v zvezi z uporabo marksizma in leninizma na nadaljnji poti mednarodnega revolucionarnega gibanja. In prav to nepoznavanje in nerazumevanje tistega, kar se dogaja v socialističnem svetu, pripelje včasih do napačnih nazorov in negativnih gledišč o tem, kako naj nastopimo v zvezi z dogodki v revolucionarnem delavskem gibanju in med socialističnimi deželami.

Razlike v pogledih in stališčih, ki obstajajo v komunističnem mednarodnem gibanju, se nanašajo tudi na takšna važna vprašanja, ki so usodnega pomena za vse človeštvo, kakor so vprašanje vojne ali miru, način reševanja spornih mednarodnih problemov, aktivna miroljubna koeksistenca in druga. Nadaljnje gibanje oziroma razvoj revolucionarnega delavskega gibanja in socializma v svetu je ena glavnih spornih točk, ker kaže v komunističnem gibanju razlike med dogmatičnimi in naprednimi silami v stališčih in pogledih na probleme, ki sem jih prej navedel.

Koeksistenca ne pomeni ideološkega kompromisa

Voditelji kitajske Komunistične partije in nekateri drugi vztrajno stoje na dogmatičnih pozicijah glede odnosov in nadaljnjega razvoja komunističnega gibanja. Ti voditelji zanikajo možnost, da bi napredne sile prišle na krmilo v posameznih deželah po drugačni poti razen z oboroženim bojem v novi vojni ne glede na posledice. Ti voditelji zanikajo možnost, da bi uredili mednarodne sporne probleme z miroljubnimi sredstvi in menijo, da je moč to doseči samo s silo. Ti voditelji zanikajo miroljubno in aktivno koeksistenco med državami in narodi z različnimi družbenimi sistemi in imajo to za koncesijo kapitalističnemu svetu in za opuščanje revolucionarne borbe. Ti voditelji si niso na jasnem o razliki med revolucionarno borbo delavskega razreda v vsaki deželi in koeksistenco med državami in narodi, ki je nujna, kakor sem rekel že neštetokrat, da bi se ognili strašni katastrofi v novi atomski, rušilni svetovni vojni. Kaže, da ti voditelji ne morejo razumeti, da miroljubna koeksistenca med državami ne pomeni ideološkega kompromisa, konserviranja razrednih nasprotij in razrednega boja v kapitalističnih državah. Ti voditelji se bore proti destalinizaciji in za povampirjenje stalinističnih odnosov in metod v komunističnem gibanju sveta in v graditvi socializma.

Komunistična partija Jugoslavije je tudi v svoji preteklosti na svojih ramenih čutila učinek stalinističnih metod. In ne samo Komunistična partija, marveč je tudi vse naše ljudstvo ne glede na svoje žrtve in zasluge v skupnem boju proti fašističnim osvajalcem čutilo Stalinov bes zato, ker se ni hotelo ukloniti Stalinovi samovolji in položiti svojo neodvisnost pred njegove noge.

Zato smo mi, jugoslovanski komunisti in ljudstvo, pozdravili sklepe XX. in XXII. kongresa Komunistične partije Sovjetske zveze. In ne samo zaradi obsodbe Stalinovih napak, marveč tudi zaradi začetka novega procesa v razvoju ekonomskih in družbenih odnosov v Sovjetski zvezi, v smeri bolj vsestranskega in hitrejšega razvoja na vseh področjih gospodarstva in družbenega življenja. Pomen teh sklepov je potrdila tudi praksa tako v Sovjetski zvezi kakor tudi v mednarodnem delavskem gibanju. Tovarišu Hruščovu in drugim njegovim sodelavcem se je treba zahvaliti, da se nam je, čeprav počasi, vendarle posrečilo postopoma zboljšati naše odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami. To zboljšanje odnosov z ZSSR in drugimi socialističnimi deželami je velikega večstranskega in pozitivnega pomena ne samo za Jugoslavijo in za te socialistične dežele, marveč tudi za revolucionarna delavska in napredna gibanja nasploh. To namreč krepi enotnost ne samo socialističnih, marveč tudi vseh naprednih sil v boju za mir in za konstruktivno aktivno in miroljubno koeksistenco.

Dobri odnosi in sodelovanje s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami ne nasprotujejo naši dosedanji politiki, politiki sodelovanja z vsemi deželami, ki so pripravljene na takšno sodelovanje z nami na enakopravni osnovi.

To ne pomeni, da želimo s tem poslabšati državne odnose s kapitalističnimi deželami, opustiti sodelovanje s temi deželami v vprašanjih, ki so v skupnem ali splošnem mednarodnem interesu. Ne, če bi ravnali tako, ne bi bili zvesti načelom aktivne miroljubne koeksistence, ne bi prispevali k zmanjšanju, marveč poslabšanju že tako napetega mednarodnega položaja. To bi neugodno vplivalo tudi na naše odnose in sodelovanje z neangažiranimi deželami in na konstruktivno vlogo, ki jo imajo zdaj te dežele v mednarodnih odnosih, a v tem pogledu moramo tudi v prihodnje delovati zelo aktivno. Takšna aktivna vloga in sodelovanje Jugoslavije z drugimi neangažiranimi deželami je namreč v interesu vseh tistih sil na svetu, ki se žele ogniti novemu svetovnemu spopadu. Takšna vloga je v interesu dekolonizacije oziroma vzpostavitve neodvisnosti kolonialnih narodov, v interesu urejanja spornih mednarodnih problemov na miroljuben način, ne pa s silo, ter v interesu socialističnih dežel in naprednega delavskega gibanja na svetu. Konferenca šefov držav in vlad 28 dežel v Beogradu leta 1961 je začrtala v tem pogledu jasno smer, po kateri naj se giblje sodobno človeštvo, da bi se ognili katastrofi v svetu in da bi zavladal mir, mirno ustvarjalno delo in medsebojno sodelovanje.

Takšno stališče in pomen Jugoslavije med neangažiranimi deželami je eden izmed glavnih razlogov za neprestane napade kitajskih in nekaterih drugih voditeljev ZKJ in na našo državo nasploh. **V vprašanju vojne ali miru stoji vodstvo kitajske partije na trockističnih pozicijah. V vprašanju vojne ali miru je ZKJ za mir, za miroljubno urejanje vseh spornih problemov med narodi. Toda ZKJ ne zanika razrednega boja, boja delavskega razreda v posameznih deželah.** Nasprotno, mi menimo, da je boj delavskega razreda za boljše družbene odnose v sleherni deželi velik prispevek k naprednemu gibanju ne samo v tisti deželi, kjer se ta boj bije, marveč v svetu nasploh. Oblike tega boja so mnogostranske in mi ne zanikamo niti najostrejših oblik, če niso avanturistične in če so koristne za zmago delavskega razreda, za napredno gibanje nasploh. Sicer pa smo naš odnos do razrednega boja že dokazali z dejanji, ne pa z besedami.

Nesoglasja med komunističnimi partijami

V revolucionarnem delavskem gibanju oziroma med komunističnimi partijami obstoje danes nesoglasja med tistimi, ki vztrajajo na dogmatskih pozicijah, kot na primer KP Kitajske in voditelji nekaterih drugih komunističnih partij, ter ogromno večino drugih socialističnih držav in komunističnih partij, ki se zavzemajo za progresivno gibanje v svetu, za miroljubno rešitev vseh spornih problemov, za mir in miroljubno koeksistenco med državami in narodi z različnimi družbenimi sistemi, ki so proti vojni, ker se zavedajo posledic, ki bi spričo današnjih uničevalnih jedrskih vojaških sredstev pomenile katastrofo za človeštvo. Zato je razumljivo, da smo mi na strani tistih komunističnih in delavskih partij, ki se borijo za likvidacijo dogmatizma in stalinističnih metod v komunističnem gibanju, na strani tistih, ki se borijo za mir in mirno reševanje spornih mednarodnih problemov, ki so za progresivno gibanje v revolucionarnem delavskem gibanju v skladu z marksističnim naukom in z današnjo stopnjo v mednarodnih odnosih in v razvoju sploh.

Ko sem dejal, da smo na strani antidogmatskih sil v komunističnem gibanju, sem s tem poudaril naše mesto, naše dolžnosti in mednarodne obveze ZKJ v vrstah mednarodnega delavskega gibanja.

Globoko obžalujemo, ker je v mednarodnem revolucionarnem gibanju prišlo do tako globokih načelnih nesoglasij, ki lahko privedejo do razcepa v tem gibanju in do slabitve boja naprednih sil in še posebej boja delavskega razreda. Še vedno verjamem, da stvari ne bodo šle tako daleč, da pa do tega ne bi prišlo, je potrebno najaktivnejše načelno sodelovati pri razčiščevanju nesoglasij med komunističnimi partijami. Vsako kompromisno in nenačelno soglašanje na račun kogar koli ali na račun osnovnih načel, na katerih temelji sodobni boj za socializem, bi bila velika škoda za delavsko gibanje.

Zdi se mi, da je v vrstah članov ZKJ nekaj ljudi, ki ne razumejo ogromnega pozitivnega pomena ustvarjanja ne samo normalnih, ampak tudi dobrih odnosov med našo državo in ZSSR ter drugimi socialističnimi državami. Naš nedavni obisk v Sovjetski zvezi je velikega pomena ne samo s stališča drugih interesov, interesov mednarodnega delavskega in naprednega gibanja sploh, ampak je koristen tudi za mir v svetu. To pa je tesno povezano z našo obveznostjo, da aktivno sodelujemo pri pravilnem razčiščevanju nesoglasij in deformacij v socialističnem in delavskem gibanju.

Ne more biti razlik glede enotne politike ZKJ

Ko sem malo prej dejal, da je nesporazume v komunističnem gibanju treba reševati načelno, sem mislil na nedavno preteklost, na sklepe 81 partij, na posvetovanju v Moskvi leta 1960 v zvezi z Jugoslavijo, ki niso odgovarjali stvarnosti in na ta način, razumljivo, tudi niso bili načelni. To je zdaj preteklost in mi komunisti moramo gledati sedanjost in prihodnost. Zaradi te preteklosti ne smemo nepretrano gojiti nekakšnega nezaupanja, recimo proti Sovjetski zvezi in proti drugim socialističnim državam in partijam. Treba je upoštevati, kako se zdaj obnašajo nasproti nam in kakšna stališča zavzemajo te partije do najvažnejših mednarodnih problemov. Gledišča Zveze komunistov morajo biti v teh vprašanjih enotna. **Ne more biti različnih gledišč kadar gre za enotno politiko ZKJ in za stališča do dogodkov ne samo v notranjem razvoju, marveč tudi na mednarodnem področju.** Posebno nas morajo interesirati dogajanja v mednarodnem revolucionarnem delavskem gibanju. Moramo se zavedati, da smo del tega gibanja, ne pa nekaj izven njega.

Obtoževali so nas in nas še obtožujejo, da smo revizionisti. Kitajski voditelji izkoriščajo to za nenehne nenačelne napade na ZKJ in na našo državo sploh, ne da bi povedali, v čem je ta revizionizem, potem pa naj mirno razpravljamo o upravičenosti ali neupravičenosti takšnih obtožb. Jaz se ne strinjam s tistimi, ki mislijo, da je pri nas vse dobro. V naši praksi smo naredili nemalo napak in jih bomo še, toda ugotavljali smo jih in jih popravljali. Mi torej nimamo samih sebe za nezmotljive, kot nimamo za nezmotljivo nobeno KP ali gibanje, najmanj pa vodstvo Komunistične partije Kitajske. Zgolj govorjenje in klevete ne morejo biti kompetentne za oceno, kaj je revizionizem in kaj ni. Praksa in njeni rezultati so najboljši sodniki o pravilnosti uporabe teorije Marxa, Engelsa in Lenina. Samo ustvarjalna uporaba marksizma, leninizma na današnji stopnji razvoja družbe tehničnih, kulturnih in drugih dosežkov — ne pa dogmatizem — lahko da dobre in

Kot je videti, je na Kitajskem prišlo do nadaljnje krepitve birokratizma in birokratskih metod pri upravljanju države, gospodarstva in partije. Komunistična partija se je kot vodilna sila usmerila na »politiko velikega skoka«, kot pravijo oni temu v težnji, da bi se Kitajska kar najhitreje razvila. Pri tem so uporabljali razne metode, tudi vojaške, za reševanje notranjih problemov. To svojo težnjo in željo po čim hitrejšem razvoju je kitajsko vodstvo žal podredilo politiki prestiža, težnji, da bi se Kitajska kar najhitreje vsilila kot vodilna sila revolucionarnemu delavskemu gibanju in kot velika sila v mednarodnih odnosih. Takšna njena politika ni dala pričakovanih rezultatov, kar je izzvalo nestrpnost in podžigalo sprejemanje novih sektaških ukrepov. Iskreno govoreč, mi se teh njihovih napak ne veselimo, ker škodujejo kitajskemu ljudstvu in vsemu delavskemu gibanju na svetu, vendar mislimo, da nimajo moralne pravice napadati nas in klevetati ter si izmišljati razne laži o naši stvarnosti.

V našem odnosu do Ljudske republike Kitajske ne leže vzroki za to, namreč za takšne laži in tako ogorčene napade.

Mi smo pozdravili zmago kitajske revolucije, želeli smo z Ljudsko republiko Kitajsko razviti vsestranske odnose, storili smo ogromno, da bi te odnose gradili na solidni, načelni osnovi. Odločno smo nastopali proti politiki blokade in izolacije Kitajske v mednarodnih odnosih, kar je posebno prihajalo do izraza v Organizaciji združenih narodov. Kitajska komunistična partija je bila ena prvih partij, ki je po letu 1948 povabila na svoj VIII. kongres delegacijo ZKJ, ki so jo na kongresu zelo toplo in prisrčno sprejeli in pozdravili.

Razvoj medsebojnih odnosov ni dajal nobenih povodov za preobrat, ki je nastal 1958. Vzroki te spremembe so izven politike Zveze komunistov in izven dvostranskih odnosov med socialistično Jugoslavijo in Ljudsko republiko Kitajsko, ker je vsem znano, da je nam tuja politika kvarjenja odnosov z drugimi državami celo takrat, kadar gre za globlja nesoglasja ali razlike.

Očitno je, da gre za resen preokret v politiki kitajske komunistične partije, za preokret, ki je rezultat določenih stališč, povezanih z notranjimi problemi, s specifičnimi dogmatskimi stališči glede nalog mednarodne politike v celoti in misljenj, ki nasprotujejo ne samo stališčem ZKJ, ampak tudi drugih komunističnih partij in delavskih gibanj.

Kitajski komunisti nas neprestano obtožujejo, da se vračamo v kapitalizem. Ne

»... Zboljšanje odnosov z ZSSR in drugimi socialističnimi deželami je velikega večstranskega in pozitivnega pomena ne samo za Jugoslavijo in za te socialistične dežele, marveč tudi za revolucionarna delavska in napredna gibanja sploh ...« Na sliki: Predsednik Tito ob lanskem obisku v Sovjetski zvezi.

Na Kitajskem se je še okrepil birokratizem

Če gledamo prakso in rezultate kitajskih komunistov v njihovem notranjem razvoju, potem so njihove napake himalajsko velike v primeri z našimi, jugoslovanskimi. Kakšne rezultate so dale njihove komune, majhne železarne, njihovi skupni kotli in mnoge druge napake, ki so se tako težko odrazile v življenju kitajskega ljudstva? In vendar se mi nismo vmešavali v njihov notranji razvoj.

hitre rezultate v boju delavskega razreda za nadaljnje spreminjanje družbenih odnosov in pri izgradnji socializma.

vem, tovariši, zakaj kitajski komunisti tako strastno želijo, da bi se mi vrnili v kapitalizem. Mar bi to koristilo mednarodnemu delavskemu gibanju? Vsekakor ne bi, če ta nesmisel analiziramo. Ali se ne skriva za to željo, ki se ne bo mogla nikoli uresničiti nekaj drugega? Mislim, da je stvar v tem, da Jugoslavija uživa velik ugled v azijskih in afriških državah, posebno v neangažiranih zaradi svoje nesebične in načelne podpore kolonialnim državam in državam v razvoju ter zaradi svoje miroljubne politike. Jugoslavija uživa pomemben ugled tudi kot socialistična država zaradi svojega družbenopolitičnega sistema in uspehov pri svoji socialistični izgradnji.

in nalog mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem

Napadajo vso našo politiko

Kakor veste, ni niti enega področja naše zunanje in notranje politike, ki ga kitajsko vodstvo ne bi napadlo.

Celotno našo zunanjo politiko, našo politiko koeksistence proglašajo za politiko, ki je popolnoma v skladu z interesi imperializma«. Naše zavzemanje za razorožitvena pogajanja prikazujejo kot politiko »razorožitve in uspavanja budnosti narodov sveta«. Našo pomoč in solidarnost z narodnoosvobodilnimi gibanji najbolj grobo potvarjajo in jo predstavljajo kot politiko »zaviranja narodnoosvobodilnih in antikolonialnih bojev zasužnjenih in odvisnih narodov«. To delajo šablonsko, brez pomislekov, celo v takšni državi, kot je Alžirija, katere narodi in voditelji vedo, na kakšen način in v kako težkih pogojih je bilo skovano iskreno sodelovanje med socialistično Jugoslavijo in alžirskim ljudstvom v njegovem oboroženem boju.

Našo politiko ustvarjanja čim boljših odnosov z zahodnimi državami, vštevsi Združene države Amerike, ter razvijanje gospodarskih in kulturnih odnosov s temi državami, prikazujejo kot »služenje imperializmu in njegovim interesom v boju proti socializmu, narodnoosvobodilnim gibanjem in ohranitvi miru«.

Našo politiko razvijanja čim širšega in popolnejšega sodelovanja s socialističnimi državami prikazujejo kot politiko »razbijanja enotnosti socialističnih držav«.

Napadajo osnovna načela naše miroljubne in konstruktivne socialistične zunanje politike.

Čeprav v teoriji proglašajo, da se ne vmešavajo v notranje probleme drugih držav, kitajski voditelji očitno zelo popačeno obravnavajo razna področja notranjega življenja in s tem spravljajo sami sebe v smešen položaj. O našem gospodarstvu, kot sem omenil, govorijo, da je »v neprestani globoki krizi, ki jo je izzvalo vračanje h kapitalizmu« (mislim, da bi se oni počutili zelo srečne, če bi se znašli v takšni krizi), da industrija »stagnira«, da je v kmetijstvu v teku »proces koncentracije zemlje v rokah posameznikov in nastajanja kulakov«, da na tržišču »vlada anarhija«, da je delavsko samoupravljanje zavesa, izza katere se odvija vračanje na kapitalistični sistem itd. Toda že vnaprej so propadle želje, da bi nas takó očrnili pred narodi azijsko-afriških in še posebno neangažiranih držav, ker ti narodi najbolje vedo, kakšna je Jugoslavija.

Nisem se mogel odločiti, ali naj tukaj govorim o nesramnih in klevetniških napadih nekaterih najodgovornejših albanskih voditeljev na nas in na našo državo. Vendar mislim, da to ni potrebno, ker tu ne gre za komuniste ali vsaj za ljudi z neko moralo, ampak za običajne avanturiste, ki so poleg tega samo zvočniki kitajskih voditeljev, ki ustreznejših ljudi za takšno vlogo niso mogli najti nikjer na svetu.

Vse to so zelo žalostne stvari, ki pa se ne bodo mogle rešiti same po sebi. Treba jih je vztrajno reševati, kot se vztrajno borimo za mir, ker so te stvari sestavni del boja za mir in pravilnejše odnose med socialističnimi državami in komunističnimi partijami v svetu. Boj za enotnost socialističnih sil je nenehen proces, ki je tesno povezan z vsem današnjim svetovnim dogajanjem. Ta boj zahteva mnogo medsebojnega zaupanja, poznavanja in priznavanja različnih oblik boja in pogojev, v katerih lahko progresivne sile v vsaki državi uspešno vodijo ta boj za napredek in socializem.

Interesi miru niso v nasprotju z interesi delavskega razreda in socializma, ampak nasprotno — delavski razred se samo v miru uspešno razvija in vodi svojo razredno borbo, samo tako lahko izbojuje pravičnejše družbene odnose, likvidira izkoriščanje človeka po človeku in vzame svojo usodo v lastne roke.

Prav zaradi takšne usmeritve k napredku zaradi aktivnega sodelovanja in, pa čeprav le skromnega prispevka k ugotavljanju in reševanju najosnovnejših vprašanj boja za mir in socializem, je politika Zveze komunistov Jugoslavije ostala globoko povezana z vsemi naprednimi silami v svetu. Ta politika je bila in ostala sestavni del boja delavskega gibanja, ker se je rodila v njegovih naporih in bojih za boljše življenje, za zmago novih socialističnih odnosov, ne glede na to, ali so takšno politiko odobravali ali zanikali.

Logika našega lastnega razvoja, pozitivna gibanja v socialističnih državah, procesi globljega spoznavanja problemov v komunističnem gibanju so ustvarjali vse ugodnejše pogoje za približevanje stališč Zveze komunistov in drugih komunističnih partij.

Takšnemu procesu so se lahko upirale samo tiste sile v delavskem gibanju, ki ne vidijo bistva današnjega procesa in najbistvenejših nalog sodobnega sveta ali ki postavljajo svoje ozke sebične interese nad interese boja za mir in socializem.

»... Ko nas je obiskal Todor Živkov, smo prav tako realistično in v tovariškem vzdušju proučili naše medsebojne odnose in se dogovorili, da bomo nadaljevali prizadevanja, ki so že obrodila lepe uspehe na številnih področjih ...« Na sliki: Pogovori med bolgarsko in našo partijsko delegacijo v Beogradu.

Zato je napad vodstva kitajske Komunistične partije na socialistično Jugoslavijo dejansko sestavni del poskusov dogmatskih sil v delavskem gibanju, da bi se postavile zoper napore mednarodnega delavskega gibanja, da doseže enotnost akcije vseh naprednih sil na svetu v boju za afirmacijo politike miru, politike koeksistence, v korist krepitvi socialističnih sil. Zategadelj to ni politika, naperjena samo proti Zvezi komunistov, ampak je naperjena tudi proti osnovnim interesom vseh naprednih in socialističnih sil. Toliko bolj je zato škodljiva in nevarna.

Kitajski voditelji pa so razglasili, da je Kitajska »edina dežela, v kateri se marksizem-leninizem pravilno razvija«. Sicer so milostljivi edino še Enverju Hodži. S takšnih pozicij ni bilo težko napraviti korak naprej na poti netenja frakcijskih bojev znotraj delavskega gibanja in v posameznih partijah. Mar to ni frakcijski boj in vmešavanje v notranje stvari drugih partij in držav, če vztrajno delijo in širijo v drugih deželah razne pamflete in gradivo z dogmatsko vsebino, proti drugim partijam in njihovim voditeljem, z raznimi obrekovanji in potvarjanjem resnice? Pri tem, ko so voditelji kitajske Komunistične partije dosegli nekatere začasne uspehe v frakcijskem delu, zlasti med nekaterimi azijskimi komunističnimi partijami, so poskrbeli za to, da bi dali temu delu celovito idejno-politično podlago in da bi prešli v nadaljnjo ofenzivo. Od tod tudi njihovi okrepljeni napadi na vse tiste sile v delavskem gibanju, ki so jim tuje metode frakcijskega dela in dvoličnost v politiki. Če bi komunistične partije, zlasti močnejše med njimi, odobravale ali sprejemale sedanja gledišča vodstva KP Kitajske in njihove metode, bi to prizadejalo tem partijam in vsemu mednarodnemu delavskemu gibanju ogromno škodo. Kitajski voditelji pa bodisi da nočejo upoštevati tega ali pa ne poznajo razmer in pogojev boja delavskega gibanja, zlasti v deželah, kjer delavski razred ni vzpostavil svoje oblasti.

Napačno pojmovanje centra revolucije

V sklopu takšne politike se je izoblikovalo tudi pojmovanje nekaterih kitajskih voditeljev o premestitvi centra revolucije. Ko ti voditelji po svoje, dobesedno, geografsko in mehanično tolmačijo Leninovo tezo o premestitvi centra revolucije z Zahoda na Vzhod, hočejo dejansko s tezo, da se je zdaj center revolucije premaknil še dlje na Vzhod, na Kitajsko, prikriti svoje aspiracije po hegemonizmu in ideološkem monopolu v delavskem gibanju.

Iz takšnega pojmovanja o premestitvi centra revolucije se je rodila tudi teza o potrebi po solidarnosti mednarodnega delavskega gibanja s politiko in ideologijo novega centra. Po pameti nekaterih voditeljev Komunistične partije Kitajske je proletarska solidarnost danes samo tista solidarnost, ki brez pridržkov podpira njihovo politiko in stališča, ne glede na to, ali so dobra ali slaba. Doslednost te logike se zrcali v razglasitvi Enverja Hodže za najbolj doslednega revolucionarja in velikega marksista-leninista.

S takšnim umovanjem ni bilo težko priti do ugotovitve, da je protimarksistično in revizionistično vse, kar se ne sklada z nepravilno politiko in napačnim tolmačenjem marksizma, kakor ga tolmačijo kitajski voditelji.

Takšno ravnanje je postopno potisnilo na površje vodstvo Komunistične partije Kitajske kot središče zbiranja dogmatskih sil. Zato niti najmanj ni naključje, da se kitajsko vodstvo spričo krepitve boja proti dogmatskim ostankom v delavskem gibanju čuti čedalje bolj ogroženo v svoji politiki, da se čedalje bolj upira poskusom, da bi osvetlili sodobne probleme mednarodnega razvoja in delavskega gibanja, in da še bolj odločno vztraja pri svojih stališčih.

Na takšni osnovi se lahko razvije nacionalizem najslabše vrste. Kaže pa, da se na Kitajskem razvija. To se zrcali tudi v odnosu kitajskih voditeljev do evropskega delavskega gibanja, v politiki postavljanja narodov Azije, Afrike in Latinske Amerike proti narodom Evrope in narodom razvitejših držav.

Kitajski voditelji opravljajo negativno in demobilizatorsko vlogo v delavskem gibanju s svojim kritikastrstvom in podcenjevanjem metod in načina boja delavskega razreda in njegove avantgarde v Evropi za boljše življenje in nove družbene odnose. Takó sektaško ultralevičarsko lahko pojmujejo taktiko in boj delavskega razreda v razvitejših evropskih državah samo tisti, ki nimajo najosnovnejših pojmov o tem, skoz kakšne zapletene notranje družbene odnose se mora prebijati sodobni proletariat v kapitalističnih državah v svojem boju za boljše življenjske pogoje in za spremembe družbenih odnosov.

Podoben je tudi njihov odnos do naprednih političnih sil v novoosvobojenih deželah. Toda uspešen nadaljnji razvoj teh dežel in njihova družbena orientacija morata biti največjega pomena za vse socialistične dežele in naprednа gibanja na svetu. Zgodovinski proces, o katerem sem že govoril, je pripeljal do nastajanja neodvisnih držav v teh deželah. Te imajo svoje vlade, katerih napredna politika najpogosteje izraža težnje najširših ljudskih množic, kar morajo socialistične sile, zlasti pa socialistične dežele razumeti in imeti do teh dežel odnos enakopravnih sporazumevalcev, ki jim je do njihovega napredka in do napredovanja k višjim družbenim oblikam.

Tembolj čudno je poslušati, kako iz Kitajske odmevajo kritike, ker se socialistične dežele zavzemajo za gospodarsko in vsako drugo pomoč novoosvobojenim deželam.

Tu gre za nedoslednost kitajskih voditeljev in njihovo nenačelno kritiko tistih, ki zastopajo gledišče, da je treba pomagati kolonialnim in nerazvitim deželam. Nam je dobro znano, da kitajski voditelji materialno podpirajo nekatere dežele v Aziji in Afriki, kar je čisto prav. Ni pa prav, da kritizirajo druge, ki to delajo. To kaže na nedoslednost in vzbuja dvom o nagibih njihove pomoči.

Razbijanje enotnosti delavskega gibanja

Vsem kolonialnim in nerazvitim deželam je potrebna pomoč, treba pa jo je nuditi brez kakih taktičnih nagibov in skritih namenov. Kajti samo takšna pomoč lahko prispeva k temu, da se bodo te dežele čimprej okrepile kot neodvisna in enakopravna sila v mednarodnih odnosih. S tem pa bi nedvomno tudi notranji razvoj teh dežel krepil napredna družbena stremljenja. Socializem kot stvarnost sodobnega sveta je zgodovinsko poklican, da hitreje dojame bistvo protislovij in prepada med razvitimi in nerazvitimi deželami in da s svojimi prizadevanji pripomore, da se ta protislovja izglajujejo s krepitvijo in nadaljnjo afirmacijo socialističnih odnosov. Kitajski voditelji upravičeno podčrtujejo važnost tega vprašanja, povzemajo pa enostranske sklepe, ko izvajajo taktiko poglabljanja antagonizma med razvitimi in nerazvitimi deželami.

Takšna smer je vtisnila poseben pečat kitajski zunanji politiki na mednarodnem prizorišču. To je smer cepitve enotnosti delavskih gibanj in naprednih sil, smer quasi-revolucionarnosti.

Kitajski voditelji so ob zadnji proslavi nacionalnega praznika v oktobru javno razglasili geslo »stalne ofenzivnosti«. Po vsem kaže, da je to kitajska varianta teorije Trockega o »stalni revoluciji«.

Strogo namreč ločijo boj za mir od boja za socializem in pravijo: »Boj za mir in boj za socializem sta dva različna boja. Napačno je, ne določiti natančne razlike med tema dvema oblikama boja.« V svojem pismu CK KP Sovjetske zveze, objavljenem 13. marca letos, pozivajo na enotnost komunističnega gibanja zavoljo svetovne revolucije in pravijo: »Pred nami je zelo dober mednarodni položaj, ki je najugodnejši za revolucijo na svetu. Ni razloga, zakaj ne bi odpravili naših nesoglasij in okrepili našo enotnost.« Pozivajo torej na enotnost zavoljo svetovne revolucije, ki bi v sedanji etapi pomenila svetovno vojno in uničenje stotin milijonov ljudi, ne pozivajo pa na enotnost zavoljo boja za mir in socializem.

Potemtakem ni niti najmanj naključje, da je politika »stalne ofenzivnosti« zahtevala, da završejo politiko pogajanj za urejanje spornih mednarodnih problemov. Takšna smer je zahtevala, da završejo politiko Bandunga in znanih pet načel ter se preusmerijo na politiko zaostrovanja v Aziji in v mednarodnih odnosih nasploh. To je nadalje peljalo k dejanskemu zavračanju politike koeksistence, ker je »počasna«, predvsem z vidika »nujne« potrebe po krepitvi mednarodne vloge Kitajske. To »nujnost« je mogoče doseči po takšni logiki edino v hladni vojni. Pri tem ne upoštevajo dejstva, da zaostritev hladne vojne in bojevitost na eni strani izzove bojevitost tudi na drugi strani. Takšna politika pelje na eni in na drugi strani v približevanje termonuklearni vojni, ki njeno uničevalnost kitajski voditelji očitno podcenjujejo zaradi svojih znanih gledišč o številčni moči kitajskega prebivalstva, čeprav je jasno, da bi bili v termonuklearni vojni predvsem najhuje prizadeti prav delovni ljudje povsod na svetu.

Jasno je, da se napredne sile na svetu ne morejo strinjati s takšno politiko. Dogodki zelo nazorno kažejo, da usmeritev neke četudi ene same socialistične države v hladno vojno zaostruje nesoglasja v delavskem gibanju in na svetu. Kajti takšna politika ni v interesu miru, krepitve socializma, osvobodilnega in protiimperialističnega boja narodov in potreb po enotnosti akcije vseh naprednih sil v boju za odvrnitev vojne in okrepitev miru. Takšna politika pelje v podcenjevanje in zanikanje boja za mir, v posmehovanje boju delavskega razreda v kapitalističnih državah za zboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, spodbuja nastajanje skupin v osvobodilnih in protikolonialnih gibanjih, ki vlečejo ta gibanja v sektaštvo in osamitev od množic, kar ustvarja ugodna tla za širšo akcijo in vpliv reakcionarnih in neokolonialističnih sil.

Naša dolžnost je, da zavzamemo glede vseh teh vprašanj jasno in načelno stališče. V našem lastnem interesu je, da zmaga v komunističnem gibanju napredna smer, ki ustreza življenju in zahtevam socializma. Zveza komunistov Jugoslavije nikoli ni bila ravnodušna do ključnih problemov boja za socializem. Še manj smo lahko ravnodušni danes, ko so socialistične sile pred novimi uspehi in novimi zmagami.

Naši odnosi s socialističnimi državami se krepijo

V boju za socializem so se združile številne sile. Te so se utrdile, v veliki večini umevajo svoje naloge in so pripravljene prevzeti pred zgodovino vso odgovornost za nadaljnjo usodo človeštva in za nadaljnjo afirmacijo naprednih socialističnih gibanj. Socialistični dosežki so najtesneje povezani z bojem bivših kolonialnih narodov, s stremljenji delavskega razreda v razvitih deželah, z interesi človeštva v celoti.

Glede tega mislim, da se naši odnosi s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami čedalje bolje razvijajo.

Med nedavnim obiskom v Sovjetski zvezi smo se lahko prepričali, da je na obeh straneh pripravljenost, da ustvarjamo naše odnose tako, da bomo predvsem razvijali vse tisto, kar ustreza obema stranema in kjer imamo enaka ali podobna gledišča, bodisi da gre za velika mednarodna vprašanja ali za dvostranske odnose, tega pa, tovariši, je veliko. Na takšni podlagi bodo postajali naši odnosi in sodelovanje čedalje boljši in čvrstejši v interesu obeh držav, v interesu socializma in miru na svetu.

Reči moram, da smo tudi v Budimpešti, na razgovorih z madžarskimi voditelji, ugotovili enako vzajemnost v pojmovanju perspektive naših odnosov, potrebo po trdnem sodelovanju, realizmu v tem sodelovanju in po stalnih medsebojnih naporih in pobudah.

Ko nas je obiskal Todor Živkov, smo prav tako realistično in v tovariškem vzdušju proučili naše medsebojne odnose in se dogovorili, da bomo nadaljevali prizadevanja, ki so že obrodila lepe uspehe na številnih področjih.

Delegacija ZKJ se je udeležila kongresa Komunistične partije Italije. To je bil izraz plodnega sodelovanja in iskrenih tovariških odnosov, ki so bili vzpostavljeni med ZKJ in KP Italije in ki se zlasti dobro razvijajo v zadnjih letih.

Sodelovanje naše partijske delegacije na kongresu Enotne socialistične partije Demokratične republike Nemčije je omogočilo, da navežemo partijske stike tudi s tovariši v Vzhodni Nemčiji.

Nedavno se je mudila pri nas študijska delegacija KP Francije, ki je imela priložnost, da se izčrpno seznani z našimi razmerami in ustvarjalnim delom naših ljudi v izgradnji socializma v naši državi.

Mislim, da so dobri pogoji za to, da se naše sodelovanje in stiki s socialističnimi deželami, s komunističnimi in delavskimi partijami čedalje bolj širijo in poglabljajo.

Svetu je danes potrebna nadaljnja afirmacija socializma. Ne ovirajo pa je samo najbolj reakcionarni imperialistični krogi in ostanki kolonializma, ampak tudi tendence v komunističnem gibanju, da se povampiri dogmatizem, da bi povzročili razcepitev v mednarodnem delavskem gibanju, da bi v novo osvobojenih deželah zasejali seme nezaupanja in sumničenja v politiko socialističnih dežel. Obveznost Zveze komunistov je, da sodeluje v boju proti vsem negativnim pojavom, proti vsem tistim, ki zavestno delajo za cepitev mednarodnega delavskega gibanja, proti politiki, ki zavira nadaljnji razvoj socializma.

Mislim, tovariši, da je jasno, kje so in kakšne so naše obveznosti in kakšna mora biti politika ZKJ v boju za enotnost mednarodnega delavskega gibanja, za pravilne odnose med socialističnimi deželami in komunističnimi partijami. Vemo, da naša neodvisnost ne more postati ogrožena, toda naša neodvisna zunanja politika tudi ne sme biti v škodo socialističnim deželam in delavskim gibanjem. Naše čvrsto sodelovanje z vsemi miroljubnimi in neangažiranimi deželami je v korist takšni politiki in v skladu z njo.

V naslednjem obdobju čaka Zvezo komunistov Jugoslavije naloga, da se nadalje poveže in sodeluje s komunističnimi in delavskimi partijami. Oblike in stopnja sodelovanja bodo odvisne od nadaljnjega poglabljanja medsebojnega razumevanja, od medsebojnih dogovorov na podlagi razvijanja tovariškega, enakopravnega sodelovanja na raznih področjih, izmenjave izkušenj itd.

Pozitivne in negativne izkušnje iz prejšnjih let bodo koristile nam in drugim, da bomo to sodelovanje gradili na čvrstejših temeljih, pa tudi na solidnih načelih.

Sodobni razvoj delavskega gibanja, zamotanost in številnost problemov, ki se postavljajo predenj, vsekakor terjajo pogostnejše in najbolj raznolike stike, razgovore, razprave in izmenjavo mnenj, medsebojno spoštovanje gledišč in mnenj, v primeru nesoglasja pa tudi iskanje takšnih oblik razprav, ki ne bodo dramatizirale nesoglasja, marveč olajšale, da bomo sporna vprašanja obravnavali na miren in konstruktiven način. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je bilo spornih vprašanj mnogo, ni pa izključeno, da jih bo v prihodnje še več, kajti boj za socializem postaja čedalje širši, vse obsegajoč in čedalje bolj raznolik. Zato je tudi verjetno, da bodo tudi razlike v pogledih na razna vprašanja čedalje pogostnejše.

Konstruktivna diskusija in borba mnenj

Iz spoznanja, da se tudi socializem razvija v specifičnih oblikah neenakomernosti, sledi tudi zaključek, da bo neenakomerni razvoj socializma ob znanih značilnostih prehodnega obdobja spravljal na površje najrazličnejše nazore in poglede, ki jih je moč uskladiti samo s konstruktivno razpravo in bojem mnenj, prispevajoč neprestane napore za čim višjo stopnjo sodelovanja med socialističnimi silami, zlasti tistimi, ki imajo v rokah oblast in katerih odgovornost za nadaljnjo usodo socializma je večja in popolnejša. Najnovejše izkušnje so pokazale, da kopiranje in grobo prenašanje določenih oblik razprave iz minulosti, ko komunistične partije niso bile na krmilu, v pogojih odgovornosti teh partij za usodo lastne dežele lahko samo škoduje. Praksa prav tako kaže, da določene klasične oblike izenačevanja gledišč ne morejo prispevati k spoznavanju problemov. Zato se vsiljuje naloga, da proučimo dosedanje izkušnje in oblike sodelovanja ter najdemo boljše oblike, ki ustrezajo dosedanji stopnji razvoja socializma, odgovornosti posameznih komunističnih partij in potrebam po nadaljnji krepitvi socializma v celoti.

IV

Pogoji, v katerih delujeta naša dežela in naša partija, niso enostavni. Da bi lahko v sedanjih okoliščinah pravilno delovali in prispevali svoj delež k splošnim naporom vseh naprednih sil na svetu, moramo vsestransko spremljati in proučevati sodobne družbene procese in seznaniti z njimi vse naše delovne ljudi, predvsem pa članstvo Zveze komunistov. To je tesno povezano z našimi nalogami za nadaljnjo krepitev idejno-političnega dela in znanstveno raziskovalne dejavnosti. Če ne bi spremljali teh procesov, ki se odvijajo v nekaterih deželah v nekoliko bolj specifičnih oblikah, če ne bi videli, kako se splošne zakonitosti družbenega razvoja kažejo v teh specifičnostih, bi kaj lahko zabredli v razne sheme in se znašli v položaju, da bi težko razumeli, kaj se dogaja v posameznih deželah in v kateri smeri gre njihov razvoj. To velja tembolj, ker družbeno ekonomski procesi ne gredo zmerom po ravni poti in navzgor. Če ne bi nenehoma in na znanstveni podlagi spremljali in proučevali vseh teh procesov, bi zabredli v razne spekulacije in kombinatoriko, stvari bi se zameglile, težko bi spoznavali perspektivo družbenih gibanj in možnosti za vzpostavitev odnosov med deželami, teže bi se otresali mi in drugi, predsodkov, ki so jih nakopičili dogodki iz minulosti v medsebojnih odnosih in na širšem torišču.

Če ne proučujemo teh procesov in če ne poznamo družbene biti te ali one dežele, neogibno zabredemo v določen subjektivizem. Težnja, da čimbolj realno in čim popolneje spoznavamo stvarnost drugih dežel, je naposled internacionalistična obveznost slehernega gibanja. Brez tega tudi ni mogoče ustvarjati solidarnosti revolucionarnih sil v praksi.

Pri proučevanju družbeno-ekonomskih procesov v posameznih deželah in aktivnosti posameznih gibanj pripada po mojem mnenju važna vloga našim inštitutom, ki se ukvarjajo s temi vprašanji, drugim znanstvenim ustanovam in visokim šolam. Slednji so že doslej dosegli določene uspehe, treba pa bo storiti še več, ker nastajajo boljši pogoji, navezati bo treba tesnejše stike z mnogimi inštituti in gibanji v drugih deželah, dobili pa smo in v znatni meri usposobili tudi kader, ki se lahko ukvarja s temi vprašanji, čeprav je treba te institucije kadrovsko še bolj okrepiti.

Objektivno obveščanje posreduje izkušnje drugih dežel

Prav tako si moramo prizadevati, da bomo čim popolneje in čimbolj objektivno informirali našo javnost in delovne ljudi prek tiska in drugih sredstev informacij o dosežkih drugih dežel, predvsem socialističnih in nanovo osvobojenih dežel. Te dežele žanjejo velike uspehe, čeprav zadevajo mnoge na velike težave v notranjem razvoju. Objektivno informiranje prispeva k zbliževanju narodov, h krepitvi solidarnosti delovnih ljudi, odpira možnosti za razvoj odnosov na raznih področjih med deželami in revolucionarnimi gibanji. Vsekakor so bile in bodo določene objektivne težave, ponekod pa so tudi slabosti v orientaciji, o čemer je treba pisati in informirati ljudi. Vsekakor je laže pisati o raznih senzacionalističnih dogodkih v posameznih deželah in zadovoljevati malomeščanski okus, kakor poglabljati se v družbeno-ekonomske procese teh dežel, spoznavati tisto, kar je novo, napredno, kar se prebija s težavo, kar pa ima perspektivo. To govorim zato, ker se informiranje delovnih ljudi v nekaterih deželah zdaj odmika od takšnih teženj. Mar pisanje kitajskega tiska o naši deželi in o nekaterih drugih socialističnih deželah in gibanjih med drugim ni napačno tolmačenje internacionalističnega dolga kitajske revolucije ter omalovaževanje ogromnih naporov, ki jih prispevajo delavski razred in delovni ljudje v drugih deželah, tako v boju za boljše življenjske pogoje in boljše družbene odnose, kakor tudi v graditvi socializma in ohranitvi miru na svetu? Takšno pisanje zastruplja odnose med narodi in gibanji, takšno pisanje je konec koncev izraz lastne slabosti in vodi k izolaciji enega naroda in gibanja od drugih narodov in gibanj.

Objektivno informiranje prispeva k spoznavanju izkušenj drugih dežel. Mi smo zmeraj vztrajali na tem, da spoznamo izkušnje drugih, da jih uporabimo, kolikor je to mogoče, ne da bi jih shematično prenašali. Mi smo si pridobili dragocene izkušnje v graditvi naše dežele, v razvijanju socialističnih družbenih odnosov, zmerom pa smo poudarjali, da so to naše izkušnje, da so plod ustvarjalne domiselnosti in naporov našega delavskega razreda in naše partije, da so vzniкle na naših tleh in v naših razmerah in da bi bilo napačno, kopirati te izkušnje, čeprav jih lahko v določeni meri uporabljajo tudi v drugih deželah, kakor tudi mi lahko uporabljamo izkušnje drugih dežel in gibanj, zlasti na nekaterih toriščih družbenega razvoja. Ne glede na to, kako dragocene so naše izkušnje, moramo tudi v prihodnje gledati nanje kot na del izkušenj vseh revolucionarnih sil, kakor je tudi naše revolucionarno gibanje del svetovnega revolucionarnega gibanja. To je treba omeniti, da ne bi mislili, da smo našli izhode za vse probleme in da se od drugih nimamo kaj naučiti. Takšno gledanje nam mora biti tuje, ker je nemarksistično in ker nas lahko samo izolira od socialističnih dežel ter od delavskih in naprednih gibanj. Izmenjava izkušenj je nujna, kajti vedno se lahko kaj koristnega naučimo od drugih. Tujih izkušenj ne smemo slepo posnemati, lahko pa so spodbuda za iskanje še boljših izhodov za določene probleme socialistične graditve v naših razmerah. O tem govorim zato, ker nastajajo zdaj pogoji, da se bolje seznanimo z izkušnjami dežel, ki grade socializem, predvsem pa z izkušnjami Sovjetske zveze, ker se zdaj odpirajo pogostnejši stiki po vseh linijah in ker lahko popolneje spoznamo, kako oni urejajo probleme in premagujejo težave, na katere zadevajo, a ti problemi so dostikrat podobni našim, čeprav nastajajo v specifičnih pogojih.

V prihodnje si moramo prizadevati, da bomo razširjali čim plodnejše sodelovanje z vsemi revolucionarnimi partijami in naprednimi gibanji. Ta naša težnja ni nič novega. Ta težnja naravno izvira iz naše družbene biti. Že dvajset let od drugega zasedanja AVNOJ je vsa naša zunanja politika posvečena silam napredka miru in socializma. Na tej podlagi smo tudi razvijali sodelovanje s komunističnimi partijami in drugimi naprednimi gibanji. To sodelovanje se je uresničevalo različno v raznih etapah.

Tudi v sedanjih razmerah bomo nadaljevali napore za razvijanje čim plodnejšega sodelovanja s socialističnimi deželami v prepričanju, da s tem, med drugim, znatno prispevamo k čim popolnejšemu izpolnjevanju naših obveznosti solidarnosti z mednarodnim delavskim gibanjem.

Iz takšnega položaja sledi tudi vrsta nalog v našem političnem in idejnovzgojnem delu. Najmlajši rod članov Zveze komunistov, a to se nanaša na največji del mladine, je zrasel v pogojih naših nenormalnih odnosov s socialističnimi deželami. Kakor mnogi ljudje v teh deželah zdaj v pozitivnem smislu spoznavajo jugoslovansko stvarnost, tako tudi v našem okolju na popolnejši način doživljamo stvarnost socialističnih dežel. Nas čaka naloga, da pripomoremo k popolnejšemu in bolj vsestranskemu spoznavanju življenja in dela, uspehov in pomanjkljivosti narodov socialističnih dežel. Boljše in popolnejše spoznavanje je lahko samo pozitivni faktor v nadaljnjem razvijanju medsebojnega sodelovanja. Naša partija in pozneje Zveza komunistov sta se vzgajali v duhu čustvovanja in solidarnosti z naprednо in revolucionarno borbo drugih narodov. To je ena izmed najbolj pozitivnih pridobitev našega boja za socializem. Tega duha solidarnosti moramo prenesti tudi na mlajše rodove, ki so v novih specifičnih razmerah poklicani, da izpolnijo svojo dolžnost do vsega, v čemer se danes izraža boj za mir in socializem.

Internacionalizem in humanizem, ki sta značilna za mednarodne medsebojne odnose v naši socialistični skupnosti, še morata uveljavljati tudi v naših odnosih z drugimi deželami in narodi. Takó bodo plemenita čustva naših delovnih ljudi postala globlja, bolj človečna. S tem bo socialistična Jugoslavija še bolj pridobila na ugledu in si pridobila milijone novih prijateljev, prežetih z istimi težnjami in ideali.

»... Delegacija ZKJ se je udeležila kongresa komunistične partije Italije. To je bil izraz plodnega sodelovanja in iskrenih tovariških odnosov, ki so bili vzpostavljeni med ZKJ in KP Italije in ki se zlasti dobro razvijajo v zadnjih letih ...« Na sliki: Palmiro Togliatti pri predsedniku Titu ob obisku pred nekaj leti.

Komentar

Kandidatski sestav obeta uspešne skupščine

Po nepopolnih podatkih kandidira v Sloveniji za občinske odbornike kakih 88% novih ljudi (v ljubljanskem okraju 83%, v mariborskem 89%, v celjskem 92,7%, v koprskem okraju pa v nekaterih občinah, kakor v postojnski, goriški, izolski po 95 do 96%). Ta številka govori o zelo radikalnem uveljavljanju ustavnega načela rotacije. Sestava kandidatov obeta, da bo prišlo v občinske skupščine tudi mnogo več neposrednih proizvajalcev, delovne inteligence, mlajših ljudi in žensk.

Tako je med kandidati blizu 29% delavcev, 9,7% inženirjev in tehnikov in 5,7% agronomov in kmetijskih tehnikov. To priča o težnjah, da bi bile občinske skupščine bolj usposobljene za kvalificirano obravnavanje družbenih problemov, ki jih odpira intenzifikacija družbeno ekonomskega razvoja. Bolj kot na prejšnjih volitvah ustreza tudi odstotek direktorjev in upravnikov, ki je to pot manjši (blizu 9%). Skraja je sicer bilo nekaj osamljenih pojavov (v ilirskobistriški, cerkniški in ljutomerski občini), da bi na kandidatske liste spravili več vodilnih funkcionarjev iz delovnih organizacij, ki naj bi bili nekakšni »botri« interesov posameznih podjetij ali ustanov. Take težnje pa so doživele poraz v političnih aktivih in med volivci. Takšna sestava kandidatov namreč ne bi ustrezala razvitemu samoupravljanju. Razen tega so izkušnje, zlasti v zborih proizvajalcev, pokazale, da se mnogi teh odbornikov spričo svoje preobremenjenosti niso mogli dovolj aktivno udeleževati dela v predstavniških organih ter sodelovati z volivci ali pa so dostikrat videli preveč samo interese svojih delovnih organizacij.

Žensk je med občinskimi kandidati kakih 20% (v ljubljanskem okraju 17%, v mariborskem 22,3%, v koprskem 23%, v izolski občini celo 27,5% itd.), medtem ko jih je bilo v dosedanjih občinskih ljudskih odborih 5,6%. Po številu žensk seveda precej prednjačijo kandidati za zbore delovnih skupnosti, vendar tudi na podeželju začenjajo čedalje bolj priznavati ženskam večjo vlogo, ki jo imajo v gospodarstvu in družbenih službah oziroma v družbeno političnem življenju. Toda čeprav je odstotek kandidatov iz ženskih vrst razmeroma ugoden, seveda še vedno ni v zadostnem sorazmerju z njihovim dejanskim deležem v družbeno ekonomskem življenju, če upoštevamo že samo to, da je v Sloveniji med zaposlenimi dobrih 37% žensk.

Če — po nekoliko papirnati razporeditvi — prištevamo med mlade kandidate samo tiste do 25. leta starosti, je le-teh med občinskimi kandidati kakih 8% (v ljubljanskem okraju 5,9%, v mariborskem 7,1% v koprskem 13,4 odst. itd.). Mnogo več pa je kandidatov do 35. leta starosti, ki bo, kot kaže, nekakšna povprečna »starost« občinskih skupščin, tako da bo v njih mnogo več predstavnikov mlajših generacij kot v dosedanjih ljudskih odborih.

Predvsem tam, kjer politični aktiv ni uspel v zadostni meri vplivati na oblikovanje meril za izbiro kandidatov in kjer se volivci niso dovolj seznanili z vlogo občinskih skupščin ter odbornikov, so se še tudi to pot pojavljale težnje, da bi imela delovna organizacija ali kraj »svojega predstavnika«. Takšne primere je bilo zaslediti zlasti v tistih volilnih enotah, ki obsegajo večje število manjših delovnih organizacij, oziroma vasi ali zaselkov. Vendar pa je takšnih teženj že mnogo manj kot pred leti, kljub posebnemu zanimanju volivcev za občinske kandidate in s tem za občinsko politiko. Volivci so tenkočutno obravnavali predvsem kvaliteto kandidatov, k čemur so zlasti prispevale poprejšnje razprave v organizacijah Socialistične zveze. Po svoje zanimivi so bili tudi primeri, kakor tale: volivci iz Vogrskega in Bukovice, dveh sosednih vasi v goriški občini, ki tvorita eno volilno enoto, se niso odločili za dva kandidata. Skupno so izbrali kandidata iz Vogrskega, hkrati pa se dogovorili, da bo na prihodnjih volitvah kandidat iz Bukovice. Tako so trezno in razsodno presodili možnosti, ki jih nudi rotacija.

Kandidatska sestava je torej razmeroma ugodna, saj močneje kot sedanja sestava ljudskih odborov odseva napredne socialno ekonomske premike in težnje v naši družbeni stvarnosti. Če sodimo po razgibanih razpravah in razpoloženju med volivci, pa upravičeno lahko računamo, da bomo tudi ob volilnih skrinjicah ne le ohranili, marveč še bolj tenkočutno upoštevali, kakšno kadrovsko zasedbo skupščin potrebujemo, da bodo le-te čimbolj kos svojemu zahtevnemu delu.

MIRO ZAKRAJŠEK

Pogajanja z Mednarodno banko o kreditu za gradnjo cest

Jugoslovanska delegacija odpotovala v Washington

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Danes je odpotovala v Washington jugoslovanska delegacija pod vodstvom direktorja Jugoslovanske investicijske banke Zorana Žagarja, ki se bo s predstavniki Mednarodne banke za obnovo in razvoj pogajala za posojilo.

Jugoslovanska delegacija se bo pogajala o sklenitvi sporazuma o posojilu za financiranje graditve določenih odsekov avto ceste »Bratstva in enotnosti« in jadranske turistične ceste.

Jugoslovanska delegacija bo nadaljevala tudi razgovore s predstavniki Mednarodne banke za obnovo in razvoj o možnosti, da bi čimprej sklenili sporazum o financiranju graditve prometnih objektov Jugoslavije. Te dni se je mudila v Jugoslaviji misija Mednarodne banke za obnovo in razvoj, ki je proučila vprašanje rekonstrukcije železniške proge Sarajevo—Ploče. Na podlagi poročila in priporočil te misije je pričakovati, da bo na jesen sklenjen tudi ta drugi sporazum o posojilu med Mednarodno banko za obnovo in razvoj in med Jugoslovansko investicijsko banko.

Mnenje gozdarjev: v gozdu naj gospodarijo gozdarji

Plenum DIT gozdarstva in lesne industrije Maribor

RADLJE OB DRAVI, 18. maja. — Na okrajnem plenumu Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije Maribor so vso razpravo osredotočili na naloge društva in njegovih članov pri podružbljanju gozdne proizvodnje.

Poudarili so, da mora biti v enem gozdnem gospodarskem področju en nosilec gozdnega gospodarjenja. V mariborskem okraju naj bi bila tri gozdna gospodarska področja: koroško-slovenjegraško, mariborsko-ptujsko in pomursko. V koroško-slovenjegraškem gozdnem področju naj bi bil nosilec gozdne proizvodnje Kmetijsko gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, v mariborsko-ptujskem področju GG Maribor, v pomurskem pa novo gozdno gospodarsko podjetje, ki ga bodo ustanovili iz obstoječih gozdnih organizacij.

Razprava je pokazala, da bo osnovna naloga novih gozdno gospodarskih področjih večanje celotne gozdne proizvodnje na tem področju. Razen tega so menili, naj bi se gozdarski obrati pri kmetijskih zadrugah priključili gozdno gospodarskim organizacijam. M. K.

Gradivo za proučevanje delitve dohodka

LJUBLJANA, 18. maja — V dvajsetih podjetjih črne metalurgije, premogovništva, kovinarstva in papirne industrije bo še do konca tega leta izvedena posebna anketa, katere namen bo zbrati gradivo, da bi postavili organizacijo dela na nove temelje.

To anketo bodo izvedli Zavod za produktivnost SRS in Zavod za strokovno izobraževanje Ljubljana. Finančna sredstva za obdelavo teh znanstvenih tem pa bosta dala republiška gospodarska zbornica in republiški sekretariat za delo. Naslov tem je: optimalne rešitve sistema delitve čistega dohodka in sistem ter vsebina izobraževanja strokovnih kadrov.

Angleška atomska strokovnjaka v Ljubljani

LJUBLJANA, 18. maja. — Dopoldne sta se ogledala atomski inštitut »Jožef Stefan« znana angleška atomska strokovnjaka A. H. Slater in F. M. Greenlee, člana britanske atomske agencije. Oba znanstvenika sta že nekaj časa na obisku v Jugoslaviji in sta si ogledala nekatere naše atomske inštitute ter več industrijskih in projektantskih podjetij v Beogradu, Slavonskem Brodu, Zagrebu, Karlovcu in Reki. Angleška znanstvenika, ki sta specializirana zlasti za gradnjo atomskih elektrarn, sta se pri nas zanimala za možnosti sodelovanja pri znanstveno - raziskovalnem delu in projektiranju atomskih električnih central.

I. P.

Delegacija KP Italije v Celju

CELJE, 18. maja — Sinoči je iz Celja odpotovala v Ljubljano delegacija odbora za politično šolstvo pri CK KP Italije, ki jo vodi direktor centralne politične šole Gensini Gastone. Pred prihodom v Celje je delegacija obiskala agro kombinat Žalec in imela razgovor s predstavniki tega podjetja. V Velenju se je delegacija zanimala za proizvodnjo in upravljanje. Italijanski gostje so obiskali še živinorejski obrat Podlog. V Celju so se sestali s predstavniki političnega življenja in obiskali večerno politično šolo pri občinskem komiteju ZKS Celje.

F. K.

Trabushi in Gruber na novosadskem sejmu

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Italijanski minister za finance Giuseppe Trabuchi je prispel danes v Jugoslavijo kot gost novosadskega sejma. Na letališču »Beograd« ga je sprejel podpredsednik Zvezne gospodarske zbornice in predsednik upravnega odbora novosadskega sejma Risto Bajalski. Sprejema se je udeležil tudi veleposlanik republike Italije v SFRJ Alberto Berio s člani veleposlaništva.

Novosadski sejem je danes obiskala tudi gospodarska delegacija Avstrije. Delegacijo vodi podpredsednik kmetijske zbornice Avstrije in predsednik kmetijske zbornice Koroške Herman Gruber.

Doslej že 7,5 milijarde gospodarskega posojila

BEOGRA, 18. maja (Tanjug). Gospodarska banka Srbije je prejela doslej prek obveznic in drugih oblik gospodarskega posojila 7,5 milijarde, ki so jih iz prostih sredstev prispevali gospodarske organizacije in drugi uporabniki družbenega premoženja.

Naprava za preizkušanje transformatorjev

ZAGREB, 18. maja (Tanjug). V tovarni »Rade Končar« v Zagrebu je začela včeraj obratovati nov naprava za preizkušanje udarne napetosti. Naprava se sestoji iz tako imenovanega udarnega generatorja, popravljavca in elektronske naprave za upravljanje. S to napravo, ki sodi med največje te vrste v naši deželi, bodo preizkušali močne transformatorje in druge proizvode te tovarne. Uporabljali jo bodo lahko tudi drugi domači proizvajalci električnih naprav. Stroški za izdelavo te naprave so znašali 70 milijonov.

V inštitutu tovarne »Rade Končar« so odprli tudi zavod za visoke napetosti, v katerem bodo laboratorijsko preizkušali tok največje napetosti.

Tekmovanje treh administrativnih šol v strojepisju

CELJE, 18. maja — V prostorih administrativne šole v Celju se je danes pomerilo v strojepisju in stenografiji več predstavnikov administrativnih šol iz Maribora, Ptuja in Celja. Podobna tekmovanja prirejajo omenjene šole že več let. Na današnjem tekmovanju je dosegla prvo mesto v strojepisju Celjanka Ana Plavčak (286 čistih udarcev v minuti), drugo mesto Mariborčanka Zora Jeromel, tretje mesto pa Ptujčanka Anica Jerenec.

F. K.

Šoferjem na poti za oddih »TOVARIŠEV NN«

Predvolilna aktivnost se stopnjuje

Danes bodo velika zborovanja – Kandidati obiskujejo kolektive

LJUBLJANA, 18. maja (Po poročilih naših dopisnikov in Tanjuga). Po vsej državi je čutiti močno predvolilno dejavnost ob živem zanimanju in sodelovanju kandidatov in volivcev. V pripravah na volitve se manifestira enotnost in pripravljenost naših delovnih ljudi, da prispevajo svoja prizadevanja za napredek naše socialistične skupnosti.

Glavni odbor Socialistične zveze Makedonije in republiška volilna komisija ugotavljajo veliko zanimanje in udeležbo volivcev v predvolilni aktivnosti v tej republiki. Zborov volivcev in delovnih ljudi, za katere je značilno živahno delovno vzdušje, se je udeležilo okrog 35% vseh vpisanih volivcev. Struktura predlaganih kandidatov priča o politični enotnosti in zrelosti volivcev in še zlasti je opaziti veliko novih in mladih kandidatov. Največ kandidatov je iz proizvodnje in tudi nacionalni sestav ustreza nacionalni strukturi prebivalstva te republike. V vseh organizacijah Socialistične zveze, sindikatih, mladinskih, delov. organizacijah se od vija živa družbeno-politična aktivnost ob sodelovanju kandidatov. Vrstijo se konference, predavanja, razgovori s kandidati in večja politična zborovanja, na katerih nastopajo kandidati in ugledni republiški politični voditelji.

Po podatkih republiškega sveta Bosne in Hercegovine je v tej republiki od 8645 kandidatov za odbornike občinskih skupščin več kot tretjina neposrednih proizvajalcev. Zbori delovnih ljudi so bili tako množično obiskani, da so v številnih krajih presegli vsa pričakovanja. Povprečno je bilo v Travniku navzočih na zborih delovnih ljudi od 80 do 98% volivcev, v Tuzli nad 60% itd., najpogosteje so na teh zborih razpravljali o bodočih nalogah delovnih kolektivov.

Te dni bo v Vojvodini nekaj velikih zborovanj, na katerih bodo govorili kandidati. V Senti n. pr. bo v nedeljo govoril predsednik Izvršnega sveta Srbije Slobodan Penezić. Takrat bodo svečano izročili prometu novi most, ki spaja Bačko in Banat, ta dva najbolj žitorodna rajona v naši državi.

Tudi v Sloveniji je živahno predvolilno vzdušje, v celjski občini je posebno aktivna mladina. Vse člane Zveze mladine, ki bodo letos prvič volili, so seznanili s sistemom volitev, nadalje o kandidatih ter o njihovi vlogi pred volitvami. Na nedavnem posvetu mladih komunistov, ki ga je organiziral občinski komite ZMS Celje, so razpravljali tudi o udeležbi na zborih, o problemih, zanimivih zlasti za mladino ter o delu članov ZK na terenu pri organizaciji volitev.

V Škofljici je bilo te dni večje predvolilno zborovanje, na katerem so razpravljali predvsem o aktualnih kmetijskih problemih, o možnostih razvoja lesne industrije, pa tudi o zagotovitvi pestrejšega družbenega življenja z ureditvijo klubskih prostorov. Zborovanja se je udeležil tudi kandidat za poslanca v republiški zbor skupščine SR Slovenije ing. Slavko Korbar.

V občini Slovenske Konjice pripisujejo uspešno opravljene zbore volivcev predvsem dobrim pripravam, ki so jih izvedli odbori krajevnih organizacij SZDL zlasti v Zrečah, na Zbelovem, Sojeku in drugod. Na Zbelovem in na Sojeku že dolgo niso imeli tako lepe udeležbe. Povprečno je v občini sodelovalo na zborih volivcev 17% občanov, najvišjo udeležbo, to je 37%, pa so dosegli na Sojeku. Razprave so bile zvečine usmerjene v krajevno problematiko, obravnavali pa so tudi nov volilni sistem. Pri starostnem sestavu kandidatov je zelo velik premik na mlajše kadre, močno pa se je izboljšal tudi socialni sestav, saj je med kandidati lepo število neposrednih proizvajalcev. Tudi zbori volivcev v delovnih organizacijah so uspešno potekali. Sindikalne organizacije so poskrbele za dobro udeležbo, zlasti v usnjarskem kombinatu KONUS, v zreški železarni, v konjiškem »KOSTROJU« in še v nekaterih drugih. V prihodnjih dneh, t. j. do volitev v občinsko skupščino, bodo organizirali podrobnejše razprave o razvoju komune v zadnjih šestih letih. V posameznih krajih konjiške občine bo v začetku junija tudi nekaj večjih zborovanj.

Na predvolilnem zborovanju v Žalcu je poslanski kandidat za republiško skupščino dr. Jože Globevnik govoril predvsem o vsebini nove ustave, kandidat za socialno zdravstveni zbor zvezne skupščine Rado Jonak pa o zdravstvu.

V tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj v Vidmu - Krškem, kjer so bili že številni predvolilni sestanki ekonomskih enot, je bilo tudi skupno zborovanje kolektiva. V dveurni plodni razpravi so na zborovanju, ki so se ga udeležili tudi kandidati za zvezne in republiške predstavniške organe inž. Ivan Pariš, Zvone Dragan, Nace Zagorc, Adam Vahčič in Edo Komočar, so ocenili dosedanji razvoj tovarne, ter se pogovorili o notranjih odnosih ter perspektivnih nalogah. Tako kot druge industrijske panoge se tudi papirna industrija vključuje v mednarodno delitev dela. Za 50% zvišana proizvodnja od leta 1958 ob povečanju števila zaposlenih za 28% nedvomno govori o dobrem gospodarjenju še zlasti, ker se je tudi produktivnost povečala za 37%. Od letošnje zime pa ima podjetje nenehne težave z nabavo surovin — celuloznega lesa.

Tudi v Kopru intenzivno pripravljajo predvolilna zborovanja. Osrednje zborovanje bo v Kopru, na katerem bosta govorila Jože Smole in Milan Vižintin, dr. Brecelj bo obiskoval Tomos in Luko, poslanske kandidatinje Marija Aljančič, Zorka Podobnik, dr. Mercedes Albert, Marija Vogrič in Sonja Sardoč pa bodo obiskale zdravstvene delavce, zadružnike in nekatere kraje na podeželju. Večjih zborovanj bo 16.

Ogledalo nekoristnih trenj

Farmacevti niso enotni glede študijskega programa

LJUBLJANA, 18. maja. Med različnimi problemi farmacevtske stroke, ki jih je nanizal v poročilu za današnji letni občni zbor farmacevtskega društva Slovenije predsednik mgr. Miloš Kovačič, je bila nedvomno najpomembnejša ugotovitev o težavah pri zaposlovanju farmacevtskih kadrov. Medtem ko je bilo še pred nekaj leti poglavitno vprašanje pomanjkanje kadra, je sedaj položaj že tako spremenjen, da je bilo zelo utemeljeno mnenje o nujnosti prilagoditve študijskih programov dejanskim potrebam in temu, da bi se razširila možnost zaposlovanja farmacevtov na širšem področju delovnih mest, ki imajo neposredno zvezo s farmacijo.

Odkar so na ljubljanski univerzi uvedli popoln študij farmacije, je visokokvalificiranega farmacevtskega kadra iz leta v leto več. V zadnjih treh letih je v Ljubljani diplomiralo 108 farmacevtov, vpisanih pa je 187 študentov. Tako so sedaj potrebe po srednjem kadru že skoraj večje kot po zaposlitvi visokokvalificiranih. Toliko bolj umestna je torej bila zahteva na občnem zboru, da naj bi učne programe prilagodili tako, da bi se diplomanti laže kot doslej uveljavljali tudi izven lekarn, in sicer v najtesnejši povezavi farmacije in medicine ter industrije zdravil.

Razprava na občnem zboru pa je pokazala, da so mnenja o tem, kako naj bi dosegli ta cilj, močno deljena in da je nešteto variant, kako naj bi izpopolnili in dopolnili študij na tej najmlajši fakultetni veji. Vprašanje, kako najti našim potrebam ustrezen profil bodočega farmacevta, je že samo po sebi zelo težavno in z njim se srečujejo tudi fakultete drugih republik ter ga skušajo po svoji presoji zadovoljivo urediti. Kot smo lahko povzeli iz razprave na današnjem občnem zboru, pa je pri nas problem še toliko bolj zaostren, ker individualni pogledi in medsebojna trenja onemogočajo, da bi stroka kot celota konstruktivno obravnavala to izredno važno vprašanje. Prav ta enotnost pa bi bila nujno potrebna, ker nas dnevna praksa opozarja, da je v širšem sklopu zdravstvene službe prav nabava in distribucija zdravil, prav tako pa tudi problematika proizvodnje domačih zdravil, še zelo neurejeno področje, zaradi česar se pojavljajo stalno težave. Raznih zdravil velikokrat primanjkuje, izbor uvoza ni vedno najbolj smotrn, problematična pa je tudi domača proizvodnja, saj imamo nešteto primerov, ko več različnih proizvajalcev izdeluje enako zdravilo pod različnimi imeni, raznih drugih zdravil pa ne vključi v svoj proizvodni proces. To nas prepričuje o tem, da bo ustrezen profil farmacevtskih kadrov v bodoče še kako potreben, da ne poudarjamo posebej nujnosti širšega sodelovanja farmacevtov na področju zdravilnih zelišč, saj je Slovenija geografsko idealna ne le za pridelovanje zdravilnih zelišč za domače potrebe, temveč tudi za izvoz.

Apel, da naj bi bodoči upravni odbor farmacevtskega društva zastavil vse sile pri obravnavanju tako važnega vprašanja, kot je bodoča vzgoja farmacevtskih kadrov, je več kot na mestu. Pomoč strokovnega društva pa pričakujejo farmacevti tudi pri urejanju drugih problemov svoje stroke, zlasti, kot je bilo poudarjeno na današnjem občnem zboru, pri ureditvi distribucije injekcij, kjer uvedba depojev v zdravstvenih zavodih ni prinesla zaželenega rezultata.

MARIJA NAMORS

Nove investicije v papirni industriji

Vevče-Medvode se rekonstruirajo, nova tovarna na Otiškem vrhu

BEOGRAD, 18. maja. Na včerajšnji seji upravnega odbora Jugoslovanske investicijske banke je bilo odobrenih več investicij predvsem za zgraditev in rekonstrukcijo v papirni industriji. Vse investicije so odobrili na temelju stoodstotnega samofinanciranja iz decentraliziranih sredstev ob evidenčnih kreditih za uvoženo opremo.

Odobrili so gradnjo tovarne celuloze in kartona v Gospiću v skupni vrednosti 24,5 milijarde din. Banka je podjetju odobrila evidenčni kredit 12,8 milijarde din in kredit za reprodukcijski material v znesku 11,6 milijarde din. Po zgraditvi bo imelo podjetje zmogljivost 66.000 ton sulfatne beljene celuloze iz bukovine, 15.000 ton polceluloze in 30.000 ton kartona z eno plastjo in več plastmi.

Med pomembnimi objekti za rekonstrukcijo in modernizacijo je tudi združeno podjetje za celulozo in papir Vevče-Medvode. Z odobreno investicijo bo to podjetje povečalo zmogljivost za proizvodnjo težko propustnih papirjev na 6000 ton in celuloze na 30.200 ton letno. V rekonstrukcijo bo treba vložiti 7,33 milijarde din, in sicer 6,41 milijarde din za osnovna sredstva in 0,92 milijarde din za trajna obratna sredstva. Da se podjetju olajša samofinanciranje, mu je odobren za uvoženo opremo evidenčni kredit 2,9 milijarde din, ki ga bo podjetje odplačalo v treh letih po končani investiciji. Po izvršeni rekonstrukciji bo znašal neto devizni učinek 1,57 milijarde deviznih din.

Nadalje je odobrena investicija za zgraditev nove tovarne sulfatne celuloze in natronskega papirja na Otiškem vrhu pri Dravogradu, in sicer z zmogljivostjo 50.000 ton celuloze in 36.000 ton natronskega ovojnega papirja. Investicija je odobrena v znesku 15 milijard din za osnovna sredstva in 1,2 milijarde din za trajna obratna sredstva. Zgraditev te tovarne je odobrena kot devizna investicija, ker bo podjetje zavezano izvoziti 19 tisoč ton natronskega ovojnega papirja in 15.400 ton celuloze. Novo podjetje bo zaposlilo 620 delavcev. Po zgraditvi bo ustvarilo letno 8,9 milijarde din skupnega dohodka in 5,05 milijona dolarjev neto deviznega učinka. Celotna investicija bo v bistvu dinarsko financirana iz decentraliziranih sredstev, s tem, da je za uvoženo opremo odobren evidenčni kredit v znesku 7,8 milijarde din.

Pod enakimi pogoji je upravni odbor odobril tudi zgraditev tovarne sulfatne celuloze v Osijeku s stroški 16,2 milijarde din. To podjetje bo imelo zmogljivost 66.000 ton sulfatne beljene celuloze, 15 tisoč ton bukove polceluloze in 30.000 ton kartona.

Nadalje je upravni odbor odobril Splošni plovbi Piran dopolnilni kredit 1056 milijonov din za dokončanje dveh linijskih ladij. Naposled je razpravljal o investicijah »Iskre« v Kranju, ki so bile na zadnji seji načelno odobrene, ter odločil, da se evidenčni kredit in investicija dokončno odobrita. L. K.

Pisma bralcev

»Smetnjaka ne potrebujem več«

Tovariš urednik,

dvogovor z naslovom »Smetnjaka ne potrebujem več« med Marijo Ahlin iz Stožic in Janezom Urbanijo, direktorjem ljubljanske »Snage«, ki je bil objavljen v nedeljo, dne 12. maja letos, se je končal v pat — poziciji. Gre namreč za način zaračunavanja obveznih uslug ljubljanske »Snage«, od katere je v prvi vrsti odvisno pravočasno in redno praznjenje smetnjakov. Oba pa sta se glede tega zadovoljila z gotovostjo, da sta odlaganje smeti in odpadkov v smetnjake in tarifa po stanovanjski površini po predpisih za oba obvezna.

Tarifa za praznitev in odvoz smetnjakov po površini, s katere se zbirajo smeti in odpadki, ima nedvomno nekaj prednosti: enostavni izračun na podlagi odločbe o stanarini oziroma odločbe o oddaji poslovnega prostora, kjer je površina natančno navedena, nespremenljivost obračunske podlage in končno enostavno fakturiranje uslug. Za pooblaščeno komunalno podjetje pa je taka tarifa za zaračunavanje njegovih uslug tudi jamstvo za enakomerne dohodke.

Prav to pa je slaba stran take tarife. Z njo se daje pooblaščenemu komunalnemu podjetju dohodek ne glede na opravljeno delo v dobro neposrednim uporabnikom smetnjakov in v dobro splošnim higienskim razmeram v mestu. V skrajnem primeru ga taka tarifa celo vzpodbuja k temu, da opravi za določeno plačilo čim manj. Ugovor, da je treba spoštovati odlok, ne vzdrži zaradi gospodarskega interesa pooblaščenega komunalnega podjetja. Za to, da se smetnjaki pravočasno ne praznijo, se vedno najde vrsta popolnoma »opravičljivih« izgovorov, pozimi še več kot poleti.

V taki tarifi za praznitev in odvoz smetnjakov v Ljubljani, kakor tudi v podobnih tarifah v Beogradu, Banjaluki in drugod, kjer je obvezno odlaganje smeti in odpadkov v smetnjake pooblaščenega komunalnega podjetja, manjka ustrezna gospodarska protiutež gospodarski računici pooblaščenega komunalnega podjetja, ki bi povzročila, da se bodo predstavniki pooblaščenih komunalnih podjetij manj opravičevali predsednikom občin in naravnost občanom, in se bolj posvetili boljšemu organiziranju svoje dejavnosti, da bi imeli od tega tudi ustrezne gospodarske uspehe. Tarifa, kakršna bi po mojem mnenju ustrezala zahtevi, da dobi pooblaščeno komunalno podjetje polno plačilo za svoje opravljeno delo, hkrati pa tudi gospodarski interes, izvajati svojo nalogo v dobro občanom in splošnih higienskih razmer v mestu, je le tarifa na podlagi števila opravljenih praznitev smetnjakov.

Stalni element za tako tarifo je število smetnjakov, ki jih mora imeti nepremičnina v določeni sezoni na razpolago za čas med dvema praznitvama. Spremenljivi element je število praznitev v obračunskem obdobju (mesec), in sicer ne glede na to, ali so bili v času praznitve vsi smetnjaki polni ali ne. Pri takem tarifnem režimu, ki ni zamotan za obračunavanje, je nujno, da se pooblaščeno komunalno podjetje zares trudi, da bi pravočasno in redno praznilo smetnjake, da bi tako dobilo s svojim delom ustrezno plačilo.

»Nevarnost« takega tarifnega sistema je le ta, da bi si pooblaščeno komunalno podjetje prizadevalo »vsiliti« posameznim nepremičninam več smetnjakov, kolikor jih v najboljšem primeru potrebuje za svoje smeti in odpadke, da bi izkazalo pri posamezni praznitvi čimveč dela in seveda čimvečji račun. Plačevala bi se na primer praznitev 10 namesčenih smetnjakov, čeprav je vso sezono polnih le največ pet.

Tej »nevarosti« se je mogoče izogniti z dopustnostjo pritožbe proti odločitvi pooblaščenega komunalnega podjetja o številu smetnjakov, ki se namestijo pri nepremičnini. Upravni organ pristojne občinske skupščine bo s tem, da bo v takih primerih v postopku dokončno odločil, ali je odrejeno število smetnjakov s stališča največjih potreb nepremičnine potrebno ali ne, na eni strani brzdal morebitno poželenje pooblaščenega komunalnega podjetja po neupravičenih dohodkih, na drugi strani pa vzdrževal raven splošne higiene na svojem območju na ustrezni ravni. To mu bo toliko lažje, ker si bosta stala nasproti dva čisto gospodarska interesa: pooblaščenega komunalnega podjetja in upravnega organa nepremičnine oziroma lastnika, ki ima tudi interes plačati le potrebna opravila.

Tarifa po površini je bila uvedena pred leti. Tudi tedaj se je vpraševalo, kakšen naj bo tarifni režim, vendar je bilo odločilno vprašanje, kako službo odvoza hišnih smeti in odpadkov sploh začeti. Danes so pooblaščena komunalna podjetja v naših večjih mestih, tako tudi ljubljanska »Snaga«, že precej prebrodila začetne težave, ki niso bile majhne, in začela normalneje poslovati. Zato je tudi čas, da se tarifni režim prilagodi novim potrebam.

BORUT IRGOLIČ, MARIBOR, Praprotnikova 7

»Saj smo se samo hecali«

Tovariš urednik,

ne vem, kako bi ocenila dogodek, ki se mi je pripetil minuli četrtek. Vsekakor zasluži grajo; ker pa ne morem drugače povedati neznanemu nepridipravu, kako podlo je ravnal, se oglašam s pismom.

Nenadoma zazvoni telefon. Oglasila sem se in se predstavila. Deški glas je dejal dobesedno:

»Gospa, vaš mož se je ponesrečil!«

In takoj nato:

»Na Poljanah leži, na cesti.«

Ker mož v resnici večkrat hodi mimo poljanske šole, se mi je zdela vest popolnoma možna. V silnem razburjenju sem vprašala, kje se je zgodila nesreča in kje je zdaj mož.

Deški glas je resno dejal:

»Saj sem rekel, na Poljanah, pred šolo. Zdi se mi, da so ga zdaj že odpeljali.«

Lahko mi verjamete, da se v razburjenju nisem mogla več obvladati. Menda sem se zahvaljevala neznancu, ki se mi ni predstavil, za obvestilo.

Tedaj pa:

»Veste, gospa, saj smo se samo hecali. Vaš mož je najbrž kar zdrav in cel.« In slušalka je padla na vilice.

Komentarja ne zmorem; če je sploh potreben? Mlademu človeku, ki si je izbral tak način zabave, pa se vseeno zahvaljujem, da si je izbral vsaj pomirljiv zaključek neprimerne igre. Pomirila pa sem se šele tedaj, ko je prišel mož domov.

Joža Kocbek, Ljubljana, Kotnikova 13

Samo od 7. do 12. ure

Tovariš urednik,

preteklo nedeljo, bil je lep dan, smo se s fičkom odpravili na izlet po spomladanski Mislinjski in Dravski dolini. Ker pa je cesta od Sela do Slovenjega Gradca precej slaba, sem vozil zelo počasi; tako sem porabil nekoliko več bencina, kot sem mislil.

Ko smo se ob 13. pripeljali v Slovenj Gradec, je bila zato naša prva skrb, da se oskrbimo z gorivom — toda kako, ko pa Petrol v Slovenjem Gradcu obratuje ob nedeljah samo od 7. do 12.? Zelo smo si belili glave, kako priti od Dravograda.

FRANC VOŽIČ, Vrbje 80

Denar me je čakal v predalu

Tovariš urednik,

dne 13. maja letos sem nekako ob 6. uri zjutraj v trafiki na peronu ljubljanske železniške postaje kupil zavitek niške »Morave« in zavitek ljubljanskih filter cigaret. Plačal sem s tisočakom in dobil nazaj 40 din drobiža; na preostalih 800 din sem popolnoma pozabil ter se odpeljal v službo.

Da sem denar pozabil vzeti, sem se spomnil šele po končani službi. Ko sem se oglasil v trafiki, so mi povedali, da ima tovariš, ki je prodajal v noči od 12. na 13. maj, dnevno službo 14. maja. Že sem pomislil, da naknadne reklamacije ne morejo upoštevati, posebno zato, ker je preteklo, odkar sem kupil cigarete, že več kot 24 ur. Kako prijetno pa sem bil iznenaden, ko sem se oglasil pri tovarišu, pri katerem sem kupil cigarete: ko sem mu v nekaj skopih besedah pojasnil, za kaj gre, se mi je nasmejal, mi hudomušno pomežiknil vzel iz nekega predala 800 din ter mi jih dal — tako hitro se je vse zgodilo, da se mu nisem mogel niti primerno zahvaliti.

Dragi tovariš, tvojega imena sicer ne vem, pa naj se ti javno zahvalim.

BORIS BERAVS, železniška postaja Zalog pri Ljubljani

Proslava desetletnice Elektrotehniške zveze Slovenije

LJUBLJANA, 18. maja. Pod predsedstvom Franca Dobnikarja se je v poslopju fakultete za elektroniko na Tržaški cesti začela dopoldne proslava 10-letnice Elektrotehniške zveze Slovenije, ki je združena z 8. rednim občnim zborom te organizacije.

Dopoldanski del proslave so izpolnili nekateri strokovni referati. Direktor »ELES« ing. Vekoslav Korošec je govoril o našem elektrogospodarstvu ter izčrpno orisal naše dosedanje uspehe, nakazal pa je tudi naloge, ki nas čakajo na tem področju v prihodnosti. Pri tem je zlasti poudaril pomen visoko specializiranih kadrov za znanstveno-raziskovalno delo, ki jim bo treba posvetiti v prihodnosti največ pozornosti. Zatem sta ing. Milan Železnik in ing. Milivoj Kotnik govorila o naši elektroindustriji, ing. France Mlakar pa je dopoldanski del proslave zaključil z referatom o strokovni terminologiji.

Popoldne je bil v istih prostorih občni zbor te organizacije, proslavo 10-letnice Elektrotehniške zveze Slovenije pa je zaključil »elektrotehniški večer« v Festivalni dvorani.

P.

V prizadevanjih za uspeh ne vsak po svojem načrtu

Posvetovanje o gospodarstvu v Murski Soboti

MURSKA SOBOTA, 18. maja — Pred pomembnim jutrišnjim dogodkom — otvoritev avtomatske telefonske centrale v Murski Soboti, ki bo pomenila nadvse pomembno pridobitev za celotno Pomurje — je sklical danes ObLO Murska Sobota širše posvetovanje o najbolj aktualnih gospodarskih vprašanjih, zlasti o problematiki in nalogah v kmetijstvu.

Udeleženci razprave, med katerimi so bili mimo predstavnikov gospodarskega in političnega življenja iz Sobote in Maribora tudi Rudi Čačinovič in ing. Viktor Kotnik, člana izvršnega sveta, so zlasti temeljito prerešetali opravljene naloge v kmetijstvu in živilsko predelovalni industriji soboškega kombinata, ki je letos prevzel pomembne gospodarske naloge tudi glede izvoza. Med drugim so ugotovili, da je efekt visokih naložb za odkup zemljiških površin, obnovo ter nove gradnje v soboškem industrijsko kmetijskem kombinatu in v kmetijskih zadrugah, v dobršni meri podrejen bolj enotnemu gospodarskemu načrtovanju vseh družbenih kmetijskih gospodarstev, zakaj neenotno prizadevanje posameznih posestev pomeni drobljenje sil, kar pa ni v skladu s konceptom o konsolidaciji kmetijstva v Pomurju.

Udeleženci razprave o gospodarstvu v Soboti so med drugim analizirali tudi probleme boljšega izkoriščanja kapacitet soboške tovarne mesnih izdelkov, ki zaradi nekaterih okoliščin, predvsem zaradi neusklajenih cen živine in neurejenih hladilnih naprav, izkorišča vsega 50% svojih zmogljivosti. Ob teh problemih so obravnavali tudi nekatere nove naloge lesno predelovalne industrije in ostale industrije, trgovine, gostinstva in turizma ter vrsto aktualnih vprašanj v zvezi z razvojem blagovne menjave v obmejnem pasu z Avstrijo in Madžarsko. B. B.

Splavitev ladje »Sagardeep«

KRALJEVICA, 18. maja (Tanjug). Odpravnica poslov indijskega veleposlaništva v Beogradu gospa Usha Nath je botrovala ladji »Sagardeep«, ki so jo danes v Titovi ladjedelnici v Kraljevici spustili v morje. To posebno ladjo za svetilniško službo in prevoz plavajočih svetilnikov grade za prometno ministrstvo Indije. Njena nosilnost znaša 1554 ton.

Pogovor za „okroglo mizo" v Mozirju in Kostanjevici

Kultura še vedno premalo soustvarjalna

Navadno ocenjujemo družbeni in osebni standard občana s tem, da merimo materialno plat njegovega življenja. Bolj poredko pa k življenjskemu standardu prištevamo tudi duhovne dobrine, prisotne v vsakdanjem človekovem življenju, ki je glede na njih intenzivnost lahko bolj ali manj bogato. Te dejavnosti pa lahko po svoje vplivajo tudi na oblikovanje skupnosti prebivalstva določenega območja. V pogovoru, zastavljenem na to temo, so v Mozirju sodelovali: Tone Acman, pevovodja, Matevž Požarnik, predsednik občinskega odbora SZDL, Maks Senica, upravnik delavske univerze, Franjo Vajd, šolski upravitelj ter Julka Završnik, članica občinskega komiteja ZMS.

DELO: Današnji razgovor naj bi predvsem pokazal, kako se življenjski standard v Mozirju odraža skozi kulturne dejavnosti, od delavskih univerz do šol in Svobod; kakšne so možnosti za izrabo prostega časa delovnih ljudi v Mozirju; kako se prepleta krajevna skupnost in kulturno delo; ter ali kulturno delo vpliva na formiranje krajevne skupnosti kot interesne povezave delovnih ljudi?

FRANJO VAJD: V Mozirju imamo telovadno društvo Partizan, ki zelo dobro deluje in ima vse oddelke, razen moškega članskega. Večjih telovadnih nastopov v zadnjem času nismo imeli, ob državnih praznikih pa ima društvo po navadi samostojno akademijo. Povezano je tudi z združenjem RO in uživa simpatije pri ljudeh. Ljudje otroke radi pošiljajo k telovadbi. Za mlajše oddelke imamo dobre vodnike, pri starejših pa zelo občutimo fluktuacijo, zato ni kontinuitete, kot bi jo želeli. »Partizan« ima svoj dom, v njem pa lepo telovadnico s potrebnim orodjem. Društvo samo ni izolirano, ampak

Franjo Vajd: volje in navdušenja pri nas ne zmanjka...

se povezuje s prosvetnim društvom. Tudi prosvetno društvo v Mozirju že dolgo obstaja in je imelo svojčas zelo razvito gledališko dejavnost. Ker imamo zdaj stalna gostovanja celjskega gledališča, domača družina že od leta 1957 ne dela več. Tudi nimamo človeka, ki bi imel toliko prostega časa, da bi se lahko posvetil režiserskemu poslu. V kino dvorani imamo lep oder, toda potrebovali bi še marsikaj, če bi spet hoteli sami igrati.

DELO: Kakšen je odmev gostovanj celjskega gledališča?

FRANJO VAJD: Za predstave celjskega gledališča smo imeli lani 170 abonentov, letos pa je njih število padlo na 117. Ljudje niso vedno zadovoljni z repertoarjem, ker se zdi nekoliko odmaknjen. Že same moderne scene nimajo vedno radi. Hodijo v gledališče zato, da bi se razvedrili, pa naj gre za dramo ali veseloigro. Verjetno je repertoarna politika celjskega gledališča preveč prikrojena celjskim razmeram. S financiranjem teh gostovanj pa je tako: prej je bilo celjsko gledališče zadovoljno s tem, kar je dobilo od vstopnine. Letos pa pravijo, da to ne bo dovolj. Hoteli bi 50.000 din za gostovanje, komaj 24.000 din pa je mogoče dobiti od predstave, če je dvorana popolnoma zasedena. Občina za ta gostovanja ne prispeva sredstev, vendar bi se bilo treba za prihodnje leto pogovoriti o medobčinskem financiranju celjskega gledališča. Ljudje si namreč na splošno zelo žele gostovanj. Igralec celjskega gledališča mi je dejal, da je zanje praznik, kadar pridejo igrat v Mozirje, prav zaradi naklonjenega občinstva.

DELO: Kako je z ostalo kulturno dejavnostjo pri vas?

FRANJO VAJD: Imamo kino, 11 knjižnic v občini pevski zbor. Knjižnice v naši občini dobro delajo in so zelo obiskovane.

MAKS SENICA: Delavska univerza je skušala usmeriti svojo dejavnost v izobraževanje ljudi prek krajevnih odborov Socialistične zveze. S to obliko so bili ljudje precej zadovoljni, vendar je delo zaspalo. Lani in letos se je delavska univerza povezovala s podjetji, katerim posreduje različne novosti in jim tudi nudi strokovno izobraževanje. Tudi o ustavi je bilo dosti predavanj, predvsem po podjetjih. Udeležba je bila dobra in ljudje so v razpravah precej živo sodelovali. Opaziti je, da je po podjetjih za predavanja nasploh več zanimanja kot na podeželju.

DELO: Kako se pri vas mladi ljudje vključujejo v kulturno izobraževalno dejavnost? Ali napotki za delo na tem področju temelje na posebnih željah mladine?

JULKA ZAVRŠNIK: V naši občini imamo v mladinski organizaciji okrog 615 mladih ljudi, po statistiki pa je mladine do 25. leta starosti veliko več. Precej mladih ljudi odhaja po končani osemletki naprej v šole drugam, ker v občini nimamo nobene popolne srednje šole. Pa ne samo, da se odhajajo šolat drugam, ampak si tudi delovna mesta poiščejo drugod. Veliko ljudi iz Zgornje Savinjske doline vozijo trije avtobusi na delo v Litostroj. To odpira posebne probleme. Ti avtobusi vozijo dopoldne in popoldne, tako da vse mladine nimamo nikdar skupaj. Mladina je vključena v telovadno društvo Partizan, dramske sekcije so v Rečici ob Savinji, v Lepi njivi itd. V Rečici so letos naštudirali že tretjo igro in so sodelovali tudi na občinski dramski reviji ter dosegli lep uspeh. Občinski komite ZMS in ZPM sta že v lanskem letu organizirala dve šoli za življenje, predvsem za vaško mladino. Nekaj mladih, predvsem iz proizvodnje, je obiskovalo večerno politično šolo. Zabavno kulturno življenje pa pogrešamo vsi. V Mozirju ni drugega kot kino in še ta je slabo obiskan. Tudi izbira filmov ni dobra. Kinopodjetje si ne more privoščiti nakupa dragih in s tem boljših filmov. Za kulturno življenje mladih v Mozirju je slabo preskrbljeno. Mlademu človeku tako rekoč ne preostane drugega kot gostilna.

FRANJO VAJD: Podpisi pod filmskimi slikami so večinoma v srbohrvaščini ter jezikovno največkrat zelo slabi. V zadnjem času se to nekoliko izboljšuje.

DELO: Kaj je napravila mladinska organizacija za izboljšanje položaja kulturno zabavnega življenja?

JULKA ZAVRSNIK: Telovadno društvo Partizan nam je dalo v uporabo dvorano v domu, aktiv pa je s pomočjo samoprispevkov kupil gramofon. Potem smo v popoldanskem času ob nedeljah plesali. Te prireditve so bile dobro obiskane. Lani pa se nam je gramofon pokvaril. Zanj precej časa nismo mogli dobiti nadomestnega dela in tako tudi teh plesov dolgo ni bilo več. Sedaj, ko se bo pričela sezona in ko bodo začeli prihajati turisti, pripravljajo v Nazarjih plesno ploščad. Kar zadeva prizadevanje, da bi turiste pritegnili s kulturnimi prireditvami, je pa takole: vsako leto priredimo v avgustu turistični teden s tradicionalnim »flosarskim balom«. Letos bo klub zgornjesavinjskih študentov tudi brucovanje pripravil ravno ta čas.

TONE ACMAN: V povezavi s prosvetnim društvom smo si prizadevali obnoviti fantovske večere, tako imenovano »petje na vasi«. V Gornjem Gradu, Ljubnem, Mozirju in drugih turističnih krajih naše občine naj bi se potem vrstile pevske prireditve. Večkrat smo namreč slišali pritožbe, da turisti pri nas pogrešajo kulturne prireditve. Na splošno se tudi govori, da se današnja mladina ne zanima za nič pametnega. Tega ne bi mogel trditi in sem prepričan, da potrebuje mladina predvsem izkušenih vodij. Ko bi imeli režiserje, pevovodje itd., bi stvari gotovo stekle.

DELO: Ponekod se zbirajo ljudje v kavarnah, drugod po gostilnah, spet drugod po klubih in društvih. Kako pa pri vas?

MATEVŽ POŽARNIK: Ljudje lahko hodijo v kino, v gledališče, kadar gostujejo Celjani; navdušeni nogometaši si lahko ob nedeljah ogledajo nogometno tekmo v Kokarjih, drugega pa ni. V kraju samem imamo že desetino in pol televizorjev in za kraj. kot je Mozirje, že precej »fičkov«. kar 34. Razmišljali pa smo tudi že o tem, da bi bil Mozirju potreben klub. Ko bo dograjeno novo občinsko poslopje, bodo na voljo tudi prostori za to dejavnost.

MAKS SENICA: Klub je Mozirju potreben kot kruh. Nimamo prostora, kjer bi se občani lahko zbirali in izmenjavali svoja mnenja.

DELO: Zanima nas financiranje kulturno prosvetnih dejavnosti pri vas.

MAKS SENICA: Delavska univerza je dobila lani 700.000 din, letos pa 600.000. To je premalo, da bi lahko financirali predavanja in druge dejavnosti. Na podlagi programa smo sicer zahtevali 1,200.000 din, vendar pa smo dobili samo polovico te vsote. Občinski svet Svobod pa je dobil lani 300.000 din, letos pa mu bodo menda odmerili 200.000 din. Predlagali smo 1,5 milijona dinarjev, toda kaj, ko občina nima denarja.

MATEVŽ POŽARNIK: Za 350 milijonov je bilo vseh potreb, vsote za delitev pa je bilo znatno manj. Samo primer s kulturnega področja: imamo štiri kinosekcije, za katere je treba pokriti 800.000 din izgube. Vsakemu smo tedaj morali nekaj vzeti.

JULKA ZAVRSNIK: Največ pride do izgub pri kinosekcijah zaradi tega, ker vrte slabe filme, kar povzroča slab obisk, pa tudi 20-odstotni prispevek je za podeželje dosti previsok.

DELO: Ali stanovanjska skupnost vpliva na razvoj kulturno zabavnega in družabnega življenja?

MATEVŽ POŽARNIK: Tega vpliva ni.

JULKA ZAVRSNIK: Stanovanjska skupnost ima en sam uslužnostni servis. Lani je imela tudi šivilski servis, ki pa je zaradi pomanjkanja prostora prenehal delati. Stanovanjska skupnost se torej ukvarja predvsem z uslužnostnimi servisi, ne pomeni pa interesne povezanosti prebivalstva.

DELO: Ali se šola vključuje v razvoj kulturnega življenja? Ponekod imajo šole vsaj pevske zbore.

FRANJO VAJD: Za pevski zbor je treba imeti glasbeno izobraženega človeka. Volja in navdušenje pri nas sta, toda takega pedagoga ni.

MATEVŽ POŽARNIK: Prizadevali smo si, da bi v Lesni industriji Nazarje dobili godbo na pihala. Njen kapelnik naj bi bil na osemletki hkrati pobudnik za ustanovitev glasbenega oddelka. Toda pri denarju se je vse ustavilo.

DELO: Ste že razmišljali o krajevnem samoprispevku za kulturne potrebe?

TONE ACMAN: O tem smo razmišljali, toda pri sedanjih obdavčitvah si tega nismo upali predlagati. To bi pomenilo zvišanje že obstoječega davka. Menili smo predvsem, če bi se lahko od sedanje vsote dalo dobiti kakšen odstotek za kulturne potrebe.

MATEVŽ POŽARNIK: Po mojem bo vse to mogoče urediti takrat, ko bo naša lesna industrija do kraja rekonstruirana. Zdaj daje vsako leto 120 do 130 milijonov lastnih sredstev za rekonstrukcijo. Če bo letos dobila kredit, bo drugo leto s temi deli opravila. Potem ji ne bo težko dati določena sredstva za kulturne namene. Dokler pa proizvajalci v njej vsak prost dinar namenijo za rekonstrukcijo, toliko časa nimamo moralne pravice, da bi jo prosili za denar. Krajevni samoprispevek bi morda lahko realizirali, če ne bi pri nas prav vseh komunalnih problemov urejali na ta način, n. pr. napeljavo elektrike, vodovoda itd.

DELO: Ali iz tega sledi, da so občani komunalno ureditev ocenili kot potrebno, po drugi strani pa še niso prepričani, da je kultura tudi potrebna?

MATEVŽ POŽARNIK: Če hočemo dobiti v Luče televizijo, sta nam potrebna dva televizijska pretvornika. To bo stalo 5 milijonov. In to bodo ljudje tam sami plačali.

DELO: Za konec morda še besedo o tem, kako so vzdrževani vaši zadružni domovi?

MATEVŽ POŽARNIK: To je občinski problem. Poprej smo imeli 13 zadrug. Vsaka zadruga je imela določen prostor za shajanje ljudi. Te zadruge so se združile in vse je prešlo na skupno zadrugo, vsi zadružni domovi in ves inventar. Ločitev rentabilnega gozdarstva od nerentabilnega kmetijstva pa je zaostrila vprašanje osnovnih sredstev zadrug. Zadruga se želi znebiti vsega, kar ji funkcionalno ne ustreza. Potrebuje traktorje, škropilnice, dvoran pa ne. Stojimo pred problemom, kako to vprašanje urediti. Ljudje na področju nekdanjih zadrug pravijo: Iz svojih sredstev smo napravili zadružni dom, ga opremili in ureditli, zato tega ne damo nikamor. Na terenu pa ni nobene organizacije, ki bi te dvorane lahko odkupila. Menim, da se bodo morali predstavniki gospodarskih organizacij in občin pogovoriti, koliko je vse to vredno in kje dobiti denar za odkup.

DELO: In komu boste objekte zaupali v prihodnje?

MATEVŽ POŽARNIK: Kjer so prosvetna društva aktivna, jih bomo dali prosvetnim društvom, kjer le-ta ne delajo, pa Socialistični zvezi. Ko bodo formirane krajevne skupnosti, bodo ti objekti po mojem mnenju prišli v oskrbo slednjih. Večina dvoran služi sedaj za skladišča. Tam, kjer bi se na odru nenehno vrstile razne prireditve, do tega najbrž res ne bi prišlo.

Koncert, čeprav še ne po voznem redu programske politike Foto: L. Dolinšek

Vlak vendarle ni peljal mimo

Nevihta, ki se je prav takrat razbesnela nad Krško dolino, je bila menda vzrok, da so se na naš razgovor ‚za okroglo mizo' zbrali le Miha Burja, predsednik krajevnega odbora Socialistične zveze, Jože Jankovič, učitelj ter prosvetni delavec in Jože Keržičnik, predsednik krajevnega odbora.

Kostanjevica, dolenjske Benetke, kot jo nekateri imenujejo, je v poslednjih letih začela sistematično razgrinjati širše perspektive svojega razvoja. Nekdo je v razgovoru mimogrede dejal, da je Kostanjevica na poti do svoje socialistične renesanse. Poglejmo, kaj pravijo o tem udeleženci našega razgovora:

DELO: Kako vaša bogata kulturna dejavnost vpliva na oblikovanje krajevne skupnosti?

JOŽE JANKOVIČ: Za sedaj še ne moremo govoriti o kakih velikih uspehih. Takrat, ko so bile možnosti in so drugod kot gobe po dežju rasle tovarne, tukaj nismo znali tega izkoristiti ter zainteresirati pristojnih krogov. Takrat je vlak, ki je vozil denarje, šel mimo Kostanjevice. Zdaj pa se je začelo odvijati. Za nadaljnji razvoj Kostanjevice so zainteresirani politični in gospodarski činitelji. Posebno občina prizadevno pomaga, da bi Kostanjevica hitreje napredovala.

MIHA BURJA: Zadnja leta smo marsikaj dobili in za marsikaj napredovali. Tako smo uredili restavracijo z nekaj tujskimi sobami, v gradu je obrat novomeške Industrije perila, ki zaposluje 80 žensk, lepo pa se razvija tudi splošno kleparsko podjetje, ki prevzema dela tudi že v drugih krajih.

Naš kraj ima mnogo privlačnosti za razvoj turizma. »Forma viva« je ena takih privlačnosti. Ko bo v gradu urejeno vse potrebno za prenočevanje turistov, bo to pomenilo precejšnjo razširitev turističnega gospodarstva.

Lani smo se dostikrat pogovarjali, kaj bi morali napraviti, da bi postalo naše mesto turistično še bolj privlačno. Krajevni odbor je lani dobil 500.000 din, v glavnem za komunalno ureditev, za popravilo cest in poti. To je seveda malo. Govorili pa smo, da bi morali olepšati Kostanjevico, urediti kopališče na otoku, popraviti kabine, nabaviti in prepleskati čolne, urediti klopi itd.

DELO: Kostanjevica je znana po svoji kulturni dejavnosti. Kako ta kulturna dejavnost vpliva na razvoj ostalega gospodarstva?

MIHA BURJA: Kadarkoli je kaka prireditev, je dvorana nabito polna. To kaže na zanimanje ljudi.

JOŽE JANKOVIČ: Pri nas sta gostovali dramski gledališči iz Zagreba in iz Celja. Dvorana je za take prireditve še premajhna. Nanje ne pridejo samo ljudje iz Kostanjevice, pač pa tudi iz okolice. Seveda pa nam vse to daje misliti, kako bi razvili še gospodarstvo, kar bi pomagalo ljudem do boljšega življenja.

Za kulturno dejavnost smo zainteresirali določene kroge v Ljubljani, prav tako pa smo jih zainteresirali za nekatere gospodarske objekte. Tako smo dobili šivalnico, v načrtu je ureditev gradu za razvoj turizma: s »formo vivo« smo dobili objekt, ki nas pravzaprav povezuje s svetom. Zdaj ustvarjamo Gorjupovo galerijo. V Kostanjevici naj bi bila galerijska zbirka jugoslovanskih, v Novem mestu pa galerija slovenskih umetnikov.

Dolina Krke ima vse pogoje, da bi se razvila v turistično zanimivo povezano področje. Dolenjske in Šmarješke Toplice, Otočec, Čatež, Mokrice in Kostanjevica naj bi bili turistični bazen Krke. To je pomembno še zaradi tega, ker je Krka edina čista reka, in se lahko brez skrbi kopaš v njej. Zato tudi najbrž ne bodo dovolili ob Krki graditi tako industrijo, ki bi jo onesnažila.

DELO: Torej naj bi kulturne zanimivosti privabile turiste v Kostanjevico?

JOŽE JANKOVIČ: Seveda ena dejavnost sproži drugo. »Forma viva« nam je pomagala, da smo prišli do gostišča. Umetniki, ki so prišli sem, so morali biti vsaj za silo postreženi. Ker takrat še nismo imeli primernega gostišča, smo tega ob pomoči občine uredili, napeljali vodovod ter za to tudi uredili šolo. Tako je razvoj nekaterih kulturnih dejavnosti potem tudi vplival na razvoj nekaterih turističnih objektov. Seveda pa je to dolgoročen program. Ljudi moramo polagoma vzgajati, da bodo znali privabiti ljudi. Pri nas imamo pristen dolenjski cviček. Domača klobasa, v peči pečen kruh in cviček lahko privabijo turiste. Tako bi se turizem lahko razvil tudi po vaseh. Napačno je, kot mislijo nekateri, da gredo turisti samo tja, kjer je komfort. Turisti gredo radi tudi v kmečko hišo, kjer je čim manj ropota, da si odpočijejo.

V načrtu imamo, da bi v nekaj letih ustvarili pri »formi vivi« tudi nekakšen pregled naše pristne dolenjske arhitekture. Odkupiti nameravamo stare kmečke hiše, hleve, pode, kozolce, vodnjake in jih postaviti v gradu. To bo objekt, s katerim bi privabili tujce. Nam se zdi to morda nezanimivo, ker gledamo to vsak dan. Toda za tujca bo to privlačna atrakcija. Nasloniti se moramo na tisto, kar je tipično naše. Poiskali smo n. pr. »formo vivo«. To je za nas sijajna propaganda, saj japonski, indijski, izraelski časopisi pišejo o Kostanjevici. To je propaganda za našo državo in za naš kraj.

DELO: Koliko so pri uresničevanju tega koncepta doslej sodelovali občani Kostanjevice?

JOŽE JANKOVIČ: Ne bi mogel reči, da je aktiven zelo širok krog ljudi. Nosilci so v glavnem posamezne osebe. Za to pa so zainteresirani tudi forumi izven Kostanjevice. Seveda pa so tudi občani sodelovali.

MIHA BURJA: Ljudi smo seznanjali s problemi in se dogovarjali z njimi, kakšno stališče bi bilo treba zavzeti do turizma. Na take razgovore je prihajalo tudi po več sto ljudi. Preteklo zimo smo imeli v okviru delavske univerze o tem več različnih predavanj, dalje smo imeli šolo za starše; tako smo skušali ljudi pritegniti in jih seznanjati s problemi. In ljudje tudi sodelujejo.

DELO: Koliko je v vso to dejavnost in prizadevanja za razvoj Kostanjevice vključena krajevna skupnost?

MIHA BURJA: Pri tem nam največ pomaga poseben odbor, ki dela pravzaprav v občinskem, ali še bolje, v medobčinskem merilu. V bodoče pa bo morala biti krajevna skupnost tista, ki se bo za to bolj zanimala. Predvsem bo morala za to bolj zainteresirati občane.

JOŽE JANKOVIČ: Treba bo ljudi v tem smislu vzgajati. To pa je najlaže ob dosežkih in razvoju. Pri nas so glede tega velikanske spremembe, čeprav se naš kraj ni razvil kot drugi.

DELO: Ali je krajevni odbor na svojih sejah razpravljal o razvoju Kostanjevice in sklepal, kako bi se v to najbolj aktivno vključil?

JOŽE KERŽIČNIK: Seveda bi se bilo treba zavzeti za napredek. Toda razen tega, kar sta tovariša povedala, je potreben vodovod, obnoviti bi bilo treba vinogradništvo, razviti poljedelstvo. Pri nas so večkrat poplave, saj pravijo, da je Kostanjevica dolenjske Benetke.

DELO: Kakšen je pri tem delež odbornikov?

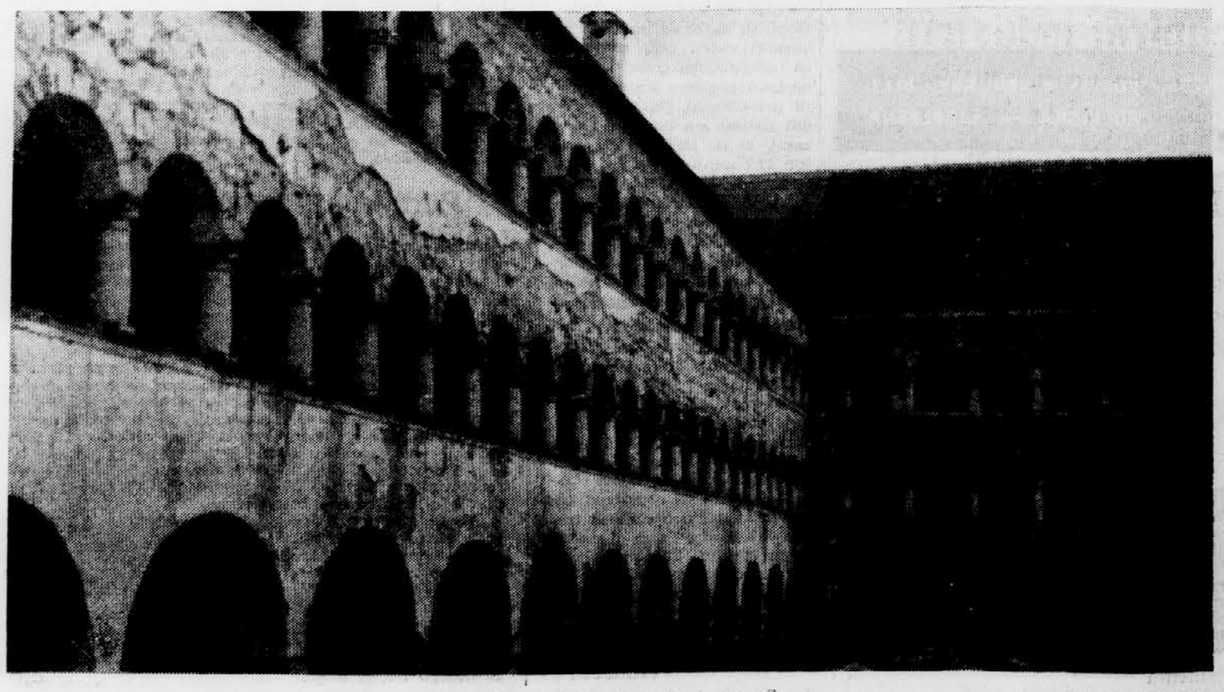
MIHA BURJA: Odborniki se zanimajo. Treba pa je razumeti, da so potrebe tudi drugje in da za vse ni bilo dovolj sredstev. Občinski ljudski odbor je Kostanjevici precej pomagal. Moramo reči, da je bil zelo uvideven in da bi brez njegove pomoči težko dosegli tak napredek, kakršnega smo preteklo leto.

DELO: Kako se pri tem uveljavlja krajevni odbor Socialistične zveze?

MIHA BURJA: Večkrat smo imeli skupne razširjene razgovore o kmetijstvu, turizmu itd. Pri nas v Kostanjevici je okrog 80 % prebivalcev članov Socialistične zveze. Imamo pa precej marljivih organizacij in društev. To je gotovo dobra stvar, saj preko teh organizacij občani prav tako vplivajo in se vključuje v prizadevanja za ureditev našega kraja.

*

Zamisel o razvoju Kostanjevice se še vedno oblikuje. Vendar že sedanji rezultati kažejo, da vlak vendar ni peljal mimo.

Po opravljeni restavraciji bo kostanjeviški grad privlačen turistični objekt Foto: Z. Deniša

Pogovor - tokrat v uredništvu

UREDNIK: Meniš, da si na vsa tista uvodna vprašanja v Mozirju dobil odgovor?

NOVINAR: O telovadnem društvu vsekakor.

UREDNIK: So bila morda tvoja vprašanja nejasna?

NOVINAR: Vprašanja ne, pač pa koncept občinske kulturne politike brškone.

UREDNIK: Kaj pa nenavdušeno navduševanje nad gostovanjem celjskega gledališča?

NOVINAR: Prav nič hudega, menijo v Mozirju. Malo kulturne vzgoje, pa se bodo občutki izenačili.

UREDNIK: Ampak, moram reči, naslov za Kostanjevico res ni napačen.

NOVINAR: Pozor, pozor... Proga za turistični vlak skozi Kostanjevico ima znak Odprto.

NOVINAR: Tovariš urednik, kaj misliš, kako zveš za uslužnostne servise v Mozirju?

UREDNIK: Kako?

NOVINAR: Vprašaš, kako je stanovanjska skupnost vplivala na razvoj zabavnega in družabnega življenja.

UREDNIK: Kaj je pa mladinska organizacija napravila za večjo pestrost kulturnega in zabavnega življenja v Mozirju!

NOVINAR: Ali imate kaj proti plesu, tovariš urednik?

UREDNIK: In tvoje mnenje o dvesto tisoč din dotacije mozirskemu občinskemu svetu Svobod?

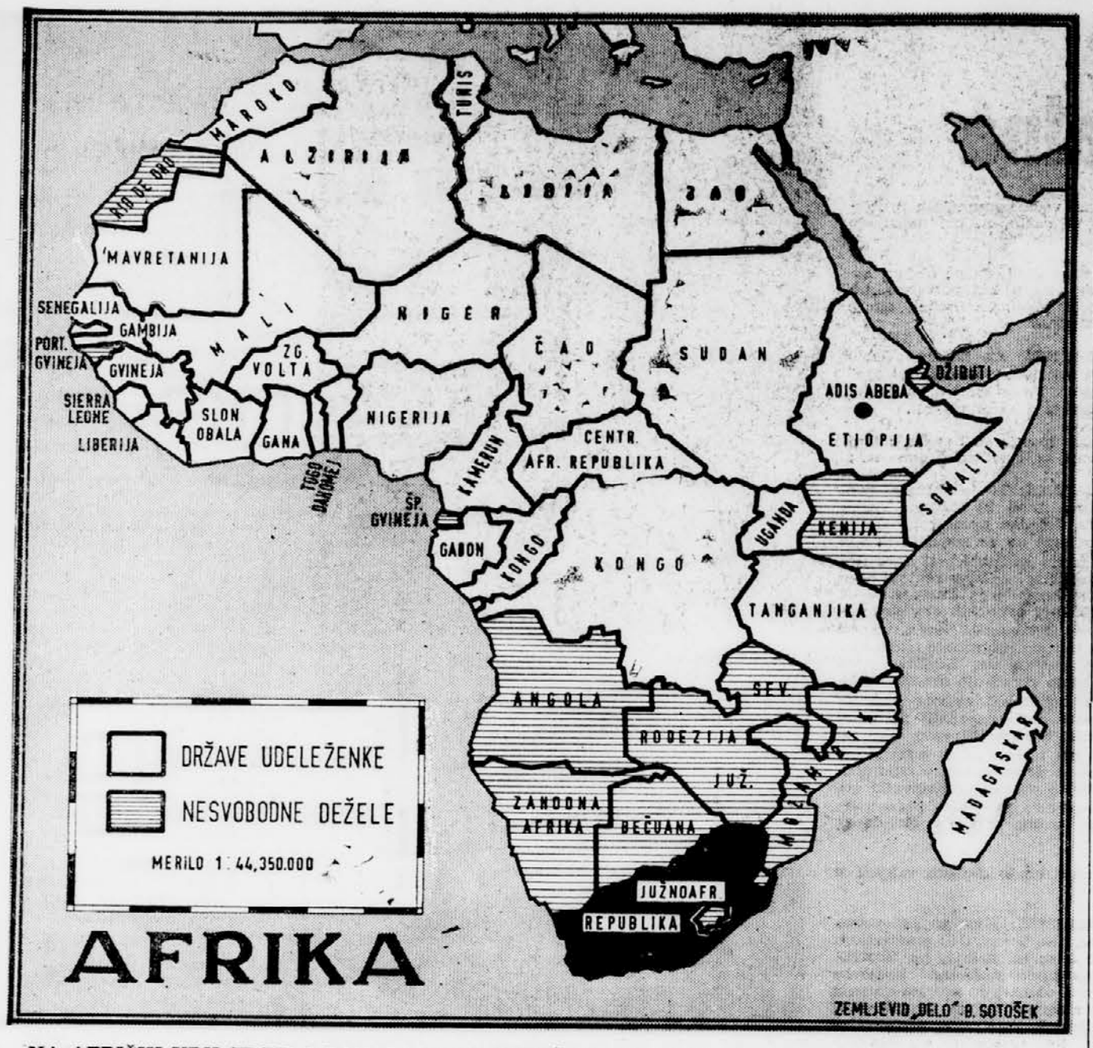
NOVINAR: Podobno kot tamkajšnjih občinskih odbornikov — da je preveč in hkrati premalo — mislim, za dejavnost, ki je, oziroma ki bi morala biti.

UREDNIK: Kino dvorana v Mozirju, praviš, je večinoma polprazna.

NOVINAR: Da, posredi je 20-odstotni prispevek, kar pa ni nič zgrešenega, saj s tem v republiškem merilu preprečujemo, da bi več ljudi gledalo slabe filme.

Tako in podobno je tekel pogovor v uredništvu. Hkrati, ko je izpričeval, da obe srečanji še zdaleč nista prispevali dokončne besede o zastavljenem problemu, je tudi odkrival droben, a zanimiv izsek iz življenjskega utripa obeh krajev. Tega pa je nedvomno daleč čez rob pičlemu nekajurnemu pogovoru. Se vama ne zdi tako, bi lahko v imenu intervjuvanih končno dejali tudi tovarišema sobesednikoma.

Stran sta pripravila:
GUSTAV GUZEJ in JOŽE SNOJ

NA AFRIŠKI VRH JE BILO POVABLJENIH 32 DRŽAV. Od teh Maroko ne bo zastopan na najvišji ravni, o udeležbi Toga pa bodo odločili na sestanku šefov držav. Južnoafriška unija, na zemljevidu pobarvana črno, zaradi rasne diskriminacije kot država kolonialistov ni bila povabljena na konferenco

MNENJE DRUGIH

„Kaj lahko doseže konferenca na vrhu?"

Stališča, o katerih bodo razpravljali na afriškem »vrhu«

Dolgo pričakovana konferenca šefov afriških držav in vlad se bo začela v Adis Abebi. Dovolj dokazov je o tem, da je konferenca vzbudila zanimanje po vsem svetu.

Sleherni državni in vladni voditelj, sleherni delegat v Adis Abebi bo govoril o afriški enotnosti. O tem bodo govorili v konferenčni dvora-

GHANA TIMES

ni in povsod v Adis Abebi, kjer se bodo zbirali afriški delegati na pogovor o konferenci. Še več. Vsi diplomati iz neafriških držav, ki bodo med konferenco prisotni v Adis Abebi, bodo prav tako

»ZDRAVKA« za belo kavo je za odrasle in otroke. — KOLINSKA — LJUBLJANA

ponavljali parolo o afriški enotnosti, in to z očitnim navdušenjem.

Ali pa bo konferenca dosegla veliko več kot samo to, da bodo delegati soglasno poudarili potrebo po afriški enotnosti? Zakaj, kakor hitro se bodo delegati namesto deklaracij lotili bistva stvari, podrobnosti o enotnosti, bodo nedvomno nastala nasprotujoča si stališča.

Kakšna so ta stališča?

Prvo pravi, da je enotna listina vse, kar je potrebno, in da bo ta nadomestila sedanje tri listine tako imenovanih kasablanške monrovijske in brazavillske skupine držav.

Ta listina bo vsebovala široka načela, ki jih bodo odobrile vse afriške države. Ta dokument bi bilo mogoče primerjati z bandunško deklaracijo, ki so jo sprejele neangažirane azijske in afriške države, ali pa z znano Atlantsko listino, ki sta jo med vojno sprejela predsednik Franklin Roosevelt in premier Winston Churchill.

Po podpisu listine bi po tem stališču lahko pričakovali, da bi vsaka afriška država še nadalje opravljala svoje posle doma in v tujini tako, kot je to delala doslej.

Drugo stališče se zavzema za to, naj bi z dodatkom enotni listini ustvarili ohlapno organizacijo afriških držav.

Docela razvidno je, da bi takšna organizacija, kolikor bi padla v imperialistične roke, kot njeni duhovni očetje so številne neodvisne države v položaju, ki priča o tem, da niso gospodarji svojih lastnih zadev. Medtem ko je samo nekaj afriških držav pretrgalo vse vezi, zavoljo katerih je bila njihova politika podrejena politiki bivših kolonialnih sil, so mnoge druge afriške države še nadalje vezane z ekonomskimi in obrambnimi aranžmaji z zahodnimi silami.

Kako naj torej afriške države sprejmejo integrirano ekonomsko pomiritev in afriški skupni trg, če so del Evropskega skupnega trga? Kako naj sprejmejo idejo o skupnem afriškem vojaškem poveljstvu, če so povezane z obrambnim sistemom držav NATO? Kako naj v mednarodni politiki zastopajo pozitivno neangažiranost, če so nekatere izmed njih sprič svoje ekonomske in obrambne politike povezane z zahodnimi silami?

Trezno ocenjevanje bodočih razprav v Adis Abebi o afriški enotnosti bo moralo vsekakor priznati dejstvo, da bodo na konferenci zastopani zelo različni interesi. Toda pristaši slehernega izmed opisanih stališč bodo nastopali v imenu »afriške enotnosti«.

Takšen korak bi bil nesreča za afriško revolucijo. To bi pomenilo zavrteti urne kazalce nazaj, kajti trdno stališče držav radikalnega nacionalizma ne bo samo prineslo upanja afriškim državam, ki so še zmerom pod oblastjo kolonializma in apartheida, temveč bo tudi prisililo države, ki so še vedno odvisne od bivših kolonialnih gospodarjev, da se bodo končno zganile in se začele prizadevati za popolno neodvisnost. Obstoj dinamične skupine radikalnih afriških držav, ki ne bi bila pod pritiskom sodelovanja z imperializmom, je neogiben pogoj za popolno in skorajšnjo osamosvojitev te celine.

Tretje stališče je, da je še prezgodaj govoriti o organizirani afriški enotnosti in da je vse, kar terja položaj, tesneje povezati afriške države. Tisti, ki zagovarjajo to stališče, si prizadevajo izboljšati telekomunikacijske in prometne zveze med afriškimi državami in celo ustanoviti panafriško univerzo.

Ker pa je delovanje teh javnih služb zaradi geografskih razmer omejeno, pristaši tega mnenja naravno zastopajo regionalizem. Tisti z dobrimi nameni v tej skupini menijo, da je regionalizem korak k uresničenju afriške enotnosti.

Pozabljajo pa pri tem, da slabo prikrivani interesi pričajo o tem, da vidijo bivše kolonialne sile v regionalizmu možnost za obstrukcijo organizirane afriške skupnosti, ki se jo boje vsi imperialisti.

Četrto stališče: v Adis Abebi je treba doseči pravo in organsko enotnost Afrike na celinski podlagi. Pristaši tega stališča menijo, da je treba sestaviti enotno afriško vlado in ji dati na voljo vsa sredstva, ki so potrebna za njen obstoj: afriško državno službo, afriško vojaško poveljstvo za obrambo Afrike, afriško sodišče, afriško banko itd.

Tako združene afriške države naj bi imele skupno zunanjo politiko, koordinirale naj bi ekonomsko planiranje in ustanovile afriški skupni trg. Bistvo takšnega stališča je v tem, da je opisana organska enotnost Afrike najučinkovitejše orožje zoper nenehno in prikrito izkoriščanje kapitalističnih držav, zoper grožnje kolonializma in agresivnega apartheida.

Četrto stališče vliva strah imperialistom, ki bodo prav gotovo storili vse, da bi ga onemogočili. Po drugi plati pa so afriški študentje iz Evrope in ZDA, ki so se zbrali od 17. do 19. aprila na konferenci v Londonu, navdušeno pozdravili takšen načrt o organski afriški enotnosti.

Oglejmo si še, koliko afriških držav se bo zavzemalo za to koncepcijo organske in kontinentalne enotnosti afriških držav. Nekaj je jasno. Nikakršna diplomatska spretnost ne bo dosegla, da bi zdaj vseh 32 afriških neodvisnih držav podprlo organsko enotnost. Zakaj se torej afriške države ne morejo sporazumeti o tistem, kar naj bi pomenilo afriško enotnost?

Gola resnica, brutalno dejstvo o današnji Afriki je, da

Salazarjeva justica

Dva vplivna odvetnika, en Britanec in en Američan, sta prisostvovala političnemu procesu pred nekim sodiščem v Lizboni. Skoraj z grozo sta pripovedovala kako je proces potekal.

Proces je bil pretekli četrtek in petek. Pred sodiščem je bil kot obtoženec sedemindvajsetletni Jose Bernardino študent iz Angole, ki so ga aretirali pred enim letom. Obtožen je bil, da je vpisan v komunistično partijo in da je »spodbujal« študentovske demonstracije proti Salazarju na Portugalskem.

Kot opazovalca sta sedela v sodni dvorani ameriški odvetnik Patrick Hallinan iz San Francisca in britanski odvetnik Ronald Waterhouse. Povedala sta, da obtoženi Bernardino ni smel odpreti ust skoraj do konca procesa. Končno ga je predsednik sodišča pozval, naj se brani in ga opozoril, naj se drži dejstev.

»Bernardino je vstal — tako je pripovedoval Hallinan — in skušal pojasniti, da so bile manifestacije samo spontan izbruh splošnega razpoloženja. Na znak predsednika se je deset mož v civilnih oblekah vrglo na obtoženca ter so ga odvlekli iz dvorane, pri tem pa ga do krvi tolkli z lesenimi palicami. Medtem ko so ga zunaj pretepali, je sodišče izreklo sodbo.«

Bernardino je bil obsojen na dve leti in pol zapora, na izgubo državljanskih pravic za petnajst let in na plačilo vseh stroškov procesa, skoraj tisoč dolarjev. Hallinan je dejal, da so vsi prisotni stoje in molče poslušali sodbo, le neka ženska, Bernardinova teta Marina Daskalos je imela toliko poguma, da je vzkliknila: »Dol s fašizmom!« Takoj so jo aretirali in odpeljali v zapor.

Odvetnik Waterhouse je poudaril, da proces ni bil drugega kot farsa, v nasprotju z vsemi načeli zakonitosti in da obtoženi Bernardino ni imel nobene možnosti, da bi se branil. »Bil je obsojen še preden je stopil v sobno dvorano,« je izjavil britanski odvetnik. (»Stampa«, Torino)

„Nevarne košarice za pse"

»Baltimore Sun« o ameriškem bojkotu »komunističnega« blaga

V številki 30. aprila letos je dnevnik »Baltimore Sun« objavil pod naslovom »Nevarne košarice za pse« komentar o bojkotiranju blaga iz komunističnih držav v Baltimoru. Članek se duhovito norčuje iz bojkota in iz tistih, ki ga razglašajo.

Neka skupina v našem mestu, ki se imenuje Odbor za opozarjanje na prihod komunističnega blaga na krajevno tržišče (TCTWOT), pazljivo motri blago, ki je razstavljeno po nekaterih izložbah v Baltimoru.

V eni izmed trgovin je skupina našla tole: gumijaste rokavice iz Češkoslovaške, razne košare iz Madžarske in Jugoslavije, deske za

Ali bi bruto narodni dohodek vzdržal tako hud udarec, kot je bankrotiranje industrije košaric za pse? Malo verjetno, ker bi propadla tudi proizvodnja desk za rezanje mesa.

Za bankrotom industrije desk za rezanje mesa bi zgodovinsko nujno — kakor pride dan za nočjo — prišla kriza v proizvodnji metlic, ki bi

Priprava BELE KAVE BREZ KUHANJA. V skodelici zmešajte kavno zrnčko »ZDRAVKE«, pol žličke sladkorja z nekaj kapljicami vode. Maso mešajte, da se penasto razpusti. Dolijte toplo ali hladno mleko. Osladite po okusu. »ZDRAVKO« za belo kavo dobite v trgovinah. KOLINSKA — LJUBLJANA

rezanje mesa iz Jugoslavije, košarice iz Madžarske, ščipalke za obešanje perila iz Poljske in Češkoslovaške, košarice za pse iz Jugoslavije, zložljive stole iz Jugoslavije, metlice iz Poljske, police za revije iz Jugoslavije, obešalnike iz Bolgarije, zabojčke za pribor za čiščenje čevljev iz Madžarske in otroške garniture mizic in stolov iz Jugoslavije.

TCTWOT je vznemirjen, a tudi vi bi bili, če bi bili njegov član.

Če prizadeti trgovec ne bo takoj odstranil zgoraj omenjeno blago s svojih polic, kakor mu je priporočil TCTWOT, potem se zavedajte, da bo prišlo do takih-le posledic·

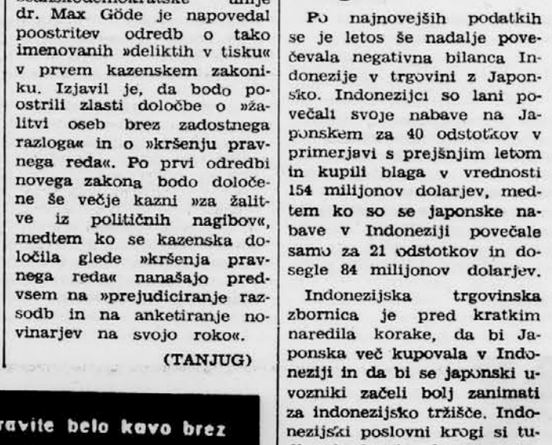
Pod silovitim jugoslovanskim pritiskom bi bila ameriška industrija za izdelavo košaric za pse prisiljena postopoma zapirati svoje tovarne drugo za drugo, dežela pa bi postala prava puščava tovarniških dimnikov brez dima in opustelih naselij. Delavci ameriške industrije za izdelavo košaric za pse, ki bi obupno iskali nižjo zaposlitev pri pletenju navadnih košar, bi spoznali, da se ne morejo niti s tem ukvarjati. Sinovi ameriških proizvajalcev košaric za pse, ki se ne bi mogli ukvarjati z obrtjo svojih prednikov, bi postali mladoletni kriminalci

zadušila proizvodnjo polic za revije, nato pa bi neogibno sledila kriza v proizvodnji gumijastih rokavic in zložljivih stolov in tako bi mi postali žrtev lastne neumnosti, ker nismo zaustavili Jugoslavije na liniji proizvodnje košaric za pse. Čaka nas končna turobna katastrofa zaradi krize v proizvodnji raznih košar.

In prav to nam hočejo Jugoslavija in te druge države zagosti in prav to namerava TCTWOT preprečiti.

TCTWOT se ne vznemirja zaradi možnosti, da bi utegnili nekateri Američani izgubiti zaposlitev zaradi embarga iz maščevanja (Jugoslavija kupuje zdaj od nas na leto blaga v vrednosti kakih 190 milijonov dolarjev, a prodaja nam blago v vrednosti kakih 50 milijonov dolarjev). Jugoslavija, ki ji grozi množično povračilo v obliki naših ščipalk boljše kakovosti, ki jih izdelujejo kvalificirani delavci v Ameriki iz ameriškega rezanega lesa iz ameriških gozdov, si ne bi upala tega storiti.

Morda pa bi si Jugoslavija le upala? Če bi se zgodilo, da bi si Jugoslavija upala, se spodobi, da bi vsi državljani, vštevši prebivalce Baltimora, pomagali ustvariti tolikšne rezerve ščipalk po vsej deželi, da nas ne bi mogel nihče ogrožati.

JOHN F. KENNEDY: »Peščena ura se izteka« N. Y. Times

Z »ZDRAVKO« pripravite belo kavo brez kuhanja. -- KOLINSKA — LJUBLJANA

V Zvezni republiki Nemčiji aretirali dopisnike iz DRN

Bivši državni tožilec napoveduje poostritev tiskovnih zakonov

Pred tremi dnevi je zahodnonemška policija nenadoma začela akcijo proti vzhodnonemškim dopisnikom. Te novinarje so zapirali in preiskovali njihova stanovanja in delovne prostore v vsej Zvezni republiki in v zahodnem Berlinu. Prva faza policijske akcije je zdaj pri kraju in policija, kakor so objavili v Bonnu. »proučuje zaplenjeno gradivo«.

V tej doslej najobsežnejši akciji proti novinarjem v Zvezni republiki so zaprli 26 vzhodnonemških dopisnikov. Štirje izmed njih so državljani DR Nemčije in so bili zaposleni kot dopisniki agencije ADN lista »Neues Deutschland« in vzhodnoberlinske radijske postaje, medtem ko drugi stalno žive v Zahodni Nemčiji. Kakor je objavila policija, so jih »večino izpustili«, vendar »nadalje raziskujejo njihovo dejavnost«.

Ob aretacijah je policija zaplenila vse njihove zapiske, arhiv in dokumentacijsko gradivo.

Bivši vrhovni državni tožilec in sedanji poslanec Krščanskodemokratske unije dr. Max Göde je napovedal poostritev odredb o tako imenovanih »deliktih v tisku« v prvem kazenskem zakoniku. Izjavil je, da bodo poostrili zlasti določbe o »žalitvi oseb brez zadostnega razloga« in o »kršenju pravnega reda«. Po prvi odredbi novega zakona bodo določene še večje kazni »za žalitve iz političnih nagibov«, medtem ko se kazenska določila glede »kršenja pravnega reda« nanašajo predvsem na »prejudiciranje razsodb in na anketiranje novinarjev na svojo roko«.

(TANJUG)

Indonezija kot kupec japonskega blaga

Po najnovejših podatkih se je letos še nadalje povečevala negativna bilanca Indonezije v trgovini z Japonsko. Indonezijci so lani povečali svoje nabave na Japonskem za 40 odstotkov v primerjavi s prejšnjim letom in kupili blaga v vrednosti 154 milijonov dolarjev, medtem ko so se japonske nabave v Indoneziji povečale samo za 21 odstotkov in dosegle 84 milijonov dolarjev.

Indonezijska trgovinska zbornica je pred kratkim naredila korake, da bi Japonska več kupovala v Indoneziji in da bi se japonski uvozniki začeli bolj zanimati za indonezijsko tržišče. Indonezijski poslovni krogi si tudi prizadevajo, da bi pospešili nabave na temelju reparacij, ki so lani znašale kakih 17,7 milijona dolarjev. In naposled — čeprav je videti, da japonska družba za izkoriščanje petrolejskih vrelcev na severu Sumatre dobro dela, bi lahko z nekoliko večjimi investicijami dosegla tudi znatno večje uspehe.

Po uradnih podatkih je Japonska lani izvozila v 17 držav Jugovzhodne Azije blaga v vrednosti 1384 milijonov dolarjev in iz teh držav uvozila blaga za 975 milijonov dolarjev. Tako si je ustvarila pozitivno bilanco v znesku 409 milijonov dolarjev. Japonci so imeli negativno trgovinsko bilanco samo s tremi deželami na tem območju — z Malajo, Filipini in britanskimi kolonijami na severnem Kalimantanu (Borneu). Indonezija je bila največji kupec japonskega blaga v tem delu sveta.

(TANJUG)

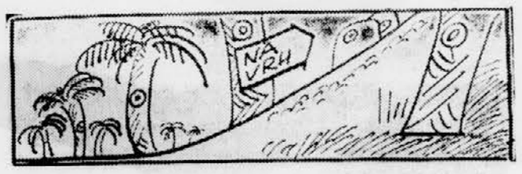
ADIS ABEBA: poslopje etiopskega parlamenta

Sedem dni

Afriški »vrh«

V Adis Abebi bo odprl v torek »kralj kraljev« prvi sestanek šefov neodvisnih afriških držav. V prestolnici najstarejše svobodne afriške dežele se že zbira 600 delegatov iz 30 držav, iz petih avtonomnih področij, ki stoje na pragu neodvisnosti, ter iz 15 kolonij, ki še čakajo na svojo svobodo. Zunanji ministri držav članic konference že nekaj ani razpravljajo o dnevnem redu tega nadvse pomembnega afriškega srečanja »na vrhu«. Najprej seveda o seznamu povabljencev. Južnoafriško republiko so soglasno in po pravici ocenili kot deželo belih kolonialistov in je zato sploh niso pok'icali v Adis Abebo. Maroški kralj je odpovedal udeležbo, menda zato, ker noče sedeti enakopravno za isto mizo s predsednikom Mavretanije, ki je za Hasana II. samo del Maroka. Nekatere afriške dežele se upirajo, da bi prisostvoval na konferenci predsednik Toga, češ da je »vilegalec«. Zagotovljena pa je udeležba najvišjih državnikov vseh drugih 30 afriških držav.

Buren razvoj dekolonizacije, huda gospodarska in socialna zaostalost ter vidna prisotnost neokolonialističnih teženj in interesov tujih velesil, so bili poglavitni vzrok za dosedanja nasprotja med posameznimi afriškimi deželami ter gibalo njihovega združevanja v tri pogosto antagonistične skupine: casablansko, monrovijsko in brazzavillsko. Ne bi bilo realno pričakovati od enega samega sestanka — pa četudi »na vrhu« — da bodo na njem odstranili vsa nasprotja, nezdrave ambicije in tuje vplive. Smemo pa upati, da bodo močni skupni interesi neodvisnih afriških dežel premagali razločke v stališčih in hotenjih te da bo konferenca v Adis Abebi vpisana v kroniko »črnega kontinenta« kot zgodovinska prelomnica. Skoraj gotovo je, da bo konferenca sprejela programsko ustanovno listino vseafriškega sodelovanja ter sestavila nekakšen stalni organ za izvršitev sprejetih sklepov. Razen tega smemo pričakovati tudi docela konkretne odločitve glede

končne dekolonizacije Afrike, glede reševanja njenih gospodarskih, kulturnih in socialnih problemov ter glede okrepitve miru na kontinentu in izven njegovih meja.

Že razprave afriških zunanjih ministrov kažejo, da na sestanku »na vrhu« ne bo posebno težko doseči sporazuma o minimalnem programu afriške akcijske enotnosti, ki bo korak za korakom odpravljal razločke in nasprotja med temi skupinami afriških držav ter med posameznimi deželami in omogočil tako čedalje številnejše skupne akcije na mednarodni politični in gospodarski sceni v interesu afriških držav, v interesu kontinenta kot celote in v interesu politike aktivne koeksistence in blokovske neangažiranosti.

Nesporazumi na vseh koncih

Pogajanja o razorožitvi in o prepovedi jedrskih poskusov so obtičala v ozki, slepi ulici. Voditelji treh jedrskih sil so izmenjali pisma, ki govore o tem problemu. Vsebina pisem je sicer še tajna, toda vesti iz Moskve, Washingtona in Londona govore, da ni upanja v skorajšnji sporazum.

V Laosu bobnijo medsebojne obtožbe nevtralistov in Patet Lao zaradi prekršitve ženevskih sporazumov, vmes pa je že spet slišati pesem topov iz Doline vrčev. Pakistan in Indija sta pretrgala neuspešna pogajanja za rešitev kašmirskega problema. Kljub vsem posredovalnim misijam neangažiranih državnikov v Pekingu in New Delhiju, je indijsko-kitajski obmejni spor, kot vse kaže, še bolj oddaljen od rešitve, kot je bil po konferenci v Colombu lansko jesen. Oba azijska velikana se spet zasipavata s protestnimi notami, hkrati pa kopičita orožje in vojake na himalajskih pobočjih.

Tudi z drugih meridianov niso vesti nič bolj tolažilne. Spor med Haitijem in washingtonsko družino ameriških držav še ni rešen, temveč raje se bolj zapleten. Vrsta držav Latinske Amerike je pretrgala diplomatske odnose s haitskim diktatorjem, v Portoriku pa so formirali haitsko begunsko vlado. Duvalieru je 15. maja potekel predsedniški mandat, vendar za »papa doca« ne kaže volje, da bi se odpovedal sladki oblasti. Haitski emigranti v Dominikanski republiki napovedujejo oboroženo »akcijo očiščenja« Duvaliera s predsedniškega stolčka.

Argentina je doživela deveto krizo vlade v enem letu. Vsi, ki kolikšaj poznajo politični in gospodarski kaos v tej deželi, prerokujejo nadaljnje težave in nove poskuse državnih udarov še pred volitvami, napovedanimi za 7. julij. Peronistična stranka »Narodne enotnosti« obljublja veliko zmago, če bo prišlo do volitev. Obljuba ni prazna, zakaj gospodarski zlom Argentine je številnim pristašem peronizma pridružil še množico novih nezadovoljnežev. Argentinska vojaško-fevdalna oligarhija išče rešitev za to v odkriti vojaški diktaturi, ki naj bi preložila grozeče volitve »na boljše čase«.

V poplavi nesporazumov omenimo tudi en sporazum. Sovjeti in Kitajci so se naposled sporazumeli, da se bodo 5. julija začeli v Moskvi razgovarjati o ideoloških nesoglasjih. Pred tem bo plenum KP ZSSR v drugi polovici junija razpravljal o ideoloških problemih in — kot kaže — določil taktiko in mejo za morebitno popuščanje v vročih julijskih pogajanjih s trdovratnimi Kitajci. Pred odločilnim merjenjem sil je Hruščov nanizal sebi v prid nekaj koristnih uspehov: pomemben napredek »revizionista« Togliattija na italijanskih volitvah, dosegel je podporo plenuma KP Francije »moskovski liniji«, pa odločnejši češkoslovaški kurs v destalinizaciji in dolg obisk Fidela Castra v ZSSR. Peking se lahko pohvali samo s tem, da je močneje privezal za svoj ideološki voz omahujoči Severni Vietnam. Na to vsaj kaže dolgo skupno sporočilo o obisku kitajskega predsednika Liu Sao Čija v Hanoju. Ob tej priložnosti je Liu Sao Či v ostrem političnem govoru napadel razne »moderne revizioniste« ter »odpadnike od nauka Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina«. Govor napoveduje kitajsko nepopustljivost na dogovorjenih pogajanjih. Balkanski odmev pekinškega glasu so obnovljene albanske psovke na rovaš Hruščova.

Porodne težave nove ZAR

V Siriji in Iraku sta hkrati odstopili večinski baasovski vladi, da bi — spet istočasno — čez dva dni prejšnja premiera sestavila novi vladi, »očiščeni« vseh naseristično ministrov. V Damasku in Bagdadu pa hkrati zatrjujejo še vse glasneje kot poprej, da želé združitev s Kairom in da upajo v odstranitev vseh nesporazumov v »prehodnem obdobju« do septembra, ko naj bi razglasili unijo o soglasju s kairsko deklaracijo.

Ni dokazov o neiskrenosti izjavljenih želja po združitvi. Indicije pa govore o globokih razlikah med stališči baasovcev in naseristov zastran načina združitve, pa tudi glede vprašanja, katera politična sila naj igra prvo violino v novi uniji. Zaradi tega pomenita novi vladi v Iraku in Siriji vsekakor nov korak v stran od federalne unije. Naseristi — v Damasku, Bagdadu in Kairu — odločno zavračajo sodelovanje s stranko Baas v situaciji, ko ta popolnoma prevladuje nad Sirijo in Irakom.

Sirski premier Bitar je zanikal glasove o vzpostavitvi »osi« ali pa celo unije med Sirijo in Irakom. Vsekakor pa ni mogoče skriti sinhronizacije baasistične akcije za odstranitev naseristični unionistov iz državnega, političnega in vojaškega aparata obeh dežel. Kairski tisk očita baasovcem z vse bolj povišanim tonom izdajo, povrhu pa še sabotažo med nedavnim revolucionarnim vrenjem v Jordaniji. Kaže, da se je približal čas jasnih odločitev. Pričakujejo, da bo jutri Naser spregovoril o kairskih pogojih za dosego trojne unije.

a-n

Novice

LJUBLJANA: **predavanje sovjetskega znanstvenika** — V petek, sedemnajstega t. m., je na Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani predaval profesor B. M. Kedrov iz Moskve, dopisni član Akademije znanosti ZSSR in član Akademije pedagoških znanosti ZSSR. Govoril je o filozofskih problemih sodobnega naravoslovja. Profesor Kedrov se je ustavil predvsem pri odnosu med sodobno fizikalno vedo in med filozofijo materializma. V krajših besedah je podal kritiko sodobnih filozofskih prizadevanj, ki skušajo z modernimi fizikalnimi dognanji kritizirati materialistično misel, in je z oznako temeljnih procesov v okviru nuklearne fizike opozoril na logično in vsebinsko povezavo med vedo in nazorom. Predavanja se je udeležilo več članov SAZU, avditorij pa je tudi napolnilo precej slušateljev filozofske fakultete.

MARIBOR: **tretje okrajno srečanje lutkovnih odrov** — 18. in 19. t. m. so se tu srečali najboljši lutkovni odri iz mariborskega okraja. Predstavili so se z več zanimivimi igricami. Revija je lepo uspela. Škoda le, da ni bilo letos na srečanju vseh lutkovnih odrov, ki so nastopali prejšnja leta.

JESENICE: **razstava v Delavskem domu** — V mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah razstavljata dva člana kluba »Klas«, slikarja Rudi Babnik in Janez Zorko. Razstavljata skupaj 22 slik v oljni tehniki. Za prireditev je med Jeseničani veliko zanimanje, ker sta slikarja nedavno uspešno sodelovala na skupinski razstavi kluba »Klas« v Kranju.

BEOGRAD: **posvetovanje o festivalih in festivalski politiki** — Zvezni kulturno prosvetni svet bo 21. in 22. maja organiziral v Beogradu posvetovanje o festivalih in festivalni politiki, na katero je povabil okrog 300 udeležencev iz vse države. Poglavitna vprašanja, o katerih se bodo pogovarjali, so: število festivalov, njihova fiziognomija in financiranje. Kot podlaga za razpravo bo rabilo dokumentacijsko gradivo, katero so zbrali sodelavci sveta. Povprečno se porabi za en festival več kot 9 milijonov dinarjev. Če pomislimo, da je letno pri nas več kot 100 festivalov, potem je vsota okrog 1 milijarde orientacijska številka za porabljena sredstva za te namene v enem letu.

„ZDRAVKA« že bela kava je za odrasle in otroke. — KOLINSKA — LJUBLJANA

ZAGREB: **zaključen II. bienale sodobne glasbe** — Zadnji dan te pomembne manifestacije sta izpolnili predavanji: Guntherja Schullerja o sodobni ameriški glasbi, za tem pa predavanje o sodobni italijanski glasbi, ki ga je imel Luigi Nono. Le-ta je svoje predavanje ilustriral z vrsto magnetofonskih posnetkov in izvedbo lastne kompozicije Canciones a Guiomar, katero je pod njegovim vodstvom igral instrumentalni in vokalni ansambel RTV Zagreb. V Hrvaškem narodnem gledališču je beograjska opera dajala »Igralca« Sergeja Prokofjeva, v dvorani »Istra« pa je orkester zagrebške Filharmonije imel koncert, na katerem so bila izvajana dela Ljubice Marić, Bo Nilssona, I. Maleca in B. Bartoka.

ZAGREB: **premiera v dramskem gledališču** — Danes bo v zagrebškem dramskem gledališču šesta letošnja premiera, in sicer bodo pod vodstvom režiserja Božidarja Violića ter v scenografskem okviru Miše Račića dajali »Oslo« Georgesa Feydeaua. Pri izvedbi sodeluje 16 članov dramskega ansambla.

TITOGRAD: **Dušan Vukotić pri Blažu Jovanoviću** — Sekretar CK ZK Črne gore Blažo Jovanović je sprejel Dušana Vukotića in se z njim pogovarjal o njegovem umetniškem ustvarjanju. Režiser Vukotić se je mudil v Titogradu kot gost republiškega sveta za prosveto in kulturo.

OSIJEK: **glasbeni del osiješkega gledališča ne bo razpuščen** — Vprašanje, ali naj razpuste glasbeni del narodnega gledališča v Osijeku ali ne, je bilo poglaviten predmet razprave na sestanku predstavnikov gledališkega sveta, sveta za kulturo ter družbeno političnih forumov komune in okraja Osijek. Člani gledališkega sveta in drugi družbeno politični delavci so se izjavili proti ukinitvi, kar so podkrepili z dobro oceno dela gledališkega kolektiva ter z njegovo pomembno vlogo v kulturnem življenju Slavonije.

SPLIT: **nagrajeni najboljši recitatorji** — Tribuna mladih pri ljudski univerzi je v okviru letošnjih proslav dneva mladosti pripravila tekmovanje dijakov splitskih srednjih šol in zadnjih razredov osemletke v recitiranju. Tako se je 20 učencev potegovalo za naslov najboljšega mladega recitatorja. Prvi nagradi sta bili ročna ura in nalivno pero. Tudi pionirska tribuna je organizirala tekmovanje z naslovom »Ali poznaš svoje mesto?«. Na tem srečanju je odgovarjalo 16 pionirjev iz 10 osnovnih šol, in sicer na vprašanja o zgodovinskih, kulturnih in umetniških spomenikih.

Z »ZDRAVKO« pripravite belo kavo brez kuhanja. — KOLINSKA — LJUBLJANA

PRAGA: **75-letnica Franka Wollmana** — Minule dni se je češka kulturna javnost s priznanjem spominjala 75-letnice enega izmed vodilnih slavistov prof. dr. Franka Wollmana. Dolgoletni profesor za slovanske literature na univerzi v Bratislavi je zaslovel zlasti s svojimi tehtnimi prispevki k primerjalni zgodovini slovanskih slovstev. O izsledkih njegovega proučevanja priča leta 1928 natisnjena knjiga »Slovstvo Slovanov«. Nove prijeme za primerjalno zgodovino slovanskih literatur je dr. Wollman utemeljil v spisu »O metodologiji slovanske primerjalne literature« (1930). Posebno se je poglabljal tudi v južnoslovansko dramatiko. Tako je leta 1924 izšla njegova knjiga »Srbohrvaška drama«, leto dni kasneje pa »Slovenska drama«.

SOFIJA: **visok jubilej bolgarske pesnice** — Bolgarska kulturna javnost se ta čas spominja 70-letnice Elisavete Bagrjane, edine pesnice, ki je dosegla najvišje vrhove bolgarske poezije. Glasilo Zveze bolgarskih književnikov »Literaturen front« je mimo drugega prineslo tudi obširno študijo o njeni poeziji in nje vplivu na sodobno bolgarsko liriko. Študijo je spisal Veselin Josifov.

MOSKVA: **ves Brecht prvič v ruščini** — V Sovjetski zvezi je nedavno izšla prva izdaja vsega opusa Bertolta Brechta v ruskem prevodu. V petih zvezkih so zbrani vsi njegovi dramski teksti pa tudi njegovi najpomembnejši članki o literaturi in umetnosti. Ob tem je izšel tudi esej sovjetskega kritika Evgenija Surkova, ki v svojem sestavku analizira Brechtovo ustvarjanje.

BUKAREŠTA: **socialističen realizem program romunskih likovnih umetnikov** — Romunskim likovnim umetnikom je bilo priporočeno, naj se pri svojem delu drže načel socialističnega realizma ter se v mejah tega stila kar se da intenzivno lotijo sodobnih tem, ki naj prikažejo »tip novega človeka z bogatim duhovnim življenjem, optimizmom in entuziazmom«. To priporočilo je vseboval govor člana Politbiroja CK romunske delavske stranke Emila Bodnaroša na konferenci likovnih umetnikov, ki je bila odprta v Bukarešti. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik vlade Maurer.

Priprava BELE KAVE BREZ KUHANJA.
V skodelici zmešajte kavno zrnčko »ZDRAVKE«, pol žličke sladkorja z nekaj kapljicami vode. Maso mešajte, da se penasto razpusti. Dolijte toplo ali hladno mleko. Oslaščite po okusu.
»ZDRAVKO« za belo kavo dobite v trgovinah. KOLINSKA — LJUBLJANA

Jugoslovanske gledališke igre

Medel konec

Zadnji dve predstavi letošnjih jugoslovanskih gledaliških iger nista k povprečni ravni Pozorja prispevali nič bistveno novega. Srbsko narodno gledališče iz Novega Sada je uprizorilo »Intimne zgodbe« pisateljice Mile Marković iz Kragujevca (delo je bilo nagrajeno na natečaju novosadske Drame), Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba pa je predstavilo Krležovo »Ledo«.

Mila Marković je zasnovala omnibus štirih enodejank, očitno inspiriranih s pretežno površno sentimentalno feljtonistično vnemo, nedramatično in fragmentarno. Prva zgodba pripoveduje o pisatelju, o mladem sanjavem dekletu in hrepenenju, ki človeka zmamlja, a trdota vsakdanjosti ne dovoljuje uresničitve sanj. Tako kot vse zgodbe je tudi prva pisana v maniri ganljivega neorealizma. Motiv druge zgodbe je konvencionalen in pogostoma obravnavan: mož je bil v vojni pogrešan, žena se je vnovič omožila, prvi mož pa se je po dolgih letih vrnil. Žena ga sicer ni pozabila, a drugi mož jo je s svojim življenjskim realizmom intimno priklenil nase in odločila je ostati za zmeraj z njim. Tretja, najbolj medla zgodba, kaže srečanje dveh ljudi, ki sta mladost preživljala skupaj, se na skrivaj romantično oboževala, življenje pa ju je ločilo. Njej je nezvest mož, njemu žena. Ko bi oba, vsak po svoje, rada presekala to »deziluzijo«, spoznata, da sta opeharjena. Najbolj zanimiva je podoba dveh starcev v zadnji zgodbi: gre za nekakšen lenbachovski motiv nekdanjega k. u. k. častnika, ki še zmerom živi v svetu spominov in zavoljo njih »maltretira« svojo ubogljivo ženo. In ko se ta poskuša vsaj enkrat zoperstaviti njegovemu spominskemu sitnarjenju in poniževanju, ko si izmisli zgodbo o hčerki, ki da ni njegova, nenadoma stari umre, zadet od srčne kapi.

Gre torej za štiri tipične sentimentalno-podlistkarske žanrske slike, ki rišejo nadloge tako imenovanega »malega človeka«. V teh slikah ni niti umetniške sugestije niti problemske svežine. Pisane so gladko, a nedramatično, opisno, površinsko.

Da je predstava uspela, gre zahvala predvsem režiserju Milenku Šuvakoviću, ki je inventivno, četudi premalo dinamično, z vrsto plastičnih drobnih domislic in z nesentimentalnimi poudarki realiziral ta sicer anemični omnibus. V tej vnemi mu je zvesto sledil tudi igralski zbor, v njem zlasti petero izvrstnih kreacij: Peter Vrtipraški, Milica Radaković, Mirjana Banjac, Franja Živni in Dragoljub Milosavljević.

Krleževa »Leda« v režiji in scenografiji Bojana Stupice in izvedbi HNK iz Zagreba, je bila brez dvoma najbolj problematična predstava na Pozorju. Zdi se, da je oblikovalna, imaginativna moč Stupice v tej predstavi doživela svojo dekadenco in spremenila »komedijo neke karnevalske noči« v vodvilj. Bizarna scenografija in groteskna režija sta docela premaknili temelje tej Krleževi igri. Igralsko je bila predstava izrazito povprečna in rutinerska, izjemi sta le Vanja Drach kot Aurel ter Relja Bašić v vlogi viteza Urbana. Predstava je bila vsekakor blizu problematičnemu, nestudiozno zasnovanemu eksperimentu.

Osme jugoslovanske igre so torej končane. Skepsa in dvom, ki sta nas spremljala domala vse dni letošnjega Sterijinega pozorja, ne pomenita nezaupnice tej inštituciji. Če bi pri ocenjevanju sledili kriteriju realne prizanesljivosti in prizanesljive realnosti, tedaj bi veljalo poudariti predvsem dvoje: sodeč po rezultatih letošnjega Pozorja je žetev dramske produkcije, žetev novih umetniških sporočil sodobnih jugoslovanskih dramatikov izrazito skromna, problemsko prisotna in zanimiva le pri treh delih (»Dialogi«, »Jubilej« in »Po zeleni reki čolni«), a še tu bodisi fragmentarno, bodisi ohlapno; drugo spoznanje zadeva gledališko-artistično podobo letošnjega Pozorja: niti v režijskem, niti v scenografskem, niti v kostumografskem pogledu nam osme jugoslovanske gledališke igre niso razkrile nič bistveno novega, kreativno svežega. Ostala in zmagala pa je moč igralstva, moč, ki se je manifestirala v razmeroma obsežni in raznorodni stilno-oblikovalni klaviaturi: od studiozne, akademsko-realistične šole do stilizirane improvizacije. Superiornost kvalitete in kvantitete igralskih kreacij je brez dvoma najpomembnejša značilnost letošnjega Sterijinega pozorja.

In slednjič še to: Sterijine igre so se pred osmimi leti rodile kot plod gledališkega entuziazma in so z njegovim napojem postale pristna, nedekretivna kulturna manifestacija jugoslovanskega obsega. V pragozdu festivalov, ki jih prirejamo v Jugoslaviji, ohranja Sterijino pozorje navzlic plimam in osekam svojo trdno umetniško in kulturno-politično podobo. Če zavest o jugoslovanskih gledaliških igrah še ni prodrla v javnost do tiste mere kot so prodrli najrazličnejši drugi festivali, pogostoma opremljeni s fanfarami senzacionalizma, komercializma in snobizma, tedaj je to brez dvoma anomalija, ki zanjo nosi največjo krivdo Pozorje kot institucija; ljudje, ki delajo v gledališčih in okoli njih, so jugoslovanske gledališke igre sprejeli ne le kot kulturno manifestacijo, marveč kot družbeno in človeško stvar, kot intimno afiniteto. In prav to, čestokrat premalo znano dejstvo, je tista vrednota, ki daje Sterijinemu pozorju specifični čar, ki razbija ozko »strokovnost« in poraja trdne, nekonvencionalne odnose med ljudmi, ki Pozorje kreirajo, ki z njim sodelujejo in žive. Najsi je umetniška žetev še tako relativna, najsi posamezna leta odzvenijo v dramaturško-teatralnem smislu še tako dvomljivo — intimne družbeno-politične, kulturne in človeške afinitete Sterijino pozorje ne more več izgubiti. In to je tista vedra, vznemirljivo optimistična konstanta, ki vsako leto znova in znova ukinja naše skepse in dvome.

VASJA PREDAN

Koncert

Pianist Janez Lovše

Ob zaključku svojega podiplomskega študija na naši Akademiji za glasbo se nam je predstavil s samostojnim koncertnim večerom še en absolvent, tokrat pianist Janez Lovše (razred prof. Zore Zarnikove). Izvajal je dela Kogoja, Mozarta, Francka in Chopina.

Še kot študent je Janez Lovše opozarjal nase s svojo studioznostjo in s svojo široko razgledanostjo v muzikalnih stvareh. Kot posledico tega očituje njegova klavirska igra pomembno tehnično izdelanost in njegova interpretacija močno razumsko kontrolo, pogrešam pa v Lovšetovi pianistični umetnosti nekoliko več spontanosti, nekoliko več sproščenosti in poleta. Čeprav igra mladi pianist v bistvu zelo muzikalno, je vendar njegov notranji ogenj še nekoliko prešibak, da bi se mogel poslušalec ob njem prav ogreti.

Sekretariat za mednarodni grafični bienale v Ljubljani, ki posluje v Moderni galeriji, je dobil vrsto novih prijav za sodelovanje na letošnji razstavi. Med najnovejšimi prijavljenci oziroma poslanimi deli so zastopniki grafične umetnosti iz Japonske, Sovjetske zveze in Madžarske. Kaže, da bo letošnja prireditev presegla vse dosedanje ter se tako znova uveljavila kot pomembna mednarodna manifestacija sodobne grafične umetnosti. Na sliki: Okas Evald (SZ) — Mogočna gradnja, litografija 1961

Zaključek arheološke skupščine

Sintetično delo v prihodnje

V nadaljevanju kongresa arheologov Jugoslavije se je včeraj v Ljubljani zaključila še skupščina arheoloških društev Jugoslavije, na kateri so izvolili nov upravni odbor s predsednikom dr. Dujem Rendićem, profesorjem zagrebške univerze. Sprejeli so tudi nova pravila, ki naj ustrezneje formulirajo naloge v smislu sedanjega stanja arheološke znanosti v Jugoslaviji.

Arheologi so sklenili, da bodo v prihodnje svoja prizadevanja usmerili predvsem na večja skupinska, sintetična dela v okviru celotnega jugoslovanskega prostora. Na ta način se bo dejavnost arheologov konkretneje vključevala v zgodovinska proučevanja. Tako bo arheologija prispevala svoj delež tudi k šolski in visokošolski vzgoji. Arheologi so se končno zavzeli tudi za to, da se odgovornim organom priporoči večja skrb pri ravnanju s tistimi urbanističnimi celotami, v katerih so pomembne arheološke najdbe; v tej zvezi so posebej opozorili na zaščito izkopanin stare Emone v Ljubljani. Zbrani jugoslovanski arheologi so se končno zavzeli za temeljitejše vzgajanje in izpopolnjevanje v svojih lastnih vrstah, zlasti za specializacijo mlajših kadrov in po manjših krajih. Strokovna izmenjava z inozemstvom se povečuje, zlasti z vzhodnimi deželami, vendar bi bilo pri tem treba upoštevati finančno udeležbo matičnih ustanov ter vsaj delno konkurs kandidatov.

Prihodnji kongres jugoslovanskih arheologov bo v Črni gori z osrednjo temo periodizacija v naši arheologiji. bp

Sorodnost v iskanjih

Razgovor ob gostovanju ljubljanske Drame v Beogradu

V dneh predstav ljubljanske Drame v Beogradu smo obiskali upravnika in režiserja Jugoslovanskega dramskega pozorišta Miroslava Belovića in umetniškega direktorja tega gledališča Jovana Ćirilova.

Na vprašanje, kaj meni o izboru repertoarja ljubljanske Drame, s katerim gostuje v Beogradu, je Miroslav Belović odgovoril:

»Naše stališče je, naj vsako gledališče samo določa repertoar gostovanja. Ljubljanska Drama prikazuje v Beogradu dela iz sodobne svetovne dramatike. »Fiziki« in »Talec« so že bili na sporedu v beograjskih gledaliških hišah. »Talca« igramo že tri sezone, kar kaže, kolikšno je zanimanje zanj. Pozdravljamo, da je ljubljansko gledališče prišlo v Beograd s tem delom, s katerim je gostovalo tudi naše gledališče v Ljubljani. Tudi med samimi gledališkimi delavci vlada izredno zanimanje za obisk gostov iz Ljubljane. Imamo srečo, da je ansambel gostiteljev doma, ne pa sam na gostovanju, kot se je vedno dogajalo doslej.«

Ali bi mogli kaj povedati o iskanju poti za tesnejše stike med beograjskimi in ljubljanskimi gledališkimi hišami ter o pomenu takih izmenjav predstav?

»Gostovanja so pomembna«, je dejal Belović, »ker prispevajo k dinamičnemu prežemanju kulture, razvijanju gledališke miselnosti in ker nas zbližujejo. Škoda je, da so taka gostovanja vedno ob koncu sezone, ko se je intenzivnost gledališkega življenja začela osipati in ko je publika utrujena. Skušamo doseči, da pride do obiskov sredi najbolj žive sezone. Ne čakati, da pretečejo leta med enim in drugim obiskom, temveč pokazati drugemu občinstvu uspelo predstavo takrat, ko se pojavi.

Mogli bi izmenjavati režiserje, in scenatorje, kostumografe. Toda tudi pri velikih igralskih stvaritvah, še posebej pri predstavah, ki so na repertoarju obeh gledaliških hiš, jezik ne bi smel biti ovira za gostovanje.

Jovan Ćirilov je tu dodal, da čutijo ob pogledu na ljubljanske tovariše beograjski gledališčniki sorodnost v metodi dela in pojmovanju vloge, globokega poslanstva gledališča.

Belović je nadaljeval: »Obe gledališči izpričujeta pozitivna prizadevanja: visoko studioznost in hkrati beg od akademizma, stalno željo po novih vsebinah in oblikah. Iz rezultata dela ljubljanske Drame diha etika dela, ki nam je neverjetno blizu.«

Kakor je znano, goji vaše gledališče posebno željo po svojem pesniku. Nam lahko poveste kaj več o tem?

Jovan Ćirilov je odgovoril: »Čas so preživeli le teatri, ki so imeli svojega pesnika. Spomnimo se Molièra MHAT je imel Čehova in Gorkega, Jouvet Giraudouxa, berlinsko gledališče Brechta itd. Mi hočemo ustvariti pogoje za delo takemu dramatiku. Ne moremo ustvariti avtorja, moramo pa ustvariti pogoje za delo. To pomeni, da intenzivno gojimo domača dela. V velikem številu se pojavljajo domači avtorji na našem programu prav zadnja leta: Marinković, Matković, Hristić, Mihiz, Desnica, Ćosić, Krleža ... Ni slučajno, da smo dosegli največja priznanja prav z domačo dramo, in sicer tako doma kot na gostovanjih. Značilno je, da čuti ves gledališki ansambel posebno navdušenje za izvedbo domačih del, ker so mu po tematiki blizu.

Žal pa v teh prizadevanjih ne najdemo podpore gledališke kritike. V splošnih ocenah se ta zavzema za domačo dramatiko, njeno izhodišče pa je še vedno parola »iščemo genije!« in zato dostikrat reže glave razvijajočim se dramatikom. Domača dramatika celo s teoretičnega vidika ne zmore primerjave z izborom iz celotne dramatike. Moramo sicer imeti stroge kriterije do domačih del, toda v okviru realnih razmer. Sami moramo odkrivati svoje vrednote, tuje so odkrili že drugi. To ni naloga samo nas v gledališču, temveč je to tudi stvar kritike in publike.«

JANKO SVETINA

Na temo sodobne glasbe

„Moderno ni vselej dobro"

Pogovor z Ivanom Ivanovičem Martinovim, sekretarjem Zveze sovjetskih skladateljev

Med tujimi gosti zagrebškega bienala sodobne glasbe je bil tudi sovjetski glasbeni zgodovinar, avtor mnogih knjig in razprav Ivan Ivanovič Martinov, sekretar Zveze sovjetskih skladateljev. Po poklicu je profesor na moskovskem konservatoriju »P. I. Čajkovskij«. Postavili smo mu nekaj vprašanj o bienalu in moderni glasbi.

»Zagrebški glasbeni bienale je bil velik dogodek glasbenega sveta. Zbrali so se ustvarjalni in poustvarjalni umetniki iz mnogih dežel. Zelo težko govorim o vseh vtisih. Med glavnimi pa bi povedal to-le:

Drago mi je bilo videti uspehe jugoslovanskih glasbenikov, prisostvovati predstavam odličnih gledališč. Zagrebška in beograjska Opera sta prikazali izredni predstavi. Žal mi je, da na bienalu ni bilo nobene uprizoritve ljubljanskega gledališča, za katerega vem, da je izvrstno. Z veseljem sem slišal, da pride ljubljanska Opera gostovat v Sovjetsko zvezo in sem prepričan, da bo imela tam velik uspeh.

Vesel sem bil, da sem imel priložnost seznaniti se z jugoslovanskimi skladatelji. Spoznal sem nadarjene ljudi, ki jim želim uspeha.

Na bienalu je sodelovala tudi Moskovska filharmonija z dirigentom Kondrašinom in pevko Zaro Doluhanovo. Doživeli so velik uspeh. V tem vidim pristna čustva in razumevanje naše umetnosti. Naposled je zelo važno: bienale pomaga med seboj seznanjati glasbene ustvarjalce vseh vrst in tako razvija vzajemno razumevanje.«

»Kaj pa moderna glasba?«

»Predvsem — na festivalu ni bila samo moderna glasba. Kar pa je bilo na festivalu modernega, ni bilo samo dobro. Namesto muzike smo kdaj pa kdaj slišali samo hrup. Ko sem v ‚Borbi' prebral članek ‚Nočni ritual kasa in nesmisla', me je vzradostilo, ker sem naletel na vtise, enake mojim. Vendar je bil bienale zaradi raznovrstne moderne glasbe zanimiv.«

FRANCE NOVŠAK

Iz Celovca

Jubilej „Mladega roda"

Te dni je izšla nova številka »Mladega roda«, šolskega lista za koroško mladino, ki ga izdaja konzorcij koroških učiteljev. S to številko je bil zaključen dvanajsti letnik glasila, ki je odigralo v zadnjih letih važno vlogo pri vzgoji mladine na južnem Koroškem. »Mladi rod« ni le zanimiv in prijeten mladinski list, marveč služi hkrati — in to je tudi njegova glavna naloga — kot nadomestilo za še vedno manjkajoče učne knjige na koroških dvojezičnih šolah.

Čeprav je Avstrija po 7. členu državne pogodbe dolžna preskrbeti redne učne knjige za pouk na dvojezičnih šolah in je to obveznost izrecno sprejela tudi v posebni manjšinski šolski zakon za Koroško leta 1959, se na tem področju doslej ni dosti spremenilo na bolje. Zato so učitelji prisiljeni, da se pri pouku še vedno poslužujejo nadomestil, med katerimi zavzema posebno važno mesto prav »Mladi rod«.

Njegovih dvanajst letnikov predstavlja okoli 2000 strani skrbno izbranega zanimiva in poučnega ter bogato ilustriranega gradiva. Med njegovimi rednimi sodelavci so zlasti učitelji, ki poučujejo na dvojezičnih šolah, zastopani pa so tudi priznani slovenski mladinski pisatelji in pesniki, tako da služi »Mladi rod« koroški mladini hkrati tudi kot sredstvo za spoznavanje sodobne slovenske literature. Poleg tega prinaša list še prevode iz nemške književnosti in ima pomembno nalogo, da med mlado generacijo na Koroškem goji miselnost medsebojnega spoznavanja, razumevanja ter sožitja med dvema sosednjima narodoma.

Zasluge „Galerije 61"

V celovški »Galeriji 1961« je ta čas razstava japonskega umetnika Hidea Hagivare, ki obsega dvajset barvnih lesorezov velikega formata. Hagivara, ki bo razstavljal tudi na letošnjem mednarodnem grafičnem bienalu v Ljubljani, je eden redkih, ki mu je v pripričljivi meri uspelo združiti bogato tradicijo japonskega lesoreza z duhom in izrazom sodobne umetnosti. Razstava je zbudila izredno pozornost in je deležna velikega zanimanja.

S to prireditvijo proslavlja »Galerija 1961« tudi majhen jubilej. To je 25. razstava ob tretji obletnici galerije, ki je kljub razmeroma kratki dobi že odigrala važno vlogo v posredovanju domače in tuje umetnosti. Izmed dosedanjih samostojnih razstav jih je bilo deset posvečenih avstrijskim umetnikom (med temi sedmim Koroščem). Med tujimi razstavljalci pa so bili najštevilnejše zastopani Slovenci: Janez Bernik, Riko Debenjak, Vladimir Makuc in France Slana. Njim sta se pridružila še dva Italijana, dva Japonca ter po en umetnik iz Brazilije, Francije, Indije in Poljske.

Ob tem vsekakor razveseljivem obračunu pa je treba še posebej upoštevati, da je nekaterim, zlasti mladim umetnikom, prav iz celovške galerije uspel korak na velike mednarodne prireditve. Tak primer je tudi mladi koroški umetnik Egon Wucherer, ki bo po dobrem sprejemu na celovški razstavi sodeloval letos na bienalu v Ljubljani. J. K.

ROMAIN GARY **48**

Obljuba ob zori

Nisem zmogel poguma, da bi ji priznal svoj polom.

Pomagal sem si s precej spretno zvijačo, na katero sem zelo ponosen še danes.

Materi sem napisal cel roman, v katerem sem ji pojasnil, da uredniki zahtevajo tako cenene zgodbe, da si nikakor ne morem privoščiti, da bi jih podpisoval s svojim imenom in tako uničil svoj literarni sloves. Potem pa sem ji zaupal, da bom objavljal te stranske proizvode svojega literarnega ustvarjanja pod različnimi psevdonimi, hkrati pa sem jo prosil, skoraj rotil, naj tega nikakor nikomur ne pove, naj zadrži za sebe ta sramotni način, s katerim si moram pomagati, da ne bi prizadela prijateljev, profesorjev in skratka vseh tistih, ki so zaupali v moj genij in v mojo umetniško nepodkupljivost.

Potem pa sem vsak teden veselo izrezoval iz pariških tednikov novele najrazličnejših kolegov in jih s pomirjeno vestjo in občutkom, da sem vseeno izpolnil svojo nalogo, pošiljal materi.

Ta zvijača me je sicer rešila moralnega problema, toda materialni je bil iz dneva v dan hujši. Nisem imel več denarja, da bi plačal najemnino in cele dneve nisem jedel ničesar. Raje bi umrl od lakote, ko da bi odvzel materi njene zmagoslavne utvare.

Kadarkoli premišljam o tem obdobju svojega življenja, se vedno spomnim nekega izredno žalostnega večera. Tisti dan nisem pojedel niti grižljaja. Pogosto sem hodil na obisk k nekemu prijatelju, ki je stanoval pri starših na drugem koncu mesta, in opazil sem, da so me, če sem prišel ob pravem času, skoraj vedno povabili na večerjo.

S praznim želodcem sem se tako odločil za ta vijudnostni obisk. S seboj sem vzel celo enega svojih rokopisov, da bi ga prebral gospodu in gospe Bondy, ki sta mi bila tako pri srcu. Po želodcu mi je pošastno krulilo in skrbno sem preračunal, kdaj je treba odriniti od doma, da bom prišel še na juho. Čudovite vonje krompirjeve juhe s čebulo sem začutil že na trgu Contrescarpe, ko me je ločevalo od ulice Lecourbe, kjer je stanoval prijatelj, še dobre tri četrt ure hoda. Nisem imel denarja, da bi plačal metro. Neutrudno sem požiral sline, v mojem pogledu pa se je moralo svetiti divje poželenje, saj so se mi vse ženske, ki sem jih srečal na poti, previdno umikale in pospešile korak. Bil sem skoraj povsem prepričan, da bo pri večerji tudi madžarska salama in čokoladna torta, saj je bilo tako skoraj vedno. Zdi se mi, da nisem nikdar odšel na noben ljubezenski sestanek s tako neučakanimi in poželjivimi koraki.

Ko sem prekipevajoč od prijateljskih čustev le prišel na cilj, ni na moje zvonjenje nihče odgovoril: prijatelji so bili zdoma.

Usedel sem se na stopnice in čakal celo uro, potem pa še drugo. Toda ob enajstih mi je najosnovnejši občutek dostojanstva — nekje vedno ostane tudi kaj takega — preprečil, da bi še do polnoči čakal na njihov povratek in prosil hrane.

Dvignil sem se in se v nasprotni smeri še enkrat odpravil po neskončni ulici Vaugirard, s takim občutkom, da sem opeharjen, da ga je skoraj nemogoče opisati.

In ta ulica je doživela enega številnih viškov v mojem življenju šampiona.

Ko sem prišel do Luksemburškega parka, sem moral stopiti mimo restavracije Medicis. Pravzaprav bi se vse lahko dobro steklo, toda smola je hotela, da sem kljub precej pozni uri zagledal onstran okna in temne bele zavese zavaljenega možaka, ki je z vso slastjo naskakoval biftek in kuhani krompir.

Ustavil sem se, pogledal na biftek à la Chateaubriand in kratko in malo izgubil zavest.

Toda v nezavest nisem padel zaradi lakote. Res je sicer, da že štiriindvajset ur nisem ničesar pojedel, toda tiste čase je bilo v meni toliko življenjske moči, da sem lahko ostal brez hrane tudi po dva dni in da sem kljub temu lahko izpolnjeval vse svoje obveznosti, kakršnekoli so že bile.

Zavest sem izgubil zaradi besa, zgražanja in ponižanja. Nikakor se nisem mogel pomiriti z mislijo, da se lahko človeško bitje znajde v takem položaju in s tem se ne morem sprijazniti niti danes. Politične režime presojam po tem, kolikor hrane dajejo vsakemu državljanu, ko pa to hrano navežejo na kako nit, na kak pogoj, bi jih kar pobruhal v besu: ljudje imajo pravico, da jedo brez pogojev.

Divji srd me je zagrabil za grlo, stisnil sem pesti, pred očmi se mi je zmračilo in padel sem na pločnik kolikor sem dolg in širok. Verjetno sem precej časa ležal brez zavesti, zakaj ko sem končno le odprl oči, je bila okrog mene zbrana že kar precejšnja gruča ljudi. Bil sem skrbno oblečen, imel sem celo rokavice in k sreči nikomur niti na misel ni prišlo, od kod moja slabost. Poklicali so že rešilni voz in zelo me je mikalo, da bi se prepustil teku dogodkov: prepričan sem bil, da bi v bolnišnici že našel način, da si na tak ali drugačen način napolnim želodec. Toda rešitev se mi je zdela sramotno lahka. Zato sem se z nekaj besedami opravičil in pohitel proti domu. Res zanimivo: ko sem se vrnil v svojo sobo, nisem več čutil lakote. Prižgal sem svetilko, prijel za pero in začel pisati novelo »Mala ženska«, ki mi jo je »Gringoire« objavil čez nekaj tednov.

Tudi vest sem si izprašal. In tako sem odkril, da se jemljem veliko preveč resno in da je pri meni hkrati veliko premalo skromnosti in humorja. Zato pri meni ni bilo dovolj zaupanja v druge ljudi in zato tudi nikdar nisem skušal v večji meri izrabiti vse možnosti, ki jih daje človeška narava, ki gotovo ni mogla biti povsem brez velikodušnosti in plemenitosti. Prvi poskus sem naredil že naslednje jutro in dejstva so potrdila moja optimistična pričakovanja. Začel sem tako, da sem si od sobarja sposodil pet frankov pod pretvezo, da sem nekje pozabil ali izgubil denarnico. Potem sem stopil k točilni mizi v kavarni Capoulade, naročil kavo in odločno segel v košaro z maslenimi rogljiči. Pojedel sem jih sedem. Naročil sem si še eno kavo. Potem sem upri svoj resni pogled naravnost v natakarjeve oči — ubogi fant si še misliti ni mogel, da doživlja v njegovi osebi vse človeštvo eno najresnejših preizkušenj.

»Koliko sem dolžan?«

»Koliko rogljičev?«

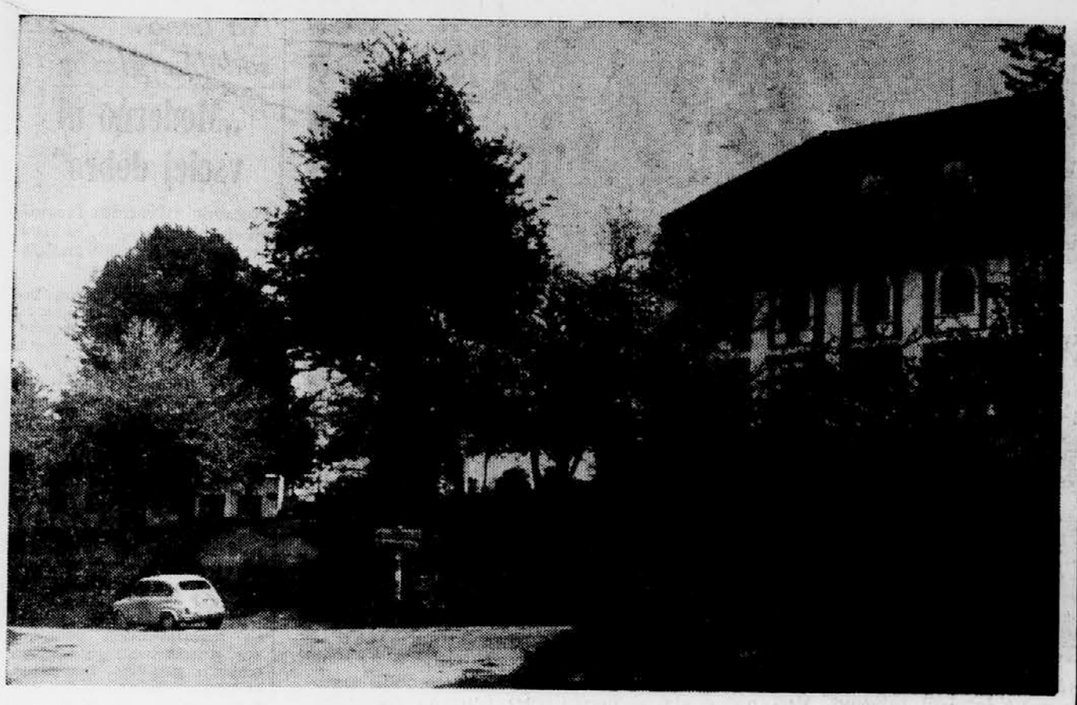
»Enega.«

Natakar je pogledal skoraj prazno košaro. Potem še mene. Pa spet košaro. Potem je skomignil.

»Merde,« je rekel. »Pa res pretiravate.«

»Mogoče dva,« sem rekel.

»No, že prav, razumel sem,« je rekel natakar. »Saj nismo živali. Dve kavi in en rogljič, to je petinsedemdeset centimov.«

VSE TRATE V SLOVENSKIH GORICAH so zdaj v polnem razcvetu, tako tudi sam kraj Trate z mogočnim mlinom, ki ga obdaja cvetoče sadno drevje. Foto: J. Peštaj

Nova smer v gojitvi drevesnih vrst

Gozdna drevesnica v Tišini se razvija v sodoben obrat

Gozdna drevesnica v Tišini pri Murski Soboti je ena najsodobnejših v Sloveniji. Na tem, za gozdarstvo sorazmerno manj pomembnem območju, je nastala sedanja 11-hektarska drevesnica iz predvojne grofovske gozdne drevesnice. V zadnjih dveh letih so jo povečali za več kot enkrat — leta 1961 so odkupili 6 ha sosednjih zemljišč — upoštevajoč koristne površine, ki so zasajene s sadikami, pa celo za dvakrat. V tem času so tudi mehanizirali večino del. Ta drevesnica je obrat podjetja Seme-sadike v Mengšu.

Zaradi mnogih vmesnih poti in zelenih pasov, potrebnih pri ročnem obdelovanju, je gozdna drevesnica v Tišini imela pred dvema letoma od 5 ha površine le 3,5 ha produktivnega zemljišča. Ob uvajanju strojne obdelave so večino teh poti odpravili. Pri sedanjih 11 ha bo letos drevesnica dala kakih 18 milijonov din bruto produkta, čeprav še ni vse tako, kot bi bilo treba. Več kot polovico zemljišč so namreč preorali za drevesnico šele lani ali predlanskim, zato se na dokupljenih zemljiščih poznajo še precejšnje razlike v kakovosti zemlje, ki so jo prejšnji lastniki različno obdelovali.

V zadnjih dveh letih je gozdna drevesnica v Tišini ubrala popolnoma novo smer tudi s specializacijo za gojitev samo nekaj drevesnih vrst in v preizkušanju ter uporabljanju koristnih novosti.

Pred leti so v tej drevesnici gojili 68 drevesnih vrst, večino le-teh za parke in vrtne nasade; po prodaji zadnjih sadik za parke pa bodo že letos imeli v drevesnici samo pet drevesnih vrst: smreko, zeleni bor, zeleno douglazijo, macesen in jelko. Prejšnja drevesnica je ustrezala lokalnim potrebam, zdaj pa bodo gojili sadike za razne kraje v Sloveniji; zlasti zeleni bor, za katerega so uredili ustrezno zaščito pred pernatimi škodljivci.

Upravnik drevesnice v Tišini Franc Anželj pravi, da na gozdarsko manj pomembnem območju širijo drevesnico zaradi tega, ker je ravninsko zemljišče moči obdelovati s stroji, ker je dovolj vode za zalivanje — ob drevesnici je večji potok s počasi tekočo in zato toplejšo vodo — in ker je dovolj delovne sile s precejšnjo prakso. Od 22 delavk, kolikor jih zdaj rabijo, je 11 takih, ki delajo v drevesnici že po 10 ali več let.

Pred dvema letoma so v tišinski gozdni drevesnici napravili za nadaljnji razvoj pomemben poskus. Na manjši površini so po setvi semena smreke pokrili zemljo z žagovino, pomešano z nekaj peska in ustrezno zalivali. Ugotovili so, da je to ceneje kot pokrivanje malih sadik, ki rabijo senco, z lesami, kot so delali prej. Sadike so se razvijale tudi mnogo hitreje. Prvi poskus pa ni dovolj prepričal o uspehu te novosti pri širši uporabi vodstva njihovega podjetja, zato je v kolektivu na obratu v Tišini sicer dovolil, da uporablja žagovino na večji površini, vendar na lastno gmotno odgovornost. Kolektiv je lani smelo razširil prve izkušnje z žagovino, ki nadomešča lese, na 4,5 ha in dosegel velik uspeh, ki se je pokazal tudi v osebnih prejemkih. Pri mesečnih prejemkih delavk od 23.000 do 30.000 din so po zaključnem računu razdelili še 120 odstotkov enomesečnih prejemkov.

J-k

V GOZDNI DREVESNICI V TIŠINI letos izločajo zadnje sadike za parke. Foto: Petek

Izšla je 31. številka »Občana«

V uvodu prinaša analizo zborov volivcev v nekaterih večjih delovnih kolektivih. Vinko Mlakar razpravlja o problemih urbane obnove mesta in o stanju stanovanjskega sklada v središču Ljubljane. Franc Rupret je avtor obširnega članka o notranji delitvi stanovanjskih najemnin. V nadaljevanju objavlja list analizo pomanjkljivosti dosedanjih osnutkov občinskih statutov. Pomembni prispevki so še: Financiranje zdravstvene preventive (Marko Jakše), zaključen pregled zakonov, ki jih je v svoji mandatni dobi sprejela Zvezna ljudska skupščina in članek Cilke Maležič o široko zasnovanih načrtih za ureditev otroške prehrane v občini Ljubljana-Center.

Ta številka »Občana« prinaša tudi popoln seznam vseh kandidatov za poslance v republiško in zvezno skupščino, ki so jih potrdili zbori volivcev.

Iz včerajšnje druge izdaje

KOPER — Letošnja resolucija o gospodarskem razvoju koprskega okraja predvideva, da se bo inozemski turizem povečal za 25%, devizni dohodek iz turizma pa za kakih 30%. Za povečanje restavracijskih in prenočitvenih zmogljivosti, kakor tudi za naprave za razvedrilo gostov bodo vložili približno 2,100 milijonov dinarjev. S tem bodo pridobili do sezone 1.070 postelj v hotelih in blizu 1.900 restavracijskih sedežev. Mnogo težje kot samo investiranje pa je oblikovanje gostinskih kadrov. Zategadelj bodo v kratkem odprli v Izoli novo gostinsko šolo oziroma šolski hotel, ki bo nudil ustrezni materialni okvir za izboljšanje gostinskega šolstva.

CERKLJE NA GORENJSKEM — Pred tremi leti so na območju kmetijske zadruge, ki zajema 25 vasi z 2.200 ha obdelovalnih površin, porabili 300 ton umetnih gnojil; lani se je poraba teh gnojil povečala že na 500 ton, s čimer so se približali agrominimumu skoraj na vsej površini. Ta uspeh pripisujejo pogodbeni proizvodnji, v kateri sodeluje že skoro 80% individualnih kmetijskih proizvajalcev.

BLED — Te dni so ponovno začeli z arheološkimi izkopavanji na otoku. Lani so izkopavali le okoli cerkve in proštije, letos pa bodo z deli nadaljevali v sami cerkvi in bodo zato dvignili tlak. Skupaj z arheološkimi raziskavami bodo začeli tudi izdelovati načrte za obnovo otoka.

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — Republiški zavod za socialno zavarovanje si skupaj z okrajnimi zavodi in podružnicami prizadeva, da bi zmanjšal poslovne stroške. Zato namerava v prihodnjem letu vse pokojnine in invalidnine nakazovati za vso Slovenijo iz Ljubljane. Vse priprave in izpolnitev nakaznic bodo namreč opravili s stroji, nakaznice pa bodo razdelili že v zavodu za socialno zavarovanje.

Telefonski imenik bodo dobili vsi telefonski naročniki zadnje dni maja. Imenik je že natisnjen, treba ga je le še vezati. Telefonske številke so natisnjene s spremenjenimi presledki. Tako je na primer namesto dosedanje številke 30-694 natisnjeno v imeniku 3 06 94. Zadnje dni maja bodo nekateri naročniki, ki imajo sedaj prvi dve številki 36 ali 37, dobili številke 30 in 31.

V nekaj vrstah

MARIBOR — Šolski odbor osnovne šole »Franca Rozmana-Staneta« je na svoji seji razpravljal o pravilniku za delitev osebnih dohodkov. Na tej šoli so izvenšolske dejavnosti zelo razvite, deluje pa tudi posebna 20-članska delovna brigada, ki pomaga urejati okolico šole.

Osnovna organizacija Rdečega križa »Jožica Flander« je pripravila proslavo v počastitev 100-letnice Rdečega križa. V bogatem programu so sodelovali gojenci glasbene šole Maribor-Tabor, folklorna skupina JLA in druge gimnazije, pionirski pevski zbor osnovne šole Slavko Šlander, pionirji šole Angel Besednjak ter mladina II. gimnazije. *J.*

KAMNICA — Skupina pionirjev podmladkarjev Rdečega križa osnovne šole Kamnica je obiskala svoje vrstnike v Kruševcu. V podmladek so sprejeli učence osnovnega razreda. *—r*

ZAVRH — Turistično društvo Rudolf Maister — Vojanov v Zavrhu je pričelo graditi razgledni stolp. Z njega bo lep razgled po Slovenskih goricah. Ob stolpu bodo uredili še gostišče. Začetek gradnje pomeni tudi začetek razvoja turizma v tem kraju. *—z*

CELJE — Delavska univerza je do nedavna imela skromne prostore. Zato je bilo njeno delo otežkočeno. Sedaj pa so dobili na Titovem trgu v bivšem domu OF nove prostore. Tam bodo imeli dve učilnici, v katerih bodo tečaji za izobraževanje odraslih, in druge prostore. Doslej so imeli tečaje v najetih in mnogokrat neprimernih prostorih. Č

Občinski odbor SZDL je za zbore občanov izdal posebna vabila, na katerih je natisnjen tudi prikaz volitev v predstavniške organe. Članom SZDL so za te zbore poslali več tisoč tiskanih vabil. *—vec*

ŠOSTANJ — Da bi občane že pred zbori po KO SZDL seznanili z dosedanjim razvojem gospodarstva in drugih služb v občini, je občinski odbor SZDL izdal posebno številko Obvestil, ki prinašajo podatke o dosedanjem razvoju občine. Tako na zborih ne izgubljajo časa s predolgimi poročili, ampak ostane več časa za kritično razpravo o dosedanjem delu in bodočih nalogah na posameznih področjih. *—vec*

MURSKA SOBOTA — Ribiška družina je razpisala natečaj za polaganje ribiškega izpita. Med člani ribiške družine je bilo za izpit veliko zanimanja. Do roka se je prijavilo 30 športnih ribičev novincev in jih je 28 izpit uspešno opravilo. *—ab—*

CANKOVA — Pionirji osnovne šole so se odločili, da bodo v dveh letih zgradili na šolskem dvorišču športni park z vsemi potrebnimi objekti. Investicije znašajo 2 milijona dinarjev; pretežni del bodo prispevale njihove organizacije, zlasti šolska zadruga. Učenci so veliko zaslužili tudi s pogozdovanjem. Prostor je že pripravljen in do jeseni nameravajo zgraditi temelje. *B.*

ŽERJAV — Kmetijska zadruga Črna je pričela urejati prostore za slaščičarno in mlekarno v prostorih dosedanje krajevne gostilne. Uredili bodo tudi prodajalno za kruh in obnovili prodajalno zelenjave. MI.

RADENCI — Zdravilišče, ki je letos odprlo sezono že 15. marca, ima precej gostov. Če bodo prišli vsi, ki so najavljeni, bodo še ta mesec in junija zasedli večino razpoložljivih prostorov.

Čez drugo zapreko

Jugoslavija : Portoriko 73:57 (34:32)

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je sinoči uspešno premostila že drugo zapreko v finalnem turnirju. Njen nasprotnik Portoriko je bil premagan s 73:57 (34:32).

JUGOSLAVIJA: Daneu 20, Korać 18, Kovačić 4, Djerdja 5, Petričević 13, Cvetković 3, Djurić 6, Nikolić 4, Gordić, Eiselt, Rajković, Ražnjaković.
PORTORIKO: Mecadny 6, Valier 13, Gutierez 2, Cansel 5, Vicence 14, Bocasica 8, Baiez 9.

Naši košarkarji so ponovili igro prejšnjega večera. Zaigrali so resno in učinkovito, pri tem pa niso hoteli ničesar tvegati. Zato so si že od vsega začetka priborili prednost in jo obdržali do konca tekme. Skromno razliko dveh, treh košev so Jugoslovani znatno povečali v drugi polovici drugega polčasa in na koncu zmagali s 16 točkami razlike.

Portoriko je bil zelo nevaren nasprotnik, kajti njegovi igralci so bili sila vztrajni, zlasti pritlikava Vicence in Valier. Tudi to pot je prišla do izraza učinkovitost Jugoslovanov, nič manj pa tudi dobra fizična pripravljenost, zaradi česar je bil nasprotnik brez prave moči, da bi se lahko uspešneje upiral. V naši ekipi je teklo vse, kakor je treba, pa vendar so bili Daneu, Petričević, Djerdja in Korać najboljši. V tej igri so obveljale tudi strelske sposobnosti kapetana naše reprezentance Daneva, ki je z vsega 34 koši prevzel vodstvo v seznamu najboljših strelcev v finalnem delu turnirja.

Za njim so razvrščeni Korać in Amauri (Br) s 33 koši, Kois (ZDA) 33, Dorigo (Fr) 30, Petričević, Vicence (Port), Lefevre (Fr) 29, Valier (Port) 26, Shipp (ZDA) 23 košev.

Ostali rezultati finalnega turnirja:

ZDA : Francija 81:61 (36:35), **Brazilija : Italija** 81:62 (40:24).

Tolažilna skupina:

Urugvaj : Japonska 79:63 (42:30), **Mehika : Peru** 72:57 (34:27).

Na tekmi ZDA : Francija sta dala za prve največ košev Reed 19, Shipp 13, za Francoze pa Dorigo 23. Na tekmi Brazilija : Italija je bil najboljši brazilski strelec Amauri z 18 koši, za Italijane pa Lombardi 15.

PO II. KOLU STA LESTVICI TAKILE:

Brazilija	2	2	0	143:117	4
Jugoslavija	2	2	0	148:130	4
ZDA	2	1	1	154:136	3
SZ	1	1	0	58: 48	2
Portoriko	2	0	2	112:135	2
Francija	2	0	2	109:139	2
Italija	1	0	1	62: 81	1

TOLAŽILNA SKUPINA:

Mehika	2	1	1	158:145	3
Peru	2	1	1	123:131	3
Urugvaj	1	1	0	79: 63	2
Argentina	1	1	0	88: 86	2
Kanada	1	0	1	59: 66	1
Japonska	1	0	1	63: 79	1

KVALIFIKACIJE ZA TOKIO

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Na kongresu mednarodne košarkarske federacije (FIBA) so sprejeli sistem kvalifikacij za olimpijske igre v Tokiu 1964.

Sklenjeno je bilo, da bo osem najboljših ekip z zadnjih olimpijskih iger v Rimu neposredno sodelovalo na turnirju, in sicer: ZDA, ZS, Brazilija, Italija, ČSSR, Jugoslavija, Poljska in Urugvaj.

Brez kvalifikacij se bo finalnega turnirja udeležila tudi Japonska kot organizator, razen nje pa tudi Portoriko in Peru kot odlično plasirani ekipi na zadnjih vseameriških igrah.

Evropskim državam bodo omogočili, da izpopolnijo število udeležencev v Tokiu. Maja prihodnjega leta bosta namreč dva turnirja, in sicer v Ženevi ter v Parizu ali Sofiji. Zmagovalca obeh skupin bosta imela pravico do sodelovanja na finalnem turnirju v Tokiu, kamor pojde reprezentanca tiste afriške dežele, ki bo zasedla prvo mesto na prihodnjih afriških športnih igrah v Kartumu.

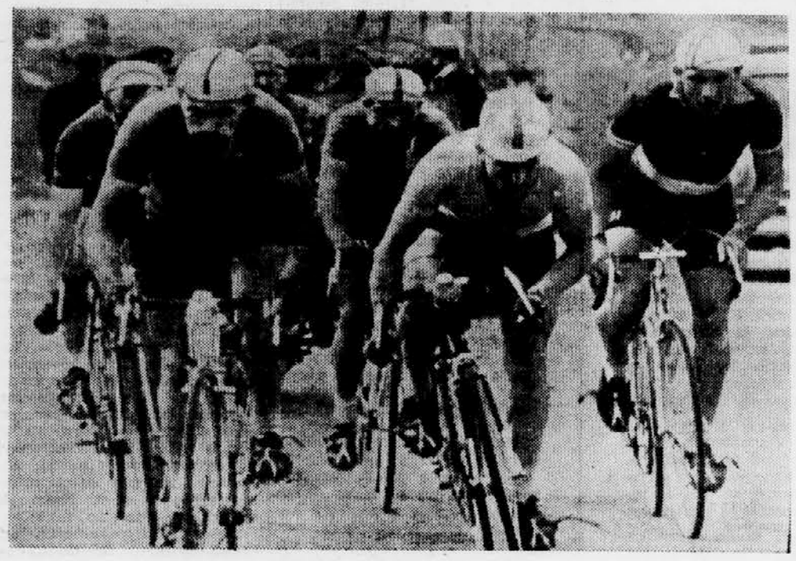
Petnajsto in 16. mesto v finalnem turnirju bosta zasedli dve najboljši ekipi s turnirja v Jokohami. Na tem turnirju bodo sodelovale ekipe, ki se ne bodo plasirale na omenjenih kvalifikacijah.

Jugoslovani igrajo duhovito košarko

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Naša košarkarska reprezentanca si je po zmagi nad Portorikom že zagotovila peto mesto. Ta dvoboj ni bil spektakularen kakor z ZDA, kajti nasprotnik je bil slabši, razen tega pa so bili naši igralci utrujeni od prve tekme. Občinstvo je bilo kljub temu zadovoljno.

Brazilski tisk poudarja, da so naši košarkarji potrdili izredno kvaliteto, saj so pokazala sodobno košarko z duhovitimi kolektivnimi in individualnimi akcijami v obrambi in napadu. Prav zato se uvrščajo med najresnejše kandidate za najvišji naslov. Ne glede na vsa laskava priznanja je v našem taboru zmeren optimizem.

Naši igralci so sinoči prejeli prvi pozdrav iz domovine. Nogometna zveza Jugoslavije je čestitala k uspehom naše ekipe.

Posnetek z mednarodne dirke Praga—Berlin—Varšava

Ivanović in Partizan prvaka

Državno prvenstvo v partizanskem maršu

KUMROVEC, 18. maja. V rojstnem kraju maršala Tita je bil danes v proslavo dneva mladosti partizanski marš. Na 26 km dolgi progi je startalo 26 tekmovalcev, med katerimi je zmagal Ivanović (Part), v ekipni konkurenci pa Partizan, ki sta osvojila prvo mesto.

Že po dveh kilometrih od starta so se v čelni skupini znašli Ivanović, Mihalić, Mustapić in Matijević. Nekaj kilometrov pred ciljem pa je Ivanović ušel zasledovalcem in sam prišel na cilj. Rezultati:

Ivanović 1:23,59, Mihalić (P) 1:24,15. Mustapić (Sl) 1:24,50, Matijević (CZ) 1:25,2, Stevčević (CZ) 1:25,50 itd.

Dosedanji zmagovalci: 1953. Skenderović (Spartak, Sub.), 1954. Jovanović (Cz), 1955. Skrinjar (Dinamo, Zgb), 1956 1957, 1958. Mihalić (Partizan, Bgd), 1959. D. Stojanović (Dubočica, Leskovac), 1960. Mihalić, 1961. Stojanović (Slav., Osijek), 1962. Mihalić.

Tamara Pres vrgla disk 59,29

MOSKVA, 18. maja. — Sovjetska atletinja Tamara Pres je na mitingu zboljšala lasten svetovni rekord v metu diska, ki ga je vrgla 59,29. Prejšnji njen rekord je znašal 58,98.

Balinarji ob tednu mladosti

Balinarski šport se pri nas zelo uspešno razvija. Preteklo je komaj dobrih deset let, odkar smo organizirali balinarstvo kot športno panogo in uvedli igranje po mednarodnem tehničnem pravilniku. Danes je samo v Sloveniji že nad 2000 organiziranih balinarjev, ki so včlanjeni v 67 klubih.

V tednu mladosti hočejo tudi slovenski balinarji pokazati napredek, kakovost in lepoto te igre pred javnostjo. Zaradi tega bo v nedeljo, 19. t. m. na tristeznih igriščih v parku inž. Stanka Bloudka v Ljubljani turnir štirih najmočnejših četvork s področja Ljubljane, Štajerske, Dolenjske in Primorske. Začetek tekmovanja bo ob 10. uri dopoldne.

Ali prvenstvo FIS poleti?

Po kratkem odmoru so funkcionarji mednarodnih in nacionalnih smučarskih organizacij že spet na poti. Da bi se nekoliko razvedrili, hodijo voditelji smučarskega športa na svoje sestanke v razna privlačna mesta — daleč vstran od ledu in snega — in tako so letos za kongres FIS, ki bo prihodnje dni, izbrali starodavne Atene. Upravičeno lahko upamo, da bodo delegati pod vtisom lepot zgodovinske Helade ostali tudi zvesti stvarnim potrebam smučarskega športa. Med raznimi točkami dnevnega reda je tudi ena, ki se nanaša na oddajo svetovnih smučarskih prvenstev leta 1966.

Za to čast in zaupanje se potegujejo tri mesta, in sicer Davos, Sestriere in daljni Cile, ki je lani organiziral svetovno prvenstvo v nogometu in je bil očitno zadovoljen s celotnim uspehom prireditve, nemara manj po športni kakor po komercialni plati. Vsekakor bi bila smučarska prireditev v Čilu združena z mnogimi posebnimi težavami, posebej pa bo treba temeljito poudariti okoliščino, da bi morale biti te tekme spričo zemljepisne lege prizorišč nekako v mesecu avgustu.

Ta premaknitev bi pomenila za večino udeležencev pravi preobrat in umetno podaljšanje sezone za več mesecev. Tekmovalci vseh evropskih alpskih držav in Severne Amerike bi najprej dokončali redno sezono 1965-66, nato bi se po kratkem počitku začeli pripravljati za poletno tekmovanje FIS, nakar bi se po še krajšem presledku po povratku iz Južne Amerike že začele priprave za redno zimsko sezono 1966-1967. To pomeni, da bi med letoma 1966 in 1967 trajala smučarska sezona za elito vsega smučarstva nič manj ko celih 20 mesecev. Ljudje, ki bodo odločali o taki spremembi, bodo morali premisliti predvsem to, da je malo takih tekmovalcev, ki bi lahko vzdržali tolikšne napore, temboj, ker je znana stvar, da so še v minuli sezoni, ki je bila izredno bogata s snegom in tudi ne kratkotrajna, na vseh koncih in krajih tarnali, da jim je bilo še vsega preveč.

Né nazadnje pa bi s premaknitvijo smučarskih svetovnih prireditev v poletne mesece zadeli na še eno nevšečnost, in sicer to, da bodo skoraj ob istem času v Angliji tekme za svetovno prvenstvo v nogometu, združene s pompozno proslavo stoletnice nogometne igre na svetu. Da je za nogomet mnogo več zanimanja in ima milijone več privržencev kakor vsa smučarija, o tem ni vredno govoriti. To pa pomeni, da bi bile čiste prireditve za snegu obsojene na skromen pritisk turistov in bi brškone doživele neizbežen finančni polom. Strokovnjaki raznih narodov, ki spremljajo delo delegatov v Atenah, so enodušnega mnenja, naj ti odgovorni ljudje temeljito preudarijo vse posledice, ki bi jih morebiti imela skoraj senzacionalna izvedba smučarskega prvenstva najboljših zastopnikov te zvrsti na južni polobli sredi vročega poletja v naših krajih.

Nesrečen padec Ukmarja

VARŠAVA, 18. maja. — V VIII. etapi mednarodne kolesarske dirke Praga—Berlin—Varšava je na 220 km dolgi progi Varšava—Torunj zmagal Nemec Ampler s časom 5;21:27, za njim sta se uvrstila Dumitrescu (Rom) 5;22:00, Andreoli (It) 5;22:35. Vrstni red Jugoslovanov: 38. Ukmar 5;23:54; 49. Valčić 5;24:58, 50. Levačić 5;24:58, 66. Boltežar 5;26:33, 70. Bilić 5;31.49 in 86. Roner 5;44:23.

Generalni plasma posameznikov: Verhaegen (Belg) 32;28:08, Ampler (NDR) 33;28:40, Genet (Fr) 33;28,41, ... 28. Valčić 33;40:55, 29. Ukmar 33;40:58, 30. Boltežar 33;42:15, 64. Levačić 34;50:03, 66. Bilić 34;54:05, 79. Roner 35;56:29.

Generalni plasma ekipno: 1. Poljska, 2. Belgija, 3. SZ. Jugoslavija je slej ko prej na sedmem mestu.

Naši vozači so imeli v tej etapi nesrečen dan zaradi Ukmarjeve poškodbe. Popov (SZ) je bil namreč preje poškodovan in je pri padcu trčil v Ukmarja, ki si je zlomil prst na roki. To ga je motilo med nadaljnjo vožnjo, pa čeprav je privozil na cilj v prvi skupini. Zaradi te poškodbe še ni gotovo, ali bo Ukmar lahko startal v današnji IX. etapi od Torunja do Poznanja. Razen tega je Riolo Terme, Salsomaggiore, La Spezia, Asti, Biella, Leukerbad (v Švici), St. Vincent, Mantova, Treviso, Venezia, Gorica, Belluno, Modena, Brescia—Milano.

Večina strokovnjakov meni, da zaradi odsotnosti Francoza Anquetila — pred šestimi dnevi je zaključil kot zmagovalec dirko po Španiji (»Vueltae) na letošnjem Giru ni izrazitega favorita. Veteran italijanskega kolesarstva Fiorenzo Maggi pa meni, da imajo največ možnosti za osvojitev prvega mesta Belgijec Van Loy ter Italijani Carlesi, Defilipis, Baldini in Batistini. Baldini pa pričakuje presenečenje od Nizozemca Nyidama.

Posamezne dele etap bo prenašala tudi televizija.

Dober start slovenskih modelarjev

Državnega prvenstva modelarjev, ki so v tekmovanju z radijsko vodenimi motornimi in jadralnimi modeli v Mostarju, so se udeležili tekmovalci vseh republik, razen iz Črne gore. Slovenijo so zastopali člani aeroklubov iz Kranja in Ljubljane, ki so prvič sodelovali na taki prireditvi, saj vse dotlej niso imeli nobenih materialnih možnosti. Zato je bil njihov poglavitni namen, da si pridobijo potrebne izkušnje, toda na presenečenje tekmovalcev samih so bili prav Slovenci najuspešnejši. To je plod in rezultat solidnih priprav. Najboljši mesti sta zasedla Seražim in Pintar iz Kranja. Praktične izkušnje v tehniki pilotiranja so prišle do veljave zlasti v eleganci in pravilnem manevriranju v zraku, v čemer se ostali udeleženci niso mogli meriti z njimi.

Seražim in Pintar sta bila določena v državno reprezentanco, ki bo sodelovala na mednarodnem tekmovanju modelov z radijskim upravljanjem v ČSSR.

I. ZVEZNA LIGA

Beograd : Železničar 2:0 (2:0)

DRUGA LIGA — VZHOD

Železničar (N) : Trepča 0:3 (0:1)

Danes začetek »Gira«

Danes se bo v Neaplju začela velika tradicionalna kolesarska dirka »Giro d'Italia«. To bo že 46. izvedba te razen »Tour de France« največje kolesarske dirke na svetu. V 21. etapah bodo tekmovalci prevozili 4013 km. Etapna mesta so: Napoli, Potenza, Bari, Campobasso, Pescara, Bolsena, Arezzo,

KAJAKI IN KANUJI V SAVSKIH VALOVIH — Danes bodo v Tacnu, na prizorišču nekdanjega svetovnega prvenstva na divjih vodah, izbirne tekme najboljših jugoslovanskih kajakašev in kanuistov. Slalom v Tacnu se bo začel ob 13. uri. Na sliki: Vidmar in Andrijašič v borbi z razpenjenimi valovi.

Kolesarji v počastitev dneva mladosti

KUMROVEC, 18. maja. V počastitev rojstnega dne maršala Tita in dneva mladosti je bila kolesarska dirka mladincev na progi Zagreb—Kumrovec (61 km). Med 51 udeleženci je zmagal Pavlić (Vojv) 1:36,44 pred Kovačem, Vrbaničem (Karl), Soratom (Zgb), Anzulovićem (D), Uršičem (Rog), vsi s časom zmagovalca.

Ekipno je zmagal Dinamo pred Rogom itd.

Strelci v počastitev dneva mladosti

Okrajni strelski odbor Ljubljana prireja v počastitev dneva mladosti nočno strelsko tekmovanje z vojaško puško na strelišču na Rakovniku. Tekmovanje bo 24. t. m. z začetkom ob 20. uri, in sicer v organizaciji občinskega strelskega odbora Moste - Polje.

Prireditve se lahko udeležijo vsi občani v okviru družbenih in drugih športnih organizacij. Prireditelj pričakuje udeležbo tudi iz vrst strelcev. Nastopili bodo v tročlanskih ekipah, in sicer z vojaško puško na osvetljeno Titovo tarčo s svetlečo se municijo.

Namiznoteniški igralci Olimpije na avtocesti

Glavni štab mladinskih delovnih brigad je povabil moško in žensko ekipo ljubljanske Olimpije, ki je osvojila državno moštveno in pokalno prvenstvo, na gostovanje na gradbišče avtoceste. Državni prvaki bodo gostovali v naseljih brigadirjev po državnem prvenstvu v Zrenjaninu, kjer bodo imeli vrsto propagandnih nastopov. Na avtocesti bo Olimpija nastopala z Večkom, Kornom, Grintalom, Godino, Pirčevo in Zrimčevo.

Zmage Olimpije vsepovsod

ANTK Olimpija je omogočil v zadnjem času svojemu naraščaju nastope v številnih krajih Slovenije. Tako je ena izmed ekip igrala z mladinci Maribora in zmagala 5:2. Druga mladinska in prva pionirska ekipa sta gostovali v Celju, kjer sta prav tako zmagali s 5:1 in 5:0. Pionirji so gostovali v Idriji in premagali gimnazijo in Rudarja 5:2. Na posamičnem turnirju pa je zmagal Kralj pred Stihom (oba Olimpija) in Poljanškom iz Idrije. Ne nazadnje so lepo zmago zabeležili še na turnirju v Škofjah pri Kopru, kjer so v konkurenci najboljših primorskih seniorskih moštev in Bora iz Trsta dosegli prvo mesto. V nedeljo pa se bodo mladinci in pionirji pomerili z reprezentanco celjskega okraja v Mozirju. To bo prvi večji namiznoteniški dvoboj v tem kraju, ki ga bo priredila okrajna komisija v Celju, da bi tako nagradila marljivo društvo domačih.

Mladina Olimpije tudi stalno tekmuje na številnih turnirjih v Ljubljani. Na zadnjem preglednem mladinskem tekmovanju ljubljanskih klubov je zmagal Krne (O) pred Usenikom (L), Kraljem (O) in Marinkom (L). Podobno tekmovanje so imeli tudi člani, na njem pa je zmagal v odsotnosti Vecka in Kerna član Ljubljane Godina pred Tomažičem (O) in Grintalom (O). (DN)

Nad 200 udeležencev na namiznoteniškem prvenstvu SFRJ

BEOGRAD, 18. maja. — Za državno namiznoteniško prvenstvo, ki bo v dneh od 24. do 26. t. m. v Zrenjaninu, se je prijavilo nad 200 udeležencev.

Za nosilce skupin v članski konkurenci so bili določeni tile: Marković (Part), Vecko (Ol), Korpa (Senta), Kern (Ol), Teran (Tr), Gazić (Sar), Uzorinac (Zgb), Tomc (Tr); članice: Pirčeva (Ol), Petračeva (Fuž), Plutova (Tr), Zrimec (Ol), Krajger (Fuž), Kokalleva (Lj), Lučičeva (Zenica), Stojičeva (Ns).

Planinski vestnik št. 5/63

Na uvodno mesto majske številke glasila PZS »Planinskega vestnika« je uvrščen prevzemajoč opis »srečne nesreče« z naslovom »Trenutki življenja in smrti v gorah«, ki jo je v družbi še dveh tovarišev preživel Marjan Keršič-Belač nad globeljo Gamsovega skreta pod Velikim grebenom. Dalje piše Janez Krušič v »Plezanju v Durmitorju« o odpravi jeseniških alpinistov l. 1956; članek je obilno ilustriran in opremljen tudi s shematičnim kartogramom o tem gorstvu. Razen tega sta med vidnejšimi prispevki še: Zakasnelo posvetilo (Boris Režek) in Po gorah in dolinah porečja Drete (Drago Meze) — prav tako z več panoramami. Ostali del vsebine te številke sestavlja drobnejše gradivo z beležkami o dejavnosti mladinskih odsekov in alpinistov, oceno Lipovškove knjige »Steze, skale in smučišča« ter zelo zajetnim pelemelejem z razgledom po svetu.

H kraju je uredništvo priobčilo tudi nekaj načelnih misli Toneta Bučarja o novem statutu Planinske zveze Slovenije, ki daje široka jamstva, da bo ta krovna organizacija poslej čim tesnej povezana s številnim članstvom in se kar moči prilagajala rasti in dogajanjem v planinski skupnosti na terenu.

»Planinski vestnik« izhaja mesečno in kaže še posebej v letošnjem jubilejnem letu slovenskega planinstva zaznavno težnjo k res izbrani tematiki.

Novo na tujem

PARIZ — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije so bili doseženi tile pomembnejši rezultati: Barclay (Fr) : Mulligan (Avstrija) 6:1, 6:7, 6:2, 6:4, Fletcher (Avstr) : Rodriguez (Cile) 6:1, 7:5, 0:6, 2:6, 6:2, Hewitt (Avstr) : Turiak (Rom) 2:6, 6:1, 6:2, 7:5.

ADENAU — Na poskusni vožnji pred tradicionalnimi avtomobilskimi dirkami (1000 km) na Nürburgringu je italijanski vozač Scarfiotti dosegel nov rekord steze z avtomobilom »Ferraria, in sicer je vozil s hitrostjo 146,2 km na uro.

DUNAJ — Madžarski profesionalni boksar srednje kategorije Papp je premagal Američana Sandyja v 10. rundi po točkah.

ATENE — Znani švedski avtomobilist Karlsson, ki je veljal za največjega favorita na rallyju Akropolis, je moral zaradi karambola odnehati. Nesreča je doletela tudi dva francoska vozača, ki sta se prevrnila v bližini Soluna.

Remi v 10. potezi!

MOSKVA, 18. maja. — Enaindvajseta partija za svetovno šahovsko prvenstvo med Botvinnikom in Petrosjanom se je končala remi v rekordno kratkem času. Nasprotnika sta remizirala namreč že v 10. potezi. Remi je predlagal Botvinnik. Rezultat se zdaj glasi 12:9 v korist Petrosjana, ki mora še preostalih treh partij osvojiti samo še pol točke.

JAROSLAV HAŠEK

DOBRODUŠNI OČKA IN BISTROUMNI SINKO

(Družinska tragikomedija)

Svetovni uspeh »Dobrega vojaka Švejka«, dela češkega pisatelja Jaroslava Haška, je te dni povod, da se svet spominja osemdesetletnice rojstva avtorja te najbolj popularne češke knjige, ki je prevedena v šestdeset jezikov. Avtor svojega uspeha ni doživel, saj je umrl sredi moških let. Ob pisateljevi osemdesetletnici objavljamo njegovo humoresko, ki sodi med manj znana njegova dela.

Prvo poglavje

Kako je gospod Bingolin zlorabil zaupanje mojega očeta, moje matere, psa in služkinje

Moj očka je zelo dober in se ne jezi rad. Obraza je rdečega in zdravega. Rad počiva in v miru prebavlja. Je uradnik pri c. kr. namestništvu. Popoldne prihaja ob pol treh h kosilu. Je do četrt na štiri. Potem si prižge pipo, se zlekne na otomano in kmalu zadremlje. Medtem mu pade pipa iz ust. Tako spi do petih. Nato gre v kavarno in ostane tam do šestih. V kavarni popije črno kavo, pokadi cigaro in gleda, kako v igralnici kvartajo, to pa zato, da bi se mu ne bilo treba ukvarjati z branjem časnikov, ki ga ne zanimajo.

Iz kavarne gre kot stalni gost v restavracijo na večerjo, popije svoje štiri vrčke pilzenjskega in posluša, kaj si vse ljudje pripovedujejo. Domov se vrača vedno ob desetih zvečer, leže in spi do pol osmih zjutraj. Kavo posrka še v postelji. Ob osmih gre v urad.

Mama je še mlada in lepa. Dvajset let je mlajša kakor očka. Kadar pride k nam neki mlad gospod, naju s služkinjo vedno odslovi. Gospod je znanec našega očka in včasih z njim v gostilni posluša, kaj ljudje govore. Nekoč, ko sem nenadoma stopil v sobo, kjer je bil sam z mamo, sem videl , da mu je sedela v naročju. Vprašal sem ga, če je kaj težka. Dejal je, da ne, in nekaj brskal po žepu. Tedaj mu je mama podala svojo denarnico. Iz nje je potegnil krono in mi jo dal. Ko je potem odšel, mi jo je mama spet odvzela in dejala, da bi se očka zelo jezil name, če bi mu povedala, da sem vzel od gospoda Bingolina krono. Od njega ne smem nikoli vzeti nobenega denarja ali kaj zahtevati od njega, zakaj ubogi očka, ki ima toliko skrbi, bi bil pač užaljen, če bi zvedel, da ima tako neolikanega sinka. Mama si je z vsakomer dobra. Vsakogar pobža in poljubi. Boža mene, očka in gospoda Bingolina, da, celo našega kužka, največkrat pa poljubi mene in gospoda Bingolina. Ko pride očka domov, popije požirek konjaka in leže takoj v posteljo. Tako se mu ne ljubi več, pogovarjati se z nama. Zato pa gospod Bingolin prihaja k nam celo zvečer, ko je očka v gostilni, in sedi z mamo v temi. Jaz moram biti tačas v kuhinji, zakaj če bi sedel z njima v temi, bi mi zraslo na nosu perje, pravi mama, in nihče bi me potem ne imel več rad.

Nekoč, ko se je očka vrnil iz gostilne domov, sem ga vprašal: »Očka, ali je res, da mi bo zraslo perje na nosu, če bom sedel v temi?« — »Seveda, ljubček moj,« je od vrnil očka. Vselej, kadar sem ga kaj vprašal, je odgovoril: »Seveda, ljubček.« Ob neki drugi priliki sem ga vprašal, če ima mama gospoda Bingolina rada. »Seveda ga ima rada,« je rekel.

Kdaj pa kdaj pride očka z gospodom Bingolinom iz gostilne domov prej kakor po navadi. Takrat pije gospod Bingolin pivo in vino pri nas. Očka leže v posteljo in poprosi gospoda Bingolina, naj še nekoliko ostane pri mami in jo zabava. Tega si on ne da dvakrat reči in tudi nikoli ne reče, da ne more. Očka zmeraj zaklenemo v spalnico, zato, da bi se ponoči česa ne bal. Potem me spravijo v posteljo in preden zaspim, molim za gospoda Bingolina.

Nedavno tega sem se vrnil s služkinjo s sprehoda domov, ko je bila že temà, tako, kakor je nama ukazala mama. Toda mame še ni bilo doma in tudi gospoda Bingolina ne. Odprla sva sobna vrata in prižgala luč. Nato sva šla skozi vse sobe, vendar ju nikjer ni bilo.

Dekle je rekla, da ji to nič kaj ne ugaja. Meni je bilo vseeno. Mama še vedno ni prišla. Potem je dekle odšla in me zaklenila. Meni je bilo vseeno, pa sem se pričel vesti, kakor bi se ne smel. Igral sem na klavir, dokler se nisem naveličal in potem čakal. Še zmeraj ni bilo nikogar od nikoder, ne mame, pa tudi psa ne. Nato je prišel ob svoji uri očka in pozvonil. Ko mu seveda nihče ni odprl, je od jeze pihajoč odklenil s svojim ključem, odložil v predsobi svojo zimsko suknjo in vstopil v sobo, kjer sem sedel na gugalniku. Pristopil sem k njemu in mu povedal, da je mama šla proč, da gospoda Bingolina ni, da dekleta tudi ni in psa prav tako ni. Sprva ni očka nič rekel, potem pa je spregovoril: »Počakajva malo!« Sedel je za mizo in me poslal v jedilno shrambo po vino.

Ključa nisem našel, zato vina nisem mogel prinesti. Očka je dejal: »Zdaj pa še to! Ta je pa lepa!« Prižgal si je čedro in čakal. Tako sva sedela dolgo in nihče ni prišel. Očka je pričel hoditi po sobi sem in tja in dejal: »No ja, je že tako.« Sédel je na gugalnik in se nekoliko pogugal. Nato si je ponovno natlačil čedro, si sezul škornje in rekel: »Čakala bova do dveh, potem greva spat. Jutri bova zajtrkovala v kavarni.« Zares sva čakala do dveh, zatem pa sva legla k počitku. Očka je v postelji globoko vzdihnil in zamišljeno dejal: »Ta stvar mi pa res ne gre v glavo.«

Spala sva, dokler se nisem nenadoma prebudil, ker je očka v postelji govoril: »Je že tako! Najbrž pa tudi denarja nii« V spalnici imamo majhno blagajno. Očka je zlezel izpod odeje in stopil tja. Odprl je blagajno, pogledal noter, zlezel nazaj v posteljo in dejal: »Saj sem si mislil, tudi denar je šel.«

Tam sem imel tudi jaz spravljenih v hraniliniku osem krajcarjev. Zato sem se začel jokati in sem vprašal očka, če ni tudi hranilnik šel. Dejal je, da je hranilnik še tukaj. Potolažil sem se in sem spet zaspal. Potem me je očka znova zbudil, ko je govoril sam zase: »V človeškem življenju so trenutki, ko tudi govedo postane prismojeno.« To je očka dejal pred mamino omaro za obleko. Ta stoji ravno meni nasproti, zato sem lahko videl, da je prazna. Zraven stoji očkova omara, ki jo je tudi odprl. Toda v njej je bilo vse v redu in je očka ugotovil: »Moja obleka mu ni prav, pa jo je pustil tukaj.«

»Jeli, očka, gospod Bingolin je dober gospod?« sem se oglasil.

Očka me je ošinil s pogledom, potem pa dejal kakor zmeraj: »Seveda, ljubček, ampak zdaj pa lepo zaspančkaj!«

Tako sem spet zaspal in tudi očka se je ulegel. Zjutraj me je zbudil in precej truda je naju stalo, iti po vodo. Ko sva se umila, sem vprašal očka, kje so drugi, mama, gospod Bingolin, dekle in kuža.

Očka je odvrnil, da so napravili izlet v neznano, da so vzeli psa s seboj in da jih bova poiskala.

Po zajtrku sva šla v neko veliko poslopje. Tam so bili sami stražniki in gospodje s čepicami. V neki sobi so neprenehoma nekaj pisali, kdove kaj, in očka je govoril z njimi. Nekdo od gospodov me je pobožal po glavi. Očka je nehal govoriti in gospod me je vprašal, kako je bilo, ko je gospod Bingolin prihajal k nam, kadar očka ni bil doma. Povedal sem mu vse tako, kakor je bilo: da mi bo na nosu zraslo perje, če bom sedel z njima v temi, in kako mi je mama nekoč odvzela krono, potem ko mu je prej sedela v naročju, kako je rekel, da mama ni težka in da mi je gospod Bingolin dal krono iz mamine denarnice, da pa nisem potem nikoli več kaj sprejel od njega, ker bi se očka jezil, da sem tako neolikan fantek. Vse to so zapisali in dezali očku, da je to uradna tajnost. Očka je šel nato z menoj v slaščičarno, kupil pa mi je tudi škatlo z lesenimi kockami, da bi se z njimi igral. Kosilo sva si dala prinesti iz restavracije, jaz pa sem se veselil svoje nove igrače. Zvečer je prišel k nama neki gospod. Povedal je, da je od policije in da so mamo z gospodom Bingolinom, služkinjo in psom zasačili v Budjevicah in da se zdaj že vračajo nazaj domov. Ko je to sporočil, je očka sklenil roke in skoraj zavriskal od samega vesela: »Hvala bogu, da jih bom spet imel doma, sicer bi se v uradu muzali na moj račun in bi ne imel nobene veljave več!«

In tako danes pričakujeva mamo.

DRUGO POGLAVJE

Vrnitev gospoda Bingolina, mame, služkinje in psa in kako se je na koncu kljub očetovi nevolji vse dobro izteklo

Kakor sem že povedal, sva z očkom nestrpno pričakovala mamo, gospoda Bingolina, služkinjo in psa. Najbolj sem se veselil povratka gospoda Bingolina, ker je z mamo pobegnil in mu je očka zažugal: »Naj le počaka, mu bom že pokazal, zlorabljati mojo dobroto in mojo ženo, cikán zatraceny — cigan salamenski!« Očka sem vprašal, če je gospod Bingolin zlorabljal tudi psa in služkinjo. Dejal je, da je gospod Bingolin vsegà zmožen in tudi tega, da pa bom, ko bom večji, lahko tudi sam o tem razmišljal. Medtem pa naj le grem spančkat.

Legel sem torej in o tem že začel razmišljati, zakaj po zaužitih slaščicah me je bolel trebuh. Zaradi tega tudi dolgo nisem mogel zaspati. Slišal sem, kako je očka hodil po sobi sem in tja in govoril sam zase: »Moja zlata žena, le kdo bi si bil mogel misliti kaj takega o tebi!« Potem je šel h klavirju in pričel brenkati po njem, prav kakor jaz, kadar hočem dražiti našega psa. Nato je očka klavir zaprl, hodil po sobi okrog, obstal pri moji posteljici in, misleč, da spim, dejal sam zase: »Ja, čisto cel Bingolin. Kje sem le imel oči, jaz govedo!« Bil sem vesel, ko je očka tako vsevprek psoval in sem se delal, da spim, pa sem kmalu zatem res zaspal.

Čez nekaj časa me je prebudil neki pogovor v jedilnici. Mama je že bila doma. Tekel sem v sami srajci k njej. Tudi gospod Bingolin je bil tukaj. Takoj sem objel gospoda Bingolina in mamo. Tudi pes je prišel z njimi. Dekle je stala med vrati, zdaj pa zdaj pokleknila, jokala in tarnala: »Mi-milost-ljivi gospod, oprostite mi! Nisem mogla zapustiti mi-milostljive gospe, pazila sem nanjo. Mi-milostljivi gospod, za božjo voljo vas prosim, jaz nimam nič pri tem, jaz sem čista in nedolžna. Mi-milostljiva gospa so rekli, da ima gospod Bingolin v Budjejovicah neko staro teto, ki je bolna. Ker pa je gospod Bingolin tako nesamostojen, da ne more nikomur sam postreči in se boji kam priti, so se peljali z njim, da bi mu pomagali pri tem ali onem delu. Za Križčevo božjo voljo vas prosim, mi-milostljivi gospod! Oh, moj bog, kaj smo morali prestati s psom! Neprenehoma je renčal in vso pot samo žrl. Za na potovanje, mi-milostljivi gospod, smo si kupili klobas. Mrha nam jih je polovico požrla in v kupeju naredila tri luže in dva kupčka, vas prosim, mi-milostljivi gospod!«

Potem je začela po kolenih drseti k bližnjemu stolu, se usedla nanj in se useknila v spodnje krilo.

Medtem je gospod Bingolin nekako v zadregi pokašljeval in vprašal očka, če ima kakšno cigaro. Očka je prinesel cigare in ker gospod Bingolin tudi vžigalic ni imel, mu je cigaro celo sam prižgal. Pri tem nista govorila. Gospod Bingolin je gledal v tla in na očkove copate, očka pa njega. Pes je gledal zdaj očka, zdaj mamo, nato gospoda Bingolina, in veselo mahal z repom.

Končno sem vprašal gospoda Bingolina, kako se mu je godilo v Budjejovicah.

Takoj nato me je očka prijel za roko in me odpeljal v kuhinjo. Pes je šel za mano.

V kuhinji sem slišal gospoda Bingolina, ko je rekel: »Spoštovani gospod! Kot poštenjak sem si dovolil prav tako priti gor k vam, da se opravičim, ker sem milostljivo gospo vzel s seboj v Budjevice k svoji ubogi bolni teti. Verjemite mi, nikoli več ne bom vzel s seboj na popotovanje kakšnega psa. Vaš pes je mrha in z vsemi mažami namazan. Peljali smo se skozi Mezicsti-Veseli in v kolodvorski restavraciji smo jedli hrenovke. Dobre klobasice,« je tlesknil z jezikom.

»Ampak hrena za dva krajcarja ni bilo mnogo,« ga je prekinila mama.

»Bil pa je dober,« je odvrnil gospod Bingolin. »Nekateri hren peče prav neprijetno, ta pa je bil dober, ker ni pekel. Bil je prijetnega sladkega okusa. Tega pa ne pozabiti! Ko smo jedli hrenovke, se je vaš pes približal neki mizi s hladnimi jetrnicami. Pogledal je naokoli, se hitro odločil in — čof po njih! Takoj si je vzel kar dve. Zagodel nam jih je pa več takih. Niti ponoči nam ni dal miru. Vsako škripanje ga je zbudilo. Kot nor je lajal, da je zbobnal skupaj ves hotel. V Táboru, ker smo prenočili prvo noč, je ugriznil v nogo sobarico, ko nam je prinesla kavo na posteljo. Na vso srečo se je zadovoljila s petimi kronami.

»M—milostljivi gospod, v božjem imenu vas prosim,« je služkinja jokaje dejala, ko so jo zasliševali, »verjemite mi, to je strašen cucek.«

Očka je hodil po sobi sem in tja, se dr žal za glavo in dejal: »To ni vse skupaj nič. To ne dokazuje ničesar. Gospod Bingolin, to ni zame nobeno opravičilo.«

Tudi gospod Bingolin je vstal, šel po sobi okrog, in dejal: »Vsak jazbečar je tak, spoštovani gospod. Prekanjen je in zvit. Kjer kaj zaloti, požre in zbeži. Tudi moj brat je imel jazbečarja in mu je povsod, kamor je prišel, kaj napravil ali pa kaj ukradel.«

Očka je nato vzdihnil: »Moj bog, moj bog!«

V besedo je posegla še mama in vprašala, če ni kaj vina pri hiši, saj imamo vendar obisk.

Očka je prinesel steklenico, dekle pa kozarec. Mama jih je nalila, gospod Bingolin pa je trčil z očkom in mu napil: »Na zdravje, gospod višji oficial!«

Očka je izpraznil kozarec do dna in spet hodil po sobi sem in tja, hitro in še hitreje, kolikor dlje, toliko hitreje, dokler ni na nekem mestu zmotal preprogo in se je mama jezila nanj, da ji jo bo še uničil.

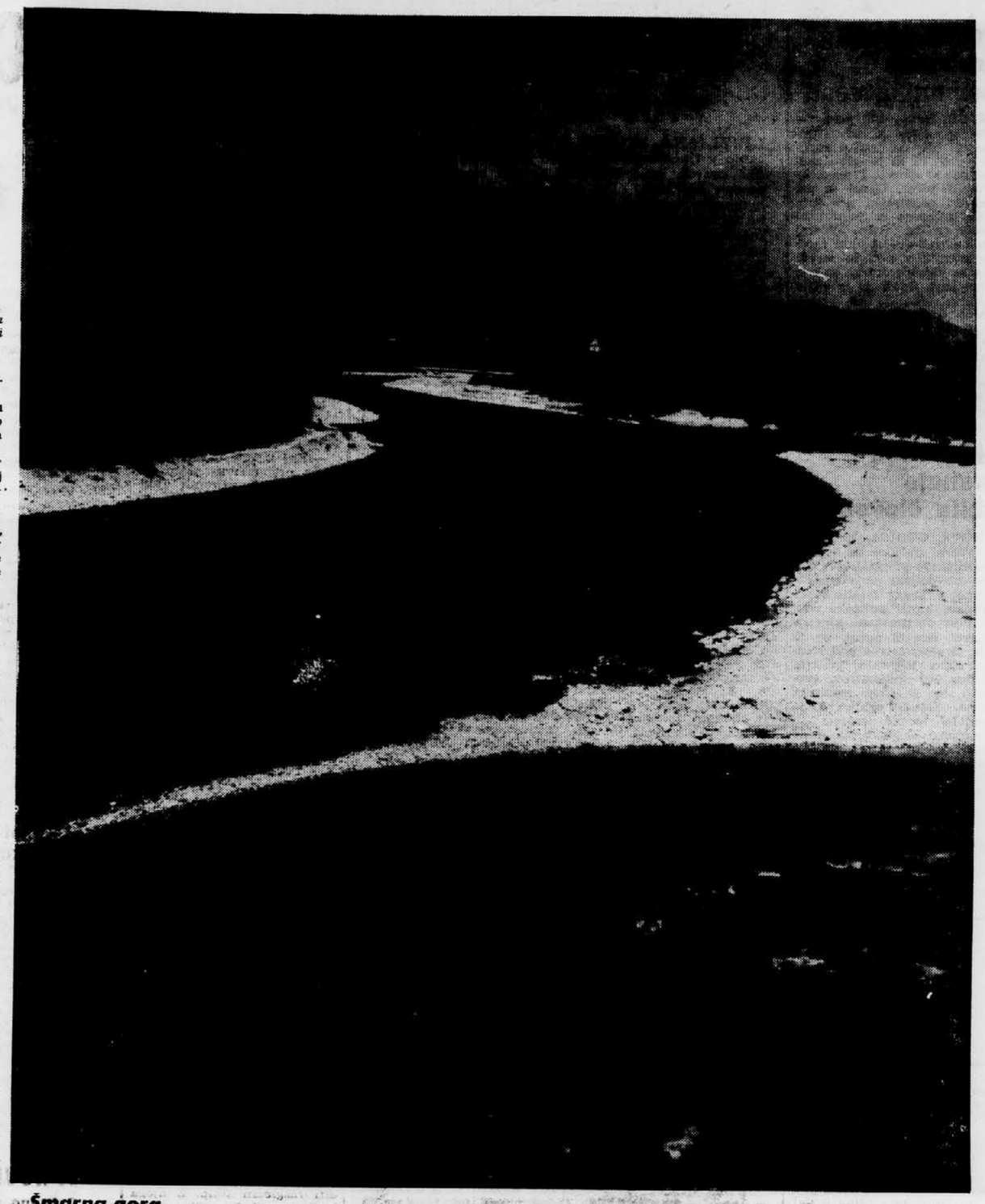
Končno je očka sédel za mizo in pričel govoriti o tem, če je kdo kaj pomislil na to, da se glasi deveta božja zapoved: Ne želi svojega bližnjega žene. Kdo naj bi na to pomislil, tega očka določno ni rekel, pa tudi ne, zakaj bi si žene ne smel zaželeti. Takoj zatem je dostavil, da se je v gospodu Bingolinu varal, ko ga je imel za prijatelja. Gospod Bingolin je nato odgovoril, da očka lahko vedno računa na njegovo prijateljstvo in če bi ne bilo tiste uboge, stare, bolne tete v Budjejovicah, bi se ne bil z mamo nikamor peljal, zakaj te neudobne vožnje jima je obema že dovolj. Pes jima je bil samo nepotreben balast.

»Bil je nama v strašno sramoto,« je dejala mama. »V Budjejovicah se je, mrha, nesramno lotil vsakega psa in ko sem ga hotela z dežnikom treščiti po hrbtu, je skočil stran in dežnik sem zlomila na cestnem tlaku.«

Nato si je gospod Bingolin znova natočil vina, ga izpil, vzel klobuk, podal očku roko in mu želel lahko noč. Ko je vzel slovo, mu je še dejal: »Pa nič ne zamerite, gospod, in če vam smem svetovati, le dajte psa proč.«

Tako je očka dal spraviti psa h konjedercu in sicer zato, da bi ga gospod Bingolin, če bo še kdaj prišel k nam, ne imel zmeraj pred očmi.

Prevedel Jože Vrbovšek

Šmarna gora

Foto: Marijan Cedilnik

ALBERTO MORAVIA

AVTOMAT

Guido se je oblekel in se šel pogledat v zrcalo: kot po navadi je občutil nezadovoljstvo. Vse, kar je imel na sebi, je bilo novo in prvovrstno, nov jopič z vzorcem na ribjo kost, nova kravata z živimi črtami, nove nogavice iz rdeče volne in novi semiš čevlji; in vendar ni bil elegantèn, bil je kot model iz izložbe kake veleblagovnice.

Iz spalnice, ki mu je bila zoprna zaradi nereda, je šel v dnevno sobo. Tu je bilo vse čisto, v redu, svetlo; spet se je čutil pomirjenega, čeprav ga je tisto jutro, brž ko se je zbudil, začel moriti sum, da je na nekaj pozabil: na sestanek? telefonski pogovor? izplačilo? obletnico? Slednjič je stresel z glavo in stopil do gramofona v kotu zraven kamina. Gramofon, ameriške znamke, je bil avtomatičen; če si pritisnil na zunanji gumb, se je ročica z iglo sama dvignila, se premaknila in se spustila na rob plošče. Guido je vzel iz diskoteke prvo ploščo, ki mu je prišla pod roke: lahka glasba. Dal jo je na gramofon in pritisnil na gumb; tedaj se je zgodilo nekaj nepredvidenega: ročica se je dvignila, se premaknila, vendar se ni spustila; nasprotno, še naprej se je premikala z gibom, ki se je zdel premišljen, končno se je namesto na rob spustila sredi plošče. Zaškripalo je, ročica je poskočila nazaj, se spet dvignila in se s kovinastim pokom vrnila v položaj mirovanja.

Guido je snel ploščo in jo pregledal ob svetlobi pri oknu: bila je pokvarjena in na več mestih odrgnjena. Mehanizem tokrat ni deloval. Presenečen je Guido dal novo ploščo na gramofon; ročica se je dvignila in spustila brezhibno. Čeprav je poslušal glasbo, se je vprašal, kaj bi utegnilo biti vzrok čudnemu obnašanju gramofona, a je vedel, da bi ga verjetna tehnična razlaga ne zadovoljila. Tisti trenutek je vstopila žena.

Za roke je vodila njuna dva otroka, Petrčka in Lučko, oba še ne petletna malčka nežnega in občutljivega obraza, zlasti Peter, ki je bil zelo podoben Guidu na sliki, ko je ta imel ista leta. Žena je rekla otrokoma: »No, poljubita očka!« in obstala sredi dnevne sobe, otroka pa sta ubogljivo in rada splezala na očetova kolena. Tudi Guido ju je objel; vtem je pogledal čez kodrasti glavi proti ženi in opazil, kot da jo vidi prvič, da je visoka, tenka in ploska, uvela in izsušena po dvojnem materinstvu, in brez vsakega ženskega čara. Opazil je tudi, da nosi naočnike in da ji je nos rdečkast; da ima na sebi široko modro krilo in nekoliko temnejšo modro jopico. Nenadoma se mu je zazdelo, da imajo vse te podrobnosti poseben pomen, nekako tako, kot se risani rebusi navadno razvozlavajo z eno samo besedo; a žena mu ni dala, da bi ta pomen našel. »Daj, pojdimo,« je rekla, »pozno je že in če še čakamo, utegnemo najti vse ceste polne avtomobilov.« »Pa pojdimo,« je rekel Guido in šel za ženo, ki je spet držala otroka za roke.

Stanovanje je bilo v pritličju nove hiše v četrti Parioli: vhodna vrata so se odprirala na vrtič z betonskimi stezicami in gredami, na katerih so rasli tulipani in drevesci, ki so ju bili obrezali v okrogle in stožčaste oblike . Družina je šla čez vrtiček in se znašla na ozki cesti, ki so jo obdajale nove stavbe; ob pločnikih so se gomilili avtomobili. Guido se je spraševal, kaj je neki pozabil tisto jutro in zatopljen v te misli pustil ženo in otroka v avto, dal v brzino in odpeljal. Vozilo se je naglo spustilo po ulici Flaminia, zdirjalo čez most in nato ob Lungoteverih. Namenjeni so bili k Albenskemu jezeru. Bila je nedelja in krasen dan, kakor je pripomnila žena, ki je sedela zadaj z deklico. Škoda, res škoda, Na to ni Guido ničesar odgovoril. Žena je še naprej razsodno govorila o tem in onem kratkim deževalo in so bila tla še vlažna. da niso mogli napraviti piknika, ker je pred zdaj možu, potem otrokoma. Guido je usmeril vso svojo pozornost na cesto, ki je zahtevala več previdnosti in spretnosti kot sicer, ker je povrh še mrgolela nedeljkarjev.

Avto je najprej prevozil dober kos Appie Antice, krenil na Appio Pignatelli in odtod na Appio Nuovo. Guido je vozil z običajno hitrostjo, tudi če je bila cesta pred njim prazna. Njegove oči so medtem zaznavale vrsto stvari, ki so se mu zdele zanimive, a ki mu je njih pomen uhajal: svetlikanje na poniklanih delih velikega črnega avtomobila pred njim, umetno belino, vso pikčasto od luči, na valjkastem rezervoarju za gorivo, ki se je napol skrival med pomladanskim brstjem, čisti omet hiš, srebrno barvo letala, ki je pošev no rezaje nebo pristajalo v Ciampinu, nenaden blesk okna, ki se je v njem odbijalo sonce, kredasti ton prometnih znakov na platanah ob cesti. Vse te bele, svetle, bleščeče stvari so bile v kričečem nasprotju z velikim, črnim oblakom, ki se je bil razpel čez nebo in grozil lepemu dnevu: tudi polje, mehke, skoraj mlečnato zelene barve, se ni ujemalo s temačnim viharnim ozadjem. Zopet se je Guido vprašal, kakšen bi mogel biti pomen tega nasprotja, a ni našel nič: in vendar je bil prepričan, da mora obstajati. Zadaj je žena govorila deklici; deček, ki je sedel poleg njega, je bil spodvil noge na sedež, dal roke na naslon in se udeleževal pogovora. Jasni, ostri glasovi otrok, ki sta spraševala, mirni glas matere, ki je odgovarjala, so gotovo, tudi oni, skrivali neki smisel; a Guido, kot v vseh stvareh, ki jih je spotoma opažal, ga ni mogel najti, čeprav je bil prepričan v njegov obstoj.

Potem sta otroka utihnila in v tišini, ki je sledila, je žena menda opazila Guidov molk in ga vprašala: »Kaj ti je, si slabe volje?«

»Ne, nisem slabe volje.«

»Tudi dobre ne.«

»Srednje volje sem, kot po navadi.«

»Prav to najbolj cenim pri tebi, tvoje razpoloženje, kot ga imenuješ; a imela sem vtis, da si slabo razpoložen.«

»Zakaj ti je všeč moje srednje razpoloženje?«

»Pa, daje mi občutek varnosti. Občutek, da si s človekom, ki se nanj lahko popolnoma zaneseš.«

»In ta mož naj bi bil jaz?«

»Da, ti«; žena je govorila mirno, objektivno, kot o tretji osebi, »jaz ti zaupam, ker si dober mož in dober oče. Vem, da s teboj presenečenja niso možna; da storiš vedno, kar je prav. To zaupanje me dela srečno.«

»Si srečna z menoj?«

»No, da,« žena kot da za trenutek temeljito razmišlja. »Da, srečna sem, mirno smem reči, da sem srečna. Dal si mi vse, kar sem si želela: družino, otroke, ugodno in brezskrbno življenje. Ti je drago, da sem srečna s teboj?« Žena se je sklonila naprej in ga rahlo, ljubeče pobožala po tilniku. Guido je odgovoril: »Da, drago mi je.«

Zdaj je avtomobil zapustil Appio Nuovo, zavil po Via dei Laghi in hitel med zelenečimi polji, koder so tu pa tam podrhtevali beli in rožnati oblački razcvetelih sadnih dreves. Guido je dejal: »Nisem slabe volje, le razmišljal sem o nečem, kar se je zgodilo malo prej.«

»Kaj takega?«

Guido je povedal o plošči, kako ni gramofonski avtomat deloval in zaključil: »Zdaj je plošča pokvarjena. Predvsem pa mi ni jasno, kako to, da gramofon ni delal.«

Žena je v šali dejala: »Bi rekla, da se tudi stroji kdaj naveličajo biti stroji in hočejo dokazati, da to niso.«

»Že, menda bo to.«

Deček, ki je še vedno klečal na sedežu poleg Guida, je nenadoma vprašal mater, če bodo tokrat jedli jagode. Mati je razložila, da v tem letnem času ni jagod, jagode da so sadje in da je pomlad čas cvetja, o čemer se je mogel prepričati, če je pogledal na polja. Guido je nekaj časa poslušal ženina razglabljanja in se potem zadnjič, šibkeje poskusil spomniti tistega, kar je gotovo pozabil to jutro, a ni našel nič. Morda kak poslovni sestanek naslednjega dne, ki je bil ponedeljek: sicer pa je bilo vse zapisano v pisarni, v beležnici in se bo lahko prepričal.

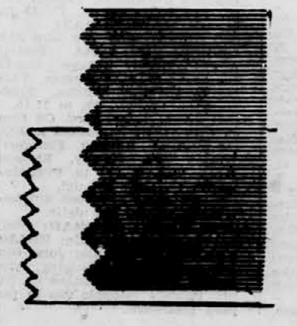
Zdaj so prišli na cesto, ki teče okoli Albenskega jezera. Jezera še ni bilo videti, ker so ga zakrivali vrtovi številnih vil. Nato pa, za ovinkom se je začelo počasi odkrivati: najprej prepadni bregovi, pokriti z gostim, zelenim kroznom, potem tam doli, kot na dnu lijaka, nepremična in temna gladina, v kateri so se zrcalile neenake sence visoke obale in oblačnega neba. Guido je bežno pogledal na jezero in spet začutil, da se za številnimi raztresenimi podrobnostmi skriva neki smisel. Cesta se je zdaj vzpenjala in Guido je menjal iz četrte v tretjo brzino. Vrh klanca se je od neba odražalo razgledišče, onkraj katerega si slutil nekaj sto metrov globok prepad.

Mahoma je Guido imel občutek, ko da stopa na svetlo iz podzemnega prostora, iz težkega in gluhega ozračja v drugo, svetlo in lahko. Hkrati ga je prešinila povsem določena misel: pognati vozilo z vso hitrostjo v praznino vrh klanca in vreči se v jezero skupaj z ženo in otrokoma. Avto bi padal dva ali tristo metrov, zgrmel v jezero in smrt bi nastopila skoraj v trenutku. Vprašal se je, če mu ni te misli navdahnilo sovraštvo do družine, a je spoznal, da ni tako. Nasprotno, zazdelo se mu je, da jih ni nikoli tako ljubil, kot v tem trenutku, ko jih je hotel uničiti. Pa je bila to misel ali skušnjava? Bila je skušnjava, ki se ji skoro ni mogel upirati, smrtno sladka, uporna in polna koprnenja, podobna tisti, ki jo navdahne pomilovanje, ki noče ostati neplodno.

Vozilo je zavilo na desno, se skoro dotaknilo cestnega roba in se naglo vzpenjalo proti razgledišču. Ko so bili že onkraj najvišje točke, se je Guido znašel pred majhnim travnikom, ki ga ni bil predvidel; brezno je ostalo zadaj in skušnjava je bila zdaj mimo: pasti v praznino bi bilo nekaj naravnega, iti nazaj zato, da se vržeš vanjo, bi bil zločin. Guido se je ustavil, potegnil ročno zavoro in obstal nepremično. Ni imel nobenega posebnega občutka; le zdelo se mu je, da se je zopet vrnil iz lahkega v težko in gluho ozračje. Žena je stopajoč iz avtomobila dejala: »Lepo, prav si storil, da si se ustavil: pojdimo pogledat jezero!«

Ko so bili vsi štirje na robu razgledišča in se, držeč za roke, sklonili naprej, da občudujejo jezero, se je Guido nenadoma spomnil: to nedeljo je bila obletnica njune poroke; o tem sta govorila prejšnji večer, ko sta dala otroka spat; in sklenila sta, da napravijo izlet prav zato, da proslavijo.

Trgovsko podjetje moda

CELJE

s svojimi poslovalnicami:

VOLNA ● VESNA ● MANUFAKTURA ● SOLČAVA ● DROGERIJA ● PARFUMERIJA

nudi razno tekstilno blago, konfekcijo, volnene izdelke — v trgovini »Baby« vse za naše najmlajše — v poslovalnici Drogerija razno kozmetično in drogerijsko blago.

Obiščite nas ● Zadovoljni boste

Požar zaradi gradbene pomanjkljivosti

LJUBLJANA, 18. maja — Včeraj zvečer je na stanovanjski hiši na cesti v Mestni log št. 15, ki je last stanovanjske skupnosti Trnovo, izbruhnil požar. Ogenj je nastal na podstrešju pri dimniku, katerega se je dotikal leseni prečni tram. Včeraj sta namreč dve stranki močno zakurili v peči in zaradi visoke temperature se je tram vnel. Ogenj se je naglo razširil, tako da so popolnoma uničeni streha, seno in razni drugi predmeti, ki so bili shranjeni na podstrešju. Požar so pogasili poklicni gasilci iz Ljubljane. Nastalo materialno škodo cenijo na približno milijon dinarjev.

Eksplozija granate ubila človeka

NOVA GORICA, 18. maja — Včeraj opoldne so delavci kmetijskega gospodarstva Gorica ob poljski poti Renče—Mirna, v kraju Jerališče pri Renčah, kurili odpadke trstja. Prav na prostoru, kjer so delavci zanetili ogenj, pa je bila 15 centimetrov pod zemljo stara topovska granata kalibra 100 milimetrov, verjetno še iz prve svetovne vojne. Zaradi ognja se je granata močno segrela in nenadoma eksplodirala. Prav tedaj je šel mimo 66-letni Jožef Grilanc iz Mirna. Del granate ga je zadel v glavo, tako da se je zgrudil mrtev.

„Najbolj nedisciplinirani so pešci..."

V prvih treh letošnjih mesecih 39 nesreč povzročili pešci

LJUBLJANA, 18. maja. V prvih treh mesecih smo samo v ljubljanskem okraju zabeležili 231 prometnih nesreč, med katerimi so jih kar 39 zakrivili neprevidni pešci. Pri tem so mišljene samo tiste prometne nesreče, ki so terjale človeška življenja, hujše telesne poškodbe ali nad sto tisoč dinarjev materialne škode. Ker po statistikah prometne nesreče, ki jih povzročajo oziroma pri katerih so soudeleženi pešci v ljubljanskem okraju, iz meseca v mesec naraščajo, smo zaprosili Marijana Metlaka, inšpektorja za propagando in vzgojo v cestnem prometu pri prometnem odseku TNZ Ljubljana, naj nam pove, kje moramo iskati vzroke za to.

Med najbolj nediscipliniranе uporabnike naših cest sodijo v zadnjem času razen kolesarjev in mopedistov prav gotovo tudi pešci. V prvih treh mesecih letos se je samo v ljubljanskem okraju pripetilo 73 prometnih nesreč, ki so jim botrovali pešci. Pri teh nesrečah so bili trije pešci mrtvi, 39 huje in 31 laže poškodovanih. Če povemo to še v odstotkih, pomenijo pešci kar 31,1 odst. vseh žrtev prometnih nesreč v ljubljanskem okraju v prvih treh mesecih letos. Med 39 nesrečami, ki so jih zakrivili pešci, so statistiki razčlenili vzroke takole: 17 nesreč — popolna brezbrižnost do prometa na cesti, 8 nesreč — vinjenost, 6 nesreč — nenadoma pritekel na cesto, 8 nesreč nepravilno prečkanje ceste in ostali vzroki. Med smrtnimi žrtvami sta dva otroka in starejša oseba — vzrok: nepričakovano in nepravilno prečkanje ceste — vsi v Ljubljani!

— Na katerih ulicah in cestah v Ljubljani pešci najmanj upoštevajo cestno-prometno varnost in kje ter kako najčešče greše pri tem?

— Čeprav je režim cestnih prehodov za pešce v središču mesta urejen s semaforji in belimi pasovi, še zdaleč ne moremo govoriti, da se odvija promet povsem varno. Najbolj se pešci izpostavljajo nevarnosti v ozki Čopovi ulici, kjer kar križem kražem, in to ob vsakem času prečkajo cesto. Podobno neprevidnost opažamo tudi pri prečkanju ozke Wolfove ulice, Cankarjeve in Miklošičeve ceste, na katerih je razmeroma hiter in gost promet. Na vseh teh cestah pešci največkrat prečkajo cestišče izven prehodov za pešce.

— Kaj bi morali ukreniti, da bi kar najbolj zaščitili varnost pešcev pri vsak dan naraščajočem cestnem prometu v mestu?

— Mislim, da gre tu predvsem in v prvi vrsti za samovzgojo pešcev, ki se morajo zavedati, da se morajo tudi oni podrediti cestno prometni disciplini sodobnega prometa. Še posebej velja to za prehode na cestah, ki niso posebej označeni. Saj odlok o ureditvi prometa v Ljubljani še posebej naglaša: Kjer na vozišču ni označenega prehoda za pešce, morajo le-ti prečkati cesto pravokotno pred križiščem. Izven označenega prehoda za pešce lahko prekoračimo cesto le, kadar v razdalji najmanj (100 m v obe smeri) ni križišča ali označenega prehoda za pešce. Na Titovi, Celovški, Dolenjski in Tržaški cesti lahko prekoračimo cesto le na označenih prehodih za pešce.

— Kaj menite o veliki gneči na prehodih za pešce pri najbolj frekventiranih ljubljanskih križiščih, kot so pred Pošto in na Ajdovščini?

— Na teh prehodih večkrat vlada nered, saj se pešci, ki bi radi čimprej prečkali cesto, neredkokdaj zaletavajo drug v drugega. Mislim, da bi bilo zelo koristno, če bi hodil vsak po svoji desni polovici, ne pa diagonalno ali pa celo po levi strani. Morda bi v prihodnje, kakor je ponekod celo v praksi, tudi pri nas kazalo na prehodih označiti desno in levo polovico prehoda s posebnimi puščicami. Ker so pešci v modernem cestnem prometu najbolj izpostavljeni raznoterim nevarnostim, morajo biti na cesti dvakrat previdni. Le tako se bomo izognili visokemu številu prometnih nesreč, pri katerih so prizadeti prav oni.

N. L.

Osebna avtomobila zapeljala s ceste

KOPER, 18. maja — Danes ponoči je po cesti iz Strunjana proti Kopru vozil osebni avtomobil CE-35-78, ki ga je upravljal voznik Franc Pleterski. V Strunjanu je iz doslej neugotovljenega vzroka zapeljal s ceste in se zaletel v podporni zid št. 54. Pri trčenju se je voznik laže poškodoval, na osebnem avtomobilu pa je za 150.000 dinarjev škode.

LJUBLJANA, 18. maja — V noči od petka na soboto je po cesti I. reda s Črnuč proti Ljubljani vozil osebni avtomobil LJ-216-24 (voznik Ivan Dimec). Iz neznanega vzroka je pred gostilno »Angelca« trčil v zaščitni zid mostu. Voznik se je pri nesreči huje poškodoval, laže pa se je ranil njegov sopotnik Vili Razboršek. Oba so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, materialno škodo na osebnem avtomobilu pa so ocenili na 500.000 dinarjev.

Sedem let koval maščevanje

Z vojaško puško streljal na vprego – Kazen: 10 mesecev zapora

MARIBOR, 18. maja. Na okrožnem sodišču v Mariboru je bila danes obravnava zoper 19-letnega Rudolfa Lužnika iz Gradišča pri Slovenjem Gradcu, ker je aprila letos v volovsko vprego, ki sta jo vodila Anton Konečnik in njegova žena Marija, štirikrat ustrelil iz karabinke in zadel oba vola. Razen tega je obtožnica Lužnika bremenila tudi divjega lova.

Kaznivo dejanje, ki ga je storil Lužnik, je bilo v bistvu zasnovano že pred dobrimi 7 leti. Lužnikov sosed Konečnik je namreč tisti čas pretepel tedaj 12-letnega Lužnika, ker mu je ta nekaj nagajal. Rudolf Lužnik tega ni nikoli pozabil. Zaklel se je celo, da se bo maščeval, ko bo odrastel. Dne 4. aprila lani je 19-letni Lužnik videl Konečnika in njegovo ženo, kako sta z dvema voloma vozila gnoj na njivo. Skril se je v gozd in oprezoval za njima. Končno se je odločil. Šel je domov po staro vojaško puško-karabinko (s katero je lani uplenil že tri srnjake, ne da bi imel lovsko dovoljenje) in se skril v gozdu. Ko sta Konečnikova znova pripeljala mimo, je iz razdalje 40 m začel streljati. S prvima dvema streloma je zadel oba vola, da so ju morali pozneje zaklati. Preostali dve krogli sta zgrešili.

Naključje je bilo, da krogle niso zadele obeh zakoncev, saj sta hodila tik ob volih. Lužnik se je potem sam prijavil organom Ljudske milice.

Tričlanski senat je Rudolfa Lužnika spoznal za krivega in ga zaradi streljanja na Konečnikovo vprego ter zaradi divjega lova obsodil na enotno kazen 10 mesecev zapora. Ob kaznovanju je sodišče upoštevalo Lužnikovo mladost in okoliščino, da je bil zaradi življenjske neizkušenosti tedaj zares lahkomiseln.

M

Otrok pritekel na cesto

IDRIJA, 18. maja — V Spodnji Idriji pri hiši št. 102, pred gostilno »Turk«, je včeraj popoldne nenadoma pritekla na cesto 6-letna Nada Bogataj. V tem trenutku je po cesti pripeljal mimo osebni avtomobil LJ-101-54, ki ga je s hitrostjo približno 25 kilometrov na uro vozil Franc Potočnik. Deklica se je zaletela v vrata osebnega avtomobila in padla po cestišču. Pri padcu si je zlomila nogo in so jo odpeljali v bolnišnico.

Vozila sta drug za drugim

MARIBOR, 18. maja — Po Partizanski cesti v Mariboru, v smeri proti glavnemu kolodvoru, se je včeraj popoldne peljal kolesar Alojz Fras pravilno po kolesarski stezi. Tik za njim se je s kolesom peljala Anica Valentar. Kolesar Fras je pred križiščem zmanjšal hitrost, zaradi kratke razdalje pa je Valentarjeva vanj trčila in padla na levo stran kolesarske steze. Pri padcu si je zlomila nogo in so jo morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

NEDISCIPLINA NA PREHODU PRED POŠTO — Takoj ko zasveti zelena luč, se pešci z obeh strani ceste zaženejo po prehodu za pešce. Neprijetnemu zaletavanju bi se lahko izognili, če bi vsak hodil po svoji desni strani prehoda. Foto: Deniša

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1—3. — UREDNIŠTVO: LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 — UPRAVA: TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896. — PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 3, TELEFON ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832. POŠTNI PREDAL 29. — BRZOJAVNI NASLOV: »DELO« LJUBLJANA. ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI: LJUBLJANA 600-11-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV. — ROKOPISOV NE VRAČAMO.

Telefon dežurnega urednika: 20-646

NAROČNIKI »DELA«

naj pazljivo preberejo naše pismo, ki ga bodo prejeli v ponedeljek, dne 20. maja 1963!

Gledališče

DRAMA

Nedelja, 19. maja, ob 19.30: Behan: TALEC (tragikomedija). - Gostovanje v Zrenjaninu. (Narodno pozorište.)

Torek, 21. maja, ob 20. uri: Župan: ČE DENAR PADE NA SKALO. Abonma U. (Vstopnice so tudi v prodaji.)

OPERA

Nedelja, 19. maja, ob 10.30: Gotovac: ERO Z ONEGA SVETA. Za Mladinski abonma za šole: I. in II. OŠ dr. Vita Kraigherja, OŠ Mirana Jarca, Borisa Kidriča, Prežihovega Voranca, Angele Ocepkove in Majde Vrhovnik. — (Razprodano.)

Ob 20. uri: Zeller: PTIČAR. Gostovanje Mestnega gledališča iz Celovca. (Vstopnice so še v prodaji.)

Ponedeljek, 20. maja, ob 20. uri: Produkcija Srednje baletne šole. (Vstopnice v prodaji v Operi od 300 din navzdol.)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Nedelja, 19. maja, ob 15. uri: E. de Filippo, ŽUPAN OKRAJA SANITA. Abonma Gorenjska. Vstopnice so še v prodaji.

Ob 20. uri: SMEH NI GREH, literarno satirični kabaret. Gostovanje na Trati. Tretja predpremiera.

Ponedeljek, 20. maja, ob 20. uri: Georges Michel, IGRAČE. Gostovanje gledališča Ad hoc.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 19. maja, ob 16. uri: Lamoureux: RJAVOLASKE, komedija. Red Nedelja — popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 19.30: Lamoureux: RJAVOLASKE. Izven.

Rezervacije po tel. št. 32-860.

MLADINSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Dvorana Soča

Nedelja, 19. maja, ob 10.30: Peroci - Battelino: DVE NEDELJI. Izven. Vstopnice so v prodaji dve uri pred predstavo.

MALO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Komenskega 12

Nedelja, 19. maja ob 16. uri: A. T. Linhart: VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI, komedija. Ob 20. uri: M. Begović: BREZ TRETJEGA.

GLEDALIŠČE AD HOC
Gostovanje v Mestnem gledališču

Ponedeljek, 20. maja ob 20. uri: Georges Michel: IGRAČE, komedija. Predprodaja pri blagajni MG od 10. do 12. in uro pred predstavo. 6072

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete
Levstikov trg 2

Nedelja, 19. maja, ob 11. in 15. uri: M. Mahnič: RDEČA KAPICA.

ROČNE LUTKE
Resljeva 36

Nedelja, 19. maja, ob 17. uri: N. Simončič: KLJUKČEVE POČITNICE.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 19. maja, ob 9. uri: PRINCESKA IN PASTIRČEK. Uprizori dramska sekcija šole Simona Jenka iz Kranja za dijake šole Simona Jenka. Ob 15. uri: URA PRAVLJIC — izven— gostovanje v Voklem.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 19. maja, ob 10. uri: Pero Budak: METEŽ, II. nedeljski dopoldanski abonma. Nekaj vstopnic je še v prodaji. Pero Budak: METEŽ. Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji.

Koncerti

RTV LJUBLJANA prireja v nedeljo, 19. maja ob 10.30 v Veliki filharmonični dvorani matinejo v počastitev dneva mladosti. Sodelovali bodo: Otroški in Mladinski zbor RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Janeza Kuharja in Dekliški zbor RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Mira Kokola. Na sporedu bodo dela iz mladinske vokalne literature naših in tujih skladateljev. Vstopnice po enotni ceni 100 dinarjev so v prodaji pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije. K

Čestitka

DRAGIM STARŠEM, DRČAR ERNESTU in ženi IVANKI, prisrčno čestitamo za 60-letnico skupnega življenja in jima želimo vse dobro! - Hvaležni otroci z družinami in vsi sorodniki. 6030

RTV Ljubljana

SPORED ZA NEDELJO

6.00—8.00 Dobro jutro! — vmes ob 6.30—6.35 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — A. A. Milne—M. Stanovnik: Tiger v pujevi druščini — 8.40 Primorski mladinski zbori pojo (Posnetki z okrajne revije v Kopru) — 9.05 Za nedeljsko razvedrilo mešan spored simfonične, komorne in operne glasbe — 10.00 Se pomnite, tovariši ... Jože Peternelj: Iz ofenzive v svobodo — 10.30 Matineja otroškega in mladinskega pevskega zbora RTV Ljubljana pod vodstvom Janeza Kuharja — 11.30 Nedeljska reportaža: Zvone Zorko: Problemi cestnega prometa — 11.50 Tisoč pisanih taktov za dober tek 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo —I. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. — 15.15 Zabavni orkester Norrie Paramor — 15.30 Chopin: Iz mazurk, valčkov in polonez (Izvajajo poljski umetniki: Henryk Sztompka, Regina Smendzianka, Halina Czerny-Stefanska — klavir) 16.00 Humoreska tega tedna — Mile Stanković: Predavatelj prvega razreda — 16.20 Ogrlica s popevkami in prijetnimi melodijami — 17.05 Športna nedelja — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Izberite svojo melodijo — 21.00 Ob 130-letnici rojstva Johannesa Brahmsa — 22.15 Skupni program JRT — studio Beograd — 23.05 Plesna glasba — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih: Zvonimir Ciglič: Obrežje plesalk — koreografsko simfonična slika (Orkester SF dirigira Bogo Leskovic); Richard Strauss: Koncert št. 2 v Es-duru za rog in orkester (Orkester Philharmonia dirigira Wolfgang Sawallish, solist Dennis Brain — rog); Ottorino Respighi: Rimski prazniki (Simfonični orkester iz Minneapolisa dirigira Antal Dorati) — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Za ljubitelje operne umetnosti: J. Haydn: Finale 2. dej. opere Svet na mesecu — M. Glinka: Kavatina Antonide iz opere Ivan Susanin: G. Verdi: Recitativ in arija Leonore ter miserere iz 4. dej. opere Trubadur J. Offenbach: Tercet Miracla, Antonija in matere iz opere Hoffmannove pripovedke: G. Puccini: Zaključni prizor 2. dej. opere Madame Butterfly — 14.00 Popoldne ob zabavni glasbi — 14.30 Pol ure španske glasbe: Enrique Granados: Govescas. Drugi del (Leopoldo Querol — klavir): F. G. Lorca: Štirje goniači mul: Uspavanka (Margarita Gonzales — mezzosopran, Salvador Calabuig — klavir) — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.15 Rolf in Aleksandra Becker: Ob treh in petnajst, IV. nadaljevanje.

19.00 Napoved II. programa — poročila — 19.05 V nedeljo zvečer Intervju z Boškom Petrovičem — 20.00 Sodobni izvajavci: Violončelist Mstislav Rostropovič (pri klavirju Benjamin Britten) — 20.30 Radijski dnevnik II. programa — 20.45 Iz opusa Antonia Vivaldija — Koncert v F-duru št. 273 (Violinist Reno Fantuzzi in orkester Scuola Veneziana dirigira Angelo Ephrikian) — 21.00 Urica zabavne glasbe z znanimi vokalnimi in instrumentalnimi solisti ter ansambli zabavne glasbe — 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan — 22.15 Jugoslovanska komornoglasbena soareja: Krešimir Fribec: Toccata variata (Fred Došek — klavir) Miloje Milojević: Sonata za violino in klavir op. 36 (Leon Pfeifer — violina, Pavel Šivic — klavir) — 23.00—23.05 Poročila.

TELEVIZIJA

Na kanalih 5, 6, 11 in 9 s pretvorniki

8.55 **Kmetijska oddaja** (Beograd)
9.55 **Prenos predvolilnega zborovanja s Trga Marxa in Engelsa v Beogradu** (Beograd)
17.15 **Reportaža o vzponu alpinistov na Aiguille du Midi** (Evrovizija)
18.00 **Poročila** (Beograd)
18.05 **»Noč nad Parizom«** — francoski igrani film (Beograd)
19.30 **Želimo vam dober sprejem** — propagandna oddaja (Beograd)
20.00 **TV Dnevnik** (Beograd)
20.45 **»Avtocesta 1963«** — Filmska reportaža (Beograd)
21.00 **Potujte in obiščite!** — TV reportaža (Beograd)
21.10 **Branko Ćopić: »Nenavadni junaki«** — humoristična oddaja (Beograd)
22.10 **Koncert flavtista Borisa Campe** (Ljubljana)
22.40 **Poročilo s predvolilnega zborovanja v Šabcu** (Beograd)
23.50 Poročila (Beograd)

Kino

SPORED ZA NEDELJO

KINO UNION: amer. barvni film »ZATE ŽIVIM«. Režija: Melville Shavelson. Igrajo Danny Kaye, Louis Armstrong. Tednik FN 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Matineje ne bo.

KINO KOMUNA: amer. film ČUDODELKA. Režija: Arthur Tenn. Igrajo Anne Bancroft in Patty Duke — obe dobitnici Oscarja 1963. Tednik FN 20. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri. ZADNJIKRAT!

LETNI KINO DOM JLA, Ljubljana: amer. barv. CS film KARNEVAL V NEW ORLEANSU, ob 20.30. Prodaja vstopnic od 19. ure dalje.

KINO SLOGA: angl. kriminalni film MOŽ, KI NI ODNEHAL. Režija: Terry Bishop. Igrajo Cameron Mitchell in Marious Goering. Tednik FN 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIČ: ital. film LEPI ANTONIO. Režija: Mauro Bolognini. Igrajo: Marcello Mastroianni, Claudia Cardinale. Tednik FN 20. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. ZADNJIKRAT!

KINO ŠIŠKA: amer. VV film ALI LJUBITE BRAHMSA. Režija: Anatol Litvak. Igrajo: Ingrid Bergman, Anthony Perkins, Yves Montand. Brez tednika. Predstave ob 15., 17., 19. in 21.15.

KINO SAVA: amer. barv. CS film ČEZ PLANINE DIVJEGA ZAHODA. Režija: Richard Fleischer. Igrajo: Don Murray, Richard Egan. Tednik FN 19. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14. ure dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: angl. barvni cinemasc. film ZALIV TIHOTAPCEV. Režija: John Gilling Igrajo: Peter Cushing, John Fraser. Tednik. Predstave ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro in pol pred predstavo.

KINO TRIGLAV, Ljubljana: franc. barvni CS film SALAMBO. Tednik. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 10.—11. in od 15. ure dalje. Danes zadnjič.

MLADINSKI KINO: franc. barvni film (risanka) NENAVADNA PRAVLJICA, ob 15. in 17. uri. Ob 19. uri PREDAVANJE filmske sekcije KLUB MLADIH z italijanskim filmom KORALIST.

KINO SVOBODA, Šentvid: ital. barvni CS film SIN RDEČEGA GUSARJA, film ob 10, 16, 18 in 20. uri.

KINO »SVOBODA«, ČRNUČE: domači film KOZARA, ob 18. in 20. uri.

KINO »SVOBODA«, Dolgi most: ameriški film POSLEDNJA OBALA, ob 17 in 20. uri.

KINO GUNCLJE: franc. barvni CS — pustolovski film GRBAVI VITEZ, ob 15, 17 in 19. uri.

KINO SAVLJE: ameriški film LJUBEZEN POPOLDNE, ob 17 in 19.30.

KINO HRUŠICA: amer. barvni VV film TAKSI IN PRIKOLICA, ob 19. uri.

KINO ZADOBROVA: poljski barvni CS film KRIŽARJI, ob 15, 17 in 19. uri.

KINO DRAVLJE: amer. barvni CS film PLESALKE, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO VEVČE: zahodnonemški barvni film POSLEDNJI AKORDI, ob 10, 18 in 20. uri.

KINO ZALOG: italijanski CS film HERKULES, ob 19. uri.

KINO LITIJA: sovjetski barvni film DEKLIŠKA POMLAD, ob 10, 17.30 in 20. uri.

KINO ŠMARTNO PRI LITIJI: francoski barv. CS film NOČI LUKRECIJE BORGIE, ob 16. in 20. uri.

KINO »CANKARJEV DOM«, Vrhnika: ameriški barv. film PUSTOLOVŠČINE TOMA SAWYERJA, ob 10. uri. Francosko-italijanski CS film UGRABITEV SABINK, ob 15. in 20. uri. ameriški barvni CS film ČAJ IN SIMPATIJA, ob 17. uri.

KINO DOMŽALE: itali. barvni CS film RIMSKA SUŽNJA, ob 9, 16, 18 in 20. uri.

KINO MENGEŠ: nemški barvni CS film MONPTI, ob 17.30 in 20. uri.

KINO DUPLICA, Kamnik: ameriški film APARTMA, ob 15, 17 in 19. uri.

KINO »DOM«, Kamnik, franc. kriminalni film KDO STE VI M. SORGE, ob 17 in 20. uri.

KINO BLED: ameriški film RIO BRAVO, ob 18. in 20.30.

KINO »SORA«, Škofja Loka: ameriški barvni film OBSEDENA ŽENA, ob 9.30., 17. in 20. uri.

KINO RADOVLJICA: amer. barvni CS film DOM NA GRIČU, ob 15.30 in 20. uri. Zaradi izredne dolžine filma so cene vstopnicam zvišane. Angleški film (drama) V SOBOTO ZVEČER, V NEDELJO ZJUTRAJ, ob 18. uri.

KINO CENTER, Kranj. nem. film DRAGA MOJA, OSTANI Z MENOJ, ob 15. uri. Ob 17, 19 in 21. uri angl. film ČAS BREZ USMILJENJA. Matineja ob 10. uri domači film VZKIPELO MESTO, vstopnina enotna 50 din.

KINO NAKLO: nem. barv. film PREPROSTO DEKLE, ob 17 in 19.30.

KINO KRVAVEC CERKLJE: ital. barv. CS film POLETNE ZGODBE, ob 16.30 in 19.30.

KINO SVOBODA, Kranj: nem. barv. VV film GORSKA ROŽA, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO STORŽIČ, Kranj, angl. film ČAS BREZ USMILJENJA, ob 14. uri. Ob 16 in 20. uri nem. film DRAGA MOJA, OSTANI Z MENOJ. Ob 18. uri franc. film PO SILI MILJONAR. Matineja ob 10. uri amer. barvn. filma JAGUVAR, GOSPODAR DŽUNGLE.

KINO ŽIROVNICA: franc. CS film TAKSI ZA TOBRUK.

KINO RADIO, Jesenice: amer. film RAZBURKANO MORJE, ob 18 in 20. uri. Matineja ob 10. uri. (Mladinski film.)

KINO PLAVŽ, Jesenice: madž. film ZVER, ob 18 in 20. uri. Matineja ob 11. uri. (Mladinski film.)

KINO KOR. BELA: amer. barv. film NUNA.

KINO DOVJE: ital.-franc.-nemški film ONA JE MOČNEJŠA OD MENE.

KINO KRANJSKA GORA: francoski film RAZSODBA.

KINO KRKA, Novo mesto: amer. barvni CS film NA MUHI, ob 10, 15, 17 in 19. uri.

KINO DOM JLA, Novo mesto: amer. barvni film NEPOZNANI JE PRIŠEL, ob 18. in 20. uri.

LETNI KINO CELJE: francoski film SVETNIK VODI PLES, ob 20. uri.

KINO UNION, Celje: jugoslovanski film MEDALJON S TREMI SRCI, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO METROPOL, Celje: angleški VV film V RITMU TWISTA, ob 16, 18 in 20. uri. Ob 10. uri »SKRITA TRDNJAVA«.

KINO SVOBODA, Videm-Krško: amer. barvni. CS film KRVNIK IZ NEVADE, ob 17.30 in 19.30.

KINO ČRNOMELJ: amer. barv. CS film JEZDECI, ob 17 in 20. uri.

KINO SVOBODA II. Trbovlje: franc. CS film STRELJAJTE NA PIANISTA, ob 15, 17 in 19. uri.

KINO DELAVSKI DOM, Trbovlje: amer. barvni CS film VRNITEV V MESTECE PEYTON.

KINO SVOBODA — ZASAVJE, Trbovlje: jugoslovanski film VELIKA TURNEJA, ob 15, 17 in 19.15.

KINO »DELAVSKI DOM«, Zagorje: amer. CS barvni film SEDMO SINDBADOVO POTOVANJE, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA II. HRASTNIK: Italijanski film STRANPOT, ob 17 in 19. uri. Ob 10. uri matineja jugosl. filma NADŠTEVILNA.

KINO PARK, MURSKA SOBOTA: španski barvni film PRIŠEL JE ANGEL, ob 10, 15, 17.30 in 20. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: nemški barvni film NE POŠILJAJ ŽENO V ITALIJO, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO ŽALEC: ameriški barvni CS film VRNITEV V PEYTON, ob 17.30 in 20. uri.

KINO POLZELA: italij. film PREKLETA SLEPARIJA, ob 17 in 19.30.

KINO SVOBODA, Šempeter v Savinjski dolini: amer. barv. film TRAPER KELLY, ob 17 in 20. uri.

KINO »SVOBODA«, Šempeter: amer. barv. film ENOOKI JACK, ob 17.30 in 20. uri.

KINO SOLKAN: ital. barvni film LJUBIM — LJUBIŠ, ob 17 in 20. uri.

KINO »SOČA«, Nova Gorica: mehiški barvni film »JAZ PUSTOLOVEC, ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

KINO »SVOBODA«, Sežana: italijanski CS film »MARATONSKA BITKA, ob 15, 17 in 20. uri.

Šolstvo

POMORSKA SREDNJA ŠOLA V PIRANU

Razpisuje za šolsko leto 1963-1964 vpis učencev v I. razred, in sicer:

24 dijakov v plovni odsek
24 dijakov v strojni odsek

Pogoji za sprejem v šolo so:

– da je kandidat z uspehom dokončal osem razredov osnovne šole ali druge ustrezne šole,
– da ni starejši od 17 let,
– da z uspehom opravi sprejemni izpit iz matematike in slovenskega jezika,
– da je duševno in telesno zdrav in sposoben za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik s pregledom pred sprejemnimi izpiti. Račun za zdravniški pregled plača vsak kandidat sam takoj pri pregledu. K zdravniškemu pregledu na šoli je dolžan vsak kandidat prinesti s seboj rentgenski pregled pljuč.

Zdravniški pregled in sprejemni izpiti bodo od 24. do 26. junija 1963. leta. Vsi prijavljeni naj se zglase dne 24. junija t.l. ob 8. uri zjutraj v Pomorski srednji šoli.

Prijave za sprejem, napisane na obrazcu 1.20, kolkovane s 50 din bomo sprejemali do 15. junija 1963.

Prijavam priložite naslednje dokumente:

– zadnje šolsko spričevalo,
– rojstni list,
– mnenje osnovne šole o sposobnostih in nagnjenjih učenca.

Vsi dijaki lahko stanujejo v internatu Pomorske srednje šole v Piranu. Mesečna vzdrževalnina znaša 11.000 din.

Šolski odbor Pomorske srednje šole v Piranu S 4122

ŠOLA ZA FARMACEVTSKE TEHNIKE v Ljubljani, Saranovičeva ul. 5 razpisuje po sklepu šolskega odbora in odloku o načinu izvedbe in o pogojih razpisa za vpis v strokovne šole (Ur. list 13/60) vpis v I. razred štiriletne šole v šolskem letu 1963/64.

V razred bo sprejetih 32 dijakov.

Pogoji za sprejem so:

1. dokončana osemletka
2. starost vključno do 16 leta

Prošnje kolkovane s 50 din, sprejema uprava šole od 20. V. do 10. VI. 1963.

Priloge, ki naj bodo kolkovane s 30 din, so: rojstni list, zadnje šolsko spričevalo (original) z mnenjem šolskega vodstva, kjer je učenec obiskoval zaključni razred, in potrdilo o vzdrževanju (štipendiranju) med šolanjem.

Ustrezno zdravstveno stanje bo preveril zdravniški pregled, ki ga bo organizirala šola.

Kandidati, ki jih priporoča za vpis Zveza borcev, socialno varstvo, gospodarske, družbene in strokovne organizacije, naj predložijo prošnji potrdilo ali priporočilo.

Kandidati bodo opravljali sprejemni izpit dne 21. VI. ob 8. uri iz slovenščine in matematike. Izpit bo trajal predvidoma dva dni. O dokončnem sprejemu bo odločala razpisna komisija.

Kandidatov, ki se bodo prijavili k izpitom, ne bomo posebej vabili. Šola dijaškega doma nima. Kandidati lahko zaprosijo za sprejem v dijaški dom »Ivana Cankarja«, kandidatke pa v dijaški dom »Anice Černejeve« na Poljanski cesti v Ljubljani.

Uprava šole za farmacevtske tehnike

S 4123

ŠOLA II. STOPNJE ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE (4-letna), z odsekom za **SANITARNE TEHNIKE** in odsekom za **MEDICINSKE LABORANTE** v Ljubljani, Šaranovičeva c. 5, razpisuje po sklepu šolskega odbora in Odloku o načinu izvedbe in o pogojih razpisa za vpis v strokovne šole (Ur. list FLRJ 13/1960)

VPIS V I. RAZRED

V I. razred odseka za sanitarne tehnike bomo sprejeli **v šolskem letu 1963/64** 30 učencev, v I. razred odseka za medicinske laborante bomo sprejeli 30 učencev.

Pogoji za sprejem so: uspešno dokončana osemletna osnovna šola, ustrezno zdravstveno stanje, ki se preveri na zdravniškem pregledu in ga organizira šola. Kandidati naj vložijo do 20. junija 1963 v upravi šole s 30 din kolkovano prijavo za sprejem (na obrazcu DZS 1.20).

Prošnji priložite s 30 din kolkovane priloge: rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, življenjepis, mnenje šole in potrdilo o vzdrževanju med šolanjem.

Sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike bo za vse prijavljene kandidate dne 24. junija 1963, ob 8. uri. Kandidati naj prinesejo s seboj potrjeno zdravstveno izkaznico.

Šola nima dijaškega doma. Kandidati lahko zaprosijo za sprejem v dijaškem domu »Ivana Cankarja«, kandidatinje pa v dijaškem domu »Anice Černejeve« na Poljanski cesti v Ljubljani.

S 4124

RAZPIS

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIRANJE pri republiškem sekretariatu za raziskovalno delo in visoko šolstvo razpisuje po 29. členu temeljnega zakona o štipendijah (Ur. l. FSRJ, št. 32-349-35) mesta za **pogodbene štipendije**

17 za slušatelje matematike, pedagogike in filozofije na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in na filozofski fakulteti, ki bi se po končanem šolanju zaposlili na šolah II. stopnje;

30 za slušatelje pedagoške smeri študija višjih in visokih šol:

a) višje pedagoške in višje gospodinjske šole,

b) pedagoške akademije,

c) visoke šole za telesno vzgojo,

d) prvostopenjskega študija na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in na filozofski fakulteti. Prednost imajo slušatelji matematike, defektologije, slovenščine, tehniškega pouka, telesne vzgoje in glasbenega pouka, ki bi se po končanem šolanju zaposlili na osnovnih in vajeniških šolah;

3 za študij dokumentalistike na III. stopnji fakultetnega študija;

12 za slušatelje umetniških akademij;

12 za dijake srednjih umetniških šol;

4 za slušatelje šole za knjižničarje;

12 ne glede na vrsto študija, za pripadnike naše narodnosti iz zamejstva in udeležence NOB;

10 ne glede na vrsto študija, za slušatelje, ki pri študiju dosegajo nadpovprečni uspeh.

Pri izenačenih pogojih imajo prednost otroci padlih borcev in aktivistov NOB.

Štipendije se podeljujejo za dobo enostopenjskega študija.

Štipendisti se s pogodbo zavežejo, da bodo po končanem šolanju službovali najmanj toliko časa, kolikor časa bodo prejemali štipendijo v kraju in službenem mestu na območju SR Slovenije, ki jim ga bo določil dajalec štipendije.

Višino štipendije bo določila komisija za vsakega prosilca posebej glede na študijski uspeh, materialne in socialne razmere.

Prošnje sprejema komisija za štipendije pri republiškem sekretariatu za raziskovalno delo in visoko šolstvo, Ljubljana, Župančičeva 3. Prošnje naj vsebujejo izčrpen prikaz dosedanjega študija z doseženimi uspehi, materialnega stanja prosilca in njegovo družbeno udejstvovanje. K prošnjam priložite: potrdilo o šolanju; prepis zadnjega letnega spričevala in spričevala o zaključnem izpitu na šoli II. stopnje; potrdilo šole o izpitih z navedbo ocene in datuma izpita; priporočilo ZMS ali ZŠJ na šoli; potrdila o številu družinskih članov, dohodkih in davčni obveznosti staršev, o otroškem dodatku, potrdilo ObO ZB (za udeležence NOB).

Priloge morajo biti kolkovane s 30 din, prošnje pa s 50 din državne takse.

Vsebinsko in formalno nepopolne prošnje, kakor tudi prošnje brez navedenih prilog komisija ne bo obravnavala. Prošnje se bodo sprejemale do 15. avgusta 1963, vendar traja razpis, dokler ne bodo podeljene vse razpisane štipendije.

Komisija za štipendije pri republiškem sekretariatu za raziskovalno delo in visoko šolstvo.

UPRAVA TEHNIŠKE ŠOLE za strojno stroko, Ljubljana, Aškerčeva 7-II., sporoča, da bodo privatni razredni in dopolnilni izpiti v dneh 6., 7. in 8. junija 1963 s pričetkom ob 8. uri. Zaključni privatni izpiti se bodo pričeli dne 10. junija 1963 ob 8. uri. Kandidati naj vlože pravilno opremljene prijave z vso potrebno dokumentacijo do 24. maja 1963 v upravi šole. S-4133

Obvestila

SREČANJE TOVARIŠIC IZ BENEŠKIH ZAPOROV

Iniciativni odbor vabi na srečanje tovarišic, ki so prestale kazen zaradi političnega udejstvovanja v beneških zaporih in v kaznilnici. Vse, ki se želijo udeležiti tega srečanja dne 6. julija 1963, v Ljubljani, naj prijavijo svojo udeležbo do 5. junija, na naslov:

Zveza združenj borcev NOB, komisija za bivše politične zapornike, internirance in deportirance Ljubljana, Trg revolucije 1.

ABSOLVENTI IV. letnika 1953, A in B razreda Lesnoindustrijskega oddelka TSŠ, Ljubljana, sporočite svoj naslov zaradi 10. obletnice mature na ime: Borštnar J., Tehniška šola KMRL, Ljubljana, Aškerčeva 7. 5910

LIKOVNA KOMISIJA pri Svetu Svobod in prosvetnih društev Slovenije in Likovni salon Celje pripravljata RAZSTAVO AMATERSKE LIKOVNE DEJAVNOSTI, ki bo med 15. in 20. septembrom 1963 v celjskem Likovnem salonu. V poštev pridejo slikarska in kiparska dela, ki so nastala v zadnjih treh letih. Avtorji naj svoja dela (največ tri) oddajo do 15. julija t. l. okrajnim Svetom Svobod in prosvetnih društev. O-4149

TURISTIČNO TRANSPORTNI BIRO JZ Ljubljana nudi posameznikom, šolskim skupinam in kolektivom enodnevna ali večdnevna letovanja po zelo ugodnih cenah v železniških domovih: Ankaran, Rovinj in Jezersko.

Prevoz z železnico v rezerviranih vagonih, s popustom, kot na primer za šolske otroke do Lesc, Bleda za eno smer 72 din, do Kamnika 34 din, do Opatije 160 din, do Reke 170 din, do Pule 260 din, do Kranjske gore 118 din, do Celja 118 din, do Sežane 150 din, do Kumrovca 170 din, do Rovinja 250 din.

Cene v letoviščih so naslednje:
Nočnine: v Ankaranu 400 din, v Rovinju in na Jezerskem 300 din po osebi.
Penzioni: v Rovinju za šolske otroke in učitelje od 500 do 550 din na dan. Za ostale neželezničarje od 750 do 800 din na dan. Na Jezerskem: otroci do 700 din, odrasli od 750 do 800 din na dan.
Zglasite se v našem biroju na Titovi cesti 32, za nadaljnje informacije.

ZA CELOVEČERNI UMETNIŠKI FILM »SREČNO KEKEC« išče podjetje Viba-film dva dečka in deklico v starosti med devetim in enajstim letom za glavno vlogo Kekca, Rožleta in slepe Mojce. Kandidat za Kekca naj bi bil živahen, navihan in odkritosrčen, lahko je manjše postave; Rožle naj bi bil večji, droben, nekoliko preplašenega in otožnega obraza. Mojca pa krhko in milo dekletce, ki naj nadih trpkosti na njenem obrazu razodeva njeno žalostno usodo. Vsi naj obdržijo po možnosti dolge lase. Kandidati naj se zglasijo v sredo 22. in četrtek 23. maja med 8. in 13. uro ter v četrtek 23. in petek 24. maja med 15. in 19. uro pri Filmservisu, Zrinjskega 9.

Za preizkus naj kandidati pripravijo krajše deklamacije. O.4071

POČITNICE NA MORJU! V lepem počitniškem domu blizu Splita nudimo 1 5 m e s t z odlično prehrano sindikatu proti zamenjavi v Sloveniji (lahko vse poletje). Josip Markić, »Segestica«, Split, Zrinjsko Frankopanska 3, telefon 35-64. O-6052

PREKLICUJEMO vse bianko naročilnice s podolgovato štampiljko: Mizarska produktivna zadruga Sevnica, Slovenija, razen če prideta tovariša Kolman in Androjna in se izkažeta z osebno izkaznico.

Zapora cest

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT za promet SRS obvešča, da se na cesti Arja vas—Velenje ukinja omejitev prometa z vozili nad 7 ton. O-4152

Maribor

DEŽURNA LEKARNA

Nedelja, 19. maja: lekarna »Glavni trg«, Glavni trg 20.

KINO

UNION: amer. barv. film DVOBOJ NA SONCU.
PARTIZAN: jugoslovanski film: ROJAKI.
UDARNIK: slov. komedija NAŠ AVTO. Franc. špan. barvni VV film: PROTI JAMAJKI.
KINO PTUJ 19. maja — RIO BRAVO amer. barv. vistav. film. Zaradi izredne dolžine filma bodo predstave ob 15., 17.30 in 20. uri. Cene vstopnicam pa bodo zvišane za 20. dinarjev.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE:

Nedelja, 19. maja, ob 16. uri: Achard: ODKRITOSRČNA LAŽNIVKA. Red U in izven.

Nov prehrambeni izdelek na našem tržišču!

Pred kratkim smo opazili v naših trgovinah nov okusno opremljen prehrambeni izdelek.

Pozanimali smo se in zvedeli, da sedaj pripravite BELO KAVO BREZ KUHANJA!

To dosežete z »ZDRAVKO« za belo kavo. Kot so nam povedali v trgovini, ljubitelji bele kave pripravijo priljubljeno belo kavo doma, na izletu, dopustu, KER ODPADE KUHANJE. Tudi otroci sami si pripravijo belo kavo z »ZDRAVKO«.

V toplih dneh pripravljena bela kava z »ZDRAVKO« osvežuje.

Priprava bele kave z »ZDRAVKO« je enostavna. V normalno skodelico daste polno kavino žličko »ZDRAVKE«, pol kavine žličke sladkorja ter nekaj kapljic vode. Maso mešajte, da se pensto raztopi. Dolijte toplo ali hladno mleko. Osladite po okusu.

»ZDRAVKA« je brez kofeina, odlično tekne odraslim in otrokom.

»ZDRAVKO« za belo kavo je dala na tržišče

KOLINSKA — LJUBLJANA

NAROČAM GLAS — SAMO SOBOTNI GLAS
(naročeni časopis podčrtajte)
Pošiljati pričnite dne .... na naslov
Priimek in ime ....
ulica .... hiš. štev. ....
Kraj .... pošta ....
(podpis)

P. N.

ČASOPISNO PODJETJE

„GORENJSKI TISK"
GLAS

KRANJ

Koroška cesta št. 8

Vrtimo globus

KALKUTA — Po Reuterjevih poročilih je v minulih petih tednih umrlo v Kalkuti za kolero okoli 700 ljudi. V istem obdobju so cepili proti tej nalezljivi bolezni dva milijona prebivalcev ogroženih področij.

—

RIM — Po najnovejših uradnih podatkih ima glavno mesto Italije 2,3 milijona prebivalcev.

—

MANILA — V filipinskem mestu Bogo kakih 480 km jugovzhodno od Manile, je po hudem požaru, ki je besnel štiri ure — izbruhnil je po vsej verjetnosti zaradi kratkega stika — brez strehe okoli tisoč ljudi.

—

WASHINGTON — Vremenoslovni urad ZDA je napovedal za velika področja Evrope obilne padavine v presledkih do sredine junija. Napoved deževja se nanaša na Anglijo, Francijo, Nemčijo, Belgijo ter severne dele Italije, Jugoslavije in Španije, medtem ko bo — po tej dolgoročni napovedi — manj padavin (pod povprečjem za ta letni čas) na Portugalskem, Danskem in južnem Norveškem ter v srednji Nemčiji, vzhodni Avstriji in v balkanskih deželah.

—

DAR ES SALAM — Ob ognjeniškem žrelu Ngorongoro v Tanganjiki so odkrili spomenik naravoslovcu Michaelu Grzimeku, ki se je leta 1959 tam smrtno ponesrečil z letalom.

—

MOSKVA — Do leta 1965 bodo v Sovjetski zvezi uvedli promet z Dieslovimi in z električnimi lokomotivami na železniških progah v skupni dolžini skoraj 100.00 km. Doslej so elektrificirali 18.000 km železnic, od tega 5500 km transsibirske železnice Moskva—Bajkal, kjer se je vožnja skrajšala za 30 ur, prihranijo pa okoli 20 milijonov ton premoga na leto. V kratkem naj bi bila elektrificirana tudi proga iz Moskve prek Kijeva in Lvova do Prage.

—

BRUSELJ — V belgijskem glavnem mestu so izročili namenu 24-nadstropni hotel (252 sob), ki je z 80 metri najvišje hotelsko poslopje na evropski celini.

—

STOCKHOLM — Po podatkih ministrstva za prosveto si zdaj pridobi na Švedskem (okoli 7.5 milijona prebivalcev) univerzitetno ali enakovredno visokošolsko izobrazbo vsako leto povprečno po 69 tisoč mladih ljudi.

—

PARIZ — Zaradi mode lasulj, ki se v Franciji naglo uveljavlja, je že več pariških damskih frizerjev spremenilo dosedanji način dela: kandidatka odda v salonu svojo »kupljeno krasoto«, naslednji dan pa jo dobi oprano in nakodrano.

—

AMSTERDAM — V turistični sezoni velja pravilo »Psa na vrvico!« na Nizozemskem samo v največjih mestih. Turisti, ki vzamejo psa s seboj na dopust, morajo na meji pokazati potrdilo, da je žival ustrezno cepljena (proti steklini ipd.)

Ob katastrofi »Thresherja«: preiskava, poskusi in računi

Posebna sidra z velikimi kavlji namerava ameriška mornarica vleči po morskem dnu na področju, ki prihaja po mnenju tehnikov v poštev pri iskanju atomske podmornice »Thresher«, potopljene 10. aprila s 129 člani posadke. Delo bo zamudno, čeprav so računi na podlagi modelov in ob upoštevanju vseh znanih podatkov že precej zmanjšali površino, ki jo je treba natančno preiskati.

Pripravljajo še drug poskus, ki naj bi dal koristne napotke. Podmornico »Toro« iz druge svetovne vojne, zgrajeno leta 1944, bodo opremili z avtomatično delujočimi instrumenti (oddajniki ipd.) ter jo potopili nedaleč od Cape Coda v okoliščinah, kar najbolj podobnih tistim, v katerih je doletela katastrofa atomsko podmornico (globina okoli 2.500 m, hitrost plovbe, naklonski kot potopitve itd.). Ustrezno razpostavljene podmornice in ladje bodo spremljale potopitev in zbirale podatke, ki utegnejo koristiti pri iskanju »Thresherja«.

Sidra s kavlji so uporabljali tudi že med drugo svetovno vojno, kadar se je sovražna podmornica, ki so ji bili na sledi, pritajila na razmeroma plitvem dnu, ustavila stroje in čakala, da bi minila nevarnost. To pot bo sodelovala tudi oceanografska ladja s strokovnjaki, ki bodo sproti ocenjevali ugotovitve in po njih določili kraj, kjer naj bi se potopil batiskaf »Trst«, ki se lahko spušča navpično in se razmeroma daleč premika po dnu, ne more pa pluti pod vodo. Tako za iskalce kakor kasneje za batiskaf bo precej težav: v tistem delu Atlantika je na dnu precej grebenov, vzpetin in globeli med njimi. Z napravami, ki oddajajo zvočne valove in prestrezajo njihov odboj, so ugotovili, da je na tistem področju razen vzpetin tudi nekaj drugih predmetov, po vsej verjetnosti ostankov potopljenih ladij, katerih ena je morda atomska podmornica.

Preiskovalna komisija, ki dela v Portsmouthu, je izjavila, da ni več v preiskavi Stanley Hecker, kapitan ladje »Skylark«, ki je spremljala podmornico »Thresher«. Njegovo ime so črtali s seznama tistih, ki prihajajo v poštev za zaslišev anje v zvezi z nesrečo — ne nazadnje tudi zaradi časopisnih poročil z očitki, češ da hoče preiskovalna komisija napraviti nedolžnega kapitana »Skylarka« za grešnega kozla.

Strahovi za reklamo

V okviru turistične propagande skušajo Angleži z najrazličnejšimi domislicami in z opisi posebnosti priklicati domače in tuje goste. Vabijo v gradove, v katerih »zanesljivo straši«, opozarjajo na zgodovinske posebnosti, vredne ogleda v tem ali onem mestu, hkrati pa brskajo po bogatih arhivih za nenavadnimi zgodbicami in takimi rečmi. Ena izmed njih: Samuela Baldwina iz Lighmingtona so 20. maja 1736 pokopali natanko tako, kakor je želel v oporoki, se pravi, da so truplo spustili v morje. To bi pri Angležih kot narodu pomorščakov navsezadnje ne bilo nič posebnega, če bi ne bil pokojnik tudi naznačil nagiba za to svojo odločitev. Utemeljil jo je takole: med družinskim prepirom mu je žena nekoč zagrozila, da bo — če ne bo nehal godrnjati in zmerjati — od sreče zaplesala na njegovem grobu!

ZERMATT: POGREB V SNEGU — V 800 m dolgem rovu za dotok vode k hidrocentralam Grande Dixence na nadmorski višini 1800 m nad Zermattom so minerji vrtali v skalo zadnje luknje za razstrelivo. Iz še ne povsem raziskanih vzrokov — po vsej verjetnosti je iz položenih cevi v rovu uhajal plin — je prišlo do hude eksplozije, ki je zahtevala med italijanskimi sezonskimi delavci štiri smrtne žrtve, tri vrtalce predora pa so nezavestne prepeljali v bolnišnico. Tisto popoldne, ko so žrtve nesreče spravili v dolino, je v Zermattu (na sliki) snežilo. Foto AP

Razstava »Upor v getu 1943«

»V Varšavi ni več židovske stanovanjske četrti,« je zapisano na naslovni strani zaključnega poročila esesovskega generala Stroopa o zadušitvi upora v varšavskem getu. To je le drobec med mnogimi dokumenti, spominskimi risbami in zapiski, fotografijami in posnetki uradnih spisov ter drugimi predmeti na razstavi »Upor v varšavskem getu 1943«, ki bo odprta do konca maja v eni izmed dvoran dunajskega velesejma.

Pol milijona Židov se je konec leta 1940 stiskalo v varšavskem getu, le še kakih 50 tisoč jih je bilo živih, ko so se v noči na 19. april 1943 z maloštevilnim, deloma ročno izdelanim orožjem dvignili proti esesovskim enotam v upor, katerega izid je bil jasen že takoj v začetku. Židje iz varšavskega geta so se uprli, čeprav so vedeli, da je komaj kje kakšna iskrica upanja na uspeh. Niso več mogli gledati, kako so nacisti dan za dnem v živinskih vagonih odvažali ljudi iz njihovih vrst v taborišča smrti s plinskimi celicami. Vsi, kolikor jih je še ostalo, so vedeli, kaj jih čaka, zato so se uprli rasistični blaznosti tretjega rajha.

Človeku, ki na spominski razstavi gleda slike o življenju v getu pred uporom, se zdi skorajda nepojmljivo, kako so premogle te bolne, do kosti in kože sestradane postave toliko volje in moči, da so skrbele za redni pouk otrok, izdajale ilegalni list in načrtno pripravljale upor proti Hitlerjevim elitnim četam. Boji so trajali od 19. aprila do 16. maja 1943, nacistične enote so imele velike izgube, toda Židov se je le kakih štirideset rešilo iz geta, pod katerega ruševinami je obležalo na desettisoče upornikov in njihovih otrok.

Skandinavski krožni dopusti

Švedi in Norvežani so izdelali za domače in za tuje turiste, ki potujejo z avtomobilom, petnajst predlogov za krožna potovanja in sedemnajst za vožnjo na cilj dopusta. Predlogi so različni, na primer časovno razporejeni od sedem do osemnajst dni, predlagane vožnje so dolge od 800 do 3.500 km, segajo pa iz obeh dežel tudi onstran polarnega kroga, na Laponsko Kdor se prijavi za to ali ono krožno vožnjo, sporoči samo zaporedno številko in datum začetka, potem pa mu na vseh začasnih ciljih zagotovijo prenočišče in vse drugo.

Novi bolgarski topli vrelci

Bolgarski geologi so odkrili v raznih delih dežele tri tople rudninske vrelce. Iz prvega privre vsako sekundo 18 litrov vode s temperaturo okoli 50 stopinj Celzija. Iz drugega — ta je v okolici Velingrada — vre na skoraj sto stopinj segreta voda iz globine 400 m, tretjega pa so odkrili blizu železniške postaje General Todorov v jugozahodnem delu dežele. Iz njega privre nad 40 l vode v sekundi, povprečna temperatura pa znaša 77 stopinj.

DAN KOT VSAK DRUG 62

Jesse je stal na zgornji prečki visoke lestve, ki je bila prislonjena na prednjo stran hiše; imel je neoviran pregled nad okni Hilliardove hiše. Lestev je bila mnogo višja od slemena strehe, Jesse v rumenem delovnem plašču z dvema črnima reklamnima nalepkama na hrbtu se je pretvarjal, da meri naravnano anteno. Pod njim sta stala njegova pomočnika, ki sta brezbrižno obračala hrbet Hilliardovi hiši. Z roko jima je dajal nekakšna navodila.

V resnici je Jesse proučeval Hilliardovo hišo in garažo. S tega mesta je lahko vse pregledal. Čutil je rahlo sprostitev, ki ga je prevzela ob misli, da končno nekaj počne. Mislil je tudi na puške z daljnogledi in na umetne grme tamkaj na polju za hišo, ki se ne smejo premikati in morajo ostati neopazni.

Stopil je navzdol po lestvi in odšel za Merckom v hišo. Poslušal je in večkrat prikimal. Slekel je delovni plašč in pograbil vetrni jopič. Čutil je Fredericksov pogled iz jedilnice, kjer so bili še trije policisti in Carson. Toda Jesse Webb ni mislil na to, kar je pravkar slišal — čeprav je zgodba z denarjem pojasnila, zakaj čepita Griffin in Robish v tej hiši — ker je malo prej, ko je stal na lestvi, dobro videl, da se premika nekaj za garažo. Ni si upal tvegati, da bi uporabil svoj daljnogled, toda takoj mu je šinilo v glavo, kdo bi lahko bil za garažo Tehtal je, ali bi kaj storil, brez tveganja seve.

x x x

Kmalu po 8.30 je opazil Chuck Wright monterje antene na Wallingovi hiši — mnogo prej, kot so zbudili pozornost Glenna Griffina v hiši. Upal je, da to ne pomeni, da pripravlja policija napad, ker je že vse zvedela. Vendar se mu je to zdelo zelo verjetno. Mož, kakršen je Jesse Webb, ne bo dolgo potreboval, da si bo prišel na čisto — si je moral priznati Chuck Wright.

Bilo je šest minut po deseti. Udje so mu že povsem otrpnili od čakanja, toda nestrpnost je bila močnejša. Če bosta oba moža opazila delavce na sosednji strehi, je upal Chuck, bo eden med njima — najbrž mož, ki straži tu zadaj v delovni sobi — šel na drugo stran, da bi pogledal, kaj je tam. Vendar se to ni zgodilo. Torej si mora sam izmisliti ukano, da bi ostalo zadnje dvorišče nezastraženo, za nekaj hipov, vsaj toliko časa, da bi Chuck mogel tja. Trdno je bil prepričan, da se bo Cindy v kratkem vrnila. Verjetno čakajo notri samo nanjo. Če je temu tako in če policija obkoljuje hišo, mora biti vsaj on z orožjem v poslopju. Samo tako lahko prepreči policiji, da bi bil kdo izmed Hilliardovih ubit ali ranjen. Policija mora s svojim napadom od zunaj zaposliti moža v hiši, da bosta za hip pozabila na družino. Ko bo notri prišel ta trenutek, se njemu obeta možnost, sicer šibka, vendar koristna, da bo začel za njunim hrbtom. Zdaj za Chucka ni bilo več obotavljanja, nobenega dvoma več.

Toda kje je Cindy? Ali se namerava vrniti domov? In kaj počne zdaj?

x x x

Prostor je bil dolg in tesen zaradi točilnega pulta na eni strani in steklenih omar na drugi. Smrad po whiskyju je vel v lokalu in ustvarjal vzdušje, ki je v Cindy povzročilo odpor in strah. Za točilno mizo je stal možak s karirastim telovnikom čez nekoč belo srajco in jo meril z očmi. Obrnila se je, stopila k vitrini in sedla. Roke je položila na mizo, pogled je uprla naravnost predse. Kmalu zatem se je prikazala natakarica, suhljata, slabo razvita ženska s kričeče barvanimi lasmi in z utrujenimi, ostro sišečimi očmi. Cindy je naročila koktajl, toda že pri misli nanj ji je postalo slabo. Potem je stal kozarec pred njo na mizi. Pogledala je na ročno uro: 10.29.

Tako pozno Chuck še ni prišel v pisarno. Hepburn je večkrat vprašal po njem, toda niti Cindy niti Costance Allen mu nista mogla povedati, zakaj Chucka še ni. Cindy ni vedela, kaj pomeni njegova odsotnost. Na tihem si je prepovedovala, da bi zdaj razmišljala o tem.

Misliti je morala samo na moža, ki ga bo čez minuto, točno ob 10.30 srečala v tem zanikrnem, zapuščenem baru v slepi ulici, blizu izhoda z odra neke filmske dvorane. Vedela je, kaj hoče ta mož, zakaj se mora sestati z njim. Torej nekako sodeluje pri umoru, na vsak način pa pomaga pri zločinu. Toda ti predsodki so bili že stari, kot edini odgovor nanje je prišlo vprašanje: Kaj drugega bi mogla storiti?

Se je Cindy davil bes, ko je opazila majhnega moža, ki je vstopil in se razgledoval po lokalu. Natakarica je izginila in mož za točilno mizo je obrnil hrbet. Cindy je to mimogrede opazila, ko je pogledala prišleka. Čutila je, da ne more prikriti prezira in studa v svojem pogledu, toda mali mož, ki je vstopil, jo je navdal z grozo. Zakaj, ni mogla vedeti. Nemara za to, ker je vedela za njegovo poslanstvo, ker je vedela, kaj bo storil za denar, ki ga mu bo dala.

»Ali lahko za hip prisedem, gospodična?« je vprašal.

Sedel je počasi na klop.

»Za moje ime veste, ali ne, gospodična?«

Odkimala je. Imena ni vedela — ni ga hotela vedeti. Vedela je samo nekaj: proč od tod, nazaj v pisarno svojega očeta, kjer bosta poklicala taksi in se odpeljala domov, kakor je bilo naročeno. Kljub temu ni mogla prav verjeti, da bi bil ta bedni človeček, droben in suhljat, resnično morilec. Po zunanjosti ter načinu govorjenja in po kretnjah je spominjal na potnika, inkasanta ali prodajalca v modni hiši, kjer je delal njen oče.

Veter ob ograji sredi predora

Cevi, beton in luči — mnogo dela pred vožnjo skozi Mont Blanc

Napovedi dneva, ko bodo izročili prometu cestni predor skozi Mont Blanc, najvišjo goro Evrope, so časovno raztegnjene na obdobje med jesenjo 1964 in pomladjo 1965. Ker so se gradbena dela začela leta 1959 — januarja na italijanski in konec maja na francoski strani — bo potemtakem minilo okoli šest let od prvega brnenja svedrov do začetka rednega prometa skozi 11.600 m dolgi predor med Chamonixom in Courmayeurom.

Vendar — najbolj naporno obdobje je že mimo. »Pospravljamo,« pravijo vrtalci: po industrijskem tiru prihajajo iz predora vozički z deli razstavljenih strojev in s kovinskimi ploščami, ob vhodu v predor je zložen na kup tudi »Yumbo«, mogočna naprava, v katere »nadstropjih« so brneli svedri v rokah vrtalcev žive skale, ki je popuščala pod pritiskom jekla, kakor se je trdnjavsko obzidje nekoč vdajalo votlemu butanju ovnov, ki so jih uporabljali srednjeveški oblegovalci.

V notranjost gore potuje na vozičkih cement: za oboke in stene so ga že porabili 100.000 kubičnih metrov, za tla v predoru ga bo šlo nadaljnjih 9.000 kubikov. Tehniki so se morali sporijeti z vrsto zahtevnih nalog: temperatura v predoru je različna na posameznih odsekih, pod betonsko oblogo je bilo treba zagotoviti prostor za prezračevalne naprave, vedno iznova so preverjali račune o raztezanostnem koeficientu določenega betona, preprečiti je bilo treba, da bi se na cementu nabiral led.

Največ preglavic so imeli vrtalci zaradi vode, kajti predor je na mnogih krajih presekal podzemeljske tokove. Na italijanski strani je bilo najhuje decembra 1961: iz skal je drla voda s silno močjo (tisoč litrov na sekundo) in kmalu preplavila predor 40 cm visoko. Dela so morali prekiniti, po velikih naporih jim je uspelo zajeti izvir in ga omejiti na 300 litrov v sekundi. Zdaj tečejo studenci v potok Entrèves po rovu z zmogljivostjo 700 litrov.

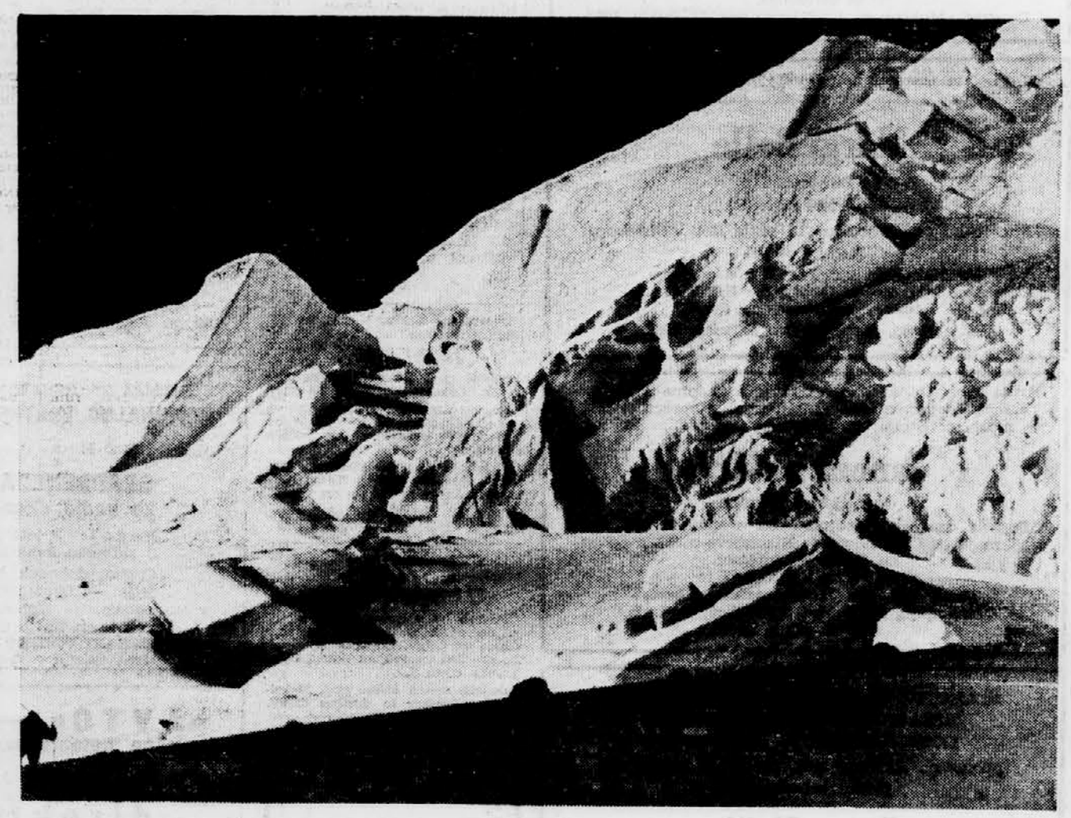
Podobne težave so bile tudi na francoski strani. Preden bodo ustrezno opremljeni predor izročili namenu, bo moralo več komisij podpisati skupno strokovno potrdilo, da ne prodre niti kapljica vode skozi stene in strop cestnega predora. Čeprav je betonska obloga debela povprečno pol metra, tu in tam še prodira voda skozi špranje in razpoke, ki jih je treba ne le zanesljivo zamašiti, marveč tudi poiskati in preusmeriti podzemeljski izvir.

Odkar so si francoski in italijanski vrtalci lani avgusta sredi predora podali roke — slovesnost je prenašala tudi televizija — pa doslej, so porabili že več sto kilometrov različnih, tudi plastičnih cevi za usmeritev podzemeljskih izvirkov in tokov. Zakaj tolikšna vestnost zaradi vode? Nti predstavljati si ni mogoče, kaj vse se utegne zgoditi, če bi se zaradi vode izoblikovale ledene plasti na cestišču ali pa ledene sveče pod stropom, čeprav je voda, ki teče iz več sto neznanih izvirov vzdolž 11.6 km dolgega predora, razmeroma topla: njena temperatura se giblje med 15 in 30 stopinjami, ob koncu predora pa ima v odtočnem jarku še vedno povprečno 19 stopinj Celzija.

V sredini predora — z obeh strani 5.800 m daleč v notranjosti gore — stoji lesena ograja na meji med italijanskim in francoskim delom rova. V njej je dvoje vrat, podrli jo bodo šele dan pred slovesno izročitvijo predora prometu. Na tej točki se z nesluteno močjo spopadata »francoski« in »italijanski« zrak: zaradi temperaturne razlike zračnih tokov nastaja pravcati ciklon na stikališču zračnih gmot v rovu, ki je na tistem mestu 2.100 m pod površinskim skalovjem z večnim ledom.

Dokler ni obokov pokrila cementna obloga, so se krušili skalnati drobci, ki so ogrožali vrtalce. Francozi so zato zabili v skalovje nad 170 tisoč debelih žebljev s kovinskimi ploščami — na italijanski strani so jih porabi skoraj prav toliko — ta nevarnost je mnila, ko so betonerji opravili svoje delo.

Avtomobilist, ki bo morda že čez poldrugo leto udobno zdrsnil po razsvetljenem cestišču — pravijo, da bo predor spominjal na moderno podzemeljsko železnico — brž kone ne bo pomislil na to, da med gradbenimi deli, ki so trajala v celoti kakih šest let, ni manjkalo dramatičnih trenutkov, da so minerji zvrtali pol milijona lukenj za dinamit in porabili 2.000 ton močnega razstreliva, preden so avtomobilom utrli pot skozi najvišjo goro Evrope.

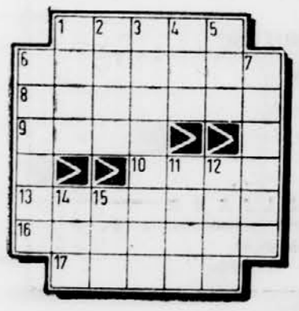
SVETLOBA IN SENCA MED GORAMI — Iz dneva v dan bolj se zima v visokih planinah umika pomladi, njen dih je čutiti tudi na pobočjih pod Mont Blancom (pogorje na sliki), katerega sneg se leskeče v soncu, da si mora smučar ali alpinist zaščititi oči. Medtem ko se na površju prebuja nova rast, se v gorskih nedrih dva kilometra pod zasneženimi vrhovi nadaljujejo dela v cestnem predoru skozi najvišjo goro Evrope.

Za dobro voljo

»Čudno! Zares se ne morem navaditi, da tudi svakinja pušča svoj voz na našem dvorišču!«

»Dieta je zelo stroga. Če boste vzdržali, mi sporočite, kako ste to zmogli . . .«

Križanka

VODORAVNO: 1. krinka, 6. eden najplodnejših angleških pripovednikov (Charles), 8. pesnik epa »Besni Roland«, 9. prometni objekt, 10. židovsko moško ime, 13. drugo ime za vranico, 16. butec, nerodnež, 17. puščavski veter.

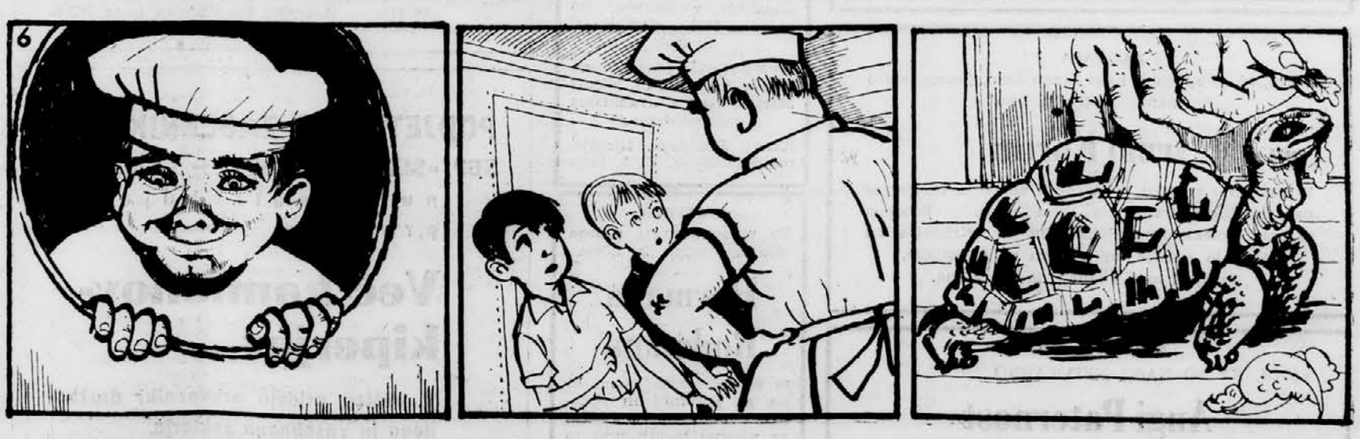
NAVPIČNO: 1. ime tenorista Brajnika, 2. lepi mladenič iz grške mitologije, 3. naziv za filozofsko postavko iz del Dunsa Scota, 4. obžalovanje, 5. pripadnik staroslovanskega naroda, 6. tkanina za namizne prte, 7. kraj, ki se je zrastel z Novo Gorico, 11. vzhodnoindijsko govedo, 12. pokrajina v Vietnamu, 14. proizvod gozdov, 15. žensko ime.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. strast, 7. Auclair, 9. I. r., 10. Anka, 11. aba, 13. Dag, 14. Mila, 16. NL, 17. Andrija, 19. Aachen.

Veliko potovanje

Piše: P. K.
Riše: TEK

6. Skozi linico, ki sta jo prej spregledala, se je prikazal dobrodušen obraz.

»Fanta, fanta! Zakaj se pa pretepata? Sicer pa sploh nista pogumna. Ko sem zaropotal z verigo, sta bila oba ob sapo.«

Olajšano sta strmela v prijazni obraz in Boris je bleknil: »Saj se sploh nisva zares!«

»Kako vama je pa ime?«

Kot bi ustrelil, sta oba hkrati odgovorila:

»Boris.« — »Saš.«

»Lepo. Jaz sem pa ladijski kuhar Lovro.«

Saš se je znašel tako hitro, da mu je Boris kar zavidal: »Kosilo je bilo izvrstno!«

Lovru sta fanta ugajala. Kmalu jima je povedal nekaj ribiških zgodb iz rodnega Umaga. Pokazal jima je tudi svojo malo kabino. Ko je Boris radovedno stikal po njej, je nenadoma odskočil. Zadel se je v nekaj, kar se je premikalo. Kuhar Lovro ga je brž pomiril. Bila je njegova želva Klotilda. »Že tri leta me spremlja na dolgih potovanjih,« je povedal in dodal. »Je pa samo solato in ves ta čas ni kaj prida zrasla.«

Ladja je začela drgetati.

»Aha, izpluli bomo.«

Fanta sta zdrvela na palubo.

Našim bralcem!

Pred odhodom na dopust!

V času letnega dopusta imajo tudi priložnostni bralci našega lista možnost, da naročijo »DELO« na počitniški naslov. Zadostuje, da nam deset dni pred odhodom na dopust nakažete s položnico znesek (po 20 din za številko) za toliko dni, kolikor časa želite list prejemati. Na hrbtni strani napišite Vaš počitniški naslov ter čas, od kdaj do kdaj želite, da Vam list pošiljamo.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **SGP »SLOVENIJA CESTE«, Ljubljana,**

razpisuje prosta delovna mesta za pomožno osebje v naših počitniških domovih v FIESI in na BLEDU

ŠTIRI SERVIRKE

ki bodo tudi za pomoč v kuhinji

Z interesenti se sklene začasno delovno razmerje. Samsko stanovanje je priskrbljeno. — Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: SGP »SLOVENIJA CESTE« — LJUBLJANA, Pražakova 1, splošni sektor. 4131

Komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij pri

KLINIČNI BOLNIŠNICI ZA PORODNIŠTVO IN ŽENSKE BOLEZNI V LJUBLJANI

Šlajmerjeva ulica štev. 3

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. **VODJO splošnega odseka**
2. **USLUŽBENKO splošnega odseka**
3. **STROJEPISKE**
4. **USLUŽBENCA ekonomata**
5. **OSKRBNIKA hiše**

POGOJI:

1. se zahteva višja šolska izobrazba s petletno prakso na enakih ali podobnih delovnih mestih;
2. srednja strokovna izobrazba z obvladanjem administracije in strojepisja;
3. izobrazba s popolnim obvladanjem korespondence in strojepisja;
4. srednja strokovna izobrazba;
5. kvalificiran ali priučen delavec z znanjem opravljanja raznih hišnih del.

Osebni dohodek po pravilniku o osebnih dohodkih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pnudbe z opisom dosedanjega dela in življenjepis vložite pri upravi klinike.

Razpis velja do izpopolnitve delovnih mest. 4151

Po hudi bolezni je danes v Beogradu preminil tovariš

Franc Jerič

rezervni intendantski kapetan JLA, nosilec Spomenice 1941 in več odlikovanj, podeljenih za zasluge za narod ter hrabrost, izkazane v NOV

Pogreb bo v ponedeljek, dne 20. maja 1963, ob 16. uri v Mokronogu.

Žalujoči:

žena Persa, brat Jože z družino, sestra in sorodniki.

Beograd, Mokronog, Ljubljana, dne 18. maja 1963.

V 85. letu starosti je ugasnila lučka življenja naši najdražji ljubljeni mamici, babici in teti

Margi Belle

rojeni ŽELE

upokojeni učiteljici

Pogreb bo v nedeljo, dne 19. maja 1963 v Mariboru.

Žalujoči:

hči Maša, sin inž. Franci z družinama, vnukinja Alenka in družine Belle, Jurca, Gruden, Rohrman in Potrč.

Ljubljana, Maribor, dne 19. maja 1963.

Kruta in zahrbtna bolezen nam je nenadoma iztrgala našega nepozabnega, ljubljenega, dobrega očka, moža, prijatelja, življenjskega tovariša in brata

Janeza Koširja

kmetijskega tehnika

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 20. maja 1963, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah v Ljubljani.

Globoko žalujoči:

žena Jožа, sin Janko, sestra in brata.

Grosuplje, Borovnica, Ljubljana, Trebnje, dne 18. maja 1963.

KOLEKTIV, SINDIKALNA ORGANIZACIJA, UPRAVNI ODBOR KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA — GROSUPLJE,

sporočajo žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni umrl

Janez Košir

obratovodja ekonomske enote Brvace

Dobrega tovariša in sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

KOLEKTIV.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili našo drago ženo, mamo, staro mamo, sestro in teto

Irmc Korun

k zadnjemu počitku, ji darovali vence in cvetje ter nam stali ob strani, prav lepa hvala. — Posebna zahvala kolektivoma Poliklinike in »Kristala« za vence in sožalje ter pevcem za žalostinke.

Žalujoči mož s sinom in hčerkama.

ZAHVALA

VSEM, KI SO NAŠO NEPOZABNO

Angi Paternost

SPREMILI NA POTI BREZ POVRATKA, JI POKLONILI TOLIKO CVETJA, KI GA JE TAKO LJUBILA, IN Z NAMI SOČUSTVOVALI — LEPA HVALA. POSEBNA ZAHVALA PRIMARIJU DR. IVANU PAVŠIČU ZA NJEGOVO POŽRTVOVALNOST TER RODBINAMA RAJČEVIČ IN JERAM, KI STA NAM NUDILI POMOČ V NAJHUJŠIH TRENUTKIH.

RODBINA PATERNOST

PRODAMO

po ugodni ceni

motorni vozili »Krajzler — potniško vozilo in Jeep — tovorno vozilo

»ANTILOP« — Trgovinsko preduzeće za promet obućom, Beograd, Kralja Milutina 26. 4150

PRODAMO

kompletni stroj za avto »CHEVROLET«

z menjalnikom, diferencialom in hladilnikom

Pravico do nakupa imata državni in zadružni sektor. Ogled v tovarni

»TOKO« — DOMZALE. 4146

ŠOFER za tovorni avto

dobi službo.

Samski in izučen mehanik ima prednost. — Za prenočišče je priskrbljeno. — Ponudbe pod »Trezen« v oglasni oddelek »Dela«. 5967

»AGROOBNOVA«

LJUBLJANA, Črtomirova 4

sprejme:

KV ključavničarje

KV mehanike

KV mehanika

za terensko službo (šoferski izpit »B«)

KV kovača

Pričetek dela takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave sprejema tajništvo podjetja. 4128

INDOS

industrija obdelovalnih strojev, Ljubljana-Moste

proda

tovorni avtomobil

znamke

TAM PIONIR 3000,

v voznem stanju

Interesenti si vozilo lahko ogledajo vsak dan od 6. do 14. ure. Prednost ima državni in družbeni sektor. 4113

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil naš ata

JANEZ KREK

Jurčetov ata, Zakobiljek, Poljane n. Šk. Loko, borec NOV od 1941

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 20. maja 1963 ob 17.uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Poljane.

Žalujoči: žena Frančiška, sin Matevž z družino, hčerka Milka, brata, teta Ančka in Ivanka ter vnuki.

Zakobiljek, Preska pri Medvodah, Pirniče, Suša, Argentina, 18. V.

Umrla je moja ljuba sestra in svakinja

ELEONORA CERAR

Pogreb bo v ponedeljek, 20. maja ob 16.45 iz Janezove mrliške vežice na Žalah. Do ponedeljka do 11. ure leži na svojem domu, Opekarska cesta 7.

Žalujoči: sestra Anica, svak Maksimilijan Presker in družina Cerar.

Ljubljana, 18. maja 1963.

Zapustil nas je naš dragi mož, oče, stari oče, stric in brat

Jože Štefe

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. maja, ob 16. uri izpred križišča na Hujah na pokopališče v Kranju. Do pogreba leži v Cinlovi 11, Orehek.

Neutolažljivi: **žena Manca, sinova Jože, Mirko, hčerki Marica, Geri z družinama in sorodstvo.**

Kranj, Predvor, Ljubljana, Šentrupert, 17. 5. 1963.

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega dragega moža in očeta

Hermana Rodmana

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili in počastili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti in grob prekrili z venci in cvetjem. Posebno se zahvaljujemo dr. Mijatoviču in dr. Tepini, pevcem, duhovščini in sosedom. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoči Rodmanovi.

Ljubljana, 19. maja 1963.

„SOČA“ -

ortopedija in tehnična oprema za zdravstvo, LJUBLJANA – Linhartova cesta št. 47-a

SPREJME TAKOJ:

splošne ključavničarje

precizne mehanike

polkvalificirane ključavničarje

za priučitev v ortopedski stroki

4147

ANK OLIMPIJA

LJUBLJANA

razpisuje prosto delovno mesto

TEHNIČNEGA SEKRETARJA

POGOJI: športni delavec, ki pozna administrativno poslovanje in strojepisje. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov: ANK Ljubljana, Vodovodna 20. — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 4145

Dom Ivana Cankarja

LJUBLJANA, Poljanska 26

razpisuje prosta delovna mesta za

3 VZGOJITELJE — moške

Pogoj: učiteljišče in 5 let prakse ali VPŠ in 2 leti prakse. Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite upravi doma do 30. maja 1963. 4119

»ŽIMNICA« –

tapetništvo, Tobačna št. 1

sprejme

dva mlajša tapetniška POMOČNIKA

z urejeno vojaščino. — Nastop službe takoj ali po dogovoru . 4160

SPLOSNO GRADBENO PODJETJE GROSUPLJE

Stranski obrati Grosuplje

zaposli v Grosuplju in Ljubljani:

3 žerjavovodje

2 ključavničarja

stavbena — strojna

2 ključavničarja

za priučitev na žerjavu

3 delavce

ki se žele priučiti za ključavničarje

Hrana in samsko stanovanje zagotovljena. 4125

Večje trgovsko podjetje

sprejme

TRGOVSKE POMOČNIKE

tekstilne stroke

Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. Ponudbe pod oznako »Ljubljana. 4118

KMETIJSKA ZADRUGA BIZELJSKO

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

- **sekretarja podjetja**
- **inž. agronomije – šefa proizvodnje**

Vse ostalo po dogovoru. Interesenti naj pošljejo ponudbe ali pa se osebno zglasijo pri naslovu. 4115

KOMISIJA ZA SPREJEM IN ODPUST PRI

KOMUNALNO OBRTNEM CENTRU – VELENJE

IŠČE

GRADBENEGA TEHNIKA

za vodjo ekonomske enote

Pogoj: 3 leta prakse ali tehnik začetnik z zidarsko kvalifikacijo.

Osebni dohodek po tarifnem pravilniku podjetja. — Družinsko stanovanje takoj na razpolago. — Kandidati naj pošljejo ponudbe gornjemu naslovu ali se osebno zglase v — UPRAVI PODJETJA. 4137

»AVTO« —

splošno avtoprevozništvo — KOČEVJE

RAZPISUJE MESTO

direktorja

komercialne službe

Kandidat mora imeti pogoje za delo v zunanji trgovini, obvladati mora aktivno nemški in po možnosti italijanski jezik.

Stanovanje je zagotovljeno. — Nastop službe zaželen takoj. — Ponudbe pošljite na naslov: **»AVTO« — Kočevje, Ljubljanska cesta št. 6.** 4140

PODJETJA IN ZASEBNIKI!

SGP »SLOVENIJA-CESTE – LJUBLJANA

nujno potrebuje za prevoze

Več kamionov-kiperjev

V poštev pridejo prevozniki družbenega in zasebnega sektorja.

ZA INFORMACIJE SE OBRNITE NA GORNJI NASLOV

KAVČIČEVA št. 66, telefon 33-307

4130

Podjetje »KROJ«

Ljubljana, Poljanska c. 15

sprejme sodelavce za svoje delovne enote več

KROJAŠKIH POMOČNIKOV

za boljša dela za velike komade po meri oziroma za masovna dela. 6019

Podjetje »Agroservis«,

Ivančna gorica

proda na javni dražbi dne 27. maja 1963

STRUŽNICO

»WAFFEN« l. 1906.

Prednost do nakupa ima socialistični sektor, naslednjega dne pa prodamo tudi zasebnikom. 4142

Letališče Ljubljana

išče

HONORARNO MOČ

za vodenje materialnega poslovanja. — Prijave pošljite na poštni predal št. 223, Ljubljana. 4144

Uprava DOMA SLEPIH STARA LOKA

sprejme

USLUŽBENKO

za delo na ekonomiji. Zaželena je starejša oseba. Hrana in samsko stanovanje priskrbljena, plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Pismene ponudbe pošljite na naslov: »Dom slepih«, Stara Loka. 4121

Sprejmemo DVA DELAVCA

za razna dela pri polaganju parketov.

Plača po tarifnem pravilniku in akordu. —

Obrtna zadruga parketarjev Ljubljana, Mošа Pijade 35. 6079

Tovarna pletenin »RAŠICA« –

Gameljne pri Ljubljani

sprejme

za delo v šivalnici

VEČ DELAVK

Prednost imajo kvalificirane šivilje. 4136

TOVARNA DOKUMENTNEGA IN KARTNEGA PAPIRJA RADEČE

razpisuje po 48. členu temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ št. 45/61) in 25. členu pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditev (Ur. list LRS št. 8/63)

NATEČAJ

o sposobnosti izvajalcev za graditev industrijskega objekta za papirni stroj, pripravo snovi ter dodelavo papirja na Njivicah pri Radečah v letih 1963 in 1964. Skupna vrednost gradbenih in gradbeno-obrtniških del je 286,500.000 dinarjev. Dela bodo oddana na podlagi zbiranja ponudb najugodnejšemu ponudniku. Pričetek gradbenih del je 1. julij 1963, konec pa 31. 10. 1964. Zainteresirana podjetja naj do 5. junija 1963 pošljejo ponudbe z navedbo podatkov o strokovnem kadru, mehanizaciji, kapaciteti in izkušnjah pri graditvi podobnih objektov na Tovarno dokumentnega in kartnega papirja Radeče, telefon 81-950, kjer dobe vse druge podatke.

TOVARNA DOKUMENTNEGA IN KARTNEGA PAPIRJA RADEČE

4139

TAM

PRIDITE IN SI OGLEJTE RAZSTAVNI PROSTOR

TOVARNE AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR na II. MEDNARODNEM SEJMU MOTORJEV IN MOTORNIH VOZIL NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI.

3917

NAJHITREJE

in najenostavneje naročite **mali oglas,** če izrežete in izpolnite spodnjo naročilnico. Zares je človek večkrat prisiljen, da objavi oglas, pa zaradi oddaljenosti ne pozna najbližje poti. Če nam pošljete izpolnjeno naročilnico in hkrati nakažete po položnici na naš žiro račun NB Ljubljana 600-11-1-167 znesek, ki ustreza številu naročenih besed, boste najhitreje uresničili svojo težnjo. Na hrbtni strani položnice napišite »za oglas«. Po naših dolgoletnih izkušnjah lahko trdimo, da imajo oglasi v »DELU« največ uspeha. Poslužite se ugodnosti in sporočite nam Vaše želje!

Dan objave: _____

Din _____ nakazano dne

Besedilo: _____

Naslov: _____

P. n.

ČASOPISNO PODJETJE

DELO

Oglasni oddelek

LJUBLJANA

p. p. 29

Cena malih oglasov: za službo išče, iskanje gospodinjske pomočnice, izgubljeno, zamenjava stanovanj in sob, nakup in prodaja premičnin do vrednosti 50.000 din do 10 besed 500 din, vsaka naslednja beseda 80 din. Vsi ostali mali oglasi do 10 besed 1000 din, vsaka naslednja beseda 110 din. Doplačila: za sobotno objavo + 30 %, za oglase pod šifro 150 din. — Ob nedeljah malih oglasov ne objavljamo.

„IZOMONT"

Izolatersko poduzeće — RIJEKA

potrebuje VEČ

VKV IZOLATERJEV in KV IZOLATERJEV ter PK PRIUČENIH IZOLATERJEV

za dela na terenu

OSEBNI DOHODKI PO PRAVILNIKU PODJETJA — ZA DELO NA TERENU TERENSKI DODATEK.
PONUDBE POŠLJITE NA NASLOV:
»IZOMONT« — RIJEKA, Ulica Draga Žervea 34-I.

4107

Podjetje »MINERAL« — industrija naravnega in umetnega kamna Ljubljana-Moste

zaposli s takojšnjim nastopom

DELOVODJO
montažnih grup in
DELAVCE
za priučitev žaganja na gatru.

Za delovodjo montažnih grup je zaželena gradbena delovodska šola. — Plača po pravilniku o osebnih dohodkih. — Cenjene ponudbe pošljite UPRAVI PODJETJA. 4059

»ISKRA« — KRANJ
TOVARNA ZA ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO
LJUBLJANA, obrat Mokronog

SPREJME TAKOJ V SLUŽBO:

kvalificiranega STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA

za vzdrževalna dela

Zglasite se osebno ali pošljite ponudbe OBRATU MOKRONOG, proizvodnja elektrolitskih kondenzatorjev — Mokronog št. 162. 4029

Elektrotehniško podjetje »ELRA«

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

tehnologa
pogoj: strojni tehnik

konstruktorja orodij
dveh orodjarjev

vodjo strojne obdelovalnice
pogoj: strojni tehnik ali VK delavec strojne stroke

strugarja

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Za vsa razpisana delovna mesta je zaželena praksa. Stanovanja niso zagotovljena. 4117

---

termika

podjetje za izolacije — LJUBLJANA, Kamniška cesta št. 25

RAZSIRILI SMO NAŠO PROIZVODNJO IN POSLOVANJE TER OBSEŽNA MONTERSKA DELA V NAŠI DRŽAVI, ZAHODNI NEMČIJI IN HOLANDIJI — ZATO SPREJMEMO NOVE SODELAVCE, IN SICER:

- **KLEPARJE, kvalificirane in visokokvalificirane**
- **IZOLATERJE, kvalificirane in visokokvalificirane**
- **PRIUČENE KLEPARJE in IZOLATERJE —**

sprejemamo samo, če so v stroki delali več kot eno leto.

NASTOP SLUŽBE ČIMPREJ. — ZAŽELENO JE ZNANJE NEMŠKEGA JEZIKA. — PONUDBE POŠLJITE UPRAVI PODJETJA. 4050

4050

VESNA FILM
podjetje za promet s filmi, LJUBLJANA

razpisuje delovno mesto

šefa tehničnega sektorja

kemik-tehnik z nekajletno prakso

Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. Osebni dohodki po določilih pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev podjetja.

Ponudbe sprejema uprava podjetja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 38/IV, nadst.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 3983

VEČJE TRGOVSKO IZVOZNO-UVOZNO PODJETJE V LJUBLJANI

SPREJME V SLUŽBO

TAJNICO generalnega direktorja

Pogoj: srednja šolska izobrazba, znanje strojepisja in stenografije in obvladanje enega tujega jezika.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite pod oznako »V CENTRU MESTA«. 4011

Gradbeno podjetje »TEHNOGRAD«
LJUBLJANA, ZBASNIKOVA 26

sprejme:

- **več zidarjev**
- **buldožerista**
- **bagerista za bager »LIEBCHER«**
- **strojnega mojstra**

za kontrolo gradbenih strojev, po možnosti visokokvalificiran ključavničar ali mehanik

- **administratorja**
  za evidenco gradbenih strojev v strojno-inventarnem parku
- **šoferja**
  po možnosti avtomehanik
- **avtomehanika**
- **dva žerjavista**
- **dva električarja ali ključavničarja**
  za priučitev za žerjavista
- **več splošnih ključavničarjev**
- **več delavcev**
  za priučitev v ključavničarski in mehanični stroki
- **mehanika**
  za priučitev za buldožerista
- **šoferja**
  za priučitev za bagerista

Prednost imajo kandidati, ki so odslužili kadrovski rok. Kandidati razen zidarjev naj se prijavijo mehaničnim obratom podjetja, Tomažičeva 24 — Vič, tel. 20-881. Hrana priskrbljena, samsko stanovanje po dogovoru. 4134

Kmetijska zadruga »ZASAVJE« — Sevnica

sprejme takoj v delovno razmerje:

1. **kvalificiranega AVTOKLEPARJA**
2. **kvalificiranega AVTOMEHANIKA**

Pogoji: za zasedbo obeh delovnih mest je zaželeno nekaj prakse.

Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. — Osebni dohodki po pravilniku. — Pismene ali ustne ponudbe sprejema **Kmetijska zadruga »Zasavje«, Sevnica.** — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. — Zagotovljena so samska stanovanja. 4035

ZA VELIKO BLAGOVNO — DENARNO LOTERIJO »PORODICA I DOMAĆINSTVO«

nujno potrebujemo:

1. **GLAVNEGA LOTERIJSKEGA KOLEKTORJA za Slovenijo**
2. **VEČ TERENSKIH ORGANIZATORJEV za organiziranje prodajne mreže na področju občin**
3. **VEČ POVERJENIKOV — PRODAJALCEV v Ljubljani in vseh večjih mestih v Sloveniji**

Prednost imajo kandidati, ki imajo lasten avtomobil za točki pod 1 in 2. Pogoji so ugodni — nagrada dobra.

ŽREBANJE VELIKE BLAGOVNO-DENARNE LOTERIJE BO V ZAČETKU JULIJA LETOS!
Cena srečke je 400 din.

DOBITKI: potovanje okoli sveta za dve osebi za 180 dni in dva milijona dinarjev v gotovini, montažne kompletno opremljene hiše, več potovanj po Sredozemlju, več avtomobilov, skuterjev, televizijskih sprejemnikov itd.

Pošljite ponudbe takoj s kratkim življenjepisom in podatki o dosedanjem delu na naslov: »PORODICA I DOMAĆINSTVO«, Zagreb, Rade Končara 7 z oznako »Lutrija«.

4143

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA, DIREKCIJA ZA SLOVENIJO —
LJUBLJANA — TITOVA CESTA ŠTEV. 1/I

SPREJME V SLUŽBO:

1. **REFERENTA v odseku organizacije**
   s popolno srednjo šolo in 10-letno prakso
2. **KNJIGOVODJO**
   s srednjo ekonomsko šolo ali drugo enakovredno šolo in petletno prakso v knjigovodstvu
3. **PRIPRAVNIKA**
   s srednjo ekonomsko šolo

Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite gornjemu naslovu. — Plača po pravilniku o delitvi čistega dohodka JL. 4058

Medicinska fakulteta v Ljubljani — razpisuje naslednja delovna mesta:

1. **PISARNIŠKEGA USLUŽBENCA**
   v tajništvu fakultete pogoj: popolna srednja šola in znanje strojepisja
2. **LABORANTA**
   na biološkem inštitutu — pogoj: popolna srednja šola
3. **ZDRAVSTVENEGA TEHNIKA**
   na mikrobiološkem inštitutu — pogoj: 4-letna šola za zdravstvene tehnike in medicinske laborante

Nastop službe od 1.—3. dne 1. junija 1963 oziroma po dogovoru. — Ponudbe sprejema tajništvo fakultete, Ljubljana, Vrazov trg št. 2-I. 4106

Lesni kombinat Ljubljana

razpisuje prosto delovno mesto

TESARSKEGA DELOVODJE

z dokončano tesarsko delovodsko šolo. — Nastop službe takoj. 7000

RAČUNOVODJO

rednega ali honorarnega sprejmemo.

Ponudbe pošljite pod oznako »Takoj«. 6071

Kuharico in natakarico

sprejme takoj Gostilna »ZALOŠKI HRAM«, Zalog, Ljubljana. 6060

ZDRUŽENJE KOMUNALNIH BANK SR SLOVENIJE

razpisuje delovno mesto

samostojnega referenta

za vprašanja dolgoročnega sektorja

POGOJI: visoka strokovna izobrazba in ustrezna praksa.

Osebni dohodki po pravilniku.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pismeno ponudbo pošljite na naslov: Združenje komunalnih bank SR Slovenije, Ljubljana, Šubičeva 2/V. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 4037

UO PAPIRNICE KOLIČEVO
KOLIČEVO, p. DOMŽALE

razpisuje prosto delovno mesto

KNJIGOVODJE
družbenega standarda

Nastop službe je mogoč takoj. Osebni dohodki so zagotovljeni po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Prijave z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom pošljite kadrovskemu sektorju podjetja. Pogoj: ekonomska srednja šola z nekajletno prakso v knjigovodstvu. 4129

Mestni muzej v Celju

razpisuje mesto

KUSTOSA za NOB

Pogoj: diplomiran filozof-zgodovinar in

ADMINISTRATORKO

(ekonomska šola) po možnosti z znanjem nemščine.

Ponudbe z življenjepisom pošljite na naslov: **Mestni muzej v Celju,** oddelek NOB. — Nastop službe 1. julija ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. 4043

PODJETJE TOPLARNA LJUBLJANA

v gradnji

sprejme v delovno razmerje

INŽENIRJA KEMIJE

predvsem za analize tehnološke vode

POGOJ: 5-letna praksa. Nastop službe po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite upravi podjetja Domžalska cesta 22 do 31. maja 1963. 4126

KMETIJSKA ZADRUGA METLIKA

razpisuje JAVNO DRAŽBO rabljenih osnovnih sredstev za nedeljo, 2. junija 1963, in sicer za:

osebni avto »FIAT« 1400
traktor »CHALMES«
razne vprežne poljedelske stroje

Pričetek dražbe bo za družbeni sektor ob 9. uri in za zasebnike ob 10. uri.

Avto in traktor sta v nevoznem stanju, primerna za nadomestne dele. 4114

Gostinsko podjetje »Daj-Dam«, Ljubljana
Cankarjeva cesta štev. 4

sprejme

TOČAJKO

ter za svoj obrat LIVADA
NATAKARICO
POMIVALKO 6066

ZDRAVSTVENI DOM SLOV. KONJICE
razpisuje dve delovni mesti

ZOBOTEHNIKOV
v zobni ambulanti Slovenske Konjice

Pogoji za sprejem so: srednja strokovna izobrazba na zobotehniški šoli ter opravljen strokovni izpit. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Interesenti naj pošljejo kolkovane prijave v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Zdravstveni dom, Slov. Konjice. Razpis ostane v veljavi do izpopolnitve delovnih mest. 4135

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA

Vevče - Medvode

SEDEŽ VEVČE
p. Ljubljana-Polje

SPREJME TAKOJ

1. šefa

IZVOZNO — UVOZNEGA ODDELKA

2. samostojne referente

V IZVOZNEM ODDELKU

3. referenta pripravnika

V IZVOZNEM ODDELKU

POGOJI:

1. visoka ali višja izobrazba, zunanjetrgovinska registracija, primerna praksa, znanje 2 svetovnih jezikov,
2. visoka ali višja izobrazba, zunanjetrgovinska registracija, znanje 1—2 svetovnih jezikov,
3. visoka ali višja izobrazba in znanje 1 svetovnega jezika.

Pismene ponudbe sprejema oddelek za delovna razmerja podjetja.

Razpis velja do izpopolnitve delovnih mest.

4095

Tovarna vijakov — Ljubljana, Tomažičeva 2

sprejme v službo:

kvalificiranega in priučenega rezkalca

Kandidati naj se osebno oglasijo v tajništvu podjetja. — Stanovanji nista zagotovljeni. 4038

RAČUNOVODJO

Trgovsko podjetje **KURIVOPRODAJA**
LJUBLJANA - Na jami 10

razpisuje naslednji delovni mesti:

STROJEPISKE — FAKTURISTKE
PRODAJALCA

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite gornjemu naslovu. 6007

GEODETSKI ZAVOD V LJUBLJANI

ŠARANOVIČEVA 12

razpisuje prosta delovna mesta

1. 5 geometrov
2. 4 restitutorje

Pogoji: pod 1 dokončana srednja geodetska šola z dveletno prakso ali začetnik.

Pod 2 dokončana srednja geodetska šola ali osemletka in risarski tečaj.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Plača po pravilniku o osebnih dohodkih Zavoda 4100

»UTENSILIA«
TOVARNA TEKSTILNIH POTREBŠČIN

LJUBLJANA-RUDNIK sprejme

2 kvalificirana strojna ključavničarja
kvalificiranega strojnega kovača
4 nekvalificirane delavce
za priučitev v proizvodnji

Pošljite pismene ponudbe ali se osebno zglasite v upravi podjetja.

Stanovanja niso zagotovljena. 4110

Upravni odbor
Stomatološke klinike v Ljubljani

razpisuje na Kliniki za ustno in čeljustno kirurgijo delovna mesta za:

kirurško inštrumentarko
2 otroški negovalki
bolničarko
zobarsko asistentko

Pogoji: ustrezna strokovna izobrazba. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Razpis velja do izpopolnitve delovnih mest. Ponudbe predložite upravnemu odboru Stomatološke klinike v Ljubljani, Zaloška cesta 2. 3859

ANGORA
TOVARNA PLETENIN
Ljubljana, Emonska 2

sprejme takoj

- **strojnega ključavničarja**
- **priučenega ključavničarja**
- **kvalificirane pletilje** 4153

Komisija za sprejem in odpoved delovnega razmerja pri
Gradbenem podjetju Slovenj Gradec
razpisuje prosto mesto

VODJE splošnega oddelka — sekretarja

Pogoji:
a) pravna fakulteta,
b) višja kadrovska šola z enoletno prakso.

Nastop službe 1. junija 1963 ali po dogovoru. 4086

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUBLJANA-ŠIŠKA
razpisuje
3 prosta delovna mesta

STOMATOLOGOV

Nastop službe po dogovoru. — Osebni dohodki po pravilniku o osebnih dohodkih zobne ambulante Zdravstvenega doma Ljubljana-Šiška. Ponudbe pošljite na naslov: ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-ŠIŠKA, ZVEZNA ULICA.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 4111

»ŠIPAD«
preduzeće za izvoz drveta
SARAJEVO

razpisuje NATEČAJ za delovno mesto

POSLOVODJE
prodajalne pohištva v Kranju

Pogoji: višja strokovna izobrazba delavca v trgovini s 5-letno prakso ali srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso.

Osebe, ki so bile kaznovane zaradi gospodarskega kriminala, ne pridejo v poštev. — Ponudbe pošljite na naslov: Preduzeće »Šipad«, Sarajevo, ulica Maršala Tita 15, najkasneje do 31. maja 1963. 4077

Svet Kliničnih bolnišnic v Ljubljani

razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA
Kliničnih bolnišnic v Ljubljani

Za to mesto je potrebna visoka strokovna izobrazba zdravnika z 10-letno strokovno prakso, od te vsaj tri leta vodstva večjih zdravstvenih zavodov oziroma visoka strokovna izobrazba diplomiranega pravnika ali diplomiranega ekonomista z 10-letno prakso v vodenju večjih zavodov ali gospodarskih organizacij.

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Razpis velja do 31. maja 1963. Ponudbe je treba nasloviti na ravnateljstvo Kliničnih bolnišnic v Ljubljani, Zaloška cesta 2. 4132

Podjetje
PROIZVODNJA NAFTE V LENDAVI
razpisuje naslednja delovna mesta:

komercialnega direktorja
diplomiranega ekonomista
dveh diplomiranih inženirjev kemije
diplomiranega inženirja strojništva

Pogoji za delovno mesto kom. direktorja so: končana ekonomska fakulteta z najmanj 3-letno prakso v komercialnih poslih in znanje angleškega jezika, za ostala delovna mesta pa končana ustrezna fakulteta. Družinska stanovanja bodo priskrbljena od meseca julija dalje.

Ponudbe pošljite upravi podjetja do 1. junija 1963. 4089

KMETIJSKA ZADRUGA KAMNIK

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. vodjo gospodarsko-računskega sektorja

2. več delavk in delavcev
za sezonska dela v vrtnarstvu in sadjarstvu pri samostojnem obratu v Kamniku.

POGOJI: pod 1. višja strokovna izobrazba z dokončano ekonomsko fakulteto in vsaj tri leta prakse v finančni stroki, ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 5 leti prakse na vodilnih delovnih mestih v finančni stroki pri kmetijskih organizacijah. Za to delovno mesto bo septembra 1963 zagotovljeno vseljivo novo trisobno stanovanje v stanovanjskem bloku v Kamniku. Osebni dohodek je določen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov delavcev pri KZ Kamnik. Zasedba je mogoča takoj ali po dogovoru; pod 2. kvalificirani ali polkvalificirani vrtnarji in sadjarji oziroma vsaj veščí del v tej panogi. Skupno stanovanje je zagotovljeno v obratu. Osebni dohodek po doseženem uspehu je urejen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov delavcev samostojnega obrata Sadne drevesnice in vrtnarije Kamnik. — Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih del pošljite upravi KZ Kamnik, Tomšičeva ul. 1. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 4120

Kupimo

3 registrske blagajne

rabljene, brezhibne, na električni pogon.

Pogoj, da prikažejo seštevek več številk na vsakem bloku (za trgovino in samopostrežbo).

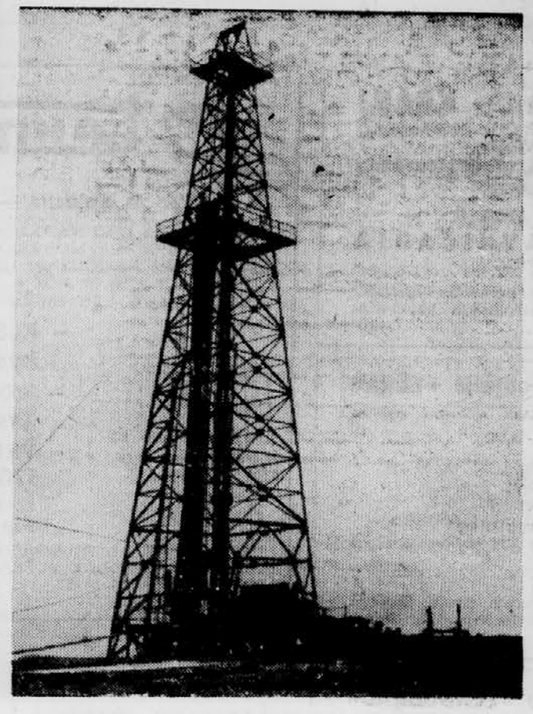
Pošljite takoj ponudbe s podrobnim opisom in ceno.

»TRGOCENTAR« TRGOVAČKO PODUZEĆE — ZENICA

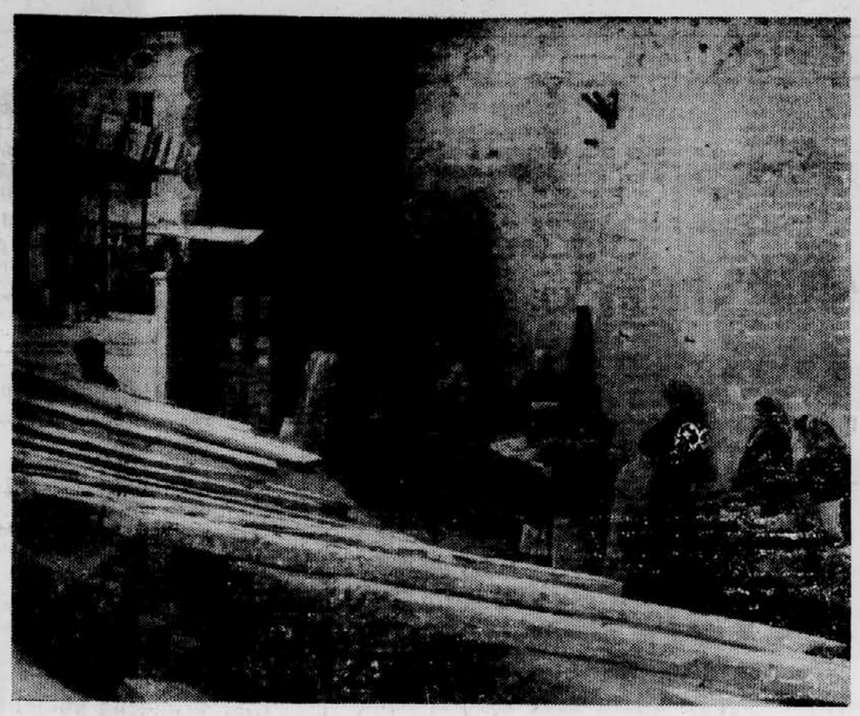
4148

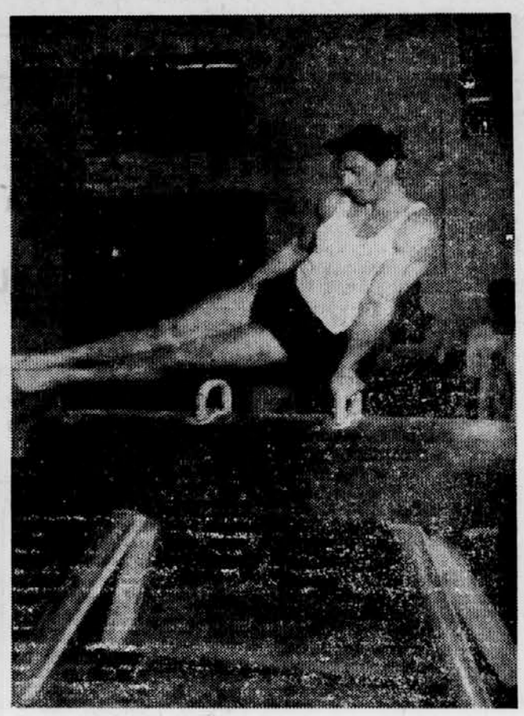
CELOVŠKI GOSTJE — Ob gostovanju celovškega gledališča v Ljubljani je sinoči priredil podpredsednik republiške skupščine dr. Heli Modic večerjo, na kateri je bil med gosti tudi namestnik deželnega glavarja Mathias Krassnig. Foto: Deniša

NAFTOVOD OD KIKINDE DO ELEMIRA, dolg 44 kilometrov, in plinovod od Kikinde do Pančeva, dolg 180 km, bosta danes svečano odprta. Ko bo segal do Pančeva, bo po naftovodu tekla banatska nafta v novo rafinerijo v Pančevu. Foto: Tanjug

POSTOJNSKA TRGOVINA se je v zadnjih dveh letih nekoliko razmahnila in ima tudi lepe načrte za v prihodnje; trenutno morda najbolj pereče vprašanje preskrbe, to je nova tržnica, pa še vedno visi v zraku. Pričujoča slika potrjuje, da bi bila tržnica resnično močno potrebna. Enemu naših močneje obiskanih turističnih krajev sedanja res ni v ponos. Foto: Z. Deniša

TELOVADCI ZA REPUBLIŠKE NASLOVE — Včeraj popoldne se je v študijski telovadnici začelo tekmovanje orodnih telovadcev za republiško prvenstvo. Po prvem dnevu vodi Miro Cerar, ki ga vidimo na konju. Foto: Deniša

Nadaljevanje s prve strani

●

Adis Abeba

visokega gosta, liberijskega predsednika Tubmana ter člane njegove delegacije. Organizacija konference je na ravni, ki jo takšen dodogodek zasluži in na letališče zunaj mesta, dežurata dve stalni skupini funkcionarjev: prva sprejema zunanje ministre in delegate, druga pa novinarje. Slednjih bo verjetno nekaj manj, kot so jih pričakovali sprva, ker so nekateri odjavili udeležbo potem, ko je sekretariat sporočil, da bo večina sej za zaprtimi vrati. Novinarji se bodo morali tako posvetiti proučevanju sporočil, ki jih redno objavlja informativna služba ter iskanju dopolnilnih informacij po kuloarjih konference.

Konferenca se začenja v času, ko so se v največji meri okrepile zahteve po afriški enotnosti, zato je njena prva neposredna naloga najti tiste stične točke, ki takšno enotnost omogočajo, ter odstraniti vsaj del tistih ovir, ki jo preprečujejo. Šefi držav in zunanji ministri bodo tako poskušali spraviti na skupni imenovalec dva programa. Prvi predstavlja težnje afromalgaške zveze in je bil sprejet maja lani v nigerijskem glavnem mestu Lagosu. Njegove osnovne premise so pospeševanje ekonomskega in socialnega razvoja ter iskanje možnosti za sodelovanje med afriškimi državami na eni strani ter neumešavanje v notranje zadeve drugih, spoštovanje suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti ter obsodbo »subverzivne dejavnosti« posameznih afriških držav na škodo njihovih sosed. Po svoji vsebini je ta program izraz tistih afriških dežel, ki so se v različnih oblikah vezale na zahod; določbe o nedotakljivosti in obsodbi »subverzivnih dejavnosti« so jasno usmerjene k ohranitvi notranjega političnega statusa quo ter k zadrževanju razvoja naprednih političnih tendenc znotraj njihovih meja. Kot takšne nosijo obeležja blokovstva.

Casablanška listina, izraz druge velike skupine afriških držav, je bila prav tako sprejeta lani. Njene osnovne določbe so: enotnost akcije v mednarodnih zadevah ter politika nepovezovanja z bloki, likvidacija kolonializma in neokolonializma ter odprava vojaških oporišč na afriški celini, politični, ekonomski in socialni razvoj v korist afriškega prebivalstva in enakopravna razdelitev narodnega bogastva ter končno pospešeni napori za dosego učinkovitih oblik sodelovanja med afriškimi državami.

Med obema tema skupinama je politično in moralno močna skupina držav — večji del iz vzhodne Afrike — katerih politična gibanja so se povezala v PAFMECS, Vseafriškem gibanju vzhodne, srednje in južne Afrike. Kot pričakujejo v kuloarjih konference, bo ta skupina posredovalec med monrovijsko in casablanško skupino držav. Z njo bodo sodelovali predstavniki političnih gibanj še neosvobojenih afriških ozemelj; slednje je konferenca sklenila pripustiti k obravnavi določenih vprašanj kot »pridružene člane«, medtem ko je zavrnila zahtevo, naj bi na zasedanjih sodelovali tudi opazovalci neafriških držav.

MARJAN SEDMAK

●●

GATT

posamezne specifične probleme.

Ameriški predstavnik na zasedanju Christian Herter je obrazložil stališča ZDA in dejal, da se bodo ZDA zavzemale za splošno znižanje carin za 50% med ZDA in EGS, kar bi se lahko razširilo na vse članice GATT. Za obojestransko linearno znižanje carin je Herter postavil pogoj, da to znižanje zajame tudi kmetijske proizvode.

V imenu EGS mu je odgovoril predsednik ministrskega sveta EGS luksemburški zunanji minister Schauss, ki je sporočil, da se EGS v načelu strinja z metodami pogajanj, ki jih predlagajo ZDA, da pa ti predlogi ne rešujejo dveh pomembnih problemov: razlike v nivoju carin v ZDA in državah evropskega trga in izjeme iz globalnega znižanja carin.

Iz vsebine te diskusije izhaja, da želi EGS odložiti konkretna pogajanja o ameriških predlogih do trenutka, ko bo možno precizirati skupna stališča do Kennedyjevega načrta.

●●●

Turizem

»Tudi rešitev tega vprašanja je že blizu. Moja osebna ocena: njihovi načrti imajo realno perspektivo.«

— Tudi gostinstvo samo kot eden izmed poglavitnih faktorjev turizma ima še velike težave.

»Predvsem kadrovske, marsikje pa tudi še niso pravilno uredili nagrajevanja po delu. Ni poglavitno, da gostinci več garajo, pač pa da bolje delajo, in to bi morali upoštevati pri nagrajevanju. Možnosti za to so.«

— Toda gostinci pravijo, da bodo imeli letos velike probleme s svojimi skladi. Kot trdijo, so določili penzionske cene za letošnjo sezono že lani, in sicer na osnovi zagotovil, da se njihove nabavne cene letos ne bodo povišale. Cene pa so šle marsikje svojo pot navzgor. Gostinci so sedaj pred nevarnim razpotjem: ali povišati penzionske cene ali pa ostati konec leta brez skladov. Kaj naj storijo po vašem mnenju?

»Pri že sklenjenih aranžmajih nikakor ne smejo povišati cen. Vsi pa vemo, da so cene nekaterih pridelkov in proizvodov pogosto nerealno formirane (meko in mlečni proizvodi, meso in mesni izdelki). V takih primerih bi bilo treba spremeniti te cene, kar bi se morebiti moglo odraziti tudi v cenah gostinskih storitev.«

— Z drugimi besedami: nekatere gostinske storitve se bodo podražile.

»Ponekod mogoče res, toda trdno sem prepričan, da je v organizaciji gostinstva veliko notranjih rezerv. Če bi jih vse izkoristili, ne bi bilo treba spreminjati cen. Te notranje rezerve so predvsem v organizaciji dela, v odvečni delovni sili in še v marsičem.«

— Cene in kakovost sadja in zelenjave sta očitno med poglavitnimi vzroki za skrbi gostincev v turističnih krajih. Kakšen je vaš »recept«?

»Predvsem dolgoročne pogodbe med proizvajalci in preskrbovalnimi organizacijami. In to solidne pogodbe! S tem bi bila rešena dva velika problema: potrošnik bi imel dovolj sadja in zelenjave po zmernih cenah, proizvajalec pa bi vedel, kaj in koliko naj proizvaja. V tem je stabilizacija preskrbe! Ni objektivnih ovir za sklenitev takih pogodb, in vendar so ovire . . .«

BOŽO KOVAČ

Thorkil Christensen odpotoval iz Jugoslavije

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Danes je odpotoval z letalom v Pariz generalni sekretar OECD (Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj) Thorkil Christensen, ki se je mudil v Jugoslaviji tri dni kot gost Zveznega izvršnega sveta.

Med obiskom v Beogradu se je Thorkil Christensen razgovarjal z jugoslovanskimi voditelji. Sprejela sta ga podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Mijalko Todorović kakor tudi član ZIS Avdo Humo in drugi jugoslovanski voditelji.

Pred odhodom iz Beograda je Thorkil Christensen dejal, da je zelo zadovoljen z razgovori, ki jih je imel z jugoslovanskimi voditelji. »Imel sem priložnost, da se seznanim z zelo zanimivimi vprašanji jugoslovanskega gospodarskega sistema in problemi, ki so bolj ali manj skupni vsem evropskim deželam.«

Thorkil Christensen je nadalje dejal, da dajejo problemi jugoslovanskega gospodarskega razvoja podlago za sodelovanje Jugoslavije in OECD, zlasti glede na težnje te organizacije po čimbolj vsestranskem sodelovanju z razvijajočimi se deželami.

Veleposlanik SFRJ pri Suvana Fumi

VIENTIAN, 18. maja — (Tanjug). Predsednik laoške vlade Suvana Fuma je danes sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Vientianu Berislava Žulja in se zadržal z njim v daljšem prijateljskem razgovoru. Kakor se je zvedelo, sta se premier Suvana Fuma in veleposlanik Žulj razgovarjal o vprašanjih, ki zanimajo obe državi, o mednarodnih dogodkih in o razvoju laoškega položaja.

Jugoslovanskega veleposlanika je danes sprejel tudi predsednik kraljevskega sveta Kovabhej.

V Genovi aretirali 13 fašistov

GENOVA, 18. maja (AP). Policija v Genovi je objavila, da so v tem pristaniškem mestu aretirali 13 ljudi, obtoženih zaradi poskusa, da bi obnovili fašistične brigade »črnih srajc«. Ti ljudje so obtoženi, da so organizirali bombne napade na levičarje in da so člani skrajne desničarske organizacije »Mlada Italija«.

Ben Bela prispel v Kairo

V Alžiriji se uri 800 osvobodilnih borcev

KAIRO, 18. maja (MEN-Tanjug). Alžirski premier Ahmed Ben Bela je na poti v Adis Abebo prispel danes na tridnevni obisk v Kairo.

Ben Bela vodi alžirsko delegacijo. Pred odhodom iz Alžira je izjavil, da se bo v Adis Abebi predvsem odločno zavzel za pomoč narodnoosvobodilnim gibanjem afriških dežel, da bi se enkrat za vselej otresle kolonialističnega jarma. Dejal je tudi, da se v Alžiriji zdaj uri 800 afriških borcev, če pa bo potrebno, bo alžirska vlada sprejela še tisoče Afričanov, da se v Alžiriji izurijo v veščinah bojevanja.

Ben Bela je tudi povedal, da se bo v Kairu razgovarjal s predsednikom ZAR Naserjem o bližnji konferenci voditeljev afriških držav v Adis Abebi, o afriški enotnosti in o pomoči osvobodilnim gibanjem v Afriki. Z Naserjem bosta nadaljevala razgovore, ki sta jih začela med nedavnim Naserjevim obiskom v ZAR.

Politični razgovori med Ben Belo in Naserjem se bodo začeli nocoj.

Čestitka Ho Ši Minhu

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku DR Vietnama Ho Ši Minhu tole brzojavko:

»Ob Vašem rojstnem dnevu Vam izražam, tovariš predsednik, v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu iskrene čestitke in najboljše želje za napredek vietnamskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

Nov avstrijski zakon o zastarelosti vojnih zločinov

DUNAJ, 18. maja (Tanjug). Avstrijskemu parlamentu bo še to pomlad predložen osnutek zakona, po katerem naj bi podaljšali rok zastaranja vojnih in nacističnih zločinov. Če bo osnutek zakona sprejet, ne bodo več šteli v rok zastaranja čas, v katerem ni bilo mogoče sodno preganjati takšnih zločincev.

Po sedanjem zakonu zastara sodno preganjanje in kazenski postopek proti vojnim zločincem v Avstriji 20 let po storjenih zločinih. V Zahodni Nemčiji na primer se začne ta rok z letom 1945. Potemtakem je praktično možno, da pobegne vojni zločinec iz Nemčije v Avstrijo, kjer glede na prejšnji začetek zastarevanja ne more biti ne kaznovan ne izročen. Prav to pa naj bi preprečil novi avstrijski zakon, po katerem bi trajal rok zastaranja 20 let od 29. junija 1945.

Odgovor ZDA na noto ZSSR

Odvetnika iz Britanije in ZDA pripovedujeta

WASHINGTON, 18. maja (AFP). ZDA so danes odgovorile na noto sovjetske vlade z dne 8. aprila. V noti zavračajo obtožbe, da so odgovorne za oboroževanje Zahodne Nemčije. Hkrati predlagajo, naj bi sklenili sporazum o prepovedi atomskih poskusov, pri čemer izražajo pripravljenost, da store vse za dosego tega cilja.

Vlada ZDA odklanja v noti obtožbe, da načrt o ustanovitvi multilateralnih atomskih sil NATO ogroža svetovni mir, zlasti zaradi sodelovanja Zahodne Nemčije v teh silah. »Namen ustanovitve teh sil je zgolj ta,« je rečeno v noti, »da so instrument obrambe in da preprečijo množitev nacionalnih atomskih sil.« ZDA prav tako odklanjajo obtožbe, da bodo z atomskimi raketami opremljene ladje prikrite kot trgovske ladje, češ da so te obtožbe brez podlage.

Sovjetska vlada je v noti z dne 8. aprila opozorila na to, da politika oboroževanja Zahodne Nemčije ogroža mir na svetu. ZDA pa pravijo v svojem odgovoru da »sedanja napetost v Evropi ni rezultat politike, ki jo izvaja zahodnonemška vlada, ampak predvsem rezultat razdelitve Nemčije in tega, da Sovjetska zveza nasprotuje uresničitvi načela samoodločbe v Nemčiji«.

Ameriško noto kakor tudi noti Velike Britanije in Zahodne Nemčije, ki imata podobno vsebino, so izročili davi sovjetskemu zunanjemu ministru.

Volitve v Keniji

NAJROBI, 18. maja (Tanjug). V Keniji se bodo začele danes volitve, v katerih bodo prvikrat v zgodovini te vzhodnoafriške dežele glasovali tudi vsi Afričani, po volitvah pa bodo sestavili afriško vlado. Pričakovati je, da bo ta vlada izbojevala Keniji neodvisnost.

Volitve bodo obsegale dva dela. Jutri bodo izvolili 167 članov šestih regionalnih skupščin. V začetku prihodnjega tedna bodo izvolili senat Kenije, ki bo imel 41 članov. Izvolili pa jih bodo samo 38, kar je posledica bojkota, razglašenega v severovzhodni Keniji. Najpomembnejša runda volitev pa bo 25. in 26. maja. V teh dveh dneh naj bi Kenijci od 279 poslanskih kandidatov izvolili skupščino, ki bo imela vseh 112 članov. Izidi volitev za to telo bodo šikrati odločili o tem, kako bo sestavljena bodoča vlada Kenije. Med volivci, ki pojdejo na volitve, je nad 90 odstotkov Afričanov.

Kennedy v Alabami

NASHVILLE, 18. maja (AFP, AP). Predsednik Kennedy je danes prispel v Nashville na svoj prvi uradni obisk v nemirni Alabami, kjer se zadnje dni ponavljajo resni rasni spopadi. Po predpisih protokola je predsednika Kennedyja pričakal guverner države Alabama Wallace, ki je samo nekaj ur pred tem zahteval od Vrhovnega sodišča ZDA, naj predsednika Kennedyja prolgasi za krivega, ker je kršil ameriško ustavo s sklepom, da se pošlje federalne čete v Alabamo, da bi preprečile nove izpade segregacionistov proti črnskemu prebivalstvu.

V govoru, ki ga je imel v Nashvillu, Kennedy ni direktno omenil rasne segregacije v Alabami in spopadov v Birminghamu, dejal pa je, da Američani nimajo samo pravic, temveč tudi obveznosti. Izrazil je mnenje, da se bo debata o pravicah enega dela državljanov ZDA, ki je v teku, nadaljevala vse dotlej, dokler »ne bodo dobili vsi ameriški državljani enakih možnosti in enake svobode v skladu z zakonom«.

De Gaulle danes v Solunu

ATENE, 18. maja (Tanjug). Francoski predsednik de Gaulle, ki je že tri dni na uradnem obisku v Grčiji, in grški premier Karamanlis sta izmenjala mnenja o mednarodnem položaju in o odnosih med obema državama.

Predsednik de Gaulle bo nadaljeval izmenjavo mnenj danes in jutri. Skupaj s Karamanlisom bo jutri odpotoval iz Aten na obisk v Solun.

Medtem pa se v Atenah posebej razgovarjata zunanja ministra Couve de Murville in Averoff, ki sta na več sestankih obravnavala zunanjo politiko obeh držav. Enemu njunih sestankov je prisostvoval tudi grški minister za gospodarsko koordinacijo Papaliguras. Ob tej priložnosti so razpravljali o problemih Evropske gospodarske skupnosti in o francosko-grških gospodarskih odnosih. Čeprav še ni uradnih informacij, sodijo, da je francoski minister ponudil predloge o medsebojnem gospodarskem sodelovanju. Z grške strani je bila te dni izražena želja, da bi Francija gospodarsko in finančno pomagala Grčiji.

General de Gaulle bo z jutrišnjim dnem, ko bo v Solunu obiskal pokopališče padlih borcev v prvi svetovni vojni in prisostvoval paradi grških čet, zaključil svoj obisk v Grčiji.

Castro 28. maja v Alžiru

ALŽIR, 18. maja (AP). V uradnih krogih se je zvedelo, da bo predsednik kubanske vlade Fidel Castro prispel na obisk v Alžirijo 28. maja. Program obiska premiera Castra še ni objavljen.

Katastrofa kitajske ladje

PEKING, 18. maja. (Tanjug). Današnji pekinški časniki objavljajo uradno sporočilo o nedavni nesreči kitajske prekooceanske tovorne ladje »Je Čine«. V sporočilu je rečeno, da ministrstvo za promet na podlagi preiskave ter izjav kapitana in posadke ladje meni, da se je ladja najbrž potopila zato, ker je zavozila na podvodne čeri. Ni pa izključena možnost, da se je nesreča pripetila zato, ker je ladjo napadla neznana podmornica.

Narodnostne manjšine in novi občinski statuti

Posvetovanje komisije za manjšine

KOPER, 18. maja. (Po telefonu.) Danes je bila v Kopru seja koordinacijske komisije za manjšinska vprašanja okrajnih odborov Socialistične zveze Reke, Pulja in Kopra. Udeležili so se jo tudi predstavniki glavnega odbora SZDL Slovenije in Hrvatske ter predsednik jugoslovanske delegacije italijansko-jugoslovanskega odbora za izvajanje Londonskega sporazuma Matija Vošnjak.

Člani skupne koordinacijske komisije so najprej pregledali izvajanje sklepov in priporočil zadnjega sestanka, ki je bil v marcu na Reki in je bil posvečen vprašanjem manjšinskega šolstva. Po ugotovljenem napredovanju na tem polju, se je razprava zadržala na glavni temi sestanka, to je usklajevanju in nadaljnji dopolnitvi občinskih statutov na dvojezičnih območjih.

V uvodnih ugotovitvah so udeleženci sestanka poudarili, da je razgibana politična dejavnost pred volitvami v nove predstavniške organe v občinah Slovenskega Primorja in Istre, kjer živi italijanska manjšina, zajela v presoji dosedanjih uspehov in perspektiv našega družbeno političnega razvoja tudi razpravo o posebnih vprašanjih zaščite ter razvoja narodnostnih manjšin.

Priprave za sprejem zveznе in republiške ustave Hrvatske in Slovenije so vzbudile razprave in iskanja še nadaljnjih oblik poglabljanja in razširitve pravic narodnostnih manjšin. Razvoj teh prizadevanj in že obstoječa družbena praksa so prispevala k razjasnitvi pogledov in stališč, ki naj bodo izražena v statutih občin na dvojezičnih področjih.

Za podlago razprave na seji skupne koordinacijske komisije je služil predlog posebnih členov, ki urejajo položaj občanov italijanske narodnosti v statutih občin Kopra, Izole in Pirana. Ta predlog, ki obsega kar 24 posebnih členov, je pripravila komisija za stike z zamejstvom in za manjšinska vprašanja okrajnega odbora SZDL Koper.

Člani skupne komisije vseh treh okrajev so ugotovili načelno enako tretiranje italijanske manjšine na področju Kopra, Pulja in Reke. Bodoči statuti prizadetih občin bodo tako uveljavili in podrobneje urejali pravice manjšin, ki so zagotovljene že v republiški in zvezni ustavi ter v mednarodnih pogodbah. Posamezni členi novih statutov bodo urejevali dvojezičnost posameznih področij z enakopravno uporabo italijanskega jezika v vseh javnih poslih, vprašanje šol z italijanskim učnim jezikom in dvojezičnih šol, vprašanje kulturne dejavnosti in drugih pravic ter pogoje za nemoten razvoj manjšine.

T. POLJŠAK

Boris Ziherl v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 18. maja (Tanjug). Šef delegacije SZDLJ Boris Ziherl, ki je na potovanju po Južni Ameriki in se zdaj mudi na obisku v Braziliji, je v družbi jugoslovanskega veleposlanika Martjana Barišića obiskal brazilsko glavno mesto Brasilio. Ob prihodu ga je sprejel šef poslanske skupine brazilske Delavske stranke predsednika Goularta Bocahuva Cunha.

V Brasilii je Boris Ziherl predaval na univerzi o socialističnem razvoju Jugoslavije.

Splavljen nov tramper

SPLIT, 18. maja (Tanjug). Tramper »Meandros«, tretjo izmed petih ladij, ki jih gradi splitska ladjedelnica za britanskega lastnika gršega porekla Stavrosa Livanosa, so danes spustili v morje. Njena nosilnost znaša 23.500 ton. To je serija najdaljših in po tonaži največjih ladij, kar so jih doslej zgradili v splitski ladjedelnici. Glavni gonilni stroj z zmogljivostjo 10.500 KM bo ladji omogočil, da bo vozila s hitrostjo 16,5 vozlov na uro. Takšne ladje grade v svetovnih ladjedelnicah čedalje pogosteje. Ladje imajo lastne žerjave, da so neodvisne od pristaniške mehanizacije in da lahko iztovarjajo in natovarjajo blago tudi v slabše opremljenih lukah.

Macmillan se posvetuje o skupni atomski politiki

Razlike med ameriškimi in britanskimi stališči

LONDON, 18. maja (Tanjug). Britanski premier Macmillan je zadnje dni tega tedna zbral v Chekersu svoje naožje sodelavce in strokovne svetovalce, s katerimi bo, kakor poudarjajo dobro obveščeni viri, preučil britansko stališče do atomske politike NATO, o kateri bo govora prihodnji teden v Ottawi. O vsebini odgovora premiera Hruščova na britansko-ameriško poslanico o razorožitvi je bilo doslej v Londonu rečeno samo to, da ga britanska vlada preučuje.

Tukajšnji politični krogi ne prikrivajo, da so nastale med Britanijo in ZDA razlike v gledališčih o vprašanjih atomske politike Zahoda, kakor tudi o vprašanju smotrnosti morebitnega skorajšnjega trojnega sestanka najvišjih predstavnikov.

Kar zadeva pogajanja o prepovedi atomskih poskusov, se britanski in ameriški pogledi v glavnem ujemajo, zlasti glede pomena inšpekcij na mestu. Sodeč po tukajšnjih komentarjih pa kaže, da prevladuje v Britaniji mnenje, da se pogajanja ne bi smela razbiti zaradi številja inšpekcij in da bi moral Zahod zmanjšati njih število oziroma omiliti svoje dosedanje zahteve.

Peronisti ne bodo kandidirali

BUENOS AIRES, 18. maja (Reuter-AP). Vlada argentinskega predsednika Guidoa je objavila dekret, po katerem je pristašem bivšega predsednika Perona prepovedano postaviti na bližnjih julijskih volitvah kandidate za predsednika in podpredsednika republike, za guvernerje pokrajin in za senatorje.

V dekretu je rečeno, da sme stranka »Narodne unije« postaviti kandidate skupaj z drugimi strankami, če bo njihov dogovor sporočen javnosti. Omenjene omejitve pa veljajo tudi za te primere. Na volitvah, razpisanih za 7. julij, naj bi izvolili izvršna in zakonodajna telesa v 22 argentinskih pokrajinah.

Uspeh »Fronte za obrambo ustave«

RABAT, 18. maja. — Po vesteh maroške agencije MAP se v prvih delnih rezultatih včerajšnjih parlamentarnih volitev v Maroku kaže uspeh vladne »Fronte za obrambo ustave«, a tudi naraščanje sil in vpliva drugih opozicijskih strank. Po doslej znanih rezultatih je bila šestorica maroških ministrov poražena na volitvah in se bo morala v parlamentu umakniti kandidatom vodilne konservativne stranke Istiklal ali vplivne Progresistične unije nacionalnih sil.

Parlamentarne volitve, prve v zgodovini Maroka, so potekale včeraj v popolnem redu in miru. Zbiranje rezultatov pa gre zelo počasi od rok in pričakujejo, da bo šele jutri znano, kako bo razdeljenih 144 mandatov v prvi skupščini. Kaže, da bo vladna fronta dobila večino mandatov, da pa ta večina ne bo tako zanesljiva, kakor so mislili.

Med poraženimi ministri na volitvah so Butaleb, Benhima, Ahardan, Alauji, Ahmed Bahnini in Dris Slauji.

Po nepopolnih uradnih rezultatih, ki so jih objavili nocoj, so dobili konservativci stranke Istiklal doslej 23 mandatov, vladna »Fronta za obrambo ustave« je dobila 19 mandatov, Progresistična unija nacionalnih sil 8, neodvisni pa so dobili en mandat.

Hruščov obišče Švedsko

MOSKVA, 18. maja (TASS). Ob zaključku uradnega obiska švedskega zunanjega ministra Thorstena Nilssona v Sovjetski zvezi so danes v Moskvi objavili skupno sporočilo, ki poudarja, da se odnosi med Švedsko in Sovjetsko zvezo dobro razvijajo. V sporočilu je povedano, da je švedskega zunanjega ministra sprejel premier Hruščov in da je bilo ob tej priložnosti dogovorjeno, da bo sovjetski premier uradno obiskal Švedsko. Datum obiska bo določen pozneje.

Švedska in Sovjetska zveza sta dosegli soglasje, da bosta sklenili dolgoročni trgovinski sporazum.

Kakor poroča Tanjug iz Stockholma, so švedski uradni krogi z zadovoljstvom sprejeli vesti iz Moskve, da je sovjetski premier Hruščov sprejel povabilo, naj obišče Švedsko. Predsednik švedske vlade Erlander je izjavil, da je »zelo zadovoljen« s tem sklepom sovjetskega premiera.

Telegrami

TUBMAN PONOVNO IZVOLJEN — MONROVIA. Uradno so sporočili, da je bil na predsedniških volitvah 7. maja za predsednika republike ponovno izvoljen William Tubman. Zanj je glasovalo 555.044 od 570.000 volivcev.

VODITELJ OSVOBODILNEGA GIBANJA UJET — BRUNEJ. Britanski vojaški funkcionarji so sporočili, da so v akciji proti uporniškim silam na Severnem Kalimantanu britanske čete ujele enega od voditeljev narodno osvobodilnega gibanja, generalnega sekretarja stranke Rajat Džasima Bin in Abdula Rahmana.

ARETACIJE V ARGENTINI — BUENOS AIRES. V noči od petka na soboto je argentinska policija aretirala okrog 40 ljudi, ki so obtoženi »prokomunistične dejavnosti«.

SOVJETSKA NOTA — BONN. Predstavnik zahodnonemške vlade je izjavil, da so prejeli sovjetsko noto, v kateri je protest proti sklenitvi francosko-zahodnonemške pogodbe o prijateljstvu. Noto sedaj proučujejo.

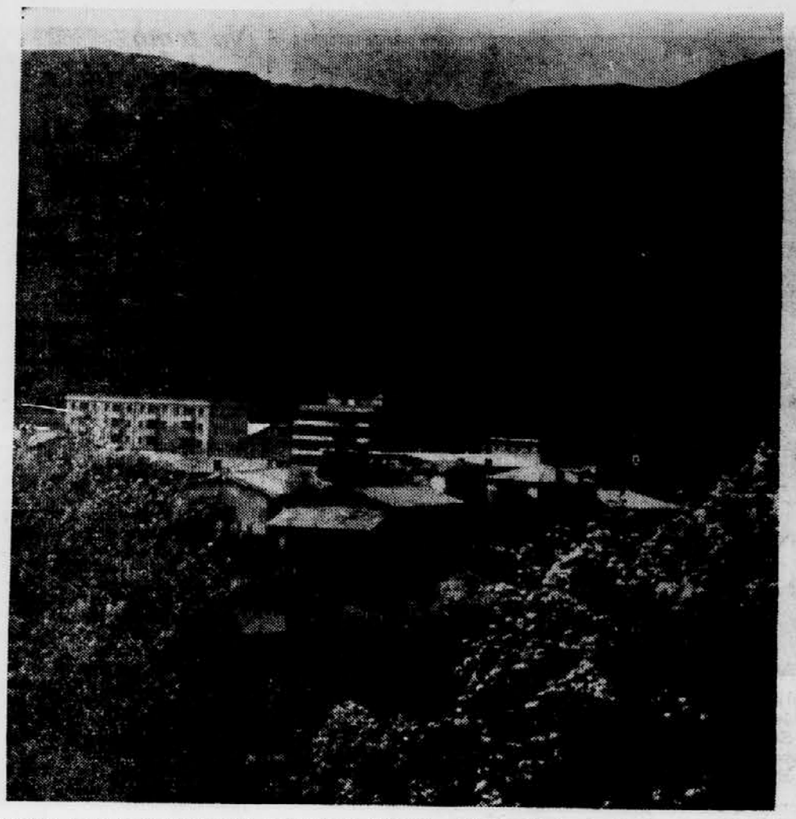
Pa še to

TEMELJITO — Poštni uradnik Noel Volz se je vtihotapil v zgradbo mestnega načelstva v San Franciscu v Združenih državah Amerike in odprl ventile pri vseh vodovodnih protipožarnih napravah. Ko so ga sredi poplavljene mestne hiše prijeli policaji, je izjavil: »Vse mesto smrdi od korupcije. Mestno hišo je treba temeljito očistiti.«

VREME

Vremenska slika: Področje visokega zračnega pritiska se iznad Azorov razprostira še v srednjo Evropo. Valovi atlantskih frontalnih motenj potujejo preko Britanije proti jugovzhodu, tako da dosežejo naše kraje močno oslabljeni in povzročajo le popoldanske plohe in nevihte.

Napoved za nedeljo: Jutri bo sprva deloma sončno, proti opoldnevu povečana oblačnost, popoldne in zvečer krajevne plohe oziroma nevihte. Najnižje nočne temperature bodo med 6 in 10, v Primorju 14, najvišje dnevne od 20 do 24 stop. C.

NOVA STANOVANJSKA ČETRT S ŠOLO — V Desklah ob Soči so v zadnjih petih letih zgradili ob delavsko kulturnem domu novo naselje in odprli nove trgovine. Nekaj večjih stanovanjskih blokov še gradijo in dokončujejo novo šolo, ki jo bodo odprli prihodnje šolsko leto. Foto: Perat

ILIRSKA BISTRICA

Strokovnjakov nimajo dovolj

Pred kratkim se je v ilirskobistriški občini sestal na redno letno konferenco občinsko sindikalni svet in razpravljal o številnih problemih gospodarskih organizacij. Največ so govorili o osebnih dohodkih, zaposlovanju in o tistih članih delovnih kolektivov, ki še danes prejemajo manj kot 15.000 dinarjev mesečno.

Konferenca je nakazala potrebe, da bodo morali delovni kolektivi mnogo več vlagati v stanovanjsko izgradnjo, v obrate družbene prehrane, da bi dosegli nižje cene, in za rekreacijo.

Veliko je bilo govora o modernizaciji proizvodnje in vlogi strokovnih kadrov na sedanji stopnji ilirskobistriškega gospodarstva. So še mnoga podjetja, ki delajo z zastarelimi stroji in je njihov delovni efekt manjši, čeprav se kolektiv neprimerno bolj trudi za povečanje proizvodnje kot tam, kjer so tovarne modernizirane.

Nič manjši ni problem strokovnega kadra, saj imajo le podjetje Lesonit, KIK in KZ trenutno krite najosnovnejše potrebe po kadru. V daljši perspektivi pa bodo tudi tu občutili pomanjkanje. V največji težavi so trenutno podjetje Topol in vsa manjša podjetja. Podjetja in ustanove skušajo to popraviti s štipendiranjem na raznih srednjih in višjih šolah. Razprava je pokazala, da je politika štipendiranja kadrov pomanjkljiva, saj je največ štipendirancev na srednjih, le malo pa jih je na visokih šolah.

jk

BLED

Kaj bo z nekdanjim igriščem za golf?

Turistična zveza Slovenije je povabila tuje izvedence, da so si ogledali nekdanje golf igrišče v Lescah pri Bledu. Proučili naj bi tudi možnosti za obnovo tega igrišča, za katerega trdijo, da je po svoji legi eno najlepših v Evropi. Obnova tega igrišča bi gotovo privabila tuje turiste, posebej še, ker bi to bilo edino igrišče pri nas. Seveda zahteva obnova večja sredstva. Po poročilu, ki ga bodo podali tuji izvedenci, se bodo odločili, ali bi se lotili obnove ali ne.

Priprave za jazz festival

Od 6. do 9. junija bo na Bledu že tradicionalni 4. jugoslovanski jazz festival. Na letošnjem festivalu bo sodelovalo 15 domačih izbranih ansamblov ter vrsta tujih (iz Avstrije, Nemčije, Italije, Poljske, verjetno pa tudi iz ZDA, Sovjetske zveze, Madžarske, Češkoslovaške in Francije). Festival, za katerega je tudi v tujini veliko zanimanje, bo v veliki festivalni dvorani. B. B.

Izkopavanja na otoku

Te dni so ponovno začeli z arheološkimi izkopavanji na blejskem otoku. Izkopavanja, o katerih smo že lani obširno poročali, so opravili le okoli cerkve in proštije. Letos pa bodo z deli nadaljevali v sami cerkvi in bodo zato dvignili tlak. Dela vodi arheolog Andrej Valič pod okriljem narodnega muzeja v Ljubljani. Skupno z arheološkimi raziskavami pa bodo začeli tudi izdelovati načrte za obnovo blejskega otoka. B. B.

KOPER

Ob novi seriji barvnih razglednic

Ni še dolgo, kar je pri nas primanjkovalo lepih, solidno izdelanih barvnih razglednic. Takšne smo celo uvažali, da bi zamašili občutno vrzel, ki nam je zlasti mnogo preglavic povzročala v spodobni predstavitvi naših turističnih krajev.

Spričo tega se je koprski »Primorski tisk« na pobudo sekcije za grafično industrijo pri gospodarski zbornici SRS, ki je tiskarnam v Sloveniji svetovala specializacijo proizvodnje, odločil za proizvodnjo takšnih barvnih razglednic z nitrobleskom z najrazličnejšimi motivi. Pred kratkim je spet izšla nova serija dvanajstih razglednic z motivi iz sveta otroške domišljije. Kot prva je izšla serija puljskih razglednic, nato serija zabavnih in iz živalskega ter rastlinskega sveta V delu je sedaj pri tej tiskarni serija razglednic za Postojno.

O tem, da je bila ta specializacija potrebna in da so vložene investicije dobro naložen denar, priča dejstvo, da prejema »Primorski tisk« oz. njegova tiskarna naročila iz raznih krajev Jugoslavije in da misli podjetje že sedaj, ko je ta njegova proizvodnja pravzaprav komaj dobro stekla, na razširitev obrata za to proizvodnjo.

Otvoritev novega gasilskega doma

KOPER, 18. maja — V Prečni ulici so danes dopoldne v navzočnosti večje množice občanov, predstavnikov nekaterih republiških, okrajnih in občinskih organov oblasti ter političnih organizacij in gasilcev iz Trsta izročili namenu nov gasilski dom. O pomenu tega dogodka je zbranim spregovoril odborniški kandidat Dušan Barbič, načelnik inšpekcijske službe OLO Koper.

Stroški, ki so znašali 200 milijonov dinarjev, sta krila zavarovalna skupnost Slovenije in OLO Koper, druga dela pa so mesec dni pred rokom solidno opravili izolanski »Stavbenik«, ljubljanski »Toplovod«, koperski »Slikopleskarski« in drugi.

V počastitev 100-letnice RK

KOPER, 18. maja. — V avli muzeja v Kidričevi ulici so odprli popoldne razstavo risb in plakatov učencev in dijakov koprskih osnovnih šol in učiteljišča na temo dejavnosti RK. S tem sta organizatorja razstave — OO RK in radio Koper — počastila 100-letnico ustanovitve RK, ki se je v času svojega obstoja razvila v močno mednarodno humano organizacijo. F. M.

GORJE

40-letnica ustanovitve »Svobode«

Minulo nedeljo so pričeli v Gorjah pri Bledu proslavljati 40-letnico ustanovitve »Svobode«. Pripravili so pester program, ki se odvija že ves teden. Tako so imeli dvoboj s šahisti z Javornika, uprizorili igre »Včeraj popoldne«, »Kolesa teme« in »Punčke žive«, dalje so bili telovadni nastop domačega Partizana, folklorna prireditev »Svobode« z Jesenic ter pevska koncerta pevcev iz Krope in Zasipa. Nastopili so tudi mladi harmonikarji iz Gorij. Za zaključek proslave pa bodo v nedeljo razvili prapor. Ob tej priložnosti bo govoril v Gorjah tovariš Ivan Regent. B. B.

● **Savsko naselje: tekmovanje pionirjev**

Danes popoldne bodo pionirji iz pionirskih hišnih svetov v Savskem naselju (tu je več kot 2500 otrok) začeli tekmovanje v okviru dneva mladosti. Tekmovali bodo v šahu, namiznem tenisu, teku in nekaterih drugih športnih disciplinah, v naslednjih dneh pa bodo urejali okolico blokov. Ob dnevu mladosti bodo okolico vseh blokov pregledali in razglasili najdelavnejši pionirski hišni svet. J. V.

Čez drugo zapreko

Jugoslavija : Portoriko 73:57 (34:32)

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je sinoči uspešno premostila že drugo zapreko v finalnem turnirju. Njen nasprotnik Portoriko je bil premagan s 73:57 (34:32).

JUGOSLAVIJA: Daneu 20, Korač 18, Kovačić 4, Djerdja 5, Petričević 13, Cvetković 3, Djurić 6, Nikolić 4, Gordić, Eiselt, Rajković, Ražnjaković.
PORTORIKO: Mecadny 6, Valier 13, Gutierez 2, Cansel 5, Vicence 14, Bocasica 8, Baiez 9.

Naši košarkarji so ponovili igro prejšnjega večera. Zaigrali so resno in učinkovito, pri tem pa niso hoteli ničesar tvegati. Zato so si že od vsega začetka priborili prednost in jo obdržali do konca tekme. Skromno razliko dveh, treh košev so Jugoslovani znatno povečali v drugi polovici drugega polčasa in na koncu zmagali s 16 točkami razlike.

Portoriko je bil zelo nevaren nasprotnik, kajti njegovi igralci so bili sila vztrajni, zlasti pritlikava Vicence in Valier. Tudi to pot je prišla do izraza učinkovitost Jugoslovanov, nič manj pa tudi dobra fizična pripravljenost, zaradi česar je bil nasprotnik brez prave moči, da bi se lahko uspešneje upiral. V naši ekipi je teklo vse, kakor je treba, pa vendar so bili Daneu, Petričević, Djerdja in Korač najboljši. V tej igri so obveljale tudi strelske sposobnosti kapetana naše reprezentance Daneva, ki je z vsega 34 koši prevzel vodstvo v seznamu najboljših strelcev v finalnem delu turnirja.

Za njim so razvrščeni Korač in Amauri (Br) s 33 koši, Kois (ZDA) 33, Dorigo (Fr) 30, Petričević, Vicence (Port), Lefevre (Fr) 29, Valier (Port) 26, Shipp (ZDA) 23 košev.

Ostali rezultati finalnega turnirja:

ZDA : Francija 81:61 (36:35), **Brazilija : Italija** 81:62 (40:24).

Tolažilna skupina:

Urugvaj : Japonska 79:63 (42:30).

Mehika : Peru 72:57 (34:27).

Na tekmi ZDA : Francija sta dala za prve največ košev Reed 19, Shipp 13, za Francoze pa Dorigo 23. Na tekmi Brazilija : Italija je bil najboljši brazilski strelec Amauri z 18 koši, za Italijane pa Lombardi 15.

PO II. KOLU STA LESTVICI TAKILE:

Brazilija	2	2	0	143:117 4
Jugoslavija	2	2	0	148:130 4
ZDA	2	1	1	154:136 3
SZ	1	1	0	58: 48 2
Portoriko	2	0	2	112:135 2
Francija	2	0	2	109:139 2
Italija	1	0	1	62: 31 1

TOLAŽILNA SKUPINA:

Mehika	2	1	1	158:145 3
Peru	2	1	1	123:131 3
Urugvaj	1	1	0	79: 63 2
Argentina	1	1	0	88: 86 2
Kanada	1	0	1	59: 66 1
Japonska	1	0	1	63: 79 1

KVALIFIKACIJE ZA TOKIO

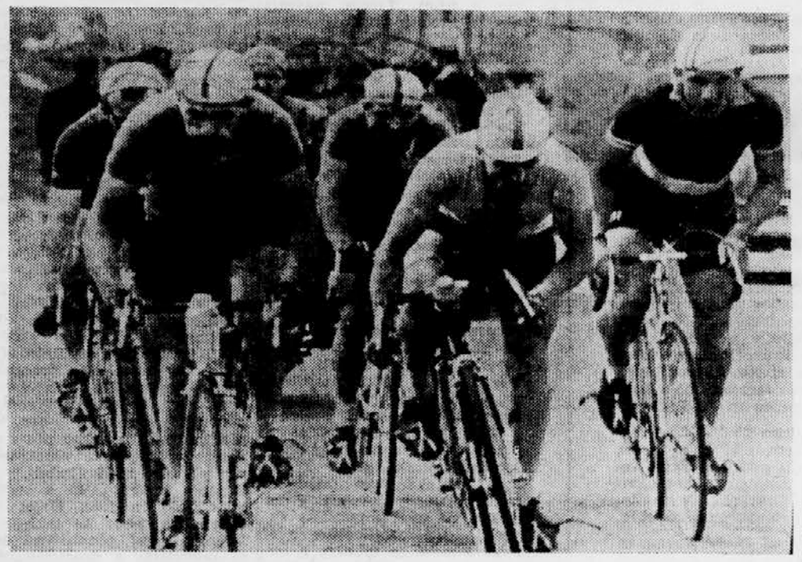
RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Na kongresu mednarodne košarkarske federacije (FIBA) so sprejeli sistem kvalifikacij za olimpijske igre v Tokiu 1964.

Sklenjeno je bilo, da bo osem najboljših ekip z zadnjih olimpijskih iger v Rimu neposredno sodelovalo na turnirju, in sicer: ZDA, ZS, Brazilija, Italija, ČSSR, Jugoslavija, Poljska in Urugvaj.

Brez kvalifikacij se bo finalnega turnirja udeležila tudi Japonska kot organizator, razen nje pa tudi Portoriko in Peru kot odlično plasirani ekipi na zadnjih vseameriških igrah.

Evropskim državam bodo omogočili, da izpopolnijo število udeležencev v Tokiu. Maja prihodnjega leta bosta namreč dva turnirja, in sicer v Ženevi ter v Parizu ali Sofiji. Zmagovalca obeh skupin bosta imela pravico do sodelovanja na finalnem turnirju v Tokiu, kamor pojde reprezentanca tiste afriške dežele, ki bo zasedla prvo mesto na prihodnjih afriških športnih igrah v Kartumu.

Petnajsto in 16. mesto v finalnem turnirju bosta zasedli dve najboljši ekipi s turnirja v Jokohami. Na tem turnirju bodo sodelovale ekipe, ki se ne bodo plasirale na omenjenih kvalifikacijah.

Posnetek z mednarodne dirke Praga—Berlin—Varšava

Jugoslovani igrajo duhovito košarko

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Naša košarkarska reprezentanca si je po zmagi nad Portorikom že zagotovila peto mesto. Ta dvoboj ni bil spektakularen kakor z ZDA, kajti nasprotnik je bil slabši, razen tega pa so bili naši igralci utrujeni od prve tekme. Občinstvo je bilo kljub temu zadovoljno.

Brazilski tisk poudarja, da so naši košarkarji potrdili izredno kvaliteto, saj so pokazala sodobno košarko z duhovitimi kolektivnimi in individualnimi akcijami v obrambi in napadu: Prav zato se uvrščajo med najresnejše kandidate za najvišji naslov. Ne glede na vsa laskava priznanja je v našem taboru zmeren optimizem.

Naši igralci so sinoči prejeli prvi pozdrav iz domovine. Nogometna zveza Jugoslavije je čestitala k uspehom naše ekipe.

Ivanović in Partizan prvaka

Državno prvenstvo v partizanskem maršu

KUMROVEC, 18. maja. V rojstnem kraju maršala Tita je bil danes v proslavo dneva mladosti partizanski marš. Na 26 km dolgi progi je startalo 26 tekmovalcev, med katerimi je zmagal Ivanović (Part), v ekipni konkurenci pa Partizan, ki sta osvojila prvo mesto.

Že po dveh kilometrih od starta so se v čelni skupini znašli Ivanović, Mihalić, Mustapić in Matijević. Nekaj kilometrov pred ciljem pa je Ivanović ušel zasledovalcem in sam prišel na cilj. Rezultati:

Ivanović 1:23,59, Mihalić (P) 1:24,15, Mustapić (Sl) 1:24,50, Matijević (CZ) 1:25,2, Stevčević (CZ) 1:25,50 itd.

Dosedanji zmagovalci: 1953. Skenderović (Spartak, Sub.), 1954. Jovanović (Cz), 1955. Skrinjar (Dinamo, Zgb), 1956 1957, 1958. Mihalić (Partizan, Bgd), 1959. D. Stojanović (Dubočica, Leskovac), 1960. Mihalić, 1961, Stojanović (Slav., Osijek), 1962. Mihalić.

Dober start slovenskih modelarjev

Državnega prvenstva modelarjev, ki so v tekmovanju z radijsko vodenimi motornimi in jadralnimi modeli v Mostarju, so se udeležili tekmovalci vseh republik, razen iz Črne gore. Slovenijo so zastopali člani aeroklubov iz Kranja in Ljubljane, ki so prvič sodelovali na taki prireditvi, saj vse dotlej niso imeli nobenih materialnih možnosti. Zato je bil njihov poglavitni namen, da si pridobijo potrebne izkušnje, toda na presenečenje tekmovalcev samih so bili prav Slovenci najuspešnejši. To je plod in rezultat solidnih priprav. Najboljši mesti sta zasedla Seražim in Pintar iz Kranja. Praktične izkušnje v tehniki pilotiranja so prišle do veljave zlasti v eleganci in pravilnem manevriranju v zraku, v čemer se ostali udeleženci niso mogli meriti z njimi.

Seražim in Pintar sta bila določena v državno reprezentanco, ki bo sodelovala na mednarodnem tekmovanju modelov z radijskim upravljanjem v CSSR.

Ali prvenstvo FIS poleti?

Po kratkem odmoru so funkcionarji mednarodnih in nacionalnih smučarskih organizacij že spet na poti. Da bi se nekoliko razvedrili, hodijo voditelji smučarskega športa na svoje sestanke v razna privlačna mesta — daleč vstran od ledu in snega — in tako so letos za kongres FIS, ki bo prihodnje dni, izbrali starodavne Atene. Upravičeno lahko upamo, da bodo delegati pod vtisom lepot zgodovinske Helade ostali tudi zvesti stvarnim potrebam smučarskega športa. Med raznimi točkami dnevnega reda je tudi ena, ki se nanaša na oddajo svetovnih smučarskih prvenstev leta 1966.

Za to čast in zaupanje se potegujejo tri mesta, in sicer Davos, Sestriere in daljni Čile, ki je lani organiziral svetovno prvenstvo v nogometu in je bil očitno zadovoljen s celotnim uspehom prireditve, nemara manj po športni kakor po komercialni plati. Vsekakor bi bila smučarska prireditev v Čilu združena z mnogimi posebnimi težavami, posebej pa bo treba temeljito poudariti okoliščino, da bi morale biti te tekme spričo zemljepisne lege prizorišč nekako v mesecu avgustu.

Ta premaknitev bi pomenila za večino udeležencev pravi preobrat in umetno podaljšanje sezone za več mesecev. Tekmovalci vseh evropskih alpskih držav in Severne Amerike bi najprej dokončali redno sezono 1965-66, nato bi se po kratkem počitku začeli pripravljati za poletno tekmovanje FIS, nakar bi se po še krajšem presledku po povratku iz Južne Amerike že začele priprave za redno zimsko sezono 1966-1967. To pomeni, da bi med letoma 1966 in 1967 trajala smučarska sezona za elito vsega smučarstva nič manj ko celih 20 mesecev. Ljudje, ki bodo odločali o taki spremembi, bodo morali premisliti predvsem to, da je malo takih tekmovalcev, ki bi lahko vzdržali tolikšne napore, tembolj, ker je znana stvar, da so že v minuli sezoni, ki je bila izredno bogata s snegom in tudi ne kretkotrajna, na vseh koncih in krajih tarnali, da jim je bilo že vsega preveč.

Ne nazadnje pa bi s premaknitvijo smučarskih svetovnih prireditev v poletne mesece zadeli na še eno nevšečnost, in sicer to, da bodo skoraj ob istem času v Angliji tekme za svetovno prvenstvo v nogometu, združene s pompozno proslavo stoletnice nogometne igre na svetu. Da je za nogomet mnogo več zanimanja in ima milijone več privržencev kakor vsa smučarija, o tem ni vredno govoriti. To pa pomeni, da bi bile čiške prireditve na snegu obsojene na skromen pritisk turistov in bi brškone doživele neizbežen finančni polom. Strokovnjaki raznih narodov, ki spremljajo delo delegatov v Atenah, so enodušnega mnenja, naj ti odgovorni ljudje temeljito preudarijo vse posledice, ki bi jih morebiti imela skoraj senzacionalna izvedba smučarskega prvenstva najboljših zastopnikov te zvrsti na južni polobli sredi vročega poletja v naših krajih.

Nesrečen padec Ukmarja

VARŠAVA, 18. maja. — V VIII. etapi mednarodne kolesarske dirke Praga—Berlin—Varšava je na 220 km dolgi progi Varšava—Torunj zmagal Nemec Ampler s časom 5:21:27, za njim sta se uvrstila Dumitrescu (Rom) 5:22:00, Andreoli (It) 5:22:35. Vrstni red Jugoslovanov: 38. Ukmar 5:23:54; 49. Valčić 5:24:58, 50. Levačić 5:24:58, 66. Boltežar 5:26:33, 70. Bilić 5:31.49 in 86. Roner 5:44:23.

Generalni plasma posameznikov: Verhaegen (Belg) 32:28:08, Ampler (NDR) 33:28:40, Genet (Fr) 33:28.41, ... 28. Valčić 33:40:55, 29. Ukmar 33:40:58, 30. Boltežar 33:42:15, 64. Levačić 34:50:03, 66. Bilić 34:54:05, 79. Roner 35:56:29.

Generalni plasma ekipno: 1. Poljska, 2. Belgija, 3. SZ. Jugoslavija je slej ko prej na sedmem mestu

Naši vozači so imeli v tej etapi nesrečen dan zaradi Ukmarjeve poškodbe. Popov (SZ) je bil namreč preje poškodovan in je pri padcu trčil v Ukmarja, ki si je zlomil prst na roki. To ga je motilo med nadaljnjo vožnjo, pa čeprav je privozil na cilj v prvi skupini. Zaradi te poškodbe še ni gotovo, ali bo Ukmar lahko startal v današnji IX. etapi od Torunja do Poznanja. Razen tega je

Danes začetek »Gira«

Danes se bo v Neaplju začela velika tradicionalna kolesarska dirka »Giro d'Italia«. To bo že 46. izvedba te razen »Tour de France« največje kolesarske dirke na svetu. V 21. etapah bodo tekmovalci prevozili 4013 km. Etapna mesta so: Napoli, Potenza, Bari, Campobasso, Pescara, Bolsem, Arezzo, Riolo Terme, Salsomaggiore, La Spezia, Asti, Biella, Leukerbad (v Švici), St. Vincent, Mantova, Treviso, Venezia, Gorica, Belluno, Modena, Brescia—Milano.

Večina strokovnjakov meni, da zaradi odsotnosti Francoza Anquetila — pred šestimi dnevi je zaključil kot zmagovalec dirko po Španiji (»Vuelta«) na letošnjem Giru ni izrazitega favorita. Veteran italijanskega kolesarstva Fiorenzo Maggi pa meni, da imajo največ možnosti za osvojitev prvega mesta Belgijec Van Loy ter Italijani Carlesi, Defilipis, Baldini in Batistini. Baldini pa pričakuje presenečenje od Nizozemca Niydama.

Posamezne dele etap bo prenašala tudi televizija.

Zgovoren remi

MOSKVA, 18. maja. — V izredno kratkem času sta danes v moskovskem Estradnem teatru Mihail Botvinnik in Tigran Petrosjan zaključila 21. partijo za naslov svetovnega prvaka v šahu — trajala je samo deset potez! Ta najkrajši remi v dvoboju pripoveduje marsikaj. Predvsem, da je naposled po toliko letih kraljevanja na svetovnem šahovskem prestolu dokočno popustil tudi izredno trdoživi veteran inž. Mihail Botvinnik in priznal dvajset let mlajšemu velemojstru novinarju Tigranu Petrosjanu, da je nadigran. Za nikakršno presenečenje ni namreč več časa: iz preostalih treh partij potrebuje Pestrosjan samo še polovičko točke za lovorjev venec zmagovalca. Razen tega je remi ponudil Botvinnik sam.

ANGLEŠKA OTVORITEV

Beli PETROSJAN, črni BOTVINNIK — 1. c4 Sf6, 2. Sf3 g6, 3. Sc3 d5, 4. cxd5 Sxd5, 5. e4 Sxc3, 6. dxc3 Dxd1 šah, 7. Kxd1 Lg4, 8. Le2 Sd7, 9. Le3 e5, 10. Sd2 in remi na remi na predlog črnega.

STANJE: 11:9 za Petrosjana. B.F.

KAJAKI IN KANUJI V SAVSKIH VALOVIH — Danes bodo v Tacnu, na prizorišču nekdanjega svetovnega prvenstva na divjih vodah, izbirne tekme najboljših jugoslovanskih kajakašev in kanuistov. Slalom v Tacnu se bo začel ob 13. uri. Na sliki: Vidmar in Andrijašič v borbi z razpenjenimi valovi.

Kolesarji v počastitev dneva mladosti

KUMROVEC, 18. maja. V počastitev rojstnega dne maršala Tita in dneva mladosti je bila kolesarska dirka mladincev na progi Zagreb—Kumrovec (61 km). Med 51 udeleženci je zmagal Pavlić (Vojv) 1:36,44 pred Kovačem, Vrbaničem (Karl), Šoratom (Zgb), Anzulovićem (D), Uršičem (Rog), vsi s časom zmagovalca.

Ekipno je zmagal Dinamo pred Rogom itd.

Strelci v počastitev dneva mladosti

Okrajni strelski odbor Ljubljana prireja v počastitev dneva mladosti nočno strelsko tekmovanje z vojaško puško na strelišču na Rakovniku. Tekmovanje bo 24. t. m. z začetkom ob 20. uri, in sicer v organizaciji občinskega strelskega odbora Moste - Polje.

Prireditve se lahko udeležijo vsi občani v okviru družbenih in drugih športnih organizacij. Prireditelj pričakuje udeležbo tudi iz vrst strelcev. Nastopili bodo v tročlanskih ekipah, in sicer z vojaško puško na osvetljeno Titovo tarčo s svetlečo se municijo.

Namiznoteniški igralci Olimpije na avtocesti

Glavni štab mladinskih delovnih brigad je povabil moško in žensko ekipo ljubljanske Olimpije, ki je osvojila državno moštveno in pokalno prvenstvo, na gostovanje na gradbišče avtoceste. Državni prvaki bodo gostovali v naseljih brigadirjev po državnem prvenstvu v Zrenjaninu, kjer bodo imeli vrsto propagandnih nastopov. Na avtocesti bo Olimpija nastopala z Veckom, Kornom, Grintalom, Godino, Pirčevo in Zrimčevo.

Zmage Olimpije vsenovsod

ANTK Olimpija je omogočil v zadnjem času svojemu naraščaju nastope v številnih krajih Slovenije. Tako je ena izmed ekip igrala z mladinci Maribora in zmagala 5:2. Druga mladinska in prva pionirska ekipa sta gostovali v Celju, kjer sta prav tako zmagali s 5:1 in 5:0. Pionirji so gostovali v Idriji in premagali gimnazijo in Rudarja 5:2. Na posamičnem turnirju pa je zmagal Kralj pred Štihom (oba Olimpija) in Poljanškom iz Idrije. Ne nazadnje so lepo zmago zabeležili še na turnirju v Škofjah pri Kopru, kjer so v konkurenci najboljših primorskih seniorskih moštev in Bora iz Trsta dosegli prvo mesto. V nedeljo pa se bodo mladinci in pionirji pomerili z reprezentanco celjskega okraja v Mozirju. To bo prvi večji namiznoteniški dvoboj v tem kraju, ki ga bo priredila okrajna komisija v Celju, da bi tako nagradila marljivo društvo domačih.

Mladina Olimpije tudi stalno tekmuje na številnih turnirjih v Ljubljani. Na zadnjem preglednem mladinskem tekmovanju ljubljanskih klubov je zmagal Krnc (O) pred Usenikom (L), Kraljem (O) in Marinkom (L). Podobno tekmovanje so imeli tudi člani, na njem pa je zmagal v odsotnosti Vecka in Kerna član Ljubljane Godina pred Tomažičem (O) in Grintalom (O). (DN)

Nad 200 udeležencev na namiznoteniškem prvenstvu SFRJ

BEOGRAD, 18. maja. — Za državno namiznoteniško prvenstvo, ki bo v dneh od 24. do 26. t. m. v Zrenjaninu, se je prijavilo nad 200 udeležencev.

Za nosilce skupin v članski konkurenci so bili določeni tile: Marković (Part), Vecko (Ol), Korpa (Senta), Kern (Ol), Teran (Tr), Gazić (Sar), Uzorinac (Zgb), Tome (Tr); članice: Pirčeva (Ol), Petračeva (Fuž), Plutova (Tr), Zrimec (Ol), Krajger (Fuž), Kokaljeva (Lj), Lučičeva (Zenica), Stojšičeva (Ns).

Planinski vestnik št. 5/63

Na uvodno mesto majske številke glasila PZS »Planinskega vestnika« je uvrščen prevzemajoč opis »srečne nesreče« z naslovom »Trenutki življenja in smrti v gorah«, ki jo je v družbi še dveh tovarišev preživel Marjan Keršič-Belač nad globeljo Gamsovega skreta pod Velikim grebenom. Dalje piše Janez Kruščič v »Plezanju v Durmitorju« o odpravi jeseniških alpinistov 1. 1956; članek je obilno ilustriran in opremljen tudi s shematičnim kartogramom o tem gorstvu. Razen tega sta med vidnejšimi prispevki še: Zakasnelo posvetilo (Boris Režek) in Po gorah in dolinah porečja Drete (Drago Meško) — prav tako z več panoramami. Ostali del vsebine te številke sestavlja drobnejše gradivo z beležkami o dejavnosti mladinskih odsekov in alpinistov, oceno Lipovškove knjige »Steze, skale in smučišča« ter zelo zanetnim pelemelejem z razgledom po svetu.

H kraju je uredništvo priobčilo tudi nekaj načelnih misli Toneta Bučarja o novem statutu Planinske zveze Slovenije, ki daje široka jamstva, da bo ta krovna organizacija poslej čim tesneje povezana s številnim članstvom in se kar moči prilagajala rasti in dogajanjem v planinski skupnosti na terenu.

»Planinski vestnik« izhaja mesečno in kaže še posebej v letošnjem jubilejnem letu slovenskega planinstva zaznavno težnjo k res izbrani tematiki.

Novo na tujem

PARIZ — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije so bili doseženi tile pomembnejši rezultati: Barclay (Fr) : Mulligan (Avstrija) 6:1, 6:7, 6:2, 6:4, Fletcher (Avstr) : Rodriguez (Čile) 6:1, 7:5, 0:6, 2:6, 6:2, Hewitt (Avstr) : Turiak (Rom) 2:6, 6:1, 6:2, 7:5.

ADENAU — Na poskusni vožnji pred tradicionalnimi avtomobilskimi dirkami (1000 km) na Nürburgringu je italijanski voznik Scarfiotti dosegel nov rekord steze z avtomobilom »Ferraris, in sicer je vozil s hitrostjo 146,2 km na uro.

ATENE — Znani švedski avtomobilist Karlsson, ki je veljal za največjega favorita na rallyju Akropolis, je moral zaradi karambola odnehati. Nesreča je doletela tudi dva francoska vozača, ki sta se prevrnila v bližini Soluna.

Tamara Pres vrgla disk 59,29

MOSKVA, 18. maja. — Sovjetska atletinja Tamara Pres je na mitingu zboljšala lasten svetovni rekord v metu diska, ki ga je vrgla 59,29. Prejšnji njen rekord je znašal 58,98.

I. ZVEZNA LIGA

Beograd : Železničar 2:0 (2:0)

DRUGA LIGA — VZHOD

Železničar (N) : Trepča 0:3 (0:1)

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — Republiški zavod za socialno zavarovanje si skupaj z okrajnimi zavodi in podružnicami prizadeva, da bi zmanjšal poslovne stroške. Zato namerava v prihodnjem letu vse pokojnine in invalidnine nakazovati za vso Slovenijo iz Ljubljane. Vse priprave in izpolnitev nakaznic bodo namreč opravili s stroji, nakaznice pa bodo razdelili že v zavodu za socialno zavarovanje.

Telefonski imenik bodo dobili vsi telefonski naročniki zadnje dni maja. Imenik je že natisnjen, treba ga je le še vezati. Telefonske številke so natisnjene s spremenjenimi presledki. Tako je na primer namesto dosedanje številke 30-694 natisnjeno v imeniku 3 06 94. Zadnje dni maja bodo nekateri naročniki, ki imajo sedaj prvi dve številki 36 ali 37, dobili številke 30 in 31.

Iz današnje prve izdaje

TIŠINA — Gozdna drevesnica je ena najsodobnejših v Sloveniji. V zadnjih dveh letih so jo povečali za več kot enkrat, tako da ima sedaj 11 ha. Letos bo dala kakih 18 milijonov din bruto produkta. Pred leti so gojili 68 drevesnih vrst, večinoma za parke in vrtne nasade, po prodaji zadnjih sadik pa bodo že letos imeli samo 5 drevesnih vrst.

CELJE — Občinski odbor SZDL je za zbore občanov izdal posebna vabila, na katerih je natisnjen tudi prikaz volitev v predstavniške organe.

ŠOŠTANJ — Da bi občane že pred zbori o krajevnih organizacijah SZDL seznanili z dosedanjim razvojem gospodarstva in drugih služb v občini, je občinski odbor SZDL izdal posebno številko »Obvestil«, ki prinašajo podatke o dosedanjem razvoju občine. Tako na zborih ne izgubljajo časa s predolgimi poročili.

Počitničarji v Beli krajini so delavni

Mladina v Beli krajini se je močno zavzela za Počitniško zvezo. V občinskem odboru PZ Črnomelj, ki združuje počitničarje obeh belokranjskih občin, je sedaj 6 družin z 200 člani. Med njimi sta najbolj delavni družini v tovarni Iskra v Semiču in tovarni Belt v Novem mestu. Letos bodo ustanovili še nekaj družin tudi pri aktivih mladine na vaseh ter še pri nekaterih podjetjih v obeh občinah, medtem ko se v Metliki prav te dni pripravljajo na ustanovitev lastne družine.

Tako so prvo majsko nedeljo organizirali enodnevni izlet na Mirno goro ob sodelovanju PZ Črnomelj ter komitejev ZM občin Metlika, Črnomelj in Novo mesto. V načrtu imajo tudi izlete na Gorjance in Rog. Letošnje jubilejno leto nameravajo belokranjski počitničarji proslaviti s kolesarskimi izleti in obiski spomenikov iz NOB v Beli krajini.

Žele si še predavanj o lepotah Slovenije in Jugoslavije. Za vzgojo vodij izletov in vodstev družin PZ bodo v juniju organizirali seminar, na obiskih po šolah ter na tečaju predvojaške vzgoje v Črnomlju pa nameravajo vzbuditi zanimanje za to organizacijo tudi med kmečko mladino. Pri rasti počitniške zveze pomagajo tudi občinski komiteji mladine.

IZOLA

Praksa dokazuje prednosti samopostrežne trgovine

Te dni bosta minuli dve leti, kar je trgovsko podjetje z živili »Jadranka« v Drevoredu 1. maja odprla prvo samopostrežno trgovino na Primorskem. Dvoletne izkušnje dajejo prav zagovornikom samopostrežnih trgovin, ki pravijo, da je moči opraviti v taki trgovini precej večji promet kot v enako veliki klasičnega tipa z individualno postrežbo.

Že v pol leta se je promet naglo močno povečal (za 58%) in je naraščal kar naprej. Leta 1961, ko je samopostrežna trgovina že vse leto poslovala v novih prostorih, je promet dosegel več kot 66 milijonov in se je lani povečal na dobrih 83 milijonov dinarjev. Glede na rezultate prvih štirih mesecev bo letos promet znašal blizu 100 milijonov dinarjev, če ne več. V enako velikih prostorih bi pri klasičnem načinu postrežbe po mnenju ljudi, ki razumejo svoj posel, bilo v najbolj ugodnih pogojih mogoče doseči kvečjemu 65 do 70 milijonov dinarjev. Omembe vredno je, da dosegajo za toliko večji promet z istim številom zaposlenih.

F. M.

TOLMIN

Pakirni in taborni prostor urejajo

Turistično društvo Tolmin ureja pri dohodu v Tolminsko korita parkirni prostor. Tolminska korita in Skakalce so vsako leto bolj obiskane. Zadnjo nedeljo so tam našteli 70 motornih vozil, večinoma s tujimi oznakami, čeprav se turistična sezona še ni začela.

Ob parkirnem prostoru bi bilo treba postaviti manjši bife ali vsaj skromen kiosk, v katerem bi prodajali tobačne izdelke, spominčke, razglednice, nalepke za avtomobile, pa tudi hladna jedila in osvežujoče pijače. Društvo namerava do sezone urediti v lepem borovem gozdičku ob sotočju Soče in Tolminske taborni prostor. Tekočo vodo so že lani napeljali, letos pa nameravajo urediti še vse ostalo. Poskrbeli bodo tudi za napeljavo elektrike in za razsvetljavo na tabornem prostoru.

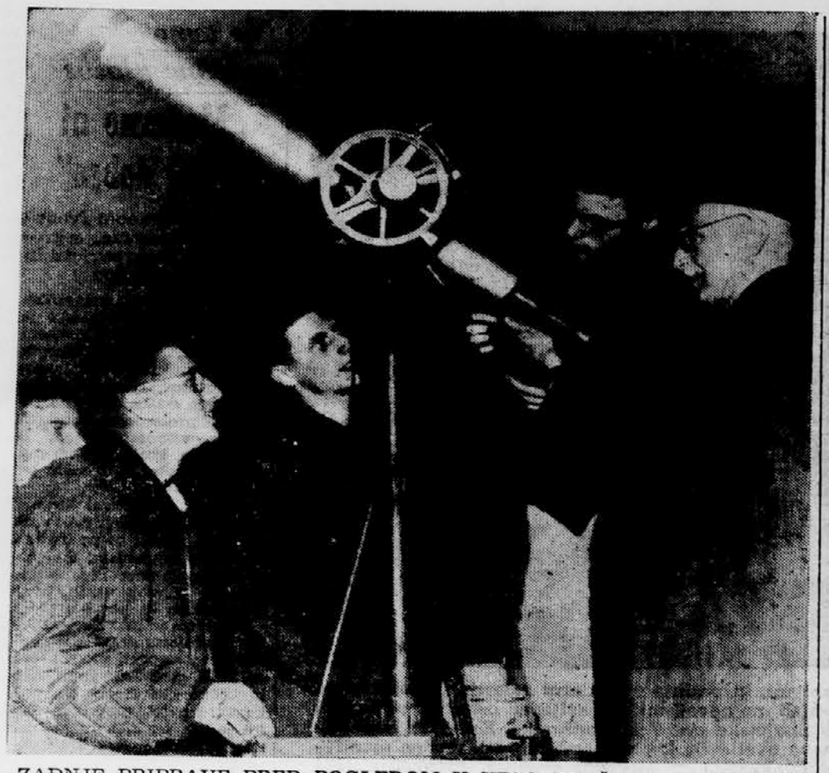
-JP

TVOJ T
TEDNIK T

Izšla je 31. številka »Občana«

V uvodu prinaša analizo zborov volivcev v nekaterih večjih delovnih kolektivih. Vinko Mlakar razpravlja o problemih urbane obnove mesta in o stanju stanovanjskega sklada v središču Ljubljane. Franc Rupret je avtor obširnega članka o notranji delitvi stanovanjskih najemnin. V nadaljevanju objavlja list analizo pomanjkljivosti dosedanjih osnutkov občinskih statutov. Pomembni prispevki so še: Financiranje zdravstvene preventive (Marko Jakše), zaključen pregled zakonov, ki jih je v svoji mandatni dobi sprejela Zvezna ljudska skupščina in članek Cilke Maležič o široko zasnovanih načrtih za ureditev otroške prehrane v občini Ljubljana-Center.

Ta številka »Občana« prinaša tudi popoln seznam vseh kandidatov za poslance v republiško in zvezno skupščino, ki so jih potrdili zbori volivcev.

ZADNJE PRIPRAVE PRED POGLEDOM V VESOLJE. Čez nekaj trenutkov bodo začeli člani astronomskega krožka šentviške gimnazije opazovati ozvezdje. Foto: Busić

Astronomski krožek na strehi gimnazije

Mračilo se je že, vendar so mladi fantje in dekleta še vedno prihajali v poslopje šentviške gimnazije. Živahno so se vzpenjali po stopnicah in naposled prispeli do astronomske opazovalnice na strehi stavbe.

Okrog meter dolgega daljnogleda se je kaj hitro zbrala skupina najvnetejših mladih astronomov in preden je prišel vodja njihovega krožka, profesor Pavle Kunaver, so strokovnjaško naravnavali leče in nestrpno pogledovali skozi okular v še nezatemnjeno nebo.

Najmlajši **član krožka** je 13-letni učenec osemletke »Valentina Vodnika« Janez Kunaver. (Veselje do zvezd je »podedoval« po svojem stricu profesorju Kunaverju.)

— Od kdaj si pa član astronomskega krožka?

— Krožek obiskujem že eno leto. Zelo sem navdušen za astronomijo. Po končani gimnaziji (sedaj obiskuje 7. razred osemletke) bom študiral astronomijo!

— Katerega dogodka se najbolj spominjaš?

— Najbolj se spominjam lanskega obiska na otoku Braču, kjer smo proučevali učinek zraka na ljudi in živali.

Sicer pa astronom Janez ni bil preveč navdušen, da bi povedal še kaj več. Umaknil se je od novinarske beležnice in od daleč opazoval svojega tovariša Radka Osredkarja.

Sedemnajstletni Radko je povedal, da je član astronomskega krožka že štiri leta. Posebno se zanima za opazovanje Saturnovega kolobarja in Jupitrove lune. Pridno piše in riše za revijo »Proteus«.

Glave mladih opazovalcev so se obrnile proti vhodu. Prihajal je vodja krožka prof. Pavle Kunaver.

— Ste zadovoljni z mladimi astronomi?

— Seveda, zelo sem zadovoljen. Mislim, da bo članov več drugo leto, ko bodo astronomijo uvedli kot redni predmet v drugem semestru 4. razreda gimnazije.

— Kako ste zadovoljni z daljnogledom?

— Člani krožka imajo na voljo zelo dober daljnogled, ki poveča od 50 do 250-krat. Daljnogled ima zelo precizne delilne kroge, tako da lahko služi večjim znanstvenim zahtevam. Veliko pomoč nudi članom astronomskega krožka profesorski zbor in direktor gimnazije.

VERONIKA TRATAR

V Ljubljani včeraj danes jutri

● Nov načrt mesta

V petek je izšel načrt mesta Ljubljane, ki izpopolnjuje dosedanjo vrzel v tej zvrsti turistične publicistike. Gre za aktualno kakovostno turistično edicijo, ki združuje v sebi sestavine prospekta, vodnika ter zemljevida. V brošuri je precej risb, ki prikazujejo značilne ljubljanske arhitektonske lepote s komentarjem v slovenščini, angleščini, francoščini, italijanščini in nemščini. Na prvi strani je razen naslovne panoramske slike Ljubljane in ljubljanskega grba zemljevidni načrt Ljubljane, na hrbtni strani pa je poleg risb še seznam trgov, cest ter ulic in nad 300 turistično važnih naslovov. Načrt mesta Ljubljane v večbarvnem tisku je bil natisnjen v nakladi 15 tisoč izvodov in v založbi Turističnega društva Ljubljana.

F.V.

● Na trgu — paradižniki

Včeraj je bil ljubljanski trg povsem v znamenju pomladi, saj je bil izredno dobro založen z vsakovrstno letošnjo zelenjavo, ki niti ni tako draga, kot je bila še pred nekaj dnevi. Prodajalo je zelo veliko zasebnih prodajalcev, ki so nekatere vrste blaga prodajali celo ceneje kot družbeni sektor. Včerajšnje cene: čebula 118 do 140, česen 400, fižol 260, letošnji grah 280 do 194, krompir 40 do 50 din, letošnje kumare 340 (imeli so jih le 150 kg), por 200, prvi letošnji paradižniki 540 (naprodaj jih je bilo 200 kg), redkvice 70, radič 120 do 150 glavnata solata 120 do 200, solata berivka 90 do 100, špinača 100 din itd. Sadja je bilo nekoliko manj in je še precej drago. Češnje so prodajali po 180 do 200 din, jabolka po 140 do 220 din, limone po 200 din, medtem ko pomaranč še vedno ni bilo. Jajčk je bilo na trgu 13.500 kosov po 28 do 30 din. E.J.

Čez drugo zapreko

Jugoslavija : Portoriko 73:57 (34:32)

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je sinoči uspešno premostila že drugo zapreko v finalnem turnirju. Njen nasprotnik Portoriko je bil premagan s 73:57 (34:32).

JUGOSLAVIJA: Daneu 20, Korač 18, Kovačić 4, Djerdja 5, Petričević 13, Cvetković 3, Djurić 6, Nikolić 4, Gordić, Eiselt, Rajković, Ražnjaković.
PORTORIKO: Mecadny 6, Valier 13, Gutierez 2, Cansel 5, Vicence 14, Bocasica 8, Baiez 9.

Naši košarkarji so ponovili igro prejšnjega večera. Zaigrali so resno in učinkovito, pri tem pa niso hoteli ničesar tvegati. Zato so si že od vsega začetka priborili prednost in jo obdržali do konca tekme. Skromno razliko dveh, treh košev so Jugoslovani znatno povečali v drugi polovici drugega polčasa in na koncu zmagali s 16 točkami razlike.

Portoriko je bil zelo nevaren nasprotnik, kajti njegovi igralci so bili sila vztrajni, zlasti pritlikava Vicence in Valier. Tudi to pot je prišla do izraza učinkovitost Jugoslovanov, nič manj pa tudi dobra fizična pripravljenost, zaradi česar je bil nasprotnik brez prave moči, da bi se lahko uspešneje upiral. V naši ekipi je teklo vse, kakor je treba, pa vendar so bili Daneu, Petričević, Djerdja in Korač najboljši. V tej igri so obveljale tudi strelske sposobnosti kapetana naše reprezentance Daneva, ki je z vsega 34 koši prevzel vodstvo v seznamu najboljših strelcev v finalnem delu turnirja.

Za njim so razvrščeni Korač in Amauri (Br) s 33 koši, Kois (ZDA) 33, Dorigo (Fr) 30, Petričević, Vicence (Port), Lefevre (Fr) 29, Valier (Port) 26, Shipp (ZDA) 23 košev.

Ostali rezultati finalnega turnirja:

ZDA : Francija 81:61 (36:35),
Brazilija : Italija 81:62 (40:24).

Tolažilna skupina:

Urugvaj : Japonska 79:63 (42:30),
Mehika : Peru 72:57 (34:27).

Na tekmi ZDA : Francija sta dala za prve največ košev Reed 19, Shipp 13, za Francoze pa Dorigo 23. Na tekmi Brazilija : Italija je bil najboljši brazilski strelec Amauri z 18 koši, za Italijane pa Lombardi 15.

PO II. KOLU STA LESTVICI TAKILE:

Brazilija	2	2	0	143:117 4
Jugoslavija	2	2	0	148:130 4
ZDA	2	1	1	154:136 3
SZ	1	1	0	58: 48 2
Portoriko	2	0	2	112:135 2
Francija	2	0	2	109:139 2
Italija	1	0	1	62: 81 1

TOLAŽILNA SKUPINA:

Mehika	2	1	1	153:145 3
Peru	2	1	1	123:131 3
Urugvaj	1	1	0	79: 63 2
Argentina	1	1	0	88: 86 2
Kanada	1	0	1	59: 66 1
Japonska	1	0	1	63: 79 1

KVALIFIKACIJE ZA TOKIO

RIO DE JANEIRO, 18. maja. — Na kongresu mednarodne košarkarske federacije (FIBA) so sprejeli sistem kvalifikacij za olimpijske igre v Tokiu 1964.

Sklenjeno je bilo, da bo osem najboljših ekip z zadnjih olimpijskih iger v Rimu neposredno sodelovalo na turnirju, in sicer: ZDA, ZS, Brazilija, Italija, CSSR, Jugoslavija, Poljska in Urugvaj.

Brez kvalifikacij se bo finalnega turnirja udeležila tudi Japonska kot organizator, razen nje pa tudi Portoriko in Peru kot odlično plasirani ekipi na zadnjih vseameriških igrah.

Evropskim državam bodo omogočili, da izpopolnijo število udeležencev v Tokiu. Maja prihodnjega leta bosta namreč dva turnirja, in sicer v Ženevi ter v Parizu ali Sofiji. Zmagovalca obeh skupin bosta imela pravico do sodelovanja na finalnem turnirju v Tokiu, kamor pojde reprezentanca tiste afriške dežele, ki bo zasedla prvo mesto na prihodnjih afriških športnih igrah v Kartumu.

Petnajsto in 16. mesto v finalnem turnirju bosta zasedli dve najboljši ekipi s turnirja v Jokohami. Na tem turnirju bodo sodelovale ekipe, ki se ne bodo plasirale na omenjenih kvalifikacijah.

ADENAU — Na poskusni vožnji pred tradicionalnimi avtomobilskimi dirkami (1000 km) na Nürburgringu je italijanski voznč Scarfiotti dosegel nov rekord steze z avtomobilom »Ferrari«, in sicer je vozil s hitrostjo 146,2 km na uro.

Tamara Pres vrgla disk 59,29

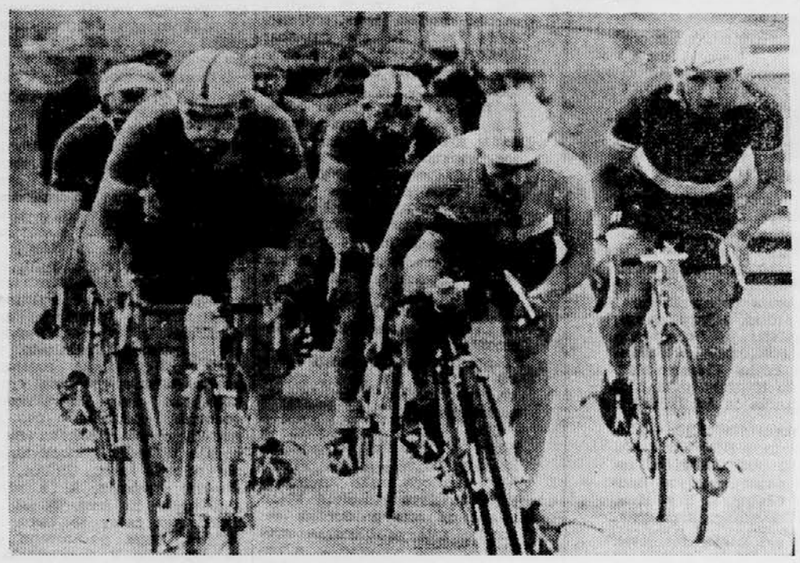
MOSKVA, 18. maja. — Sovjetska atletinja Tamara Pres je na mitingu zbolšnia lnsten svetovni rekord v metu diska, ki ga je vrgla 59,29. Prejšnji njen rekord je znašal 58,98.

I. ZVEZNA LIGA

Beograd : Železničar 2:0 (2:0)

DRUGA LIGA — VZHOD

Železničar (N) : Trepča 0:3 (0:1)

Posnetek z mednarodne dirke Praga—Berlin—Varšava

KAMNIK

Posvetovanje prosvetnih delavcev

V okviru delovnih predvolilnih razgovorov je bilo v Kamniku v četrtek posvetovanje prosvetnih delavcev kamniške občine. Na posvetovanju je sodeloval tudi kandidat za republiški prosvetno-kulturni zbor Ivo Tavčar.

Razprava je opozorila na vrsto problemov, s katerimi se srečujejo prosvetni delavci po uveljavljanju novega sistema financiranja šolstva. Največ so govorili o pripravah za izdelavo statutov šol in organizaciji šol. Načeli pa so tudi nekatera vprašanja vzgojnega dela, med njimi napredovanje učencev s slabšimi ocenami. F..S

Plenum občinskega odbora SZDL in sindikalnega sveta

V Kamniku je bil v četrtek tudi skupni plenum občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta, na katerem so govorili o problemih zaposlovanja delavcev, usmerjanju mladine v poklice, o zaposlovanju invalidov in o kadrovskih službah v podjetjih.

Po razpravi so sprejeli več zaključkov, med njimi so sprejeli tudi priporočilo delovnim organizacijam, naj pri sestavljanju proizvodnih in delovnih načrtov nujno poskrbe za planiranje potrebnega števila delavcev. Opozorili so tudi, da je treba izboljšati kadrovsko službo v podjetjih. Ugotovili so tudi, da zlasti gradbena podjetja zelo slabo skrbe za življenjske pogoje sezonskih delavcev. F..S

V ljubljanskem okraju 438 tisoč volivcev

Razgovor s tajnikom volilne komisije — Neuradni rezultati dan po volitvah

LJUBLJANA, 17. maja. Ker nas loči od volitev odbornikov v nove občinske skupščine samo še pet oziroma sedem dni, smo zaprosili PETRA DULARJA, tajnika volilne komisije ljubljanskega okraja, naj nam pove, kako potekajo tehnične priprave na volitve.

— Kako napredujejo tehnične priprave na volitve v občinske zbore in zbore delovnih skupnosti novih občinskih skupščin?

— Tehnične priprave na volitve tako 24. kot 26. maja potekajo zelo dobro in gredo h kraju. Občinske volilne komisije so že potrdile vse kandidature in tudi določile volišča za posamezne volilne enote. Prav sedaj razglašajo potrjene kandidature in pripravljajo razglase o voliščih za svoja območja. Občinske volilne komisije hkrati določajo volilne odbore za posamezne volilne enote, ki bodo sestavljeni iz treh članov in treh namestnikov. V občinah pripravljajo inštruktorske tečaje za člane volilnih odborov, ki se bodo končali do sredine prihodnjega tedna, organizirajo poročevalsko službo in pripravljajo volilni material. V petek 24. maja in v nedeljo 26. maja dopoldne do 15. ure bomo vsako uro poročali o volilni udeležbi v ljubljanskem okraju, popoldne pa ob 17. in 19. uri.

— Koliko zborov volivcev in koliko zborov delovnih ljudi je bilo v predvolilnem obdobju v ljubljanskem okraju?

— Zborov volivcev za zbore novih občinskih skupščin je bilo v ljubljanskem okraju 1072. Občinske volilne komisije so s teh zborov potrdile 1390 kandidatov, med njimi 156 žensk. Zborov delovnih ljudi pa je bilo 1422, in sicer 1146 v gospodarski skupini, 127 v prosvetno-kulturni skupini, 81 v socialno zdravstveni skupini in 78 v organizacijsko politični skupini. Za zbore delovnih skupnosti novih občinskih skupščin so občinske volilne komisije v teh štirih skupinah skupno potrdile 1169 kandidatov, med njimi 289 žensk. Potrjene kandidature: v gospodarski skupini 904, v prosvetno-kulturni skupini 118, v socialno zdravstveni skupini 81 in v organizacijsko politični skupini 66.

— Koliko je vseh volilnih upravičencev v ljubljanskem okraju?

— Vseh volilnih upravičencev za volitve v občinske zbore je v ljubljanskem okraju 438.263, za zbore delovnih skupnosti novih občinskih skupščin pa še 273.143 delovnih ljudi. (V gospodarski skupini 239.535, prosvetno-kulturni skupini 14.263, socialno zdravstveni skupini 10.343 in v organizacijsko politični skupini 8.996).

Zlasti dobra udeležba volivcev je bila na zborih delovnih ljudi v gospodarski skupini (več kot 40 odstotkov), organizacijsko politični skupini (več kot 60 odstotkov), v prosvetno-kulturni in socialno zdravstveni skupini (nad 50 odstotkov).

— Kdaj boste zaključili s tehničnimi pripravami na volitve?

— Izpiski iz volilnih imenikov za posamezna volišča so zvečine že pripravljeni. Z vsemi tehničnimi pripravami bomo končali dan pred volitvami. Nekaj težav bo morda le zaradi preseljevanja občanov pred volitvami. Leti bodo lahko volili v kraju, kjer so prebivali doslej, oziroma v novem kraju s potrdilom, da so vpisani v volilni imenik v kraju, kjer so stanovali doslej. Hkrati se morajo odjaviti v stari občini in prijaviti v tisti, kamor so se preselili. Neuradni rezultati volitev bodo znani dan po volitvah, 25. in 27. maja zjutraj do 9. ure. Kot zanimivost naj še povem, da bo v volilnih odborih posameznih volišč v ljubljanskem okraju za tehnično plat volitev skrbelo več kot 25.000 ljudi.

● Sodelovanje »Intertrans-Globus«-»SAP«

Podjetji Intertrans-Globus in SAP sta se odločili za tesnejše poslovno sodelovanje. Rentabilnost avtomobilskega transporta je namreč tesno povezana s specializacijo te dejavnosti in s tipizacijo voznega parka. Zato sta se delovna kolektiva omenjenih podjetij sporazumela, da se obratna enota Intertrans-Globusa — avtotransport — priključi SAP. To podjetje za cestne prevoze je s svojo izboljšano servisno službo in z modernimi avtomobilskimi delavnicami sposobno v največji meri skrbeti za primerno vzdrževanje vozil, hkrati pa z uvedbo tipizacije vozil doseči najnižje vzdrževalne stroške.

Obe podjetji sta se pogodbeno zavezali, da si bosta obojestransko nudili poslovne usluge pod najugodnejšimi pogoji in v največji meri.

P. L.

● Savsko naselje: tekmovanje pionirjev

Danes popoldne bodo pionirji iz pionirskih hišnih svetov v Savskem naselju (tu je več kot 2500 otrok) začeli tekmovanje v okviru dneva mladosti. Tekmovali bodo v šahu, namiznem tenisu, teku in nekaterih drugih športnih disciplinah, v naslednjih dneh pa bodo urejali okolico blokov. Ob dnevu mladosti bodo okolico vseh blokov pregledali in razglasili najdelavnejši pionirski hišni svet. J. V.

Izšla je 31. številka »Občana«

V uvodu prinaša analizo zborov volivcev v nekaterih večjih delovnih kolektivih. Vinko Mlakar razpravlja o problemih urbane obnove mesta in o stanju stanovanjskega sklada v središču Ljubljane. Franc Rupret je avtor obširnega članka o notranji delitvi stanovanjskih najemnin. V nadaljevanju objavlja list analizo pomanjkljivosti dosedanjih osnutkov občinskih statutov. Pomembni prispevki so še: Financiranje zdravstvene preventive (Marko Jakše), zaključen pregled zakonov, ki jih je v svoji mandatni dobi sprejela Zvezna ljudska skupščina in članek Cilke Maležič o široko zasnovanih načrtih za ureditev otroške prehrane v občini Ljubljana-Center.

Ta številka »Občana« prinaša tudi popoln seznam vseh kandidatov za poslance v republiško in zvezno skupščino, ki so jih potrdili zbori volivcev.

Iz današnje prve izdaje

TIŠINA — Gozdna drevesnica je ena najsodobnejših v Sloveniji. V zadnjih dveh letih so jo povečali za več kot enkrat, tako da ima sedaj 11 ha. Letos bo dala kakih 18 milijonov din bruto produkta. Pred leti so gojili 68 drevesnih vrst, večinoma za parke in vrtne nasade, po prodaji zadnjih sadik pa bodo že letos imeli samo 5 drevesnih vrst.

CELJE — Občinski odbor SZDL je za zbore občanov izdal posebna vabila, na katerih je natisnjen tudi prikaz volitev v predstavniške organe.

ŠOŠTANJ — Da bi občane že pred zbori o krajevnih organizacijah SZDL seznanili z dosedanjim razvojem gospodarstva in drugih služb v občini, je občinski odbor SZDL izdal posebno številko »Obvestil«, ki prinašajo podatke o dosedanjem razvoju občine. Tako na zborih ne izgubljajo časa s predolgimi poročili.

Iz današnje druge izdaje

ILIRSKA BISTRICA — Na konferenci občinskega sindikalnega sveta so največ govorili o osebnih dohodkih, zaposlovanju in o tistih članih delovnih kolektivov, ki še zdaj dobivajo manj kot 15.000 din mesečno. V občini so še podjetja, ki delajo z zastarelimi stroji in je njihov delovni efekt seveda manjši, čeprav se kolektiv neprimerno bolj trudi za povečanje proizvodnje kot tam, kjer so tovarne modernizirane. Problem je tudi strokovni kader, saj ga imajo le v nekaterih podjetjih. Politika štipendiranja kadrov je pomanjkljiva, ker je največ štipendirancev na srednjih, le malo pa jih je na visokih šolah.

Ivanović in Partizan prvaka

Državno prvenstvo v partizanskem maršu

KUMROVEC, 18. maja. V rojstnem kraju maršala Tita je bil danes v proslavo dneva mladosti partizanski marš. Na 26 km dolgi progi je startalo 26 tekmovalcev, med katerimi je zmagal Ivanović (Part), v ekipni konkurenci pa Partizan, ki sta osvojila prvo mesto.

Že po dveh kilometrih od starta so se v čelni skupini znašli Ivanović, Mihalić, Mustapić in Matijević. Nekaj kilometrov pred ciljem pa je Ivanović ušel zasledovalcem in sam prišel na cilj. Rezultati:

Ivanović 1:23,59, Mihalić (P) 1:24,15, Mustapić (Sl) 1:24,50, Matijević (CZ) 1:25,2, Stevčević (CZ) 1:25,50 itd.

Dosedanji zmagovalci: 1953. Skenderović (Spartak, Sub.), 1954. Jovanović (Cz), 1955. Škrinjar (Dinamo, Zgb), 1956 1957, 1958. Mihalić (Partizan, Bgd), 1959. D. Stojanović (Dubočica, Leskovac), 1960. Mihalić, 1961. Stojanović (Slav., Osijek), 1962. Mihalić.

Dober start slovenskih modelarjev

Državnega prvenstva modelarjev, ki so v tekmovanju z radijsko vodenimi motornimi in jadralnimi modeli v Mostarju, so se udeležili tekmovalci vseh republik, razen iz Črne gore. Slovenijo so zastopali člani aeroklubov iz Kranja in Ljubljane, ki so prvič sodelovali na taki prireditvi, saj vse doslej niso imeli nobenih materialnih možnosti. Zato je bil njihov poglavitni namen, da si pridobijo potrebne izkušnje, toda na presenečenje tekmovalcev samih so bili prav Slovenci najuspešnejši. To je plod in rezultat solidnih priprav. Najboljši mesti sta zasedla Serafim in Pintar iz Kranja. Praktične izkušnje v tehniki pilotiranja so prišle do veljave zlasti v eleganci in pravilnem manevriranju v zraku, v čemer se ostali udeleženci niso mogli meriti z njimi.

Serafim in Pintar sta bila določena v državno reprezentanco, ki bo sodelovala na mednarodnem tekmovanju modelov z radijskim upravljanjem v ČSSR.

Ali prvenstvo FIS poleti?

Po kratkem odmoru so funkcionarji mednarodnih in nacionalnih smučarskih organizacij že spet na poti. Da bi se nekoliko razvedrili, hodijo voditelji smučarskega športa na svoje sestanke v razna privlačna mesta — daleč vstran od ledu in snega — in tako so letos za kongres FIS, ki bo prihodnje dni, izbrali starodavne Atene. Upravičeno lahko upamo, da bodo delegati pod vtisom lepot zgodovinske Helade ostali tudi zvesti stvarnim potrebam smučarskega športa. Med raznimi točkami dnevnega reda je tudi ena, ki se nanaša na oddajo svetovnih smučarskih prvenstev leta 1966.

Za to čast in zaupanje se potegujejo tri mesta, in sicer Davos, Sestriere in daljni Čile, ki je lani organiziral svetovno prvenstvo v nogometu in je bil očitno zadovoljen s celotnim uspehom prireditve, nemara manj po športni kakor po komercialni plati. Vsekakor bi bila smučarska prireditev v Čilu združena z mnogimi posebnimi težavami, posebej pa bo treba temeljito poudariti okoliščino, da bi morale biti te tekme spričo zemljepisne lege prizorišč nekako v mesecu avgustu.

Ta premaknitev bi pomenila za večino udeležencev pravi preobrat in umetno podaljšanje sezone za več mesecev. Tekmovalci vseh evropskih alpskih držav in Severne Amerike bi najprej dokončali redno sezono 1965-66, nato bi se po kratkem počitku začeli pripravljati za poletno tekmovanje FIS, nakar bi se po še krajšem presledku po povratku iz Južne Amerike že začele priprave za redno zimsko sezono 1966-1967. To pomeni, da bi med letoma 1966 in 1967 trajala smučarska sezona za elito vsega smučarstva nič manj ko celih 20 mesecev. Ljudje, ki bodo odločali o taki spremembi, bodo morali premisliti predvsem to, da je malo takih tekmovalcev, ki bi lahko vzdržali tolikšne napore, temboli, ker je znana stvar, da so že v minuli sezoni, ki je bila izredno bogata s snegom in tudi ne kratkotrajna, na vseh koncih in krajih tarnali, da jim je bilo že vsega preveč.

Ne nazadnje pa bi s premaknitvijo smučarskih svetovnih prireditev v poletne mesece zadeli na še eno nevšečnost, in sicer to, da bodo skoraj ob istem času v Angliji tekme za svetovno prvenstvo v nogometu, združene s pompozno proslavo stoletnice nogometne igre na svetu. Da je za nogomet mnogo več zanimanja in ima milijone več privržencev kakor vsa smučarija, o tem ni vredno govoriti. To pa pomeni, da bi bile čiške prireditve na snegu obsojene na skromen pritisk turistov in bi brzkone doživele neizbežen finančni polom. Strokovnjaki raznih narodov, ki spremljajo delo delegatov v Atenah, so enodušnega mnenja, naj ti odgovorni ljudje temeljito preudarijo vse posledice, ki bi jih morebiti imela skoraj senzacionalna izvedba smučarskega prvenstva najboljših zastopnikov te zvrsti na južni polobli sredi vročega poletja v naših krajih.

Nesrečen padec Ukmarja

VARŠAVA, 18. maja. — V VIII. etapi mednarodne kolesarske dirke Praga—Berlin—Varšava je na 220 km dolgi progi Varšava—Torunj zmagal Nemec Ampler s časom 5:21:27, za njim sta se uvrstila Dumitrescu (Rom) 5:22:00, Andreoli (It) 5:22:35. Vrstni red Jugoslovanov: 38. Ukmar 5:23:54; 49. Valčić 5:24:58, 50. Levačić 5:24:58, 66 Boltežar 5:26:33, 70. Bilić 5:31.49 in 86. Roner 5:44:23.

Generalni plasma posameznikov: Verhaegen (Belg) 33:28:08, Ampler (NDR) 33:28:40, Genet (Fr) 33:28.41, ... 38. Valčić 33:40:55, 29. Ukmar 33:40:58, 30. Boltežar 33:42:15, 64. Levačić 34:50:03, 66. Bilić 34:54:05, 79. Roner 35:56:29.

Generalni plasma - ekipno: 1. Poljska, 2. Belgija, 3. SZ. Jugoslavija je slej ko prej na sedmem mestu.

Naši vozači so imeli v tej etapi nesrečen dan zaradi Ukmarjeve poškodbe. Popov (SZ) je bil namreč preje poškodovan in je pri padcu trčil v Ukmarja, ki si je zlomil prst na roki. To ga je motilo med nadaljnjo vožnjo, pa čeprav je privozil na cilj v prvi skupini. Zaradi te poškodbe še ni gotovo, ali bo Ukmar lahko startal v današnji IX. etapi od Torunja do Poznanja. Razen tega je

Danes začetek »Gira«

Danes se bo v Neaplju začela velika tradicionalna kolesarska dirka »Giro d'Italia«. To bo že 46. izvedba te razen »Tour de France« največje kolesarske dirke na svetu. V 21. etapah bodo tekmovalci prevozili 4013 km. Etapna mesta so: Napoli, Potenza, Bari, Campobasso, Pescara, Bolsena, Arezzo, Riolo Terme, Salsomaggiore, La Spezia, Asti, Biella, Leukerbad (v Švici), St. Vincent, Mantova, Treviso, Venezia, Gorica, Belluno, Moena, Brescia—Milano.

Večina strokovnjakov meni, da zaradi odsotnosti Francoza Anquetila — pred šestimi dnevi je zaključil kot zmagovalec dirko po Španiji (»Vuelta«) na letošnjem Giru ni izrazitega favorita. Veteran italijanskega kolesarstva Fiorenzo Maggi pa meni, da imajo največ možnosti za osvojitev prvega mesta Belgijec Van Loy ter Italijani Carlesi, Defilipis, Baldini in Batistini. Baldini pa pričakuje presenečenje od Nizozemca Niydama.

Posamezne dele etap bo prenašala tudi televizija.

Zgovoren remi

MOSKVA, 18. maja. — V izredno kratkem času sta danes v moskovskem Estradnem teatru Mihail Botvinnik in Tigran Petrosjan zaključila 21. partijo za naslov svetovnega prvaka v šahu — trajala je samo deset potez! Ta najkrajši remi v dvoboju pripoveduje marsikaj. Predvsem, da je naposled po toliko letih kraljevanja na svetovnem šahovskem prestolu dokočno popustil tudi izredno trdoživi veteran inž. Mihail Botvinnik in priznal dvajset let mlajšemu velemojstru novinarju Tigranu Petrosjanu, da je nadigran. Za nikakršno presenečenje ni namreč več časa: iz preostalih treh partij potrebuje Pestrosjan samo še polovičko točke za lovorjev venec zmagovalca. Razen tega je remi ponudil Botvinnik sam.

ANGLEŠKA OTVORITEV

Beli PETROSJAN, črni BOTVINNIK — 1. c4 Sf6, 2. Sf3 g6, 3. Sc3 d5, 4. cxd5 Sxd5, 5. e4 Sxc3, 6. dxc3 Dxd1 šah, 7. Kxd1 Lg4, 8. Le2 Sd7, 9. Le3 e5, 10. Sd2 in remi na remi na predlog črnega.

STANJE: 11:9 za Petrosjana.

B.F.

KAJAKI IN KANUJI V SAVSKIH VALOVIH — Danes bodo v Tacnu, na prizorišču nekdanjega svetovnega prvenstva na divjih vodah, izbirne tekme najboljših jugoslovanskih kajakašev in kanuistov. Slalom v Tacnu se bo začel ob 13. uri. Na sliki: Vidmar in Andrijašič v borbi z razpenjenimi valovi.

Kolesarji v počastitev dneva mladosti

KUMROVEC, 18. maja. V počastitev rojstnega dne maršala Tita in dneva mladosti je bila kolesarska dirka mladincev na progi Zagreb—Kumrovec (61 km). Med 51 udeleženci je zmagal Pavlić (Vojv) 1:36,44 pred Kovačem, Vrbaničem (Karl), Soratom (Zgb), Anzulovićem (D), Uršičem (Rog), vsi s časom zmagovalca.

Ekipno je zmagal Dinamo pred Rogom itd.

Strelci v počastitev dneva mladosti

Okrajni strelski odbor Ljubljana prireja v počastitev dneva mladosti nočno strelsko tekmovanje z vojaško puško na strelišču na Rakovniku. Tekmovanje bo 24. t. m. z začetkom ob 20. uri, in sicer v organizaciji občinskega strelskega odbora Moste - Polje.

Prireditve se lahko udeležijo vsi občani v okviru družbenih in drugih športnih organizacij. Prireditelj pričakuje udeležbo tudi iz vrst strelcev. Nastopili bodo v tročlanskih ekipah, in sicer z vojaško puško na osvetljeno Titovo tarčo s svetlečo se municijo.

Namiznoteniški igralci Olimpije na avtocesti

Glavni štab mladinskih delovnih brigad je povabil moško in žensko ekipo ljubljanske Olimpije, ki je osvojila državno moštveno in posamično prvenstvo, na gostovanje na gradbišče avtoceste. Državni prvaki bodo gostovali v naseljih brigadirjev po državnem prvenstvu v Zrenjaninu, kjer bodo imeli vrsto propagandnih nastopov. Na avtocesti bo Olimpija nastopala z Veckom, Kornom, Grintalom, Godino, Pirčevo in Zrimčevo.

Zmage Olimpije vsenavsod

ANTK Olimpija je omogočil v zadnjem času svojemu naraščaju nastope v številnih krajih Slovenije. Tako je ena izmed ekip igrala z mladinci Maribora in zmagala 5:2 Druga mladinska in prva pionirska ekipa sta gostovali v Celju, kjer sta prav tako zmagali s 5:1 in 5:0. Pionirji so gostovali v Idriji in premagali gimnazijo in Rudarja 5:2. Na posamičnem turnirju pa je zmagal Kralj pred Stihom (oba Olimpija) in Poljanškom iz Idrije. Ne nazadnje so lepo znano zabeležili še na turnirju v Skofjah pri Kopru, kjer so v konkurenci najboljših primorskih seniorskih moštev in Bora iz Trsta dosegli prvo mesto. V nedeljo pa se bodo mladinci in pionirji pomerili z reprezentanco celjskega okraja v Moziriju. To bo prvi večji namiznoteniški dvoboj v tem kraju, ki ga bo priredila okrajna komisija v Celju, da bi tako nagradila marljivo društvo domačih.

Mladina Olimpije tudi stalno tekmuje na številnih turnirjih v Ljubljani. Na zadnjem predlednem mladinskem tekmovanju ljubljanskih klubov je zmagal Krnc (O) pred Usenikom (L), Kraljem (O) in Marinkom (L). Podobno tekmovanje so imeli tudi člani, na njem pa je zmagal v odsotnosti Vecka in Kerna član Ljubljane Godina pred Tomažičem (O) in Grintalom (O). (DN)

Nad 200 udeležencev na namiznoteniškem prvenstvu SFRJ

BEOGRAD, 18. maja. — Za državno namiznoteniško prvenstvo, ki bo v dneh od 24. do 26. t. m. v Zrenjaninu, se je prijavilo nad 200 udeležencev.

Za nosilce skupin v članski konkurenci so bili določeni tile: Marković (Part), Vecko (Ol), Korpa (Senta), Kern (Ol), Teran (Tr), Gazić (Sar), Uzorinac (Zgb), Tomc (Tr); članice: Pirčeva (Ol), Petrićeva (Fuž), Plutova (Tr), Zrimec (Ol), Krajger (Fuž), Kokalieva (Lj), Lučičeva (Zenica), Stojičeva (Ns).

PARIZ — Na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije so bili doseženi tile pomembnejši rezultati: Barclay (Fr) : Mulligan (Avstrija) 6:1, 6:7, 6:2, 6:4, Fletcher (Avstr) : Rodriguez (Cile) 6:1, 7:5, 0:6, 2:6, 6:2, Hewitt (Avstr) : Turiak (Rom) 2:6, 6:1, 6:2, 7:5.

Planinski vestnik št. 5/63

Na uvodno mesto majske številke glasila PZS »Planinskega vestnika« je uvrščen prevzemajoč opis »srečne nesreče« z naslovom »Trenutki življenja in smrti v gorah«, ki je je v družbi še dveh tovarišev preživel Marjan Keršič-Belač nad globeljo Gamsovega skreta pod Velikim grebenom. Dalje piše Janez Krušič v »Plezanju v Durmitoriju« o odpravi jeseniških alpinistov l. 1936; članek je obilno ilustriran in opremljen tudi s shematičnim kartogramom o tem gorstvu. Razen tega sta med vidnejšimi prispevki še: Zakasnelo posvetilo (Boris Režek) in Po gorah in dolinah porečja Drete (Drago Meze) — prav tako z več panoramami. Ostali del vsebine te številke sestavlja drobnejše gradivo z beležkami o dejavnosti mladinskih odsekov in alpinistov, oceno Lipovškove knjige »Steze, skale in smučišča« ter zelo zajetnim pelemelejem z razgledom po svetu.

H kraju je uredništvo priobčilo tudi nekaj načelnih misli Toneta Bučarja o novem statutu Planinske zveze Slovenije, ki daje široka jamstva, da bo ta krovna organizacija poslej čim tesnejš povezana s številnimi planstvom in se kar moči prilagajala rasti in dogajanjem v planinski skupnosti na terenu.

»Planinski vestnik« izhaja mesečno in kaže še posebej v letošnjem jubilejnem letu slovenskega planinstva zaznavno težnjo k res izbrani tematiki.

Trešnjevka : Olimpija 63:44

LJUBLJANA, 18. maja. — V prvenstveni tekmi zvezne ženske košarkarske lige je zagrebška Trešnjevka na igrišču Ilirije premagala domačo Olimpijo 63:44 (31:23). — Pred 200 gledalci sta sodila Stefanović in Rajačić, oba iz Beograda. Koše za Trešnjevko so dosegle: Brković 2, Nebojan 4, R. Meglaj 21, K. Meglaj 12, Juranić 7 in Buljan 17, za Olimpijo pa Dermastia 16, Mrak 11, Pavšič 8, M. Garzzaroli 2 in Mihelič 7.

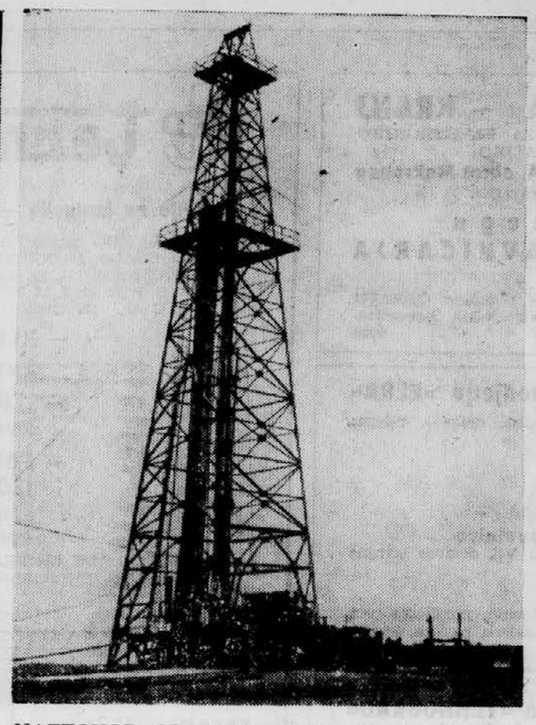
Olimpija, ki je tokrat nastopila s tremi poškodovanimi igralkami, je morala prepustiti zmago hitrejšim in učinkovitejšim igralkam iz Zagreba. Ljubljančanke so sicer začele zelo dobro, saj so vodile najprej 4:0, v 7. minuti pa 10:4, nato pa so popustile in dovolile nasprotnicam, da so prevzele pobudo in dosegle prepričljivo zmago, ki je hkrati tudi tretji poraz ekipe Olimpije.

V ekipi Ljubljančank je le Pavšičeva zaigrala dobro, medtem ko so vse ostale z reprezentantko Sonjo Mrak na čelu popolnoma razočarale maloštevilne gledalce. Pri zmagovalkah sta se zlasti odlikovali sestri Meglaj, bila pa je dobra tudi Buljanova. Sodnika nista imela težkega dela in sta ga opravila zelo dobro.

C. zvezda : Mlada Bosna 54:41

CELOVŠKI GOSTJE — Ob gostovanju celovškega gledališča v Ljubljani je sinoči priredil podpredsednik republiške skupščine dr. Heli Modic večerjo, na kateri je bil med gosti tudi namestnik deželnega glavarja Mathias Krassnig. Foto: Deniša

NAFTOVOD OD KIKINDE DO ELEMIRA, dolg 44 kilometrov, in plinovod od Kikinde do Pančeva, dolg 180 km, bosta danes svečano odprta. Ko bo segal do Pančeva, bo po naftovodu tekla banatska nafta v novo rafinerijo v Pančevu. Foto: Tanjug

POSTOJNSKA TRGOVINA se je v zadnjih dveh letih nekoliko razmahnila in ima tudi lepe načrte za v prihodnje; trenutno morda najbolj pereče vprašanje preskrbe, to je nova tržnica, pa še vedno visi v zraku. Pričujoča slika potrjuje, da bi bila tržnica resnično močno potrebna. Enemu naših močneje obiskanih turističnih krajev sedanja res ni v ponos. Foto: Z. Deniša

TELOVADCI ZA REPUBLIŠKE NASLOVE — Včeraj popoldne se je v študijski telovadnici začelo tekmovanje orodnih telovadcev za republiško prvenstvo. Po prvem dnevu vodi Miro Cerar, ki ga vidimo na konju. Foto: Deniša

Nadaljevanje s prve strani

● Adis Abeba

visokega gosta, liberijskega predsednika Tubmana ter člane njegove delegacije. Organizacija konference je na ravni, ki jo takšen dogodek zasluži in na letališče zunaj mesta, dežurata dve stalni skupini funkcionarjev: prva sprejema zunanje ministre in delegate, druga pa novinarje. Slednjih bo verjetno nekaj manj, kot so jih pričakovali sprva, ker so nekateri odjavili udeležbo potem, ko je sekretariat sporočil, da bo večina sej za zaprtimi vrati. Novinarji se bodo morali tako posvetiti proučevanju sporočil, ki jih redno objavlja informativna služba ter iskanju dopolnilnih informacij po kuloarjih konference.

Konferenca se začenja v času, ko so se v največji meri okrepile zahteve po afriški enotnosti, zato je njena prva neposredna naloga najti tiste stične točke, ki takšno enotnost omogočajo, ter odstraniti vsaj del tistih ovir, ki jo preprečujejo. Šefi držav in zunanji ministri bodo tako poskušali spraviti na skupni imenovalec dva programa. Prvi predstavlja težnje afromalgaške zveze in je bil sprejet maja lani v nigerijskem glavnem mestu Lagosu. Njegove osnovne premise so pospeševanje ekonomskega in socialnega razvoja ter iskanje možnosti za sodelovanje med afriškimi državami na eni strani ter neumešavanje v notranje zadeve drugih, spoštovanje suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti ter obsodbo »subverzivne dejavnosti« posameznih afriških držav na škodo njihovih sosed. Po svoji vsebini je ta program izraz tistih afriških dežel, ki so se v različnih oblikah vezale na zahod; določbe o nedotakljivosti in obsodbi »subverzivnih dejavnosti« so jasno usmerjene k ohranitvi notranjega političnega statusa quo ter k zadrževanju razvoja naprednih političnih tendenc znotraj njihovih meja. Kot takšne nosijo obeležja blokovstva.

Casablanška listina, izraz druge velike skupine afriških držav, je bila prav tako sprejeta lani. Njene osnovne določbe so: enotnost akcije v mednarodnih zadevah ter politika nepovezovanja z bloki, likvidacija kolonializma in neokolonializma ter odprava vojaških oporišč na afriški celini, politični, ekonomski in socialni razvoj v korist afriškega prebivalstva in enakopravna razdelitev narodnega bogastva ter končno pospešeni napori za dosego učinkovitih oblik sodelovanja med afriškimi državami.

Med obema tema skupinama je politično in moralno močna skupina držav — večji del iz vzhodne Afrike — katerih politična gibanja so se povezala v PAFMECS, Vseafriškem gibanju vzhodne, srednje in južne Afrike. Kot pričakujejo v kuloarjih konference, bo ta skupina posredovalec med monrovijsko in casablanško skupino držav. Z njo bodo sodelovali predstavniki političnih gibanj še neosvobojenih afriških ozemelj; slednje je konferenca sklenila pripustiti k obravnavi določenih vprašanj kot »pridružene članе«, medtem ko je zavrnila zahtevo, naj bi na zasedanjih sodelovali tudi opazovalci neafriških držav.

MARJAN SEDMAK

●● GATT

posamezne specifične probleme

Ameriški predstavnik na zasedanju Christian Herter je obrazložil stališča ZDA in dejal, da se bodo ZDA zavzemale za splošno znižanje carin za 50% med ZDA in EGS, kar bi se lahko razširilo na vse članice GATT. Za obojestransko linearno znižanje carin je Herter postavil pogoj, da to znižanje zajame tudi kmetijske proizvode.

V imenu EGS mu je odgovoril predsednik ministrskega sveta EGS luksemburški zunanji minister Schauss, ki je sporočil, da se EGS v načelu strinja z metodami pogajanj, ki jih predlagajo ZDA, da pa ti predlogi ne rešujejo dveh pomembnih problemov: razlike v nivoju carin v ZDA in državah evropskega trga in izjeme iz globalnega znižanja carin.

Iz vsebine te diskusije izhaja, da želi EGS odložiti konkretna pogajanja o ameriških predlogih do trenutka, ko bo možno precizirati skupna stališča do Kennedyjevega načrta.

●●● Turizem

»Tudi rešitev tega vprašanja je že blizu. Moja osebna ocena: njihovi načrti imajo realno perspektivo.«

— Tudi gostinstvo samo kot eden izmed poglavitnih faktorjev turizma ima še velike težave.

»Predvsem kadrovske, marsikje pa tudi še niso pravilno uredili nagrajevanja po delu. Ni poglavitno, da gostinci več garajo, pač pa da bolje delajo, in to bi morali upoštevati pri nagrajevanju. Možnosti za to so.«

— Toda gostinci pravijo, da bodo imeli letos velike probleme s svojimi skladi. Kot trdijo, so določili penzionske cene za letošnjo sezono že lani, in sicer na osnovi zagotovil, da se njihove nabavne cene letos ne bodo povišale. Cene pa so šle marsikje svojo pot navzgor. Gostinci so sedaj pred nevarnim razpotjem: ali povišati penzionske cene ali pa ostati konec leta brez skladov. Kaj naj storijo po vašem mnenju?

»Pri že sklenjenih aranžmajih nikakor ne smejo povišati cen. Vsi pa vemo, da so cene nekaterih pridelkov in proizvodov pogosto nerealno formirane (meko in mlečni proizvodi, meso in mesni izdelki). V takih primerih bi bilo treba spremeniti te cene, kar bi se morebiti moglo odraziti tudi v cenah gostinskih storitev.«

— Z drugimi besedami: nekatere gostinske storitve se bodo podražile.

»Ponekod mogoče res, toda trdno sem prepričan, da je v organizaciji gostinstva veliko notranjih rezerv. Če bi jih vse izkoristili, ne bi bilo treba spreminjati cen. Te notranje rezerve so predvsem v organizaciji dela, v odvečni delovni sili in še v marsičem.«

— Cene in kakovost sabdja in zelenjave sta očitno med poglavitnimi vzroki za skrbi gostincev v turističnih krajih. Kakšen je vaš »recept«?

»Predvsem dolgoročne pogodbe med proizvajalci in preskrbovalnimi organizacijami. In to solidne pogodbe! S tem bi bila rešena dva velika problema: potrošnik bi imel dovolj sadja in zelenjave po zmernih cenah, proizvajalec pa bi vedel, kaj in koliko naj proizvaja. V tem je stabilizacija preskrbe! Ni objektivnih ovir za sklenitev takih pogodb, in vendar so ovire . . .«

BOŽO KOVAČ

Thorkil Christensen odpotoval iz Jugoslavije

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Danes je odpotoval z letalom v Pariz generalni sekretar OECD (Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj) Thorkil Christensen, ki se je mudil v Jugoslaviji tri dni kot gost Zveznega izvršnega sveta.

Med obiskom v Beogradu se je Thorkil Christensen razgovarjal z jugoslovanskimi voditelji. Sprejela sta ga podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Mijalko Todorović kakor tudi član ZIS Avdo Humo in drugi jugoslovanski voditelji.

Pred odhodom iz Beograda je Thorkil Christensen dejal, da je zelo zadovoljen z razgovori, ki jih je imel z jugoslovanskimi voditelji. »Imel sem priložnost, da se seznanim z zelo zanimivimi vprašanji jugoslovanskega gospodarskega sistema in problemi, ki so bolj ali manj skupni vsem evropskim deželam.«

Thorkil Christensen je nadalje dejal, da dajejo probleme jugoslovanskega gospodarskega razvoja podlago za sodelovanje Jugoslavije in OECD, zlasti glede na težnje te organizacije po čimbolj vsestranskem sodelovanju z razvijajočimi se deželami.

Veleposlanik SFRJ pri Suvana Fumi

VIENTIAN, 18. maja — (Tanjug). Predsednik laoške vlade Suvana Fuma je danes sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Vientianu Berislava Žulja in se zadržal z njim v daljšem prijateljskem razgovoru. Kakor se je zvedelo, sta se premier Suvana Fuma in veleposlanik Žulj razgovarjal o vprašanjih, ki zanimajo obe državi, o mednarodnih dogodkih in o razvoju laoškega položaja.

Jugoslovanskega veleposlanika je danes sprejel tudi predsednik kraljevskega sveta Kovabhej.

V Genovi aretirali 13 fašistov

GENOVA, 18. maja (AP). Policija v Genovi je objavila, da so v tem pristaniškem mestu aretirali 13 ljudi, obtoženih zaradi poskusa, da bi obnovili fašistične brigade »črnih srajc«. Ti ljudje so obtoženi, da so organizirali bombne napade na levičarje in da so člani skrajne desničarske organizacije »Mlada Italija«.

Ben Bela prispel v Kairo

V Alžiriji se uri 800 osvobodilnih borcev

KAIRO, 18. maja (MEN-Tanjug). Alžirski premier Ahmed Ben Bela je na poti v Adis Abebo prispel danes na tridnevni obisk v Kairo.

Ben Bela vodi alžirsko delegacijo. Pred odhodom iz Alžira je izjavil, da se bo v Adis Abebi predvsem odločno zavzel za pomoč narodnoosvobodilnim gibanjem afriških dežel, da bi se enkrat za vselej otresle kolonialističnega jarma. Dejal je tudi, da se v Alžiriji zdaj uri 800 afriških borcev, če pa bo potrebno, bo alžirska vlada sprejela še tisoče Afričanov, da se v Alžiriji izurijo v veščinah bojevanja.

Ben Bela je tudi povedal, da se bo v Kairu razgovarjal s predsednikom ZAR Naserjem o bližnji konferenci voditeljev afriških držav v Adis Abebi, o afriški enotnosti in o pomoči osvobodilnim gibanjem v Afriki. Z Naserjem bosta nadaljevala razgovore, ki sta jih začela med nedavnim Naserjevim obiskom v ZAR.

Politični razgovori med Ben Belo in Naserjem se bodo začeli nocoj.

Nov avstrijski zakon o zastarelosti vojnih zločinov

DUNAJ, 18. maja (Tanjug). Avstrijskemu parlamentu bo še to pomlad predložen osnutek zakona, po katerem naj bi podaljšali rok zastaranja vojnih in nacističnih zločinov. Če bo osnutek zakona sprejet, ne bodo več šteli v rok zastaranja čas, v katerem ni bilo mogoče sodno preganjati takšnih zločincev.

Po sedanjem zakonu zastara sodno preganjanje in kazenski postopek proti vojnim zločincem v Avstriji 20 let po storjenih zločinih. V Zahodni Nemčiji na primer se začne ta rok z letom 1945. Potemtakem je praktično možno, da pobegne vojni zločinec iz Nemčije v Avstrijo, kjer glede na preteklo zastarevanja ne more biti ne kaznovan ne izročen. Prav to pa naj bi preprečil novi avstrijski zakon po katerem bi trajal rok zastarevanja 20 let od 29. junija 1945.

Čestitka Ho Ši Minhu

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku DR Vietnama Ho Ši Minhu tole brzojavko:

»Ob Vašem rojstnem dnevu Vam izražam, tovariš predsednik, v imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu iskrene čestitke in najboljše želje za napredek vietnamskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

Odgovor ZDA na noto ZSSR

Odvetnika iz Britanije in ZDA pripovedujeta

WASHINGTON, 18. maja (AFP). ZDA so danes odgovorile na noto sovjetske vlade z dne 8. aprila. V noti zavračajo obtožbe, da so odgovorne za oboroževanje Zahodne Nemčije. Hkrati predlagajo, naj bi sklenili sporazum o prepovedi atomskih poskusov, pri čemer izražajo pripravljenost, da store vse za dosego tega cilja.

Vlada ZDA odklanja v noti obtožbe, da načrt o ustanovitvi multilateralnih atomskih sil NATO ogroža svetovni mir, zlasti zaradi sodelovanja Zahodne Nemčije v teh silah. »Namen ustanovitve teh sil je zgolj ta,« je rečeno v noti, »da so instrument obrambe in da preprečijo množitev nacionalnih atomskih sil.« ZDA prav tako odklanjajo obtožbe, da bodo z atomskimi raketami opremljene ladje prikrite kot trgovske ladje, češ da so te obtožbe brez podlage.

Sovjetska vlada je v noti z dne 8. aprila opozorila na to, da politika oboroževanja Zahodne Nemčije ogroža mir na svetu. ZDA pa pravijo v svojem odgovoru da »sedanja napetost v Evropi ni rezultat politike, ki jo izvaja zahodnonemška vlada, ampak predvsem rezultat razdelitve Nemčije in tega, da Sovjetska zveza nasprotuje uresničitvi načela samoodločbe v Nemčiji«.

Ameriško noto kakor tudi noti Velike Britanije in Zahodne Nemčije, ki imata podobno vsebino, so izročili davi sovjetskemu zunanjemu ministru.

Volitve v Keniji

NAJROBI, 18. maja (Tanjug). V Keniji se bodo začele danes volitve, v katerih bodo prvikrat v zgodovini te vzhodnoafriške dežele glasovali tudi vsi Afričani, po volitvah pa bodo sestavili afriško vlado. Pričakovati je, da bo ta vlada izbojevala Keniji neodvisnost.

Volitve bodo obsegale dva dela. Jutri bodo izvolili 167 članov šestih regionalnih skupščin. V začetku prihodnjega tedna bodo izvolili senat Kenije, ki bo imel 41 članov. Izvolili pa jih bodo samo 38, kar je posledica bojkota, razglašenega v severovzhodni Keniji. Najpomembnejša runda volitev pa bo 25. in 26. maja. V teh dveh dneh naj bi Kenijci od 279 poslanskih kandidatov izvolili skupščino, ki bo imela vseh 112 članov. Izidi volitev za to telo bodo hkrati odločili o tem, kako bo sestavljena bodoča vlada Kenije. Med volivci, ki pojdejo na volitve, je nad 90 odstotkov Afričanov.

Telegrami

TUBMAN PONOVNO IZVOLJEN — MONROVIA. Uradno so sporočili, da je bil na predsedniških volitvah 7. maja za predsednika republike ponovno izvoljen William Tubman. Zanj je glasovalo 555.044 od 570.000 volivcev.

VODITELJI OSVOBODILNEGA GIBANJA UJET — BRUNEJ. Britanski vojaški funkcionarji so sporočili, da so v akciji proti uporniškim silam na Severnem Kalimantanu britanske čete ujele enega od voditeljev narodno osvobodilnega gibanja, generalnega sekretarja stranke Rajat Džasima Bin in Abdula Rahmana.

ARETACIJE V ARGENTINI — BUENOS AIRES. V noči od petka na soboto je argentinska policija aretirala okrog 40 ljudi, ki so obtoženi »prokomunistične dejavnosti«.

SOVJETSKA NOTA — BONN. Predstavnik zahodnonemške vlade je izjavil, da so prejeli sovjetsko noto, v kateri je protest proti sklenitvi francosko-zahodnonemške pogodbe o prijateljstvu. Noto sedaj proučujejo.

Pa še to

TEMELJITO — Poštni uradnik Noel Volz se je vtihotapil v zgradbo mestnega načelstva v San Franciscu v Združenih državah Amerike in odprl ventile pri vseh vodovodnih protipožarnih napravah. Ko so ga sredi poplavljene mestne hiše prijeli policaji, je izjavil: »Vse mesto smrdi od korupcije. Mestno hišo je treba temeljito očistiti.«

Kennedy v Alabami

NASHVILLE, 18. maja (AFP, AP). Predsednik Kennedy je danes prispel v Nashville na svoj prvi uradni obisk v nemirni Alabami, kjer se zadnje dni ponavljajo resni rasni spopadi. Po predpisih protokola je predsednika Kennedyja pričakal guverner države Alabama Wallace, ki je samo nekaj ur pred tem zahteval od Vrhovnega sodišča ZDA, naj predsednika Kennedyja proglasi za krivega, ker je kršil ameriško ustavo s sklepom, da se pošlje federalne čete v Alabamo, da bi preprečile nove izpade segracionistov proti črnskemu prebivalstvu.

V govoru, ki ga je imel v Nashvillu, Kennedy ni direktno omenil rasne segregacije v Alabami in spopadov v Birminghamu, dejal pa je, da Američani nimajo samo pravic, temveč tudi obveznosti. Izrazil je mnenje, da se bo debata o pravicah enega dela državljanov ZDA, ki je v teku, nadaljevala vse dotlej, dokler »ne bodo dobili vsi ameriški državljani enakih možnosti in enake svobode v skladu z zakonom«.

De Gaulle danes v Solunu

ATENE, 18. maja (Tanjug). Francoski predsednik de Gaulle, ki je že tri dni na uradnem obisku v Grčiji, in grški premier Karamanlis sta izmenjala mnenja o mednarodnem položaju in o odnosih med obema državama.

Predsednik de Gaulle bo nadaljeval izmenjavo mnenj danes in jutri. Skupaj s Karamanlisom bo jutri odpotoval iz Aten na obisk v Solun.

Medtem pa se v Atenah posebej razgovarjata zunanja ministra Couve de Murville in Averoff, ki sta na več sestankih obravnavala zunanjo politiko obeh držav. Enemu njunih sestankov je prisostvoval tudi grški minister za gospodarsko koordinacijo Papaliguras. Ob tej priložnosti so razpravljali o problemih Evropske gospodarske skupnosti in o francosko-grških gospodarskih odnosih. Čeprav še ni uradnih informacij, sodijo, da je francoski minister ponudil predloge o medsebojnem gospodarskem sodelovanju. Z grške strani je bila te dni izražena želja, da bi Francija gospodarsko in finančno pomagala Grčiji.

General de Gaulle bo z jutrišnjim dnem, ko bo v Solunu obiskal pokopališče padlih borcev v prvi svetovni vojni in prisostvoval paradi grških čet, zaključil svoj obisk v Grčiji.

Castro 28. maja v Alžiru

ALŽIR, 18. maja (AP). V uradnih krogih se je zvedelo, da bo predsednik kubanske vlade Fidel Castro prispel na obisk v Alžirijo 28. maja. Program obiska premiera Castra še ni objavljen.

Katastrofa kitajske ladje

PEKING, 18. maja. (Tanjug). Današnji pekinški časniki objavljajo uradno sporočilo o nedavni nesreči kitajske prekooceanske tovorne ladje »Je Cin«. V sporočilu je rečeno, da ministrstvo za promet na podlagi preiskave ter izjav kapitana in posadke ladje meni, da se je ladja najbrž potopila zato, ker je zavozila na podvodne čeri. Ni pa izključena možnost, da se je nesreča pripetila zato, ker je ladjo napadla neznana podmornica.

Narodnostne manjšine in novi občinski statuti

Posvetovanje komisije za manjšine

KOPER, 18. maja. (Po telefonu.) Danes je bila v Kopru seja koordinacijske komisije za manjšinska vprašanja okrajnih odborov Socialistične zveze Reke, Pulja in Kopra. Udeležili so se je tudi predstavniki glavnega odbora SZDL Slovenije in Hrvatske ter predsednik jugoslovanske delegacije italijansko-jugoslovanskega odbora za izvajanje Londonskega sporazuma Mitja Vošnjak.

Člani skupne koordinacijske komisije so najprej pregledali izvajanje sklepov in priporočil zadnjega sestanka, ki je bil v marcu na Reki in je bil posvečen vprašanjem manjšinskega šolstva. Po ugotovljenem napredovanju na tem polju, se je razprava zadržala na glavni temi sestanka, to je usklajevanju in nadaljnji dopolnitvi občinskih statutov na dvojezičnih območjih.

V uvodnih ugotovitvah so udeleženci sestanka poudarili, da je razgibana politična dejavnost pred volitvami v nove predstavniške organe v občinah Slovenskega Primorja in Istre, kjer živi italijanska manjšina, zajela v presoji dosedanjih uspehov in perspektiv našega družbeno političnega razvoja tudi razpravo o posebnih vprašanjih zaščite ter razvoja narodnostnih manjšin.

Priprave za sprejem zveze in republiške ustave Hrvatske in Slovenije so vzbudile razprave in iskanja še nadaljnjih oblik poglabljanja in razširitve pravic narodnostnih manjšin. Razvoj teh prizadevanj in že obstoječa družbena praksa so prispevala k razjasnitvi pogledov in stališč, ki naj bodo izražena v statutih občin na dvojezičnih področjih.

Za podlago razprave na seji skupne koordinacijske komisije je služil predlog posebnih členov, ki urejajo položaj občanov italijanske narodnosti v statutih občin Kopra, Izole in Pirana. Ta predlog, ki obsega kar 24 posebnih členov, je pripravila komisija za stike z zamejstvom in za manjšinska vprašanja okrajnega odbora SZDL Koper.

Člani skupne komisije vseh treh okrajev so ugotovili načelno enako tretiranje italijanske manjšine na področju Kopra, Pulja in Reke. Bodoči statuti prizadetih občin bodo tako uveljavili in podrobneje urejali pravice manjšin, ki so zagotovljene že v republiški in zvezni ustavi ter v mednarodnih pogodbah. Posamezni členi novih statutov bodo urejevali dvojezičnost posameznih področij z enakopravno uporabo italijanskega jezika v vseh javnih poslih, vprašanje šol z italijanskim učnim jezikom in dvojezičnih šol, vprašanje kulturne dejavnosti in drugih pravic ter pogoje za nemoten razvoj manjšine.

T. POLJŠAK

Boris Ziherl v Brasilii

RIO DE JANEIRO, 18. maja (Tanjug). Šef delegacije SZDLJ Boris Ziherl, ki je na potovanju po Južni Ameriki in se zdaj mudi na obisku v Braziliji, je v družbi jugoslovanskega veleposlanika Marijana Barišića obiskal brazilsko glavno mesto Brasilio. Ob prihodu ga je sprejel šef poslanske skupine brazilske Delavske stranke predsednika Goularta Bocahuva Cunha.

V Brasilii je Boris Ziherl predaval na univerzi o socialističnem razvoju Jugoslavije.

Splavljen nov tramper

SPLIT, 18. maja (Tanjug). Tramper »Meandros«, tretjo izmed petih ladij, ki jih gradi splitska ladjedelnica za britanskega lastnika grškega porekla Stavrosa Livanosa, so danes spustili v morje. Njena nosilnost znaša 23.500 ton. To je serija najdaljših in po tonaži največjih ladij, kar so jih doslej zgradili v splitski ladjedelnici. Glavni gonilni stroj z zmogljivostjo 10.500 KM bo ladji omogočil, da bo vozila s hitrostjo 16,5 vozlov na uro. Takšne ladje grade v svetovnih ladjedelnicah čedalje pogosteje. Ladje imajo lastne žerjave, da so neodvisne od pristaniške mehanizacije in da lahko iztovarjajo in natovarjajo blago tudi v slabše opremljenih lukah.

Zadnje vesti

Nota ZSSR Zahodni Nemčiji

MOSKVA, 18. maja. — Sovjetska vlada je ocenila francosko-zahodnonemški sporazum o prijateljstvu kot »militaristično zvezo znotraj vojaškega bloka 15 držav«. To je ocena v noti sovjetske vlade, ki jo je minister za zunanje zadeve Gromiko sinoči izročil zahodnonemškemu odpravniku poslov v Moskvi. Besedilo te note pa so danes objavili v Moskvi. V noti je nadalje poudarjeno, da je bistvo francosko-zahodnonemškega sporazuma o sodelovanju »pospeševanje skupnih vojaških priprav, usklajevanje vojnih doktrin, sodelovanje generalštabov in organizacije skupne proizvodnje orožja«.

Kar zadeva Berlin, je ta sporazum ocenjen v sovjetski noti kot premišljena provokacija, ki poleg drugih podobnih akcij otežuje vzajemno razumevanje in normalizacijo položaja v zahodnem Berlinu.

Sekou Toure o afriškem »vrhu«

DAKAR, 18. maja. (MEN) — Gvinejski predsednik Sékou Touré, ki je na obisku v Senegaliji, je danes izjavil, da bo konfeernca šefov neodvisnih držav v Adis Abebi nudila priložnost, da bodo definirali politiko do odvisnih afriških ozemelj in se pogovorili o ukrepih, ki jih bo treba sprejeti za pomoč tem ozemljem. Na tiskovni kofnreci je Sékou Touré tudi dejal, da gvinejska vlada noče priznati novega režima v Togu, vendar se bo pridružila odločitvi drugih šefov afriških držav, kar zadeva prisotnosti predstavnika Toga na konferenci v Adis Abebi.

Sestanek Dobrinin-Rusk

WASHINGTON, 18. maja. (AP). Sovjetski veleposlanik v Washingtonu A. Dobrinin se je danes sestal z ameriškim ministrom za zunanje zadeve Deanom Ruskom. Razpravljala sta o odnosih med obema državama in odnosih med Vzhodom in Zahodom nasploh.

Uspeh »Fronte za obrambo ustave«

RABAT, 18. maja. — Po vesteh maroške agencije MAP se v prvih delnih rezultatih včerajšnjih parlamentarnih volitev v Maroku kaže uspeh vladne »Fronte za obrambo ustave«, a tudi naraščanje sil in vpliva drugih opozicijskih strank. Po doslej znanih rezultatih je bila šestorica maroških ministrov poražena na volitvah in se bo morala v parlamentu umakniti kandidatom vodilne konservativne stranke Istiklal ali vplivne Progresistične unije nacionalnih sil.

Hruščov obišče Švedsko

MOSKVA, 18. maja (TASS). Ob zaključku uradnega obiska švedskega zunanjega ministra Thorstena Nilssona v Sovjetski zvezi so danes v Moskvi objavili skupno sporočilo, ki poudarja, da se odnosi med Švedsko in Sovjetsko zvezo dobro razvijajo. V sporočilu je povedano, da je švedskega zunanjega ministra sprejel premier Hruščov in da je bilo ob tej priložnosti dogovorjeno, da bo sovjetski premier uradno obiskal Švedsko. Datum obiska bo določen pozneje.

Švedska in Sovjetska zveza sta dosegli soglasje, da bosta sklenili dolgoročni trgovinski sporazum.

Kakor poroča Tanjug iz Stockholma, so švedski uradni krogi z zadovoljstvom sprejeli vesti iz Moskve, da je sovjetski premier Hruščov sprejel povabilo, naj obišče Švedsko. Predsednik švedske vlade Erlander je izjavil, da je »zelo zadovoljen« s tem sklepom sovjetskega premiera.

Gostovanje celovškega Mestnega gledališča

LJUBLJANA, 18. maja. — Nocoj je v Operi Slovenskega narodnega gledališča nastopil ansambel Mestnega gledališča iz Celovca. V okviru že tradicionalne izmenjave med obema umetniškima ustanovama je uprizoril opereto »Ptičar« Carla Zellerja. Dirigiral je Gernot Schwickert, režijsko je predstavo pripravil Franz Göd, v glavnih vlogah pa sta pela Ellen Klein in Thomas Kleiber. Občinstvo, ki je do kraja napolnilo avditorij, je goste toplo pozdravljalo.

Po predstavi je za koroške goste z namestnikom deželnega glavarja Mathiasom Krassnigom priredil v prostorih kluba poslancev sprejem podpredsednik republiške skupščine dr. Heli Modic.

K.

Poraz jugoslovanskega para

PARIZ, 18. maja (AP). Na mednarodnem teniškem prvenstvu v Parizu sta francoska para premagala Jugoslovana Bora Jovanovića in Nikolo Pilića z 1:6, 2:6 in 1:6.

VREME

Vremenska slika: Področje visokega zračnega pritiska se iznad Azorov razprostira še v srednjo Evropo. Valovi atlantskih frontalnih motenj potujejo preko Britanije proti jugovzhodu, tako da dosežejo naše kraje močno oslabljeni in povzročajo le popoldanske plohe in nevihte.

Napoved za nedeljo: Jutri bo sprva deloma sončno, proti opoldnevu povečana oblačnost, popoldne in zvečer krajevne plohe oziroma nevihte. Najnižje nočne temperature bodo med 6 in 10, v Primorju 14, najvišje dnevne od 20 do 24 stop. C.